

Anuari 2026

Anuari 2026

Per un futur
intergeneracional
a una comarca
lliure d'edatisme

RADIOGRAFIA A LA LONGEVITAT DEL BAIX

Joves periodistes entrevisten
presentants de la nova longevitat
que amb la seva activitat
mantenen el batec a l'Hospitalet
i els municipis del Baix Llobregat

Una producció

Amb el suport de

LA VANGUARDIA

next Anuari 2026 LLOBREGAT

RADIOGRAFIA A LA LONGEVITAT DEL BAIX

Per un futur intergeneracional a
una comarca lliure d'edatisme

El contingut d'aquest Anuari 2026 Next Llobregat es va tancar el 31 de desembre de 2025. Com a empresa periodística i, per tant, cultural, BCN Content Factory tracta debats socials actuals com l'edatisme imperant en la nostra societat amb una visió prospectiva, i ho fem de la mà de quasi mig centenar d'entrevistes a sèniors de l'Hospitalet i del Baix Llobregat que destaquen per la seva trajectòria i per mantenir el batec del territori del Llobregat. Són una ínfima part de persones grans d'altres prestacions que continuen aportant en el present i futur de la comarca. Des de BCN Content Factory, com a representants de la societat civil, contribuïm a reflexionar sobre un futur defensant les persones que seran els protagonistes per ser líders en les seves activitats. Agraïm l'aportació dels joves periodistes que han col·laborat en fer possible aquesta publicació, així com la cessió d'algunes fotografies. Agraïríem també la comunicació de qualsevol errada via correu electrònic a: coordinacion@bcncontentfactory.com

Una producció de BCN Content Factory

Si l'edat no em limita, per què ho has de fer tu?

L'edatisme és discriminació

La Diputació de Barcelona i els ens locals de la província treballem per una societat més inclusiva i justa. Pobles i ciutats on totes les persones, tinguin l'edat que tinguin, siguin reconegudes pel seu talent i la seva experiència i on pugin viure i envellir amb serveis de qualitat.

www.diba.cat/edatisme

PRÒLEG: Éssers humans d'altres prestacions, per Joan Carles Valero	11
- Mònica Martínez Bravo , consellera de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya: El Baix Llobregat davant el repte de la longevitat.....	22
- Lluïsa Moret Sabidó , presidenta de la Diputació de Barcelona: La lluita contra l'edatisme, en clau local	24
- Eva M. Martínez Morales , presidenta del Consell Comarcal del Baix Llobregat: El Baix Llobregat ha estat, és i continuarà sent una comarca que cuida.....	26
- Olga Gómez , regidora adjunta de Cicles de Vida de l'Ajuntament de l'Hospitalet: L'Hospitalet, una ciutat que aposta per la longevitat activa i la saviesa compartida.....	28
- Vicky Castellanos Núñez , consellera de Feminisme i Gent Gran del Baix Llobregat: Un futur intergeneracional per a una comarca lliure d'edatisme	30

PARLEN ELS EXPERTS

- Manel Domínguez , periodista i doctor en Comunicació Social, autor del llibre "Sénior, la vida que no cesa": "Cada vegada serem més sèniors i menys joves: estem obligats a una relació on ningú no sobra"	34
- Enrique Arnaz Villalta , filòsof i sociòleg: "La veritable felicitat és donar sentit i rumb a la vida i no deixar que ningú te l'arrabassi"	40
- Vània de la Fuente Núñez , metgessa, antropòloga i especialista en envelliment: "La societat vol viure més anys, però rebutja envellir per culpa de l'estigma associat a la vellesa"	50

- **Josep Moya**, psiquiatre consultor del Servei Especialitzat d’Atenció a les Persones (SEAP): “Fer-se gran no és una patologia, i el més important és el respecte, perquè són persones” 56

- **Elisabeth Justícia**, il·lustradora i creadora de Dominga habla sola: “Invisibilitzem una generació supervaluosa i plena d’una experiència vital increïble i amb qui avançaríem molt” 62

GENERACIÓ +

- El SeniorLab demostra que la innovació social és impossible si la tecnologia exclou els qui més experiència tenen..... 69

- Com evitar que el llenguatge sigui discriminatori (edatista) i que respecti a les persones sèniors..... 77

- Els municipis són les trinxeres contra una de les discriminacions més present i invisible..... 83

- L’economia platejada i el repte demogràfic: el país envelleix, però també treballa..... 92

- Demografia i realitat social, un canvi irreversible..... 102

- El saber no té edat: aprendre per seguir creixent..... 106

- SEAT & CUPRA: 75 anys d’història, longevitat industrial i compromís amb el Baix Llobregat 113

- El Consorci de la Zona Franca impulsa la quarta revolució industrial al territori118

- La nova Generació +: repensar l’envelliment des de la mirada de progrés social 126

- Gastrosàvies: Quan la memòria culinària es converteix en patrimoni viu..... 134

- Plans Silver, una nova manera de viure el Baix Llobregat..... 142

- La soledat que no es veu: quan el silenci amaga el maltractament..... 150

- La llista d’espera per a una plaça pública a una residència al Baix Llobregat ronda els 4 anys 158

- Noves eines per atendre les cures als municipis..... 164

- Un any ple d’activitats al metro de Barcelona per celebrar el centenari..... 168

- Llei de la Gent Gran: Traços d’un nou envelliment i consens per abrigar les conseqüències demogràfiques 170

ENTREVISTES ALS amBAIXadors DE LA LONGEVITAT

- **Pura Velarde**, històrica líder veïnal de Cornellà i referent del moviment social del Baix Llobregat: “L’èxit no és material, és mirar enrere i saber que has ajudat algú” 180

- **José Antonio González Bartrín**, ex entrenador i esportista professional: “A totes les edats, l’esport genera endorfines, dopamina, oxitocina i serotonina, és a dir, felicitat i benestar” 186

- **Conxita Sánchez Medina**, activista veïnal, sindicalista i referent feminista al Baix Llobregat: “Les conquestes socials no són garantides: la memòria és l’únic que ens protegeix de repetir errors” 192

- **Josep Maria Rañé**, dirigent sindical i polític amb quatre dècades de compromís social: “La solidaritat sempre és un egoisme intel·ligent” 198

- **Santiago Ballester**, president de la patronal AEBALL de l’Hospitalet i Baix Llobregat: “L’envelliment actiu ha de ser un vector de competitivitat empresarial”202

- **Jaume Funes**, psicòleg, periodista i referent en adolescència i educació: “Educar no és imposar, és construir humanitat en comú”208

- **Carme Cols i Pitu Fernàndez**, professors jubilats i promotors dels espais exteriors a les escoles: “Hem volgut que l’educació no sigui un espai per enriquir-se, sinó per millorar la comunitat” 212

- **Joan Torres Carol**, ex responsable de Mobilitat i Via Pública a Barcelona com a tinent d’alcalde i ex president de TMB, FGC i l’Associació d’Enginyers de Catalunya: “Si treballes del que t’agrada i a sobre et paguen, tens un privilegi” 218

- **Núria Artolé**, presidenta de l’Associació de Veïns de Les Planes d’Olesa de Montserrat: “Jo prefereixo parlar de tercera joventut perquè és una nova etapa vital, no una continuació”224

- **Gumersindo Nuño**, tresorer de l’Associació Gent Gran Esplai Montserrat de Sant Vicenç dels Horts: “La infantesa va ser molt difícil, perquè vam passar molta fam i com nosaltres hi havia molta gent”230

- **Maria Carme Casanova**, dirigeix el programa “La Veu de la Gent Gran” a Ràdio Sant Boi: “S’ha d’apostar per la qualitat abans que la quantitat: trobo un absurd lluitar contra la mort”234

- **Juan Antonio Gallardo Ocaña**, professor i músic de Gavà: “El problema és la invisibilitat: desapareix el lloc de treball i desapareixes tu; aleshores ja no existeixes”238

- **Maria Luisa Muñoz González**, atleta d’elit de Viladecans: “Envellir no és una derrota, és un procés”242

- **José Moreno Morales**, sindicalista i activista social del Baix Llobregat: “Un ha de saber avui què farà demà, perquè quedar-se quiet et mata”248

- **Amparo Poveda**, presidenta del Casal Municipal Sant Roc de Sant Vicenç dels Horts: “Si em quedo a casa m’avorreixo: sempre necessito estar fent alguna cosa”252

- Tomi Gómez i Juli Izquierdo , delegats de Cervelló al Consell Consultiu de la Gent Gran, un matrimoni que no ha deixat mai de moure's i que ha fet de la vitalitat una manera de viure: “Quan va morir Franco, vam brindar amb una ampolla de cava”	256
- Tomás Montserrat , empresari de l'oci nocturn de Collbató: “L'edat és un número que no t'ha d'encasellar si una persona se sent útil”	260
- Jesús A. Vila , periodista i llicenciat en Història: “La llibertat l'hem guanyat, però les il·lusions s'han anat perdent”	266
- Assumpta Lecha , ex mestra i activista de Cornellà: “La família pel jovent és molt important i les escoles no la podem suplir”	270
- Pere Baltà , periodista, escriptor i polític amb vocació de servei públic: “Vaig sentir el pes de la història; avui veig la lleugeresa de la política”	276
- Marta Guerrero , ballarina i psicopedagoga, de Torrelles: “Una ballarina amb els cabells blancs no inspira confiança, una psicòloga sí”	280
- Ricard Peris , delegat sindical a la Federació de Pensionistes de CCOO del Baix Llobregat i tresorer de l'Associació Catalana de Persones Expresses del Franquisme: “Sense bagatge ideològic no podem entendre el canvi”	286
- Jaume Riera , entrenador esportiu i professor d'escacs de Corbera: “La societat no sap aprofitar l'experiència de la gent sènior”	292
- Carme Rimbau , memòria viva de l'Hospitalet com a presidenta del Centre d'Estudis de la ciutat i veu crítica del seu present: “La meva ciutat és casa meva i sempre he intentat aportar-hi una mica de llum”	298
- Pedro Tomás Fernández , sindicalista d'UGT-UJP i veí de Sant Boi: “Hi ha persones que la seva vida era la feina i quan es jubilen no saben què fer”	302
- Cayetano Belmonte , ex sindicalista i president de l'Associació de la Gent Gran de Viladecans: “Volem visibilitat a les institucions i deixar de ser invisibles”	308
- Rosa Maria Bayó , defensora dels drets socials: “Ajudar a famílies des de Càritas durant la crisi va ser esgotador i molt dur”	312
- Manuel Guerra , sindicalista jubilat de Sant Feliu: “La gent gran no necessita compassió, necessita companyia i oportunitats”	318
- Enric Molina , dinamitzador cultural i actor debutant de Sant Joan Despí: “Soc amant de la vida i la lluitaré fins a l'últim moment”	324
- Joan Salas Orozco , sociòleg, fundador i president de l'Associació Sumeris: “Les persones grans poden ser clau per poder educar molts nuclis poblacionals”	330

- Ricard Xairo i Mimó , gestor d'empreses i membre actiu del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat: “No es pot esperar que les coses es resolguin soles: cal implicar-se en la societat i participar”	338
- Jesús Rodríguez , activista sindical i militant comunista: “La ignorància no és casual; és una estratègia”	342
- Jaume Grau , promotor cultural i organitzador dels Cafès Filosòfics, de Molins de Rei: “El nostre territori i la societat catalana en general, som molt rics en iniciatives i en associacionisme”	348
- Antonio García Fernández , assessor sindical i activista social de Castelldefels: “Les pensions són sostenibles i la immigració hi tindrà molt a veure”	354

CRÉDITS	358
----------------------	-----

AGRAÏMENTS	361
-------------------------	-----

Éssers humans d'altres prestacions

Moltes de les idees negatives associades a l'envelliment i que contribueixen a forjar les discriminacions per raons d'edat no són necessàriament certes. És el que revelen recents estudis científics que desmunten o matisen alguns dels mites més estesos sobre complir anys i que són la base de l'edatisme imperant a la nostra societat.

**JOAN CARLES
VALERO
I HERMOSILLA**

Periodista i editor

Si el segle XX va ser el de la revolució femenina, amb l'accés de la dona al mercat laboral i a la seva independència econòmica, estem segurs que en aquest segle XXI la gent gran serà la protagonista d'una nova revolució gràcies a la major esperança de vida i a un envelliment més saludable i actiu. Però, al igual que amb les dones, aquesta longevitat social està clarament amenaçada per la discriminació per raons d'edat. Per això, l'enfocament prospectiu que sempre aborda la nostra publicació anual la dediquem en aquesta ocasió a fer una radiografia a la "longevity" del Baix Llobregat i l'Hospitalet en una clara aposta per un futur intergeneracional a una comarca lliure d'edatisme.

Joves periodistes entrevisten en aquestes pàgines a representants de la nova longevitat que amb la seva activitat mantenen el batec dels municipis del territori Llobregat. Parlem també amb experts, tenim articles d'autoritats en la matèria i expliquem les conclusions del I Congrés d'Edatisme organitzat per la Diputació de Barcelona, a més d'un munt de reportatges sobre la nova llei de la gent gran a Catalunya, el repte demogràfic a la comarca, la formació continua, l'economia plantejada a partir dels emprenedors sè-

Si el segle XX va ser el de la revolució femenina, estem segurs que en el present segle la gent gran serà la protagonista d'una nova revolució

Les relacions entre les generacions són les més profitoses per a la societat

Amb els anys et centres més en el present, en el que et dona satisfacció immediata: no estàs planificant els pròxims 40 anys i això redueix l'ansietat existencial

niors i la celebració del 30 aniversari del Consell Consultiu Comarcal de la Gent Gran del Baix Llobregat.

La publicació de l'Anuari 2026 Next Llobregat té tres vides: en format digital per als lectors de la lavanguardia.com, cosa que ens garanteix la màxima difusió en ser el primer diari de Catalunya. També distribuïm gratuïtament el PDF entre els mitjans de comunicació locals i les entitats de la comarca i fem una edició impresa que presentem en un acte a l'auditori del Consell Comarcal del Baix Llobregat, a més de distribuir exemplars entre els ajuntaments, institucions, anunciants, centres d'ensenyament i col·laboradors, entre d'altres.

Res d'això no seria possible sense el suport que hem rebut d'empreses i institucions locals i supramunicipals per sufragar les despeses de redacció, disseny, maquetació, impressió i distribució, en un agraïment que figuren al final d'aquesta obra, juntament amb les Credencials dels qui han fet possible aquesta publicació, amb una foto d'ara que tenen vint anys i, al costat, altra imatge generada per IA amb 50 anys més, l'edat mitjana dels seus entrevistats. Tot plegat, hem aconseguit una obra de periodisme de proximitat, servei i solucions, perquè a més d'informar sobre problemes socials, investiguem i narrem les respostes o iniciatives que busquen resoldre'ls.

L'EDAT IMPORTA?

Moltes de les idees negatives associades a l'envel·liment i que contribueixen a forjar les discriminacions per raons d'edat no són necessàriament certes. És el que revelen recents estudis científics que desmunten o matisen alguns dels mites més estesos sobre complir anys i que són la base de l'edatisme imperant a la nostra societat.

Arriba un moment en la vida en què molts de nosaltres comencen a mentir sobre la seva edat. No sumen, com feien quan eren adolescents i volien entrar en una discoteca. Ara és al revés. Perquè, en algun moment, per aquestes persones complir anys deixa de ser motiu de celebració per a convertir-se en símptoma de declivi. Als quaranta diuen que arriba una crisi existencial; als cinquanta afirmen que ja vas deixar enrere el millor; als seixanta comences a notar que t'expliquen les coses com si donessin per fet que no t'assabentes...

Les xarxes van plenes de contingut que fomenta el debat generacional. D'una banda, els millennials acusen els boomers de no voler repartir el pastís i de portar una vida canó; els boomers responen que els joves no saben el que és esforçar-se; i la generació Z enderroca arreu del món governs mentre llambrega el seu Tik-Tok. I això sense comptar als majors de 65, als quals per alguna cosa els demògrafs diuen "la generació silenciosa", a excepció d'aquesta obra, on més de quaranta éssers humans d'altres prestacions del nostre territori parlen de la seva experiència amb l'edat.

La societat occidental manté amb el pas del temps una relació bipolar amb el concepte 'edat'. D'una banda, ho idealitza: la saviesa acumulada, l'experiència... Per un altre, ho tem: la deterioració física, la dependència... Aquesta contradicció genera el que els investigadors denominen 'el pantà': un terreny d'idees contradictòries on conviuen veneració i por; admiració, rebuig i, el pitjor, la invisibilitat.

La narrativa dominant ignora un fet fonamental: complir anys no és un procés uniforme per a tothom

Havíem preparat una altra portada per aquesta publicació inspirant-nos en la vitalitat de la longevitat de la nostra gent gran amb imatges del "making of" de la sessió de fotos per la campanya "Plans Silver", però hem optat per mantenir la línia habitual de les nostres portades amb una il·lustració del nostre dibuixant Miquel Porres

Moltes de les idees negatives associades a l'envel·liment i que contribueixen a forjar les discriminacions per raons d'edat no són necessàriament certes

Als majors de 65 els demògrafs anomenen "la generació silenciosa", a excepció dels 40 éssers humans d'altres prestacions del nostre territori que parlen en aquestes pàgines de la seva experiència

Aquesta narrativa dominant ignora un fet fonamental: complir anys no és un procés uniforme per a tothom. Si amb els nens es monitora el seu desenvolupament amb percentils i gràfiques, amb els adults l'edat cronològica resulta inútil per a predir capacitats, salut o funcionament cognitiu. L'edat és només un número, i bastant dolent per a saber com evoluciona una persona. Se'ns oblidia que envellir és un procés acumulatiu. Se sumen experiències vitals impredecibles —pèrdues, malalties, oportunitats econòmiques o la seva absència, accés a la sanitat, xarxes socials que s'expandeixen o contreuen, responsabilitats de cura, habitatges amb o sense ascensor; tot compte— que interactuen amb una genètica única. El resultat és una diversitat enorme on les generalitzacions es tornen absurdes.

Doncs bé, resulta que la ciència té molt a dir sobre aquest tema de la longevitat. Tot això si no es produeix una nova pandèmia en la que, de nou, siguin discriminades les persones grans i s'estableixin protocols de qui podia o no ser traslladat a un hospital i que van frenar la derivació dels dependents, provocant a tota Espanya la mort en les residències de 34.683 persones, de les que 6.147 es van produir a Catalunya. Al marge d'aquest capítol negre de la història recent, com dic, hi ha una diversitat enorme de generalitzacions sobre l'envel·liment sense cap ni peus. Aquests són els deu grans mites sobre complir anys seleccionats per XL Setmanal i que la recerca recent desmunta sense pietat:

ÉS UNA VERITAT A MITGES QUE AMB ELS ANYS ES PERD CAPACITAT COGNITIVA

Depèn de quina capacitat parlem. És cert que la 'intel·ligència fluida' —capacitat de resoldre problemes sobre la marxa— aconsegueix el seu pic als 27 anys i després declina. Però existeix un altre tipus d'intel·ligència, la 'cristallitzada': tot el que aprens al llarg de la teva

Tenir una vida postrada en el sofà facilita la pèrdua de mobilitat i d'agilitat

D'una banda, la societat idealitza el temps: la saviesa acumulada, l'experiència... Per un altre, ho tem: la deterioració física, la dependència...

vida. Vocabulari, coneixement general, experiència... No sols no disminueix amb els anys, sinó que millora fins a ben entrada la vellesa. Com preservar-la? Les interaccions socials estimulen la ment, conversar i participar en activitats intel·lectuals manté el cervell actiu. I com es va a norris? Un macro estudi publicat en 2024 en The Lancet va identificar que l'aïllament social és un dels principals factors de risc que expliquen fins al 45 per cent dels casos de demència senil. El secret per a mantenir el 'coco' fi: vida social activa, aprenentatge continu i, sí, sortir amb els amics compta.

SI NO SURTS DEL SOFÀ, NO ESTARÀS PER A MOLTS TROTS

Les aptituds físiques declinen amb els anys: després dels 60, la capacitat aeròbica pot caure més d'un 20 per cent per dècada. Però això els succeeix als qui es passen els dies en el sofà. Les persones sèniors que fan un exercici rutinari guanyen fins a un 30 per cent de mobilitat, força i equilibri. El problema és que en aquest país menys de la meitat de les persones grans realitza activitat física regular. I el sobrepès és molt prevalent: afecta a gairebé la meitat dels homes i a més d'un terç de les dones. Però alguna cosa està canviant: n'hi ha prou amb entrar en qualsevol gimnàs per a veure que ja no són territori exclusiu de veinteañeros. El boom del fitnes ha arribat també als sèniors. Comencis a l'edat que comencis, l'exercici funciona.

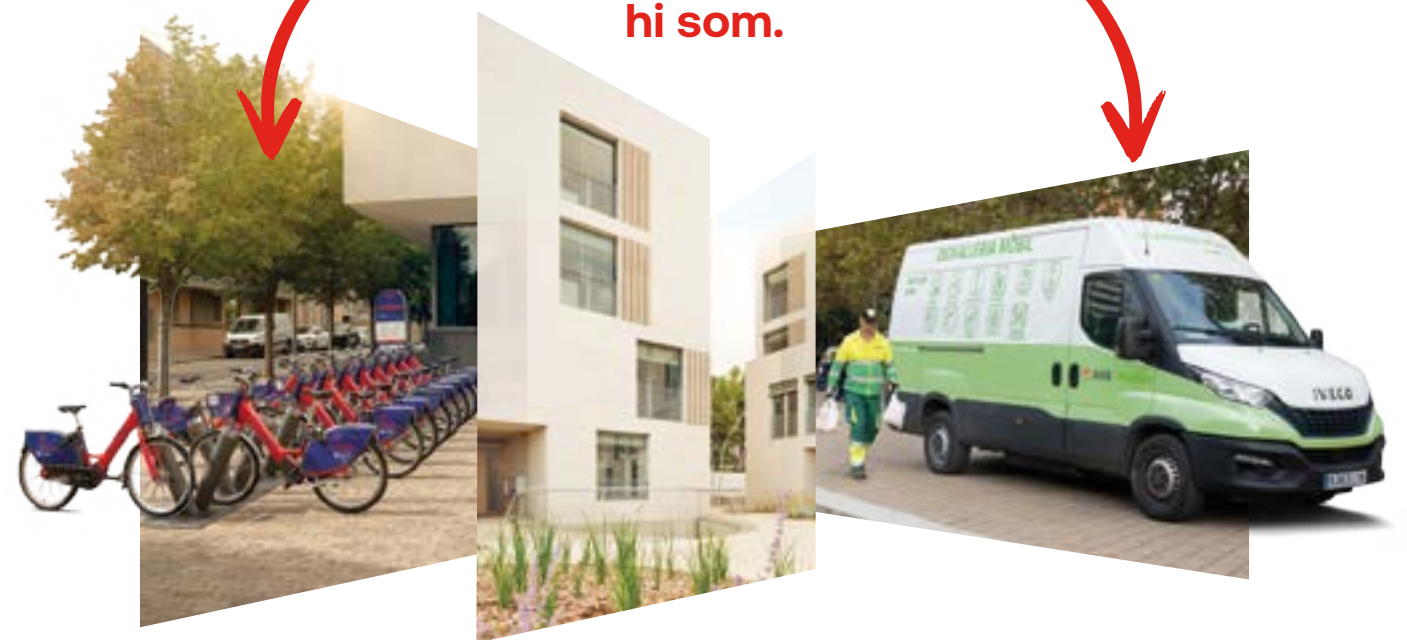
LA VELLESA NO ÉS SINÒNIM DE TRISTESA

De fet, passa just el contrari. Múltiples estudis mostren que existeix la 'corba en U de la felicitat': la satisfacció vital comença alta en la joventut, es desploma en la mitjana edat —quan la vida està en tot el seu extenuant fragor— i torna a pujar fins a aconseguir el seu

Miris on miris, hi som.

Als pobles i ciutats,
als parcs i platges, a l'aire
i a l'aigua, a les llars...
hi som.

Les persones majors que fan un exercici rutinari guanyen fins a un 30 per cent de mobilitat, força i equilibri

Existeix la intel·ligència 'cristal·litzada' de tot el que aprens al llarg de la teva vida: vocabulari, coneixements, experiència... No sols no disminueix amb els anys, sinó que millora fins a ben entrada la vellesa

L'aïllament social és un dels principals factors de risc que expliquen fins al 45 per cent dels casos de demència senil i es pot combatre amb vida social activa, aprenentatge continu i sortir amb amics

Estudis epidemiològics assenyalen que les xarxes femenines d'amistat són un factor que influeix en aquests cinc o sis anys que viuen més de mitjana que els homes

pic en les últimes dècades. Una recerca recent de l'Oficina Nacional de Recerca Econòmica dels Estats Units situa el punt d'inflexió al voltant dels 47 anys. Per què passa això? Els científics ho diuen el 'biaix de positivitat': amb els anys, el cervell aprèn a assaborir les petites alegries del dia a dia i li presta menys atenció als disgustos. Deixes de comparar-te amb els altres, deixes de perseguir objectius impossibles... L'últim Informe mundial de la felicitat, publicat per Nacions Unides, el confirma: a Espanya, els majors de 60 anys es consideren a si mateixos més feliços que els menors de 30.

LES MALALTIES NO SEMPRE SON INEVITABLES

A Catalunya, el 73 per cent de les persones majors de 65 anys té almenys una malaltia crònica, però la majoria d'aquestes malalties són, en gran manera, previsible. Un estudi alemany de 2024, amb més de 23.000 persones, va trobar que quatre hàbits saludables bàsics —els de sempre: no fumar, mantenir el pes, fer exercici i menjar sa— redueixen el risc de diabetis en un 93 per cent; 81 per cent el d'infart; 50 per cent el de ictus i 36 per cent el de càncer. I una altra recerca d'Harvard va trobar que les persones de 50 anys que segueixen aquests mateixos hàbits saludables de manera continuada viuran 31 anys lliures de malalties cròniques, és a dir, fins als 81; vuit anys més que els que no es preocupen de la seva salut.

ES FALS QUE JA RES IL·LUSIONI

No es perd la il·lusió, la concentrem. Ara bé, és cert que la curiositat intel·lectual declina amb els anys: les persones sèniors busquen menys novetat, tenen menys obertura a experiències noves i prefereixen el familiar sobre el desconegut. Però això no significa que

BON PROFIT

BONES FESTES

Aquestes dates, seguim gaudint d'allò que és més nostre.

REGIÓ MUNDIAL DE LA GASTRONOMIA
CATALUNYA 2025

Generalitat
de Catalunya

El Govern de
tot hom

Les persones sèniors que fan un exercici rutinari guanyen fins a un 30 per cent de mobilitat, força i equilibri

L'últim Informe mundial de la felicitat, publicat per Nacions Unides, el confirma: a Espanya, els majors de 60 anys es consideren a si mateixos més feliços que els menors de 30

Els plans canvien amb els anys, però continuen sent plans, maneres de donar estructura i significat a la vida

Estudis recents mostren que la satisfacció sexual pot millorar amb els anys: les relacions es tornen més íntimes, més divertides, menys centrades en el rendiment

es tornin apàtiques. El que passa, segons els psicòlegs, és que amb els anys et tornes més selectiu. Quan ets jove, tens tot el temps del món i el teu cervell diu: «Cal provar-ho tot». Quan ets sènior i saps que el temps és limitat, el teu cervell diu: «Em centraré en el que de veritat m'importa». El que sí que pot succeir és que tinguis la sensació que has perdut el pas davant l'allau de novetats, sobretot tecnològiques. Però el problema no és falta d'interès, sinó barreres reals: interfícies dissenyades per enginyers que no pensen en algú amb artritis o pitjor vista.

UNA VERITAT INCÒMODA, ENCARA QUE NO INEVITABLE: LA SOLITUD

Una de cada tres persones sèniors se sent sola. A Espanya, l'aïllament social s'ha convertit en un dels grans reptes de la salut pública. En certa manera és llei de vida: amb la jubilació perds contacte diari amb companys, mort d'amics i parella, problemes de salut que dificulten sortir, fills que es muden lluny i una societat cada vegada més individualista. Però

no és inevitable ni universal. Les amistats en aquestes dècades, quan les tens, són especialment valuoses. No necessites un munt d'amics, amb dos o tres bons ja val. Aquí les dones tenen més facilitat per a socialitzar. I estudis epidemiològics assenyalen que les xarxes femenines d'amistat són un factor que influeix en aquests cinc o sis anys que viuen més de mitjana que els homes.

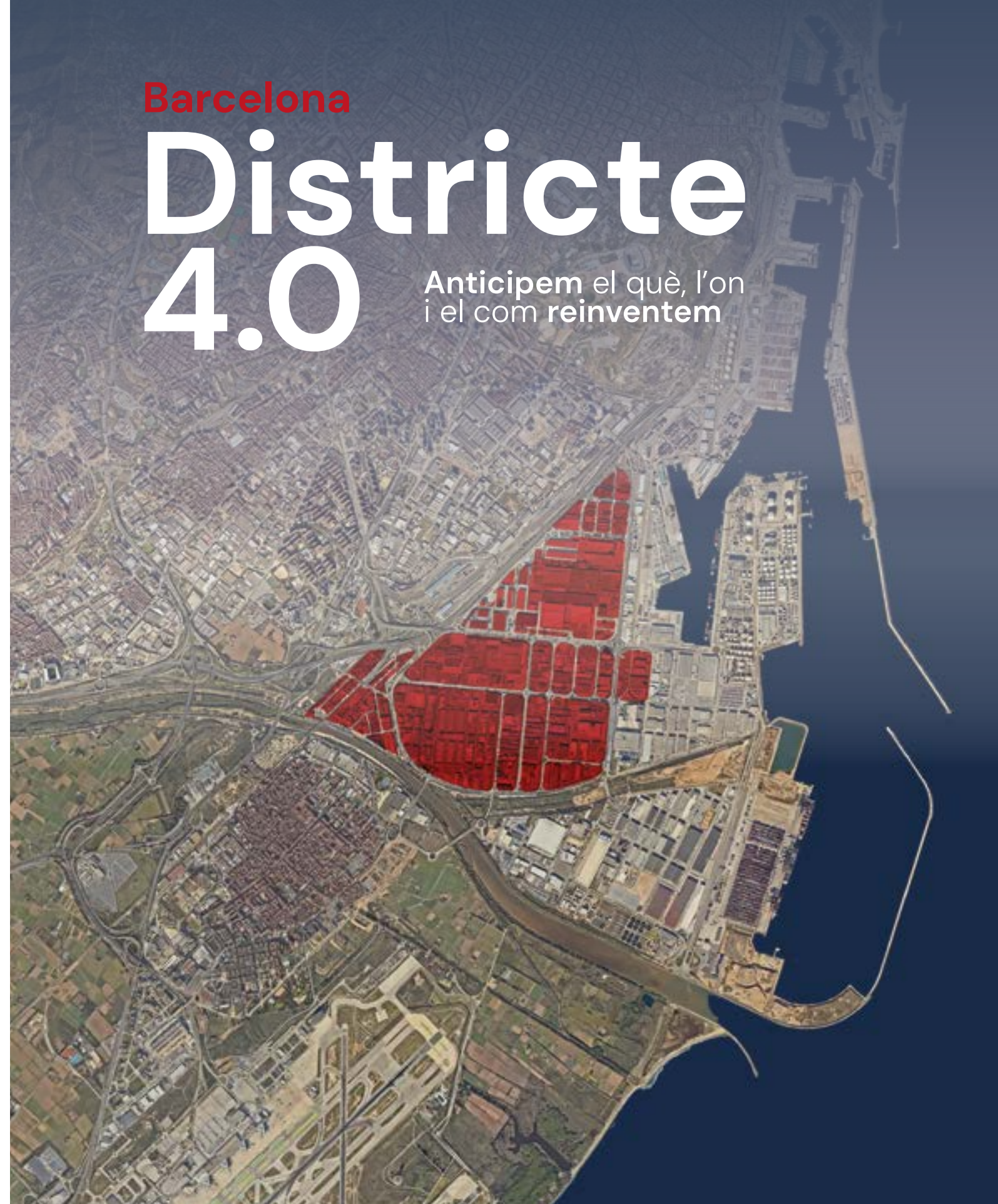
DE DEBÒ QUE ES PERD INTERÈS PEL SEXE?

Sis de cada deu homes i quatre de cada deu dones majors de 65 anys a Espanya continuen sent sexualment actius, segons l'última Enquesta nacional de salut i sexualitat. Un de cada quatre té més de cinc relacions sexuals al mes. Les pràctiques més habituals són els petons, les carícies, el coit i la masturbació. Els factors que sí que limiten l'activitat sexual són reals però tractables: disfunció erèctil en homes, sequedat vaginal en dones, malalties cròniques, medicació i sobretot la falta de parella, que el 65 per cent de les persones inactives assenjala com a causa principal. Paradoxalment, estudis recents mostren que la satisfacció sexual pot millorar amb els anys: les relacions es tornen més íntimes, més divertides, menys centrades en el rendiment.

Barcelona

Districte 4.0

Anticipem el què, l'on i el com reinventem

Un espai d'innovació tecnològica on més de 300 empreses impulsen la indústria 4.0 i generen oportunitats promovent el talent i el progrés de la regió metropolitana de Barcelona.

ZF CONSORCI barcelona ZONA FRANCA

DFACTORY BARCELONA

Els científics anomenen el 'biaix de positivitat' a que amb els anys, el cervell aprèn a assaborir les petites alegries del dia a dia i li presta menys atenció als disgustos

Quatre hàbits saludables bàsics —els de sempre: no fumar, mantenir el pes, fer exercici i menjar sa— redueixen el risc de contreure malalties cròniques

Les xarxes van plenes amb el debat generacional

Quan ets jove, tens tot el temps del món i el teu cervell diu: «Cal provar-ho tot». Quan ets sènior i saps que el temps és limitat, el teu cervell diu: «Em centraré en el que de veritat m'importa»

NO NECESSÀRIAMENT ET TORNES POREGÓS

Complir anys porta algunes pors, la majoria justificats. El més documentat és la por de caure. I no és irracional perquè el 60 per cent dels sèniors no recupera el seu nivell de mobilitat previ després d'una caiguda. Però els estudis mostren que moltes persones desenvolupen més capacitat d'acceptar la incertesa i gestionar millor l'estrès que en la joventut. L'experiència acumulada ajuda a distingir millor entre riscos reals i temors exagerats, i a secundar-se en estratègies que ja han funcionat altres vegades: humor, suport social, relativitzar, demanar ajuda a temps...

SENSE TANTA OBSESSIÓ AMB LA MORT

L'ansietat que ens genera la nostra pròpia mortalitat (i la dels nostres sers estimats) aconsegueix el seu pic en la mitjana edat i després disminueix. Per què? Perquè la mort deixa de ser una abstracció llunyana i es converteix en part de la realitat quotidiana, i paradoxal-

ment això la fa menys aterridora. A més, amb els anys et centres més en el present, en el que et dona satisfacció immediata: no estàs planificant els pròxims 40 anys, estàs gaudint el cafè d'aquest matí. Això redueix l'ansietat existencial.

ES CONTINUEN FENT PLANS I MÉS VAL FER-LOS

Aquest és potser el mite més pernicios. Els estudis mostren que les persones que tenen plans, objectius i projectes viuen més i millor que les que es resignen a «esperar el final». Tenir metes en qualsevol etapa està associat amb millor salut física, millor funció cognitiva i menor risc de demència. Una recerca d'Harvard confirma que mantenir objectius vitals està vinculat a la longevitat i la qualitat de vida. No parlem de «conquistar el món», sinó d'objectius adaptats: aprendre una cosa nova, viatjar, completar un projecte personal, aconsegir una relació. Els plans canvien amb els anys, però continuen sent plans, maneres de donar estructura i significat a la vida. El problema és pensar «ja per a què». Aquesta actitud accelera el deteriorament. Animo a fer una ullada als nostres amBAIXadors de la longevitat al territori Llobregat per comprovar la veracitat d'aquests mites, doncs són el viu exemple de persones que, amb el seu testimoni i feina, mantenen el batec de la vida local y comarcal.

NOU TERRAMAR
HÍBRID

CUPRA

**HI HA UN FIL VERMELL
QUE ENS CONNECTA**

Deixa de buscar, ja has trobat la teva ànima bessona.
Amb fins a 123 km d'autonomia elèctrica
i 900 km d'autonomia combinada.

Consum mitjà combinat per a CUPRA Terramar 1.5 eTSI 110 kW (150 CV) DSG de 5,9 a 6,5 l/100 km. Emissions ponderades de CO₂ de 135 a 149 g/km (valors WLTP). Imatge acabat CUPRA Terramar PHEV amb opcionals. Limitat a unitats en estoc.

Mònica Martínez Bravo

Consellera de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya

El Baix Llobregat davant el repte de la longevitat

Com a territori, heu de sentir-vos orgullosos d'haver estat capdavaners, i us encoratjo a continuar-ho sent

Catalunya, com la majoria de societats avançades, afronta una transformació demogràfica profunda. En només dues generacions, l'esperança de vida ha passat de prop de 50 anys el 1940 a gairebé 85 en l'actualitat. Aquest increment ha permès que centenars de milers de persones visquin més temps i amb millor qualitat de vida. El Baix Llobregat i L'Hospitalet són un reflex d'aquesta realitat: territoris dinàmics que afronten els desafiaments d'una població cada vegada més longeva.

El Baix Llobregat ha estat pioner en aquest àmbit. Fa més de trenta anys que compta amb el Consell Consultiu de la Gent Gran, un espai de diàleg que s'ha consolidat com a referent a Catalunya. Aquest òrgan no només ha donat veu a les persones grans, sinó que ha contribuït a situar-les al centre de les polítiques públiques. Gràcies a aquesta visió avançada, s'han pogut anticipar reptes i dissenyar estratègies que avui són imprescindibles.

En aquesta línia, heu sabut incorporar aquesta perspectiva mitjançant els casals de gent gran, programes intergeneracionals i iniciatives que fomenten la digitalització per reduir la bretxa tecnològica. La tecnologia, ben aplicada, és una aliada per combatre la soledat i afavorir l'autonomia personal. Tanmateix, no podem oblidar que la longevitat també planteja reptes en l'àmbit de les cures. Per aquest motiu, des del Departament de Drets Socials i Inclusió treballem en el desenvolupament d'un model d'atenció centrat en la persona, que respecti la seva voluntat i garanteixi la qualitat dels serveis.

El repte és consolidar aquest model i adaptar-lo a les noves realitats. Les generacions que avui accedeixen a la jubilació presenten perfils, expectatives i necessitats diferents. Hem d'oferir respostes flexibles, innovadores i sostenibles. La longevitat és una conquesta social que hem d'aprofitar per reforçar la cohesió i la solidaritat.

L'increment de l'esperança de vida és una de les grans fites de la humanitat, però també comporta desafiaments. La manera com abordem l'envelliment definirà la nostra generació. Catalunya ha de liderar la innovació i la promoció d'un envelliment digne, actiu i divers. Hem de garantir que els 35 anys addicionals que hem guanyat siguin també anys de dignitat, autonomia i contribució. I hem de fer-ho amb justícia social, assegurant que tothom, sense excepció, pugui gaudir d'un envelliment amb qualitat de vida.

Actualment, Catalunya compta amb prop de 3.000 persones centenàries. No és només un èxit individual, és la prova que les polítiques públiques en salut, educació,

Hem de garantir que els 35 anys addicionals que hem guanyat siguin també anys de dignitat, autonomia i contribució. I hem de fer-ho amb justícia social, assegurant que tothom, sense excepció, pugui gaudir d'un envelliment amb qualitat de vida

habitatge i serveis socials donen resultats. Quan una societat aposta pel dret a cuidar i ser cuidat, tothom hi surt guanyant. Des del Govern de la Generalitat, continuem treballant per la gent gran i, en aquest sentit, hem creat la primera Direcció General de Gent Gran amb un objectiu clar: escoltar les seves prioritats i traduir-les en polítiques públiques efectives.

Com a territori, heu de sentir-vos orgullosos d'haver estat capdavaners, i us encoratjo a continuar-ho sent. Parlar de longevitat és parlar de drets, de qualitat de vida i de futur. I aquest futur el construïm entre tots i totes.

Lluïsa Moret Sabidó

Presidenta de la Diputació de Barcelona

La lluita contra l'edatisme, en clau local

Les administracions públiques ens estem implicant de manera creixent en l'abordatge de l'edatisme, una problemàtica oculta que ha anat aflorant i que ens obre un ampli ventall de possibilitats per actuar

Encara és recent la introducció de la paraula *edatisme* als lèxics i diccionaris normatius. Es tracta d'un pas endavant, visibilitzador, perquè no donar nom a un fet, a una realitat, implica discriminar-la, ocultar-la, i aquest és el cas de l'edatisme.

Segons l'informe mundial sobre l'edatisme que l'Organització Mundial de la Salut va publicar el 2021, a Europa, una de cada tres persones grans pateix alguna discriminació relacionada amb la seva edat. Són discriminacions presents en tota mena d'àmbits i entorns: a les relacions socials, a les institucions, als serveis públics, als entorns familiars, fins i tot a vegades ens les autoinfligim.

Les administracions públiques ens estem implicant de manera creixent en l'abordatge de l'edatisme, una problemàtica oculta que ha anat aflorant i que ens obre un ampli ventall de possibilitats per actuar. Per això hem començat a emprendre iniciatives i programes per donar-hi resposta.

Com a alcaldessa i com a presidenta de la Diputació de Barcelona, tinc la certesa que la perspectiva local resulta clau. Perquè s'aborda i s'enfronta millor l'edatisme des de la proximitat, a prop de la gent, posant nom i cara a les persones que el pateixen. Ser propers a la gent fa que els governs locals tinguem la millor disposició i perspectiva per capgirar tot allò que genera discriminació per edatisme.

Alhora, som conscients que no es tracta d'una discriminació aïllada, sinó que sol estar relacionada i agreujada amb altres formes de discriminació, com el masclisme, el capacitisme o el racisme. D'aquesta manera tenim discriminacions que s'acumulen i es retroalimenten, multiplicant la desigualtat. Vivim en una societat on, per exemple, envellir no té el mateix significat per a un home que per a una dona. Aquesta doble discriminació resulta molt clamorosa. D'altra banda, l'edatisme perjudica la societat perquè es desaprofita el capital de coneixement que posseeix la gent gran, que es pot vehicular mitjançant programes de mentoria, per exemple.

Com dic, el municipalisme és el primer front en la lluita contra l'edatisme. Per això, a la Diputació de Barcelona tenim un fort compromís amb els drets de les persones grans i contra l'edatisme. Aquest compromís es concreta, per exemple, en el projecte transformador "Generacions diverses: cap a la igualtat d'oportunitats", amb el qual impulsem els drets i la igualtat d'oportunitats en diferents moments vitals, tenint en compte la diversitat de la societat. Ho fem formant professionals, sensibilitzant la ciutadania i acompanyant els ajuntaments amb recursos econòmics i tècnics per impulsar projectes municipals d'abor-

Aquest compromís es concreta, per exemple, en el projecte transformador "Generacions diverses: cap a la igualtat d'oportunitats", amb el qual impulsem els drets i la igualtat d'oportunitats en diferents moments vitals, tenint en compte la diversitat de la societat

datge de l'edatisme. En aquest sentit, destaco el programa "Lluita contra l'edatisme envers les persones grans", que hem dotat amb un milió i mig d'euros.

No vull acabar sense recordar una altra iniciativa pionera, el I Congrés d'Edatisme, que, amb el lema "Cap a uns municipis no edatistes", vam impulsar entre octubre i novembre de 2025. Amb aquest congrés innovador vam voler establir-nos com a referent en la feina en aquest camp, i per això hi vam reunir experiències provinents del món acadèmic, dels ajuntaments i de les entitats socials, perquè totes les aportacions, teòriques i pràctiques, són necessàries per eliminar la discriminació edatista.

Eva M. Martínez Morales

Presidenta. del Consell Comarcal del Baix Llobregat

El Baix Llobregat ha estat, és i continuarà sent una comarca que cuida

Entre totes les persones que fan possible la vida comunitària, les persones grans han estat sempre un pilar de cohesió, de memòria i de progrés

El Baix Llobregat és una comarca que sempre ha sabut avançar sense oblidar el que és essencial: les persones. I, entre totes les persones que fan possible la vida comunitària, les persones grans han estat sempre un pilar de cohesió, de memòria i de progrés. Per això, fa gairebé trenta anys, la comarca va fer un pas endavant que avui encara ens defineix: la creació del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat.

El Consell Consultiu de la Gent Gran, és el principal òrgan de participació i consulta de les persones grans de la nostra comarca, i que ha estat durant aquestes dècades un referent a nivell comarcal, però també un exemple a seguir arreu del país. Un espai on escoltar, compartir i construir propostes des de l'experiència. Un espai que ens recorda que envellir no és retirar-se, sinó continuar caminant amb veu pròpia i amb capacitat de transformació.

Aquest Consell ha jugat un paper clau per impulsar polítiques que posen les persones grans al centre, sempre des del diàleg i la corresponsabilitat. Ha estat un espai actiu i exigent, que ha fet sentir la seva veu en qüestions tan importants com la salut, la mobilitat, l'accessibilitat, l'habitatge, els drets socials, la participació i la lluita contra la soledat no desitjada. Aquests temes no són idees abstractes: són necessitats reals, i gràcies al Consell Consultiu de la Gent Gran s'han abordat amb més precisió i sensibilitat.

Al llarg de tots aquests anys, el Consell ha estat pioner en la lluita contra totes les formes de discriminació, amb una atenció especial a l'edatisme, aquesta discriminació per motiu d'edat que afecta no només les persones grans, sinó també infants i joves, i que cal visibilitzar i combatre amb determinació. Gràcies a aquesta mirada valenta, la comarca ha situat el debat sobre els drets de totes les generacions al centre de les polítiques públiques.

IMPULS DE LA FUTURA LLEI DE LA GENT GRAN

Un dels fruits més importants d'aquest treball és l'impuls de la futura Llei de la Gent Gran de Catalunya. Gràcies a l'aportació i l'impuls del Consell Consultiu es van posar les llavors d'aquesta llei, una eina imprescindible per reconèixer i garantir drets, per transformar la mirada social sobre l'envelliment i per avançar cap a una societat més justa, inclusiva i respectuosa amb totes les etapes de la vida. El Parlament treballa avui en aquesta norma amb el bagatge de molts anys de reivindicació i de propostes construïdes des del territori, i el Baix Llobregat hi ha tingut un rol fonamental.

El Pla Estratègic per a les persones grans del Baix Llobregat ens ha ajudat a ordenar, prioritzar i impulsar actuacions compartides amb tots els municipis

Paral·lelament, des del Consell Comarcal hem continuat articulant polítiques que acompanyen i reforcen aquesta feina. Fa molt de temps que les polítiques d'envelliment són una absoluta prioritat. No com a resposta a una emergència demogràfica, sinó com una aposta decidida per reconèixer el valor social, econòmic i emocional de les persones grans. Parlem de drets, de participació, de cura, d'habitatge digne, d'accessibilitat i de solitud no desitjada. Parlem, en definitiva, de persones que tenen molt a aportar i que han de poder fer-ho en igualtat de condicions.

En aquest camí, el Pla Estratègic per a les persones grans del Baix Llobregat ens ha ajudat a ordenar, prioritzar i impulsar actuacions compartides amb tots els municipis. Sense ser el protagonista de totes les polítiques, sí que ha esdevingut una brúixola que ens orienta per avançar cap a una comarca més amigable, més accessible i més justa amb tothom.

Mirant al futur, sabem que queden reptes importants: reforçar les polítiques de prevenció de la soledat, garantir un envelliment actiu i saludable, avançar en la digitalització inclusiva i assegurar entorns que respectin l'autonomia i la dignitat de totes les persones, també en l'etapa més avançada de la vida.

Com a presidenta del Consell Comarcal, reafirmo el compromís de continuar caminant al costat del Consell Consultiu de la Gent Gran, dels ajuntaments i del teixit associatiu. El Baix Llobregat ha estat, és i continuarà sent una comarca que cuida. Perquè quan defensem els drets de les persones grans, estem construint una societat millor per a tothom.

Olga Gómez

Regidora adjunta Cicles de Vida de l'Hospitalet

L'Hospitalet, una ciutat que aposta per la longevitat activa i la saviesa compartida

Impulsem projectes innovadors com eSenior, que incorpora tecnologia per facilitar la permanència a la llar amb seguretat i autonomia

A L'Hospitalet, la longevitat no és només una xifra: és una oportunitat per viure amb plenitud i compartir saviesa. Cada dia, la nostra ciutat es transforma per donar resposta a una realitat que ja és present: vivim més anys i ho fem amb una vitalitat que fa unes dècades semblava inimaginable. Aquest canvi ens convida a repensar com volem envellir i, sobretot, com volem que la nostra comunitat integri aquesta etapa com una font de riquesa social, cultural i humana. L'envelliment no és una etapa aïllada, sinó un procés que recorre tota la vida.

És per això que ens cal un canvi de paradigma, una nova mirada vers les persones majors de 65 anys, amb unes polítiques públiques que han de ser integrals i transversals per garantir oportunitats per a totes les edats. Hi ha moltes maneres d'envellir i, a L'Hospitalet, encarem aquest repte amb il·lusió i compromís.

Des de l'Organització Mundial de la Salut es promou el concepte de "ciutats amigables amb les persones grans", que implica adaptar entorns, serveis i recursos per afavorir l'autonomia, la participació i la seguretat. L'Hospitalet s'ha sumat a aquest repte amb una estratègia clara: fer de la nostra ciutat un espai inclusiu, saludable i respectuós amb les necessitats i capacitats de la nostra gent gran.

El Pla d'acció L'Hospitalet ciutat amigable, aprovat el 2022, és fruit d'un ampli procés participatiu que ha comptat amb la veu de les persones grans i dels professionals i les entitats que hi treballen. El document recull 8 eixos estratègics i més de 90 accions que aborden aspectes tan diversos com l'accessibilitat urbana, l'habitatge, la mobilitat, la participació social, les relacions comunitàries, la igualtat, els serveis socials i la comunicació.

Entre les mesures destacades, trobem iniciatives per millorar els espais públics amb itineraris accessibles, zones verdes i bancs adaptats; programes per reduir la soledat no desitjada, i accions per fomentar l'envelliment actiu, amb tallers de memòria, activitats esportives i culturals, i aliances intergeneracionals. En aquest sentit, els casals i els centres educatius són escenaris on (s)avis i (s)àvies comparteixen experiències amb infants i joves, transmetent valors, coneixements i històries que enriqueixen tota la comunitat, amb l'objectiu d'enfortir els vincles intergeneracionals i de reconèixer públicament el paper de la gent gran.

Reforcem els espais de participació i treballem per eliminar barreres, físiques i digitals, que en dificulten la inclusió

Així, a l'any 2025, coincidint amb la commemoració del centenari del títol de ciutat de L'Hospitalet, hem donat veu i protagonisme a la nostra gent gran en una setmana dedicada a les històries de vida centenàries. Són referents socials, culturals i històrics, i tenen molt a dir.

També impulsem projectes innovadors com eSenior, que incorpora tecnologia per facilitar la permanència a la llar amb seguretat i autonomia. Paral·lelament, l'Ajuntament continua invertint en la millora dels equipaments municipals per a la gent gran, amb espais més accessibles, confortables i adaptats a les noves necessitats.

Aquest Pla no és només un conjunt d'actuacions: és una aposta per reconèixer el valor de la gent gran i garantir els seus drets. Volem una ciutat on siguin protagonistes, on puguin decidir, participar i contribuir amb la seva experiència. Per això, reforcem els espais de participació i treballem per eliminar barreres, físiques i digitals, que en dificulten la inclusió.

Avui, les persones grans viuen amb plenitud, amb autonomia i amb una actitud que resumeix molt bé el lema "Viure sense filtres". La longevitat és un èxit col·lectiu, però també una responsabilitat compartida, en què el respecte i la col·laboració intergeneracional són el motor. Fer d'Hospitalet una ciutat amigable és construir un futur en el qual viure més anys signifiqui viure millor.

Amb aquest compromís, avancem cap a una ciutat que cuida, acompanya i celebra la diversitat de totes les edats.

Vicky Castellanos Núñez

Consellera de Feminisme i Gent Gran del Baix Llobregat

Un futur intergeneracional per a una comarca lliure d'edatisme

Quan persones de diferents edats comparteixen projectes educatius, culturals o socials, es trenquen prejudicis i es reforça el teixit comunitari

La nostra societat està envellint, i això no hauria de ser vist com un problema, sinó com una oportunitat per reforçar els vincles i compartir coneixement. Al Baix Llobregat, moltes persones de més de 60 anys continuen actives, implicades i amb ganes de participar en la vida comunitària. La comarca ha crescut gràcies a l'esforç i l'aportació de totes les generacions, i és essencial reconèixer aquest valor per avançar cap a una societat inclusiva i respectuosa amb totes les etapes de la vida.

L'edatisme, la discriminació per motius d'edat, té efectes negatius sobre la convivència i sobre l'autoestima de moltes persones que veuen qüestionada la seva capacitat. Quan es pensa que l'edat limita l'aprenentatge, la creativitat o la participació, s'està reduint la dignitat de les persones i es perd una oportunitat per enriquir la comunitat. Deixar enreare aquests estereotips és responsabilitat de tothom: institucions, entitats i ciutadania.

El Baix Llobregat té un enorme potencial per continuar avançant cap a un model de relació més obert i inclusiu. Promoure una cultura basada en el respecte, el diàleg i l'intercanvi d'experiències és clau. Quan persones de diferents edats comparteixen projectes educatius, culturals o socials, es trenquen prejudicis i es reforça el teixit comunitari.

A la comarca, aquesta convivència intergeneracional sovint sorgeix de manera natural: a les escoles, als centres cívics, a les associacions i en iniciatives veïnals. Aquests espais de trobada permeten aprendre en totes direccions i reconèixer que cada etapa de la vida aporta perspectives útils i complementàries. Construir entorns accessibles i amables, afavorir la formació al llarg de la vida i garantir la participació activa són elements indispensables per un envelliment ple de sentit.

El Baix Llobregat ha estat, i pot continuar sent, una comarca pionera en la lluita contra l'edatisme. La seva tradició associativa, el compromís de moltes persones i l'existència d'una xarxa comunitària forta faciliten el desenvolupament d'iniciatives que posen al centre el respecte per totes les edats. Aquest lideratge pot convertir-se en referent per a altres territoris, demostrant que és possible construir una societat que valori l'experiència acumulada, que reconegui les aportacions de cada etapa vital i que entengui l'envelliment com un procés natural, digne i ple de possibilitats.

TENIR L'EINA D'UN PLA ESTRATÈGIC

Exemple d'això és el Pla Estratègic de les Persones Grans del Baix Llobregat, una eina clau per orientar les polítiques futures de la comarca en relació amb l'envelliment. Un full de

ruta que posa l'accent en la importància de garantir drets, fomentar la participació i millorar el benestar de les persones grans, sempre des d'una mirada que evita la discriminació per motius d'edat.

Avançar cap a un futur lliure d'edatisme és apostar per una societat més justa, propera i humana. Significa garantir que totes les persones, independentment de l'edat, puguin participar, relacionar-se i construir un futur col·lectiu. El Baix Llobregat té les eines, la història i la voluntat per continuar sent un exemple en aquesta lluita, teixint cada dia una comarca on tothom compta i tothom hi té lloc.

Com a societat, no ens podem permetre perdre el talent, la mirada i l'experiència de les persones grans, perquè formen part indispensable del nostre present i del nostre futur.

La visió de la longevitat d'un comunicador, un filòsof, una metgessa i antropòloga, un psiquiatra i el toc d'humor d'una il·lustradora

En les següents pàgines entrevistem un repòquer d'experts en longevitat, començant per Manel Domínguez, periodista i doctor en Comunicació Social, autor del llibre "Sénior, la vida que no cesa". Opina que "cada vegada serem més sèniors i menys joves: estem obligats a una relació on ningú no sobra". A continuació ens parla Enrique Arnaz Villalta, filòsof i sociòleg, per a qui "la veritable felicitat és donar sentit i rumb a la vida i no deixar que ningú te l'arrabassi". La tercera entrevista és a Vânia de la Fuente Núñez, metgessa, antropòloga i especialista en envelliment, que reflexiona que "la societat vol viure més anys, però rebutja envellir per culpa de l'estigma associat a la vellesa". Per Josep Moya, psiquiatre consultor del Servei Especialitzat d'Atenció a les Persones (SEAP), "fer-se gran no és una patologia, i el més important és el respecte, perquè són persones". I acabem aquesta visió d'experts de la longevitat amb un toc d'humor d'Elisabeth Justicia, il·lustradora i creadora de Dominga habla sola, que opina que "invisibilitzem una generació supervaluosa i plena d'una experiència vital increïble i amb qui avançaríem molt"

MANEL DOMÍNGUEZ ► PERIODISTA I DOCTOR EN COMUNICACIÓ SOCIAL

“Cada vegada serem més *seniors* i menys joves: estem obligats a una relació on ningú no sobra”

“La unió del talent jove i l'experiència sènior és essencial per construir la nova humanitat”

“El llibre *Sènior* va convertir l'edatisme en un concepte social quan abans no era en el debat públic”

PER NAGORE MÍNGUEZ DEL VALLE

Manel Domínguez està convençut que la col·laboració entre joves i grans és una de les claus del futur. Ho anomena relació intergeneracional profigurativa, un concepte que defensa amb convicció. “El cervell d'un jove és més ràpid, però el d'una persona gran és més segur i s'equivoca menys”, sosté. La unió d'ambdós no és només convenient, sinó inevitable: “Cada vegada serem més *seniors* i menys joves. Estem obligats a una relació on ningú no sobra”. Aquesta connexió, afegeix, crea fluxos de coneixement que permeten construir una nova humanitat, capaç de pensar d'una manera més complexa que qualsevol de les seves parts per separat.

UN PERIODISTA QUE NO S'HA JUBILAT MAI DEL TOT

Als seus 74 anys, Domínguez continua escrivint “cada dia, sense excepció”. Aquesta feina constant es tradueix en guions de ràdio, televisió i en el segon volum de *Sènior, la vida que no cesa*, que espera que vegi la llum el pròxim Sant Jordi. Actualment dirigeix el programa *Sentit de Viure* a RNE4, centrat en la longevitat i l'edatisme, i participa en el magazín *El segon cafè* de 2CAT.

Recorda també amb especial emoció els seus 30 anys com a professor universitari, un dels períodes “més preciosos” de la seva vida. Va ser docent d'innovació, de ràdio informativa i director de màsters, i assegura que educar i acompanyar diverses generacions d'estudiants ha estat una de les seves grans excel·lències personals. “Estimava els meus alumnes. La meua vida eren ells”, afegeix.

“No faig una ràdio divertida, faig una ràdio transformadora”, afirma. El seu objectiu no és entretenir, sinó dotar la societat de criteri per comprendre un fenomen que considera històric: la democratització de la longevitat.

L'ORIGEN D'UN LLIBRE QUE VA OBRIR UN DEBAT

La idea del primer volum de *Sènior* va sorgir a Cornellà, al CityLAB, on Domínguez va descobrir un grup de persones de 60, 70 i 80 anys —els anomenats *SeniorLABS*— treballant

MOLT PERSONAL

Periodista de llarga trajectòria

Nascut a Barcelona el 1951, Manel Domínguez acumula més de cinc dècades de trajectòria en el periodisme i la comunicació. Ha estat periodista d'investigació, director de mitjans, responsable de Ràdio Nacional i creador de COM Ràdio, la primera cadena en *network* via satèl·lit. Doctor en longevitat social, ha impartit docència universitària durant tres dècades i és autor del llibre *Sènior, la vida que no cessa*. Avui dirigeix el programa *Sentit de Viure* a RNE4 i col·labora en televisió, combinant divulgació, activisme contra l'edatisme i una intensa feina d'escriptura.

La idea del seu primer llibre *Sènior. La vida que no cesa* va sorgir a Cornellà, al CityLAB, on Domínguez va descobrir un grup de persones de 60, 70 i 80 anys —els anomenats SeniorLABS— treballant sobre societat digital

sobre societat digital. “Pensava que la bretxa digital existia, però ells estaven avançant el futur de la humanitat”, recorda. Aquell impacte inicial es va combinar amb la lectura del llibre *Envejecer en Estados Unidos*, de Dan Buettner, i amb el buit científic que en aquell moment existia sobre longevitat. En unir aquests elements, va començar a estirar el fil fins a construir el que es convertiria en un assaig central per al debat social.

El canvi va ser immediat. “El 2023 havia de dedicar quinze minuts a explicar a tot-hom què era l’edatisme”, recorda. “Ara tothom ho utilitza amb naturalitat”. Per a ell, això demostra que el llibre va transcendir: “Quan un llibre deixa de ser de l’autor per ser de la societat, has aconseguit una cosa inesperada”.

I mentre *Sènior* continua expandint el seu impacte, Domínguez ja treballa en el seu segon llibre, que defineix com “més concret, més difícil i més necessari”. Si el primer ofería una visió àmplia de l’edatisme, de la biologia de l’envelliment i de la nova longevitat, el proper volum abordarà qüestions pràctiques i sensibles: autoajuda, comprensió profunda del procés d’envellir i lluita directa contra el maltractament a les persones grans. La seva intenció, afirma, és “donar un altre cop” i aportar eines reals perquè la societat tingui criteri i actuï.

EDATISME: UNA PANDÈMIA SILENCIOSA

Domínguez denuncia que l’edatisme opera en tots els àmbits: laboral, social, familiar i mediàtic. A les empreses, afirma, persisteix l’expulsió de professionals per edat. “La jubilació és un dret, no una obligació”, insisteix. Fins i tot plataformes digitals com LinkedIn penalitzen l’edat de manera automàtica.

El llenguatge és un altre dels fronts més perillosos. Parla de l’*elderspeak*, un to infantilitzat que canvia la prosòdia i rebaixa la persona gran. “Et diuen avi sense ser-ho”, lamenta. Aquest ús quotidià del llenguatge, sosté, consolida microedatismes que dificulten la revalorització social del col·lectiu.

UNA NOVA HUMANITAT ON NINGÚ NO SOBRA

La longevitat ha democratitzat el temps vital. Per primera vegada conviuen quatre generacions alhora, i això obliga a repensar-ho tot. Per a Domínguez, la clau és unir l’experiència

“La jubilació ha de ser un dret i no una expulsió encoberta del mercat laboral”

UN APUNT

Gran impacte de *Sènior*, la vida que no cesa

El llibre de Domínguez ha aconseguit una cosa poc habitual: modificar el llenguatge públic sobre la longevitat. Abans de la seva publicació, explica, ningú no parlava d’edatisme ni de la nova realitat de poder viure fins a trenta anys després de la jubilació. *Sènior* va obrir un buit, o el va omplir, i va provocar el que ell descriu com un “volcà” social. Avui periodistes, institucions i ciutadans utilitzen conceptes que el 2023 no existien en el debat general. Per a Domínguez, el mèrit no és seu: és del llibre, que “s’ha defensat sol” i ha convertit en tema col·lectiu allò que abans era un territori sense criteri.

Manel Domínguez durant l'emissió del programa Sentit de Viure a RNE4

“La intel·ligència artificial ja forma part del dia a dia i redefineix processos de treball i aprenentatge”

“El cervell gran, entrenat, pot continuar aprenent: “Als 80 anys es pot estudiar xinès”

i el talent *sènior* amb la intel·ligència i la innovació dels joves. “La natura és altament intel·ligent: ja està generant els recursos per aquesta nova humanitat”, diu. El futur serà híbrid, amb persones grans que s’incorporen a tecnologies avançades —com la intel·ligència artificial— i joves que es beneficien d’aquest encontre.

La IA, assegura, no és un debat: “Hi és i punt”. No es tracta d’estar-hi a favor o en contra, sinó d’aprendre a utilitzar-la. Ell mateix la fa servir per ser més eficient: “El full en blanc ha mort. Però qui pensa i qui escriu continua essent l’escriptor”.

CONTRA LA POR D’ENVELLIR

Domínguez no tem la pèrdua de capacitats. Defensa que el cervell és “hiperplàstic” i agraït: si s’entrena, respon. Per això sosté que amb 80 anys es pot aprendre xinès, sempre que es mantingui activitat física i intel·lectual constant i una alimentació saludable. “No entenc per què la gent dona brillantor al seu cotxe i no a si mateixa”, ironitza.

Travessem una nova realitat multigeneracional, que no només canviarà la manera d'entendre la jubilació o l'educació: també afectarà els joves que ingressin al mercat laboral, ja que les empreses contractaran d'una manera diferent

Manel Domínguez en els seus començaments com a periodista, realitzant una entrevista

La seva relació amb l'espiritualitat també hi juga un paper central. Parla de viure amb valors, misticisme i compassió. “Qui t’ha fet una cosa dolenta necessita ajuda”, afirma. Resar per aquells que no són amics forma part d’un exercici d’humanitat que acompanya la seva visió de la vida llarga.

“El maltractament a les persones grans continua essent massiu i infrareportat en moltes autonomies”

L'espai radiofònic que lidera Domínguez és setmanal i el periodista també col·labora a TVE com a tertulià

“El llenguatge infantilitzat cap a les persones grans s’ha convertit en un microedatisme quotidià”

L'autor del llibre *Senior. La vida que no cesa* va ser també l'autor d'un discurs a la plaça Sant Jaume de Barcelona el Dia Mundial de la Gent Gran

MALTRACTAMENT I DRETS PENDENTS

Un dels temes que més denuncia és el maltractament a les persones grans, en totes les seves formes: psicològic, econòmic o d'abandonament. Assegura que es tracta d'un fenomen massiu i encara en gran part ocult. Les comunitats autònomes espanyoles que registren més denúncies —Andalusia, Madrid i Catalunya— no són necessàriament les que estan pitjor, sinó les que han començat a visibilitzar-ho. Quan la resta d'autonomies facin el mateix, adverteix, “això esclatarà”.

Celebra l'arribada de la futura llei catalana de la gent gran, que ja ha entrat a tràmit, tot i que recorda que trigarà dos anys a ser efectiva. Fins aleshores, insisteix, queda molta feina per fer en protecció, educació i relat mediàtic.

UNA MIRADA CRÍTICA ALS JOVES I A LA DEMOCRÀCIA

Domínguez observa el desencís de molts joves, agreujat per la manca d'habitatge i d'oportunitats laborals. Aquesta frustració, diu, els empeny cap a discursos extremistes. Però no els culpa: “Quan una gran part dels joves no creu en la democràcia, és que la democràcia no ho està fent bé”. Recorda que Aristòtil ja advertia que una democràcia governada per “ximplers” podia convertir-se en el pitjor sistema.

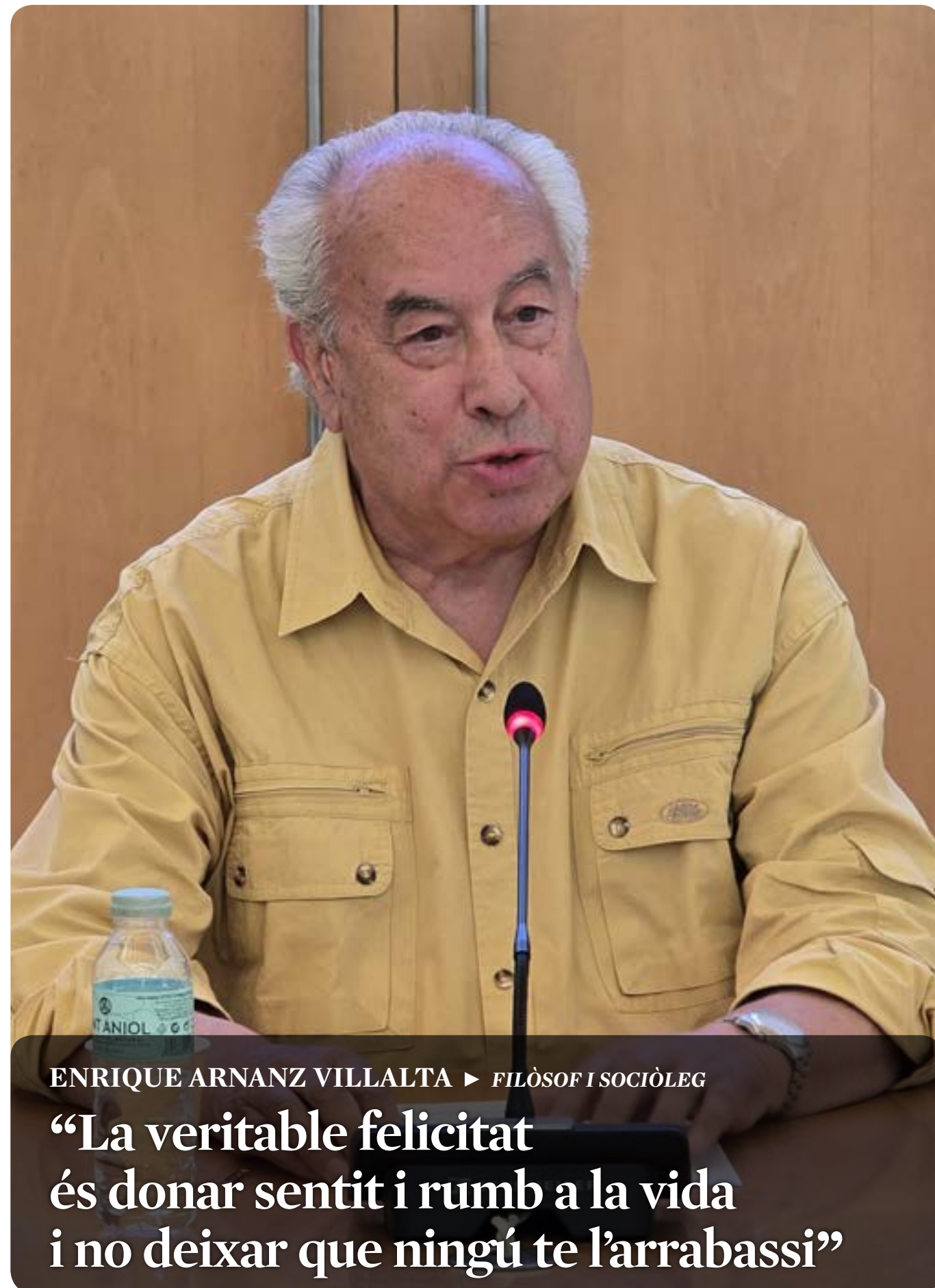
Les xarxes socials, afegeix, no ajuden. Han adoptat “el paper de la desinformació, del trivial”. Però insisteix que el problema no és l'eina, sinó l'educació amb què s'utilitza: “Segons com t'hagin educat, utilitzaràs les xarxes”.

UN CONSELL PER AL SEU JO DE 20 ANYS

Si pogués parlar amb el seu jo jove, li diria una cosa senzilla: “Gràcies per viure fins als 75 anys”. Li agrairia la capacitat d'aprendre de l'error, de demanar perdó i de ser innovador. L'error, subratlla, forma part de l'evolució humana: “Ningú no hauria de ser jutjat per equivocar-se. Continua equivocant-te”.

“La convivència simultània de quatre generacions obre una oportunitat històrica de transformació”

ENRIQUE ARNANZ VILLALTA ► FILÒSOF I SOCIÒLEG

“La veritable felicitat és donar sentit i rumb a la vida i no deixar que ningú te l’arrabassi”

“Hem arribat a grans amb un gran aprenentatge, però som molt ignorants a les nostres reaccions i sentiments. Continuem sent portadors de més preguntes que de respostes”

A la conferència “El nou paradigma: autonomia, llibertat, talent i dignitat. Lliçons per a la vida”, l’expert va dir entendre la vellesa com “l’última oportunitat que la vida ofereix per seguir creixent i arribar a madurar una mica més, i així acabar de néixer”

PER REDACCIÓ

El filòsof, després de subratllar que el Baix Llobregat és la comarca de Catalunya “on millor funciona el moviment de la gent gran”, posa d’exemple aquest fenomen per a “significar que el tercer sector és un subjecte polític imprescindible”. Les paraules de Arnanz no tenen el caire acadèmic dels grans discursos, però el seu plantejament és senzill: part de “passar una estona amigable de meditació i de reflexió compartida per a socialitzar”.

EVIDÈNCIES INNEGABLES

No es tracta, per tant, d’una anàlisi conceptual, sinó d’una xerrada: “des del viscut, la pulsio vital per a viure intensament el temps que queda i el despertar cada matí”. Per a evitar dispersions, el filòsof se centra en tres evidències impossibles de negar ni de desconèixer. La primera evidència, que “senzillament som sèniors, i per als joves som ja vells i velles”. Biològicament, a partir 70 anys es produeix pèrdua del que denomina “capital vital i també un lent col·lapse dels sentits”. Això es nota en aixecar-se amb molèsties i dolors i comprovar la motxilla de medicació diària imprescindible, sobretot davant situacions cròniques.

“Ens diuen que estem fenomenal, que no aparentem l’edat, i és cert”, assegura el filòsof. I això és així perquè “tots ens trobem ben física, mental i psíquicament i fins i tot contemplem la vida que hem viscut, amb molta intensitat i les diferents etapes fins a dir com el poeta ‘Confesso que he viscut’, i aquest capital vital produeix una certa pau interior i reconciliació amb nosaltres mateixos en intentar viure i no veure passar la vida”. Per això, argumenta, “ens volem apuntar a més aventures, però comença a pesar el límit de la pròpia edat, de la salut, perquè vull continuar vivint, per exemple, amb aquesta parella de sufriente degeneració”. I aquí és quan “el límit no és un altre que saber que la vida té un misteri i que entro en l’última etapa del llarg camí de la vida”.

FUGIR DEL SENTIT FATALISTA

Per a Villalta “no hem de donar-li un sentit fatalista a la vellesa, encara que sigui irreversible. No és la premort. És vida en la vellesa. Té alguns avantatges. Ja no necessitem usar les màscares que imposa la vida en aquest teatre en el qual se solen representar diversos papers”. Si és el cas, confessa, que “he vestit la màscara de filòsof, de sociòleg, de mediador en conflictes, de personatge solidari”. Però afegeix que una persona pacient, oberta a la

Enrique Arnanz Villalta confessa tenir una sensació estranya quan se li brinda l’oportunitat de reflexionar com ser sèniors en el segle XXI. Es tracta d’una reflexió temàtica raonable i vital, que “el que la viu l’entén i el que no, difícilment ho comprèn”. Reconeix que, si és el cas, aquesta reflexió li ha obligat a realitzar un viatge interior, perquè “cadascun és amo de la seva identitat, de la seva sensibilitat i del seu destí”. Mentre pronuncia aquestes paraules, els membres del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat li escolten amb atenta mirada durant la celebració del 30 aniversari de la constitució d’aquest organisme pioner al país.

Biològicament, a partir de 70 anys es produeix pèrdua del que anomena “capital vital i també un lent col·lapse dels sentits”. Això es nota en aixecar-se amb molèsties i dolors i comprovar la motxilla de medicació diària imprescindible”

“Mentre hi ha vida i alè i hem de mantenir les oportunitats d’estimar, construir, viure intensament la vida quotidiana, defensant els valors i continuar fent els somnis”

“Com diu el poeta ‘Confesso que he viscut’, i aquest capital vital produeix una certa pau interior i reconciliació amb nosaltres mateixos en intentar viure i no veure passar la vida”

diferència com ell, “ara, en ser sènior, en veure que l’horitzó de la vida es redueix, tenim el dret i el privilegi de ser un mateix i d’alliberar-nos de les màscares”.

Alliberar-se de les màscares no resulta fàcil, argumenta, “perquè ens hem identificat amb elles i hem configurat el nostre personatge des de la màscara. Però -agrega- en desaparèixer la màscara irromp un mateix en la seva nuesa amb llums i ombres”. És llavors quan sorgeixen preguntes que espanten: veritablement qui soc? Quins han estat els meus somnis fonamentals? He estat i soc Feliç? “Apareixen temors que turmenten: quin és el meu lloc en la vida?, ho he aconseguit? He estat coherent amb els meus valors i he procurat fer el bé?, què puc ja esperar?, què puc ja fer?”.

“Ningú pot respondre per nosaltres. Ningú pot posar-se en la nostra pròpia pell”, afirma el filòsof, perquè “davant aquestes preguntes que no sabem si hi ha respostes, no es pot un posar màscares”. Reconeix que hi ha gent que no es planteja aquestes qüestions o recorre a tòpics, potser per la por de trobar-se a si mateix. Preguntes desconcertants sense respostes. Díficils i profundes que té a veure amb el propi jo. Poden tenir mil respostes o, sobretot, “perquè per a molts ells mateixos són el seu major misteri”. Són preguntes necessàries perquè són com a eines per a explorar el món interior, que ajudaran a continuar naixent, creixent i a saber morir.

VIURE EN UN MÓN CONVULS

La segona evidència que cita Villalta és que no poder oblidar que vivim en el segle XXI i el tercer mil·lenni; en un món convuls la característica principal del qual és la rapidesa de les transformacions. El digital és ja el nostre hàbitat. L’escenari del poder i la governança està fragmentat. Qui té poder, els estats, les multinacionals, els mitjans i plataformes, configuren un poder i influència molt asimètrica. Quin és el nostre lloc com a ciutadans? Quina és la nostra postura davant les injustícies brutals? Podem fer alguna cosa? En la seva resposta afirma que “el món dels ultraconservadors i post feixistes han construït el relat que el model de vida està basat en la pobresa, la desigualtat, el medi ambient, la guerra, la violència contra les dones, la canonització del consumisme”.

MOLT PERSONAL

La veritable legitimitat democràtica rau en la ciutadania

Sociòleg i filòsof. President d’IC Iniciatives i de la Fundació Esplai, Enrique Arnanz Villalta també és Assessor per a Polítiques Socials al Parlament Europeu. L’eix transversal de la seva vida professional ha estat la preocupació pel desenvolupament comunitari, l’àmbit associatiu i de les organitzacions socials a Espanya i l’Amèrica Llatina, amb una incidència especial en alguns escenaris d’exclusió social. Creu profundament que la veritable legitimitat democràtica recau en la ciutadania i que el més greu error del nostre model de vida és que pensem que la felicitat està en la relació de les persones amb les coses i no en la relació de les persones amb les persones. Viu amb intensitat el moment de repolitització i resocialització que estem vivint a la nostra societat.

El filòsof i sociòleg Enrique Arnanz ha participat en les celebracions del 30 aniversari de la constitució del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat, un organisme pioner al país

El filòsof argumenta que els historiadors estan d’acord que cap moment de tots els períodes de trànsit de la humanitat han reunit tantes variables de manera simultània i tan complexa i amb tanta acceleració com la que avui dia travessem. “Hem d’assumir -diu- que som sèniors en un temps històric complex, intens i global que ens supera en comprensió”. I afegeix: “no cal negar-ho o maquillar-ho, ens toca ser habitants del món en aquest temps, espai, lloc, país, i és aquí on tenim l’obligació moral i ètica de viure la vida amb sentit, donant importància al que som i tenim. Perquè-agrega- som sèniors que volem canviar les coses, i que el món sigui menys estúpid i injust. Som uns privilegiats en oportunitats i sentim el deure de retornar a la societat el que hem rebut com a don perquè sigui privilegi”. “Per molt fotuts que estiguem sempre hem de donar alguna cosa als altres; és important aquesta opció vital i que moltes preocupacions siguin considerades inútils, com fer una operació estètica a un mort”, conclou.

PÈRDUA DE CONFIANÇA EN UN FUTUR MILLOR

La tercera evidència que enumera el filòsof en la seva conferència se centra en el que considera una “convicció estesa”, i no és una altra que “haver perdut la confiança en una major qualitat vida en el futur”. Argumenta que pot antullar-se que pensar en el futur com un canvi d’esperança resulti absurd i propi del buenismo i de somiadors “davant la deriva de la crisi ecològica, de la democràcia i dels humans descartats per a tots, de la guerra, dels efectes de la intel·ligència artificial (IA), l’ascens al poder d’energúmens gràcies a la mentida i la confrontació com a mesures estratègiques”. I recorda que sovint, els diàlegs

“No hem de donar un sentit fatalista a la vellesa, encara que sigui irreversible, perquè no és la premort i té alguns avantatges: ja no necessitem fer servir les màscares que imposa la vida en aquest teatre en què se solen representar diversos papers”

“En desaparèixer la màscara irromp un mateix en la seva nuesa amb llums i ombres i és llavors quan sorgeixen les preguntes que espanten sobre un mateix i la seva vida”

“Som sèniors que volem canviar les coses perquè el món sigui menys estúpid i injust; som uns privilegiats en oportunitats i sentim el deure de retornar a la societat el que hem rebut com a do”

“Hem perdut la confiança en una millor qualitat de vida futura, perquè, sovint, els diàlegs que mantenim estan plens de paraules com: desencantament, desconfiança, desesperança, desil·lusió...”

“Ja no existeix pensament utòpic progressista, perquè avui és regressiu i els que somien amb algun futur volen que el passat torni; alguna cosa així com el retorn al passat es converteix en l'eslògan que és l'únic món possible”

Els sèniors tenen la responsabilitat, en opinió del filòsof, de “ser referents i portadors d'una nova esperança, perquè hem de reivindicar el temps de l'esperança des d'un optimisme intel·ligent”

La dissertació d'Arnanz porta per títol: “El nou paradigma: autonomia, llibertat, talent i dignitat. Lliçons per a la vida”

que mantenim estan plens de paraules com: desencantament, desconfiança, desesperança, desil·lusió, donis...

Convençuts que el sistema no s'aguanta més a si mateix i que està col·lapsat, Villalta assenyala que “seblem instal·lats en un profund desencantament passiu i en una profunda desesperança”. “Em preocupa perquè només produeix catastrofisme i alarmisme universal, més perquè fomenta el menfotisme, la indiferència i la paràlització social, i per aquesta por hi ha qui crida en el bany: que parin el món que jo em baixo!”

PENSAMENT SENSE GAS NI POTENCIA

En la seva ponència, el filòsof va sostenir que “el pensament ha perdut gas i potència” i afegeix que “no existeix pensament utòpic progressista, perquè avui és regressiu i els que somien amb algun futur volen que el passat torni. Alguna cosa així com fixar que el passat en l'eslògan que un altre món és possible, com que l'únic món possible sigui el del retorn al passat”.

I davant aquesta sort de coses, la posició vital d'Enrique Arnanz és negar-se a pensar que la incertesa sigui l'única certesa. “Em nego a pensar que l'apocalipsi és l'únic futur, que aquest temps de risc manqui d'oportunitats. Cal declarar-se insubmis de la ideologia catastrofista que paralitza”, subratlla. I agrega que hem de “obstinar-nos a entrellagar-nos amb complicitats els uns amb els altres, perquè és moment de la desobediència, de la dissidència que retorni capacitat personal i col·lectiva per a lliurar el combat a la mediocritat”.

SER PORTADORS D'UNA NOVA ESPERANÇA

Els sèniors que han vist el pas de generacions, que han estat testimonis de canvis socials, en l'economia, culturals i polítics, que han escoltat relats de tot pelatge, “tenim una res-

ponsabilitat especial”. I aquesta responsabilitat, en opinió del filòsof, és “ser referents i portadors d'una nova esperança, des de la certesa que té sentit, sense importar el resultat final. Reivindiquem -afegeix- l'optimisme intel·ligent, que és la capacitat de tenir un ideal, un nord com a guia, sabent que l'important és el viatge, no l'arribada”.

“L'esforç solidari millora el món i és vàlid; no sols l'eficàcia i l'eficiència, perquè no hi ha acte d'amor que caigui en sac foradat de manera irreversible”. Sosté el filòsof que “l'esperança i l'optimisme intel·ligent és una forma de resistència; el compromís envers els altres justifica la vida. Per això -afegeix- no cal tirar la tovallola, perquè això és una manera de garantir que la barbàrie no es fiqui en el nostre cor, en la família i en les nostres comunitats”.

Arribats a aquest punt, Arnanz agrega que “no pot haver-hi esperança ni optimisme intel·ligent sense acceptació de si mateix i la teva pròpia història, gaudir d'autonomia, tant personal com material, en la convicció d'una vida amb sentit i créixer i ser conseqüent amb els valors i les metes”. Tampoc pot haver-hi esperança ni optimisme sense idees. I el filòsof recorda a Nelson Mandela, qui fonamentava l'esperança en la virtut ètica i humanista, ja que després de 27 anys presó, en sortir va cridar: mai se li pot negar a algú la possibilitat de canviar. El dia que neguem aquesta possibilitat, estem negant la vida. Ni tampoc podem negar-nos la possibilitat de canviar a nosaltres mateixos.

PARADIGMA DE COM SER SÈNIORS AVUI

En la seva reflexió, el filòsof proposa un nou paradigma de com ser sèniors avui. Però anem per passos. Arnanz primer defineix que paradigma és alguna cosa així com una nova teoria, un nou model explicatiu compartit per molts i que s'adequa al moment his-

EL PENSAMENT

Més que una dimensió biològica

La vellesa és més una dimensió biològica. El filòsof Enrique Arnanz Villalta subratlla que cal cridar que mentre hi ha vida i alè i “hem de mantenir les oportunitats d'estimar, de construir, de viure intensament la vida quotidiana, defensant els valors, i estar presents en espais que cultivem”. La vida i l'alè i tenir somnis, “perquè la possibilitat de fer-los és allò que fa interessant la vida”. El filòsof entén la vellesa com “l'última oportunitat que la vida ofereix per continuar creixent i arribar a madurar una mica més i acabar de néixer”.

En aquesta etapa de la vida d'Enrique Arnanz “estem a la gènesi, però fins a l'últim dia no s'acaba el naixement perquè encara no estem acabats”. Es dona sentit al dia a dia quan “ens relacionem amb els altres, en descobrir fortaleces sense límits, quan estimem, en els projectes, amb els fills i els nets, quan coneixem coses, llocs que impacten... Quan passa tot això naixem lentament perquè seguim vivint els dies amb els ulls oberts, donant sentit al dia a dia”. I conclou: “la veritable felicitat és donar sentit a la vida, donar-li un rumb i no deixar que ningú te l'arrabassi”.

“Cal declarar-se insubmis de la ideologia catastrofista que paralitza; és moment de la desobediència, de la dissidència que retorni capacitat personal i col·lectiva per a lliurar el combat a la mediocritat”

“L'esforç solidari millora el món i és vàlid; no sols l'eficàcia i l'eficiència, perquè no hi ha acte d'amor que caigui en sac foradat de manera irreversible: l'esperança i l'optimisme intel·ligent és una forma de resistència”

“No pot haver-hi esperança ni optimisme intel·ligent sense acceptació de si mateix i la teva pròpia història, sense gaudir d'autonomia, tant personal com material, en la convicció de tenir una vida amb sentit i créixer i ser conseqüent amb els valors i les metes”

El filòsof creu que “el més important en l’última etapa de la vida és connectar amb el transcendent, situant la nostra felicitat no en la relació amb coses materials, sinó en la relació amb les persones, els altres i atorgar una enorme importància a la participació”

“En una societat com la nostra, un sènior deixa de ser útil perquè el sistema de vida és i serà el treball considerat com un temps productiu. En definitiva, ets socialment el treball que desenvolupes i pel qual et paguen”

“Un altre aspecte de l’anterior paradigma és la falta de compromís dels sèniors, perquè es diu que perdem interès i vivim amb l’encefalograma pla, convertint-nos en pasotas”

tòric actual. Una nova visió que correspon als nous temps. Quines eren les qualitats o els trets que descrivien els sèniors en el vell paradigma? Es tracta d’estereotips que encara continuen avui condicionat una visió general: l’edatisme, que no és una altra cosa que determinar i considerar el sènior que és una persona en funció de la seva edat cronològica. L’edat elevada s’associa amb una esperança de vida curta, amb la pitjor salut física i mental i amb la deterioració cognitiva. També amb la no productivitat.

En una societat com la nostra, un sènior deixa de ser útil, perquè el sistema de vida és i serà el treball considerat com un temps productiu. En definitiva, ets socialment el treball que desenvolupes i pel qual et paguen. Un altre aspecte de l’anterior paradigma és la falta de compromís dels sèniors, “que perdem interès i vivim amb l’encefalograma pla, convertint-nos en pasotas. És un pensament col·lectiu -agrega el filòsof- que se sustenta en la visió que estem en estat de tranquil·litat gairebé permanent perquè les coses ens resulten indiferents”. Incapacitat d’adaptació

Una altra explicació d’aquest paradigma és la falta de flexibilitat, “perquè se suposa que som incapaces d’adaptar-nos a les noves realitats i que la nostra màxima és que qualsevol temps passat va ser millor”. D’aquesta guisa, també se sustenta la convicció que per ser sènior es mantenen idees de caràcter conservador. Un altre element del mateix paradigma és la decadència intel·lectual, “perquè es deteriora la intel·ligència amb l’edat, oblidant que hi ha altres intel·ligències summament importants i bàsiques, com la intel·ligència emocional, la intel·ligència experimental i l’espiritual”. I finalment, assenyala Arranz, està el mite de la sexualitat, “com si desaparegués o s’endevina un cert to de perversió, en el sentit que indica que tenir aquest ànim identifica l’explicació de ser un vell verd”.

El comú denominador de l’anterior paradigma que encara persisteix és una visió social negativa de la vellesa i de les persones sèniors, als qui se’ls considera essencialment dependents i, per tant, “se’ls ha de protegir perquè no estan en condicions de saber el que els convé i per això cal decidir per ells: enfront dels problemes, per absència de vàlua, per incapacitat de prendre decisions i de ser amos del nostre destí”.

EXEMPLES VITALS DE SÈNIORS EN EL SEGLE XXI

El nou paradigma dels sèniors que va d’acord amb l’actual tercer mil·lenni ho representen, entre altres, el novel·lista Eduardo Mendoza, que als seus 82 anys continua escrivint sim-

Josep Moya Ollé, Pedro Tomás Fernández Buendía i Assumpta Lecha Millet, delegats del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat

Aspecte del públic que va omplir l’auditori del Consell Comarcal del Baix Llobregat durant la commemoració del 30 aniversari de la constitució del Consell Consultiu de la Gent Gran de la comarca

plement perquè li diverteix; Clint Eastwood, que als seus 95 anys continua dirigint pel·lícules; Isidro Faine 83 anys presideix una de les més grans corporacions financeres d’Espanya; Micky Jagger, que amb 82 anys segueix en la bretxa del rock and roll; Isabel Allende, que continua escrivint als seus 83 anys.

La llista seria interminable i, més enllà del nombre d’arrugues que cadascun d’aquests exemples atresora, continuen demostrant l’esperit creador humà. Milions de persones sèniors anònimes mostren tots els dies que el seu repte vital no és només viure més, sinó viure millor. “Avui vam demostrar que el procés d’envelliment no ha de ser valorat com un problema, sinó com una oportunitat; que en la vida quotidiana som amos del nostre propi destí, que continuem capaços de pensar i actuar. Som molts — afegeix el filòsof — els que afirmem i defensem el nou paradigma de l’envelliment actiu amb un enfocament promogut per OMS que proposa una visió positiva de l’envelliment”.

“Participar significa per al filòsof, “ajudar a uns altres des del cor, i col·laborar en causes i projectes comunitaris; ser amable i generós, compartir, tractar a la gent amb bondat en moments difícils”

Eva M. Martínez Morales, presidenta del Consell Comarcal del Baix Llobregat, flanquejada per Javier Silva Pérez, diputat delegat de Cicle de Vida i Comunitat de la Diputació de Barcelona i Raúl Moreno Montaña, secretari general del departament de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya durant la celebració del 30 aniversari de la constitució del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat

Joan Salas, president de l'Associació Sumeris; Josep Nadal, president de la Botiga Solidària de Cornellà; Lluïsa Llanta, usuària dels habitatges amb serveis comunitaris el Mil·lenari de Sant Just Desvern; Enric Molina, delegat del Consell de la Gent Gran, moderats per Enriqueta Vidal

FUGIR DELS DERROTISMES

La principal preocupació de l'envelliment actiu és fugir dels derrotismes. A Europa i a l'Occident patim una profunda crisi d'espiritualitat, de sentit, en identificar l'ésser amb el tenir, i “com tenim molt, ens instal·lem en la cultura de la satisfacció i per això no tenim necessitat de canviar”, argumenta Arranz, qui afirma que “tot ésser humà té vida espiritual en confrontar-se amb la realitat i trobar-se amb si mateix; tot ésser humà viu la vida amb esperit. Uns viuen això més intensitat — afegeix — i altres menys: són els que no aprofundeixen, els que fugen de les preguntes i s'instal·len en la mediocritat. És important aclarir que no cal identificar l'espiritualitat amb la religió, sinó que es tracta d'un camí personal, un vincle”, conclou.

En aquest escenari de crisi en el qual vivim, el filòsof sosté que “tots hem de jugar el paper de la rebel·lia i el canvi. Hem d'obstinar-nos — afegeix — a espiritualitzar la vida o el món. Això no significa tornar-nos avorrits i metafísics, no trepitjar el sòl, mirar el melic, rebutjar el progrés i la tècnica en un moment històric formidable, no, no”. En aquest sentit, Arranz afirma “que posar obstinació a espiritualitzar la vida significa una revolució. Primer, perquè suposa ser cada vegada més capaçs de connectar amb el transcendent, situant la nostra felicitat i la de l'ésser humà, no en la relació amb coses materials, sinó en la relació amb les persones, els altres. Això és el més important en l'última etapa de la vida: no tirar pilotes fora per a atorgar una enorme importància a la participació”.

PARTICIPAR ÉS AJUDAR ALS ALTRES

Participar significa per al filòsof, “ajudar a uns altres des del cor, i col·laborar en causes i projectes comunitaris; ser amable i generós, compartir, tractar a la gent amb bondat en moments difícils”. Al seu judici, tot això realitzat per persones sèniors transmet una lliçó eloqüent al món: viure sense estimar no és viure, és simplement sobreviure”. Perquè “espiritualitzar és viure amb consciència i propòsit i no deixar-se portar per circumstàncies i reaccions al que passa; significa donar rumb a la vida, tot el contrari d'anar fent”. Per això “cobra sentit trobar pràctiques que nodreixin ànima, naturalesa, art, lectura, creacions que surtin de dins i també continuar aprenent, no desapropiar oportunitats capacitat permanent per a adaptar-se canvis era”.

La vellesa, per a Arranz, és última oportunitat que la vida ofereix per a créixer i acabar de néixer i madurar. També l'espiritualitat transforma el dolor en creixement, sense arribar a sacralitzar-lo, sense ser masoca, perquè no és una virtut moral sofrir per sofrir, sinó que

M. Carmen Casanova Albalat, delegada del Consell de la Gent Gran, presentadora de l'acte

En opinió d'Enrique Arnanz, “a través del dolor aprenem a obrir-nos més a l'amor, als altres, i també a la humilitat i el sentit del límit, de manera que les xacres es poden convertir en creixement mitjançant una espiritualització d'aquesta etapa

en guanyar terreny el dolor físic amb l'edat, “ens hem de cuidar però sense paranoies, tenir visió i integrar-ho sense abandonar la cura, prioritzant hàbits saludables abans de medicalitzar vida i pensant que el dolor és un mestre que ensenya dimensions desconegudes de la personalitat, tant en la fatiga, com en la malaltia, l'envelliment, l'agonia i la mort”.

APRENTATGE DES DEL DOLOR

Què aprendre a través de l'experiència del dolor i en el minvament de la salut?, es pregunta socràticament el filòsof. “Aprenem a obrir-nos més a l'amor, als altres, i també humilitat i el sentit del límit, de manera que es poden convertir les xacres en creixement i a ser un bon ciutadà mitjançant una espiritualització d'aquesta etapa a través de l'escolta activa i les cures cap als altres; en definitiva, ser mestres en intel·ligència emocional, perquè hem viscut pèrdues, assoliments, conflictes, reconciliacions, canvis radicals de vida i comprenem les emocions; hem après no sols amb el cap, sinó també amb el cor”.

Una altra cosa a tenir en compte és que “no sempre és necessari tenir raó, sinó que és més intel·ligent saber escoltar; desenvolupar més la capacitat de la tolerància, la paciència i una visió de llums llargues, perquè el temps el cura gairebé tot i no tot mereix una resposta immediata. Ser mestres en intel·ligència emocional també implica prioritzar l'important, la pau interior, els vincles i relativitzar el superficial”, sosté l'expert.

Cal no oblidar que, si la vida és un regal, arribar a la vellesa suposa un regal extra. La vellesa és més que la dimensió biològica, perquè no estem acabats, estem en la gènesi de nosaltres mateixos donant rumb a la vida i donant sentit. Ser ciutadà d'aquest segle no obliga a estar sempre a la defensiva, sinó a conquerir la vida. “Avui els sèniors tenim un paper i una funció social de rellevància per a espiritualitzar la vida i el món: el centre de la vida i el món ja està ocupat, no pels diners, no pel material, ni pel poder de dominar o saber, sinó per la persona humana com a tal i per tant, la mirada intel·ligent de la vida consisteix a tractar humanament als humans”.

“Els sèniors avui ens apuntem al paradigma de l'envelliment actiu i no podem enganyar-nos a nosaltres mateixos, perquè no és una decisió que plogui del cel, sinó que neix de la terra en aspirar una major qualitat de vida i de jubilació: qui mira amb llums curtes i només viu preocupat pel meu, el meu; qui ha viscut així previsiblement continuarà sent un sènior centralitzat en si mateix sense que conjugui el nosaltres. Existeix una relació molt gran entre qualitat de vida i de jubilació. I encara que és molt difícil un canvi radical en l'última etapa vida i no som déus i no podem fer que la realitat s'adapti als nostres desitjos, sí que cal pensar que la vida és breu i tenim l'obligació ètica, estètica i intel·ligent de dedicar-nos al que veritablement és important.

Amb el mite de la sexualitat, “s'endevina un cert to de perversió, en el sentit que indica que tenir aquest ànim identifica l'explicació de ser un vell verd”

El nou paradigma dels sèniors que va d'acord amb l'actual tercer mil·lenni ho representen, entre altres, Eduardo Mendoza, Clint Eastwood, Isidro Fainé, Micky Jagger o Isabel Allende que, “més enllà de les seves arrugues, continuen demostrant l'esperit creador humà”

“Se suposa que som incapaços d'adaptar-nos a les noves realitats i que la nostra màxima és que qualsevol temps passat va ser millor, a més de que per ser sènior es mantenen idees de caràcter conservador”

VÂNIA DE LA FUENTE-NUÑEZ ► METGESSA, ANTROPÒLOGA
I ESPECIALISTA EN ENVELLIMENT

“La societat vol viure més anys, però rebutja envellir per culpa de l'estigma associat a la vellesa”

PER JORDI VIZUETE

L'experta en envelliment recorda que aquesta discriminació pot afectar qualsevol etapa de la vida, tot i que sovint es vincula només a les persones grans. “L'edatisme es pot dirigir a persones de diferents edats. No afecta exclusivament la gent gran, encara que el focus acostumi a centrar-s'hi. Tot i que pot aparèixer al llarg de la vida, els casos solen concentrar-se en la joventut i en la vellesa”, assenyala en la seva participació al cicle *Conversem sobre edatisme*, impulsat per la Diputació de Barcelona.

ESTEREOTIPS DES DE L'ANTIGA GRÈCIA

Sobre l'origen del terme 'edatisme', l'especialista subratlla que “el sufix -isme ja indica que es generen desavantatges i manca d'oportunitats sobre la base de l'edat”, i afegeix que no és un concepte nou: “És fals pensar que és un terme actual; si ens remuntem a l'antiga Grècia, ja hi havia obres teatrals que mostraven una imatge molt estereotipada de les persones grans, sovint en rols còmics”.

Des del seu punt de vista, la indústria cosmètica i les plataformes digitals reforcen aquests estereotips, ja que “ens martellegen amb la idea de mantenir la bellesa associada a la joventut”, mentre que “la idea de productivitat, tan arrelada en la societat i vincu-

Portada del llibre
de Vânia de la Fuente-Nuñez

VÂNIA DE LA FUENTE-NUÑEZ, metgessa, antropòloga i autora del llibre *La trampa de la edad*, explica que “l'edatisme es refereix a la manera com pensem, sentim i actuem cap a altres persones o cap a nosaltres mateixos en funció de l'edat”. Segons detalla, “això inclou tres dimensions: els estereotips, que són la nostra forma de pensar; els prejudicis, que són la manera com sentim; i la discriminació, que és la nostra forma d'actuar”

Comentaris que configuren realitats: Estàs molt bé per l'edat que tens; soc gran, però em sento jove; no estàs en edat de...; ets un iogurí; o la joventut és l'únic defecte que es cura amb l'edat"

"L'última vegada que ens van preguntar què volíem ser de grans, pensàvem en algú de 40 anys com a màxim; la vida avui és molt més llarga, però el nostre imaginari segueix limitat"

MOLT PERSONAL

Coautora de l'Informe mundial sobre l'edatisme de l'ONU

"L'última vegada que ens van preguntar què volíem ser de grans, pensàvem en algú de 30 o 40 anys com a màxim. La vida avui és molt més llarga, però el nostre imaginari segueix limitat", afirma. I afegeix: "No veiem les oportunitats que pot oferir aquesta etapa, ja que se'ns projecta com un moment d'inactivitat o d'aïllament. Algunes d'aquestes coses poden passar, com en qualsevol altra fase de la vida, però la vellesa s'ha pintat gairebé sempre des d'una mirada negativa".

Finalment, De la Fuente defensa que cal trencar amb la tendència a homogeneïtzar les persones grans. "No té cap lògica pensar que totes les persones grans comparteixen la mateixa personalitat, característiques o valors", diu. I recorda que l'edatisme és transversal i estructural: "El veiem en el món laboral, en l'àmbit sanitari, en l'accés a l'habitatge, als mitjans de comunicació, al sistema judicial o en la tecnologia. Les dades i els algorismes sovint no representen les persones grans, i això també genera discriminació".

L'experta busca contribuir a un canvi social profund: "Vaig voler escriure un llibre per generar la transformació social que busco: construir un món per a totes les edats. A través d'ell, intento donar eines perquè qualsevol persona pugui reconèixer l'edatisme en la seva vida i aprendre com desafiar-lo o fer-hi alguna cosa al respecte", conclou.

lada exclusivament al rol laboral, és un autèntic brou de cultiu per a l'edatisme actual".

De la Fuente també apunta al paper del llenguatge com a eina clau per reproduir o trencar aquests patrons. "El llenguatge no només descriu la realitat, sinó que també la configura activament. Les paraules i expressions que utilitzem poden ajudar a perpetuar l'edatisme o a posar-hi fre", afirma. En aquest sentit, explica que al seu llibre inclou "una pàgina sencera de comentaris relacionades amb l'edat", amb exemples quotidians com "estàs molt bé per l'edat que tens; soc gran, però em sento jove; no estàs en edat de...; ets un iogurí; o la joventut és l'únic defecte que es cura amb l'edat".

VIURE MÉS ANYS SENSE ENVELLIR

L'experta alerta que aquesta manera de parlar reflecteix una categorització automàtica: "En menys d'un segon som capaços de reconèixer i categoritzar una persona basant-nos en l'edat, amb indicadors com poden ser les canes", explica. "El problema és que aquesta ca-

L'experta va participar al cicle de converses sobre edatisme organitzat per la Diputació de Barcelona

"Hi ha tant d'estigma associat a la vellesa que, en general, la gent ni tan sols vol pensar en aquesta etapa, fins al punt de que a Espanya només el 15% de la població espera amb ganes la vellesa"

tegorització social ens predisposa a prendre decisions precipitades i pot conduir a biaixos i estereotips sobre un grup d'edat concret".

Pel que fa a la percepció social de la vellesa, apunta que "les dones tendeixen a considerar que la joventut s'allarga més i la vellesa comença més tard que en el cas dels homes", fet que atribueix a factors culturals del nostre país. Ara bé, en altres països, com Croàcia, explica que aquesta percepció no està tan establerta.

La metgessa i antropòloga també remarca que "la societat vol viure més anys, però rebutja envellir". I afegeix que "moltes persones no s'identifiquen amb la imatge de vellesa que es projecta des dels mitjans. Hi ha tant d'estigma associat a la vellesa que, en general, la gent ni tan sols vol pensar en aquesta etapa", lamenta. Segons dades que comparteix, "a Espanya només el 15% de la població espera amb ganes aquesta etapa de la vida".

QUÈ VOLS SER DE GRAN?

"L'última vegada que ens van preguntar què volíem ser de grans, pensàvem en algú de 30 o 40 anys com a màxim. La vida avui és molt més llarga, però el nostre imaginari segueix limitat", afirma. I afegeix: "No veiem les oportunitats que pot oferir aquesta etapa, ja que

La indústria cosmètica i les xarxes socials alimenten la por a envellir ja que "ens martellegen amb la idea de mantenir la bellesa associada a la joventut"

La metgessa i antropòloga argumenta que s'ha d'acabar amb la tendència de que la vellesa es pinti gairebé sempre des d'una mirada negativa

“En menys d'un segon categoritzem una persona per l'edat, quan no té cap lògica pensar que totes les persones grans són iguals”

“L'edatisme és transversal i estructural: “El veiem en el món laboral, en l'àmbit sanitari, en l'accés a l'habitatge, als mitjans de comunicació, al sistema judicial o en la tecnologia”

se'ns projecta com un moment d'inactivitat o d'aïllament. Algunes d'aquestes coses poden passar, com en qualsevol altra fase de la vida, però la vellesa s'ha pintat gairebé sempre des d'una mirada negativa”.

Finalment, De la Fuente defensa que cal trencar amb la tendència a homogeneïtzar les persones grans. “No té cap lògica pensar que totes les persones grans comparteixen la mateixa personalitat, característiques o valors”, diu. I recorda que l'edatisme és transversal i estructural: “El veiem en el món laboral, en l'àmbit sanitari, en l'accés a l'habitatge, als mitjans de comunicació, al sistema judicial o en la tecnologia. Les dades i els algorismes sovint no representen les persones grans, i això també genera discriminació”.

L'experta busca contribuir a un canvi social profund: “Vaig voler escriure un llibre per generar la transformació social que busco: construir un món per a totes les edats. A través d'ell, intento donar eines perquè qualsevol persona pugui reconèixer l'edatisme en la seva vida i aprendre com desafiar-lo o fer-hi alguna cosa al respecte”, conclou.

EL PROJECTE

Narrativa basada en diversitat, salut i participació activa

Vània de la Fuente-Núñez defensa que l'edatisme és malauradament una de les formes de discriminació més normalitzades i menys reconegudes. Defensa que aquesta discriminació afecta tant les persones grans com les joves, limitant oportunitats, condicionant percepcions i erosionant el respecte entre generacions. Des de la seva trajectòria ha promogut una nova narrativa sobre l'envelliment, basada sobretot en la diversitat, la salut i la participació activa. Per a ella, canviar el llenguatge i la mirada sobre l'edat és essencial per construir societats més justes i longeves, on envellir i la vellesa no estiguin mal vistes, i on viure més temps també signifiqui viure millor.

Fundació "la Caixa"

A la Fundació "la Caixa" creiem en el poder de les persones per transformar la societat. Per això, col·laborem amb entitats que amb el seu compromís milloren la vida dels més vulnerables, combaten la pobresa, impulsen la salut i promouen la cultura. I ho fem amb una gestió responsable del patrimoni, a través de **CriteriaCaixa**, que garanteix la sostenibilitat de la nostra actuació.

Perquè l'impossible és només una mica més difícil que les coses difícils. Perquè la utopia és possible quan moltes persones hi creuen i actuen unides.

**“Jo crec que ~~res~~
té solució”**

Al costat dels que **creuen per transformar**

JOSEP MOYA ► **PSIQUIATRE CONSULTOR DEL SERVEI ESPECIALITZAT D'ATENCIÓ A LES PERSONES (SEAP)**

“Fer-se gran no és una patologia, i el més important és el respecte, perquè són persones”

Envellir no és una malaltia, sinó una etapa natural que pot ser activa i plena si es viu amb respecte, autonomia i sentit de comunitat

PER **JORDI VIZUETE VALLS**

En una societat que envellaix ràpidament, però sense complexos, el psiquiatre i consultor del Servei Especialitzat d'Atenció a les Persones (SEAP), Josep Moya, convida a revisar la manera com es percep la vellesa i, sobretot, com es tracta a les persones grans. “Tenim una població molt heterogènia”, assenyala. “Hi ha gent gran plenament activa, adaptada a la tecnologia, i d'altres que no ho estan. Però això no pot justificar que se les exclogui o se les infantilitzi”.

Moya alerta que moltes barreres socials i emocionals comencen en els petits gestos quotidians. “Una de les dificultats més freqüents és l'accés als serveis”, diu. “Alguns són especialment desagradables amb la gent gran, per exemple quan cal demanar una cita prèvia, la majoria de portals web són horrorosos. Per a persones amb dificultats cognitives o que simplement no s'han volgut adaptar a la tecnologia, això és gairebé impossible”.

El tracte, segons ell, és un dels grans termòmetres del respecte social. “Tutejar o tractar de vostè però no anar canviant d'un a l'altre, infantilitzar o invisibilitzar... Quan t'infantilitzen, la resposta ha de ser contundent: és ofensiu. El que hi ha al darrere és el perjudici que, per tenir certa edat, tens un deteriorament cognitiu, i això potser cert o no, no justifica cap de les males maneres d'adreçar-se a una persona gran”.

El doctor Josep Moya Ollé participa activament al Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat

“Abans de ser grans, les persones són persones”: la dignitat i el respecte han de ser la base de qualsevol mirada cap a la vellesa

La bretxa digital i la burocràcia en línia s’han convertit en autèntics obstacles per a moltes persones grans que no es volen o no es poden adaptar, i que sovint se’n veuen excloses

Infantilitzar la gent gran és una forma de menyspreu: el llenguatge i el tracte han de reflectir el reconeixement a tota una vida d’experiència

ENVELLIR NO ÉS ESTAR MALAT

L’envelliment no és una malaltia, sinó un procés natural que pot ser actiu i saludable si es cultiven hàbits físics i mentals. “Els hàbits socioculturals influeixen molt en com es percep el desgast físic i cognitiu”. El psiquiatra afirma que “si no exerceixes la memòria, s’atrofia, igual que el cos si no fas esport”. Recomana activitats com córrer, fer mots encreuats o aprendre idiomes per mantenir-se en forma. “Fer exercici mental i físic és una manera de cuidar-se i conservar l’autoestima”, apunta.

Tanmateix, l’autoestima també passa per la feina i el reconeixement. “Perdre la feina afecta molt”, explica. “L’experiència és útil i algunes empreses ja comencen a articular espais intergeneracionals. Seria un error gravíssim no aprofitar la força dels més joves i la serenitat dels més grans”. Tot i això, denuncia un entorn laboral que penalitza qui no rendeix constantment: “Estem immersos en una bombolla neoliberal, on si no produeixes ets un inútil”, afirma el doctor. “Però cal vigilar, perquè la majoria de tristesa i depressió neixen d’aquest sentiment d’inutilitat”, explica sobre els acomiadaments forçats per raons d’edat.

El psiquiatre assenyalava que aquest discurs del rendiment com a valor absolut “ha fet molt de mal”. “Perdre una feina crea crisis familiars, ruptures de parella, dependència... I el pitjor és que moltes vegades quedar-se sense feina no depèn d’un mateix. Fa dècades, això podia convertir-te en un revolucionari; avui, en una persona amb un quadre depressiu”, lamenta.

Segueix a la pàgina 60

Moya qüestiona el model actual de residències, que, segons ell, “no cobreix prou les necessitats emocionals”

Fer exercici físic i mental és essencial per mantenir la salut, l’autoestima i la lucidesa, fins i tot en les etapes més avançades de la vida

Perdre la feina a una certa edat pot trencar l’equilibri emocional i generar sentiments d’inutilitat, sovint arran de depressions o tristesa

El discurs que associa el valor personal amb la productivitat ha erosionat el benestar emocional de tota una generació

MOLT PERSONAL

Quan l’experiència és un grau

Nascut a Barcelona l’any 1954, Josep Moya Ollé és psiquiatre, psicoanalista i doctor en Medicina per la Universitat de Barcelona. Ha dedicat més de quatre dècades a la salut mental comunitària, la docència i la recerca, sempre amb una mirada social i humanista. Actualment, col·labora amb el Consell Comarcal del Baix Llobregat en projectes de benestar i envelliment actiu, i amb mitjans de comunicació com “65 y Más”, on reflexiona sobre la soledat, el maltractament i el valor de la vellesa. Moya és també membre del centre CIPAIIS – Equip Clínic, on treballa des del 2008, i assessor de diversos programes públics orientats al bon tracte i la prevenció de problemes de salut mental.

Especialista en l’impacte emocional de l’envelliment, denuncia les formes quotidianes d’edatisme i la infantilització de la gent gran. Amb un discurs serè, però contundent, recorda que la vellesa hauria de ser una etapa de plenitud, autonomia i respecte.

Les residències continuen sent, massa sovint, espais de final i no de vida: cal repensar el model i posar l'afecte al centre

Els habitatges comunitaris emergeixen com una alternativa digna que combina autonomia, seguretat i vida social

Els casals d'avis són molt més que llocs d'entreteniment: són espais de suport mutu, convivència i prevenció de la soledat

RESIDÈNCIES AVANTSALES DEL CEMENTIRI

Moya també qüestiona el model actual de residències, que, segons ell, “no cobreix prou les necessitats emocionals”. Sosté que “perdre la casa on has viscut gairebé sempre és brutal. Hi ha residències que són, malauradament, l'avantsala del cementiri, no llocs de vida”. Defensa models més dignes, com els habitatges comunitaris de fàcil accés als serveis, “on la persona pot traslladar-hi els seus béns i mantenir certa autonomia”.

Com a contrapunt, destaca iniciatives de convivència i cohesió social: “Els casals d'avis funcionen molt bé. Més enllà de l'activitat que s'hi faci, són espais de trobada i suport mutu. Són, literalment, els millors antidepressius que hi ha”. Tot i això, recorda que cal millorar la mobilitat i l'accessibilitat, especialment als municipis petits, on el voluntariat pot jugar un paper clau per facilitar els desplaçaments.

La soledat no desitjada és, pel psiquiatre, un altre dels grans reptes de la longevitat. “Moltes vegades la persona gran no pot decidir res: ha perdut la parella, o la família és lluny. Però hi ha un altre tipus de soledat, més difícil de tractar: quan la persona veu l'exterior com una amenaça”. Distingir aquesta situació de l'ansietat o la depressió és clau: “La persona amb angonya no es tanca a casa; la que viu l'exterior com una amenaça, sí”.

TENIR UN OBJECTIU AL LLEVAR-SE AL MATÍ

L'expert també denuncia situacions d'abús i aprofitament econòmic envers la gent gran. “Hi ha casos de fills adults que s'aprofiten dels pares per finançar addiccions, o de persones

UN CONSELL

L'edat amb coherència física i psicològica

Dins el ventall de diversitat del col·lectiu sènior, cal destacar aquelles persones que trenquen amb els estereotips i prejudicis sobre la vellesa. Malgrat, però, no podem girar el cap a les persones del col·lectiu que, lamentablement, sí que pateixen alguna mena de deteriorament físic o psicològic, derivat d'alguna patologia o malaltia. “Si un professional d'un àmbit t'avisava d'una limitació que pots tenir s'ha de ser coherent, perquè no atendre a les indicacions pot suposar un perill per la mateixa salut o benestar”, assegura Josep Moya, psiquiatre del Servei Especialitzat d'Atenció a les Persones (SEAP). “Moltes vegades les persones que tenen alguna limitació no ho admeten i ho neguen”, adverteix.

“Podem posar l'exemple de persones amb el carnet de conduir que representen un risc per a la circulació, però ells no ho perceben”, explica el doctor. Cal aclarir que no totes les persones grans són igual i s'ha de parlar amb propietat de cada cas, si més no, és un dret. Per això recomana acudir als professionals de cada sector per demanar assessorament si s'identifica alguna limitació, i com no, una alternativa viable per poder fer allò que es desitja.

que obtenen poders notariais amb pressions. Cal protegir les persones grans sense convertir-les en menors d'edat”, adverteix.

Moya sosté que les tres grans etapes de la vida “estudiar, treballar i jubilar-se” ja no estan vinculades a l'edat com abans. “El tipus de vida actual permet fer-ho tot alhora, i és fonamental que, més enllà de l'edat, una persona tingui un objectiu quan es lleva al matí”. Fer-ho “per desig i no per obligació” és, diu, “el més saludable”.

I deixa un missatge clar als joves: “Fer-se gran no implica res negatiu. No és el mateix que ser jove, evidentment, però tampoc pitjor. Fer-se gran no és una patologia, i el més important és el respecte: abans de ser grans, les persones són persones”.

Imatge de l'entrevista al psiquiatre Josep Moya per part del periodista Jordi Vizuete

La soledat no desitjada és un dels grans reptes del segle XXI, especialment quan la por fa que l'exterior es percebi com una amenaça

Els abusos econòmics i emocionals envers la gent gran continuen existint: cal protegir sense tutelar, i acompanyar sense imposar

Fer-se gran no és sinònim de declivi: és una etapa que pot viure's amb llibertat, coherència i plenitud personal si la societat acompanya

ELISABETH JUSTICIA ► IL·LUSTRADORA I CREADORA DE DOMINGA
HABLA SOLA

“Invisibilitzem a una generació supervaluosa i plena d’una experiència vital increïble i amb qui avançaríem molt”

“Quan em vaig plantejar crear un personatge per parlar del que em passava, vaig identificar la meva àvia, perquè és qui m’ha construït en certa manera. Jo soc qui soc gràcies a ella”

PER JORDI VIZUETE

Justícia explica que la llavor de Dominga és personal i emotiva. “Quan em vaig plantejar crear un personatge per parlar del que em passava, el que em passava era la meva àvia, perquè és qui m’ha construït en certa manera. Jo soc qui soc gràcies a ella”. Recorda que va viure amb la seva àvia des dels quinze anys, en plena adolescència, “una etapa en què tot t’influeix molt. Mentre les meves amigues admiraven les Spice Girls, jo començava a admirar la meva àvia”. D’aquella convivència va néixer, diu, “una visió de la vellesa com una etapa plena, no com final”.

INVISIBILITZAR TAMBÉ ÉS DISCRIMINAR

La il·lustradora sosté que l’edatisme té molt a veure amb la invisibilització. “Invisibilitzem a una generació supervaluosa i plena d’experiència vital increïble, amb la qual avançaríem molt”, sosté. Assegura que les dones grans “són les que carreguen amb el pes familiar, les cuidadores per excel·lència, les que més pressió pateixen en l’àmbit estètic i mediàtic”. I denuncia la doble moral entre homes i dones: “Els homes maduren i poden lluir canes i arrugues

Elisabeth Justícia
al seu estudi

L’il·lustradora, dissenyadora gràfica i integradora social ELISABETH JUSTICIA parla obertament sobre l’edatisme i com aquest impregna el nostre llenguatge, les relacions i la manera d’entendre l’envelliment. Explica que el seu projecte “Dominga habla sola” va néixer gairebé sense premeditació, com una resposta íntima a aquest fenomen. “Dominga neix una mica sense pensar què suposaria. No esperava que creixés tant com ho ha fet fins ara”, admet. Segons l’artista, el personatge va sorgir “de la necessitat d’expressar les meves frustracions, les meves reivindicacions i el que sentia en un món que gairebé no escolta les dones grans”.

Vividora Independent En edat Jubilosa Activa

La il·lustradora i creadora de *Dominga habla sola*, Elisabeth Justicia, a una fira de Madrid

com un símbol d'atractiu; en canvi, una dona amb canes sembla descurada. Aquest és un clar reflex d'edatisme i sexisme combinats”.

El personatge de *Dominga*, una dona gran, fràgil però inconformista, representa precisament aquesta veu silenciada. “Va ser fàcil construir-la, perquè és la personalitat de la meua àvia: la ironia, l’humor, el no callar, enfadar-se si cal i mostrar-se vulnerable quan és necessari. És un personatge molt fidel a ella”, relata l'autora del llibre “*Dominga habla sola, mejor hablar sola que callar acompañada*”. Amb el temps, explica, el projecte va créixer fins a convertir-se en un altaveu social. “Quan vaig començar a tenir més veu, em vaig adonar que allò que feia des de casa podia tenir repercussió. Hi havia gent que adoptava les opinions de Dominga o el seu llenguatge. Vaig començar a sentir una responsabilitat que abans no tenia”, confessa.

“Els homes maduren i poden lluir canes i arrugues com un símbol d'atractiu; en canvi, una dona amb canes sembla descurada. Aquest és un clar reflex d'edatisme i sexisme combinats”

MOLT PERSONAL

Autora, il·lustradora, dissenyadora gràfica i integradora social

Elisabeth Justicia és il·lustradora, dissenyadora gràfica i integradora social, llicenciada en Belles Arts per la Universitat Politècnica de València i amb un màster en Producció Artística. Originària d'Alacant i resident a Barcelona des de fa tres anys, és la creadora de *Dominga habla sola*, un personatge que representa una dona gran, fràgil però inconformista, que encarna allò que la societat rebutja: envellir. Amb més de 200.000 seguidors a Instagram, utilitza l’humor i la il·lustració per reflexionar sobre l’edatisme, la soledat i el pas del temps. També és autora del llibre *Dominga habla sola, mejor hablar sola que callar acompañada*.

“Les dones grans són les que carreguen amb el pes familiar, les cuidadores per excel·lència, les que més pressió pateixen en l'àmbit estètic i mediàtic”

PERCEPCIONS SOCIALS ERRÒNIES

La creadora de contingut a xarxes socials alerta que l'edatisme també es manifesta en el tracte quotidià. “Quan una dona gran té una aparença fràgil, se li parla com si fos una nena petita. És una humiliació total”, lamenta. I afegeix: “Quan una mare va amb la seva filla i es dirigeixen a la filla per parlar sobre la mare, la ignoren completament. Això fa molt de mal”.

L'artista creu que aquest menyspreu neix d'una societat “massa guiada per la producció”, on el valor de les persones es mesura per la seva productivitat. “Es creu que si deixem de produir som menys vàlids, i això afecta tant la gent gran com la jove”. En aquest sentit, explica que als tallers intergeneracionals que imparteix sovint sorgeixen debats entre dones de diferents edats: “Algunes àvies reivindiquen la seva llibertat, mentre que d'altres continuen centrant la seva vida a cuidar. No es tracta de ser millors o pitjors àvies, sinó d'entendre que ens han educat per sacrificar-nos i posar-nos sempre en segon pla”.

Des de maig de 2023 el parc la Dehesa de Sòria té un banc ocupat per Dominga, una senyora gran que amb un somriure convida a asseure's al seu costat a reflexionar

“Tenim l'oportunitat de viure més anys i hauríem de fer visible una vellesa amable i còmoda. Necessitem relacions, amistats i comunitat en aquesta societat tan individualista”

EL REPTE

Dominga està inspirada en l'avia de l'autora

Elisabeth Justicia va trobar en el dibuix una manera de parlar del que sovint s'amaga. Va crear “Dominga habla sola” gairebé sense planificar-ho, com una forma d'expressar emocions, frustracions i mirades sobre l'edat i la feminitat. A través de les seves vinyetes i de tallers intergeneracionals, defensa la soledat escollida, la llibertat d'envellir i la necessitat d'escoltar totes les edats. Inspirada en la seva àvia, amb qui va conviure d'adolescent, Dominga és una veu tendra i crítica alhora, que qüestiona el model de dona gran submissa i invisible. La descriu com “una dona gran que no sentia la vellesa que la societat li imposava”.

Elisabeth Justicia va rebre un premi de la Fundació FiraGran que es celebra a l'Hospitalet, al recinte de La Farga

REIVINDICAR LA SOLEDAT I LA COMUNITAT

La il·lustradora també reflexiona sobre la soledat, una experiència sovint estigmatitzada per l'edatisme. “S'ha convertit en una mena de malaltia, però la soledat no sempre és dolenta. També pot ser un espai per conèixer-nos i prioritzar-nos”. Reivindica, en canvi, la importància de les xarxes socials i comunitàries per combatre l'aïllament real: “Tenim l'oportunitat de viure més anys i hauríem de fer visible una vellesa amable i còmoda. Necessitem relacions, amistats i comunitat en aquesta societat tan individualista”.

Per a ella, part del canvi implica recuperar el significat positiu de paraules com ‘vella’. “Dir soc vella és dir: estic aquí, a veure si hi arribes tu a la meua edat. Però hem embrutat

tant aquesta paraula que sembla un insult. Només és bo el vi i el formatge vells, i no hauria de ser així”, explica.

Per concloure, Elisabeth Justicia defensa que l'educació intergeneracional és la millor eina contra l'edatisme. “El diàleg i la convivència entre generacions són l'antídot. Escoltar-nos, aprendre les unes de les altres i reconèixer-nos és la millor manera d'avançar”. I ho resumeix amb una de les frases més compartides de Dominga: “El secret d'envellir bé és arribar a ser la vella que vols ser”.

Presentació del llibre Dominga habla sola

“Dir soc vella és dir: estic aquí, a veure si hi arribes tu a la meua edat. Però hem embrutat tant aquesta paraula que sembla un insult. Només és bo el vi i el formatge vells, i no hauria de ser així”

“El diàleg i la convivència intergeneracional són l'antídot per l'edatisme. Escoltar-nos, aprendre les unes de les altres i reconèixer-nos és la millor manera d'avançar”

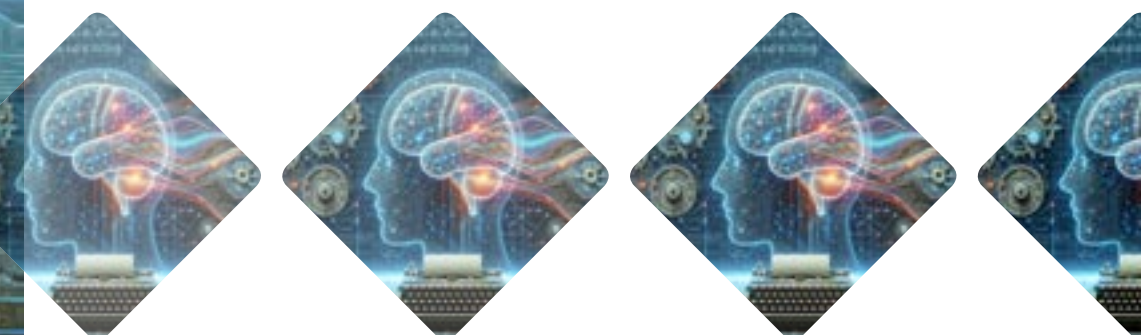
“No es tracta de ser millors o pitjors àvies, sinó d'entendre que les dones sempre hem estat educades per cuidar i sacrificar-nos, posant-nos sempre en segon pla”

GENERACIÓ+

El SeniorLab demostra que la innovació social és impossible si la tecnologia exclou els qui més experiència tenen

Qui forma part del SeniorLab i quin paper té? El projecte neix al Citilab de Cornellà amb l'objectiu d'acompanyar persones sèniors en l'ús de la tecnologia i en el desenvolupament de projectes propis. Va aparèixer com a resposta a la necessitat d'afrontar la bretxa digital i donar veu a una generació sovint invisibilitzada. Avui, el SeniorLab funciona com una comunitat d'aprenentatge on els participants creen, col·laboren i guanyen autonomia. La seva missió és clara: posar la tecnologia al servei de les persones

PER **JORDI VIZUETE**

Javier González Abad,
director i gerent del
Citilab de Cornellà:
“Creem espais perquè les
persones grans liderin
projectes i recuperin el
seu lloc en la societat
digital”

El Citilab és un centre d'innovació social i digital metropolitana ubicat a Cornellà i que funciona com un laboratori ciutadà

SeniorLab, una iniciativa impulsada pel Citilab de Cornellà, és un laboratori comunitari pensat perquè les persones sèniors (grans) puguin investigar, aprendre, experimentar i desenvolupar projectes propis en un entorn de col·laboració. No es planteja com una aula clàssica, sinó com un ecosistema on el coneixement es construeix de manera pràctica i col·lectiva, i on cada participant aporta la seva motxilla vital per orientar processos de creativitat tecnològica. És un lloc on la digitalització deixa d'imposar-se des de fora i es converteix en un instrument posat al servei de la curiositat i l'autonomia.

En aquest context, el director gerent del Citilab de Cornellà, Javier González Abad, coneix bé els reptes que enfronta la població sènior. La seva trajectòria professional ha estat marcada per la convicció que la innovació no pot existir sense inclusió i que la tecnologia té un deure moral: no deixar ningú enrere. Amb una experiència vinculada a la gestió pública, la innovació social i la dinamització comunitària, González Abad ha treballat per consolidar el *Lab* com un espai obert, participatiu i radicalment humanista. Ell mateix resumeix l'esperit de la seva feina en una idea tant directa com necessària: “El primer que fem des del Citilab és reconèixer que tothom té la capacitat de fer recerca i innovar més enllà de l'edat”.

EL GRANS, EN EL CENTRE DEL CITILAB

Aquesta mirada és especialment rellevant en un moment en què l'edatisme es consolida com una de les formes de discriminació silenciosa de la nostra societat. Ell mateix ho expressa sense rodejos: “Tots algun dia, afortunadament, arribarem a ser sèniors, però malauradament el col·lectiu ara es troba amb aquest concepte que es diu edatisme, que en essència és discriminació”. Les dades ho corroboren i ell les coneix de primera mà: infantilització en el tracte, impaciència, invisibilització i una por creixent que fa que moltes persones renunciïn a activitats que els interessin per evitar prejudicis.

González Abad insisteix que la primera resposta davant l'edatisme és posar les persones grans al centre: “Si volem una societat empoderada, el que hem de fer és incloure, no excloure a la gent gran arran d'estereotips i prejudicis”. Per a ell, el valor d'un sènior no és una qüestió estadística ni productiva; és una qüestió humana i moral: “Després de totes

Javier González Abad és el director gerent del Citilab. Defensa que la innovació no pot existir sense inclusió i que la tecnologia té un deure moral: no deixar ningú enrere

“Les generacions que van créixer en l'era analògica es troben ara enmig d'un salt digital vertiginós; acompanyar-les no és un luxe: és una responsabilitat moral”

“Tots algun dia arribarem a ser sèniors, però malauradament el col·lectiu ara es troba amb aquest concepte que es diu edatisme, que en essència és discriminació”

les experiències vitals que han viscut les persones sèniors, no se'ls pot infravalorar, sinó animar al fet que hi participin”.

En aquest punt, el SeniorLab adquireix sentit ple. Segons explica, moltes persones que han viscut transicions tecnològiques abruptes necessiten un espai d'aprenentatge digne i adaptat al seu ritme. No es tracta només d'ensenyar a utilitzar eines digitals, sinó de reconstruir confiança i impulsar projectes que connectin amb interessos reals. “Tenim l'obligació moral d'adaptar els processos d'aprenentatge a les capacitats de cada persona, sobretot en un món on tot canvia molt de pressa”, afirma. Per això, el SeniorLab treballa amb una metodologia basada en comunitats de pràctica, on el projecte és l'excusa i la tecnologia, l'eina. “La motivació intrínseca o l'interès de les persones sèniors és la que és, i nosaltres acompanyem les iniciatives que ells lideren mitjançant un aprenentatge pràctic i experiencial”.

“Si volem una societat empoderada, el que hem de fer és incloure, no excloure a la gent gran i s'ha de tenir en compte que la innovació no és sinònim d'individualisme”

Javier González també és conseller comarcal del Baix Llobregat, responsable de l'àrea de Turisme

“Arran de posar en el centre a les persones i solucionar problemes, innovar o fer recerca es genera una cohesió social. Tothom té alguna cosa per aportar”

CONTRA LA DESIGUALTAT DIGITAL

El director gerent alerta també del risc real de desigualtat digital, especialment en aquelles generacions que han hagut de fer en dècades un salt que els nadius digitals fan en mesos. “Durant molts anys la societat ha viscut en una etapa analògica, però ara estem en una disrupció molt forta on la tecnologia té un impacte brutal”. Davant d'aquesta realitat, el SeniorLab no busca convertir ningú en expert, sinó oferir eines perquè cada persona se senti part de la societat del coneixement. “El que hem d'aconseguir és trencar la por d'afrontar la tecnologia i el que és digital”, sosté.

El treball intergeneracional és un altre punt clau. González Abad descriu diversos projectes que han permès unir experiències i sabers diferents, des de videotutorials sobre tràmits digitals fins a la formació per entrenar intel·ligències artificials. En tots els casos,

Segueix a la pàgina 74

DINAMITZAR I FORMAR

Suren Vázquez: qui fa possible l'aprenentatge

Suren Vázquez és la dinamitzadora i formadora dels tres grups de SeniorsLab del Citilab

“Tot i que sigui a poc a poc, en petits processos útils i pràctics, el que hem d'aconseguir és trencar la por d'afrontar la tecnologia”

En qualsevol procés d'aprenentatge col·lectiu hi ha figures que, sense ocupar titulars, sostenen l'arquitectura del projecte. Al SeniorLab, aquesta figura té un nom propi: Suren Vázquez, dinamitzadora i formadora. La seva tasca és tan discreta com imprescindible: aconseguir que cada sessió sigui un espai d'acompanyament, d'escolta i de motivació tecnològica per a persones que busquen mantenir-se actives en un món accelerat.

Vázquez coneix profundament la diversitat dels grups amb què treballa. “Ara tenim tres grups... els dos primers són d'uns vint participants i un altre amb nou integrants”, explica. Són grups mixtos, amb dinàmiques pròpies i, fins i tot, amb noms triats per ells mateixos: Invictus, Cornellà Sàvia i les CiberMinervas. Cadascun d'aquests col·lectius té el seu ritme, la seva història i les seves expectatives, i la formadora és qui tradueix aquesta pluralitat en activitats que tinguin sentit per a tothom.

VINCULAR LA TECNOLOGIA AMB LA VIDA REAL

Ella admet que harmonitzar coneixements és un desafiament constant: “És complicat de gestionar perquè no tothom té els mateixos antecedents tecnològics”. Però en lloc de convertir aquesta diversitat en un obstacle, la transforma en motor: les sessions parteixen de “dinamitzar a partir d'allò que sap la persona i afegir un valor que desperti l'interès”. La clau és simple i potent: vincular la tecnologia amb la vida real.

El treball de Vázquez també transcendeix l'espai presencial. Per a aquells que no poden desplaçar-se, coordina una comunitat virtual amb recursos, materials i videotutorials: “Tenim una comunitat Classroom per aquelles persones que no es poden mobilitzar... i jo m'encarrego de gestionar-ho”. D'aquesta manera, el SeniorLab es manté viu més enllà de les sessions setmanals, i cada participant pot continuar explorant el món digital al seu ritme.

La seva feina és, en definitiva, la de teixir confiança. Fer que la tecnologia deixi de ser una amenaça i passi a ser una oportunitat. Fer que cada persona senti que és capaç. I això només ho aconsegueix un perfil de formador que entén que abans d'ensenyar cal escoltar, i abans de dinamitzar cal reconèixer les experiències dels qui té al davant.

“Un envelliment actiu i saludable és aquell que continua sent contribuïdor a la societat. Però s'han de fer els esforços necessaris per no deixar enrere a ningú”

A l'entrevista González explica que moltes persones que han viscut transicions tecnològiques abruptes necessiten un espai d'aprenentatge digne i adaptat al seu ritme

la col·laboració flueix de manera orgànica: “Si una persona jove o sènior tenen un coneixement comú i un projecte al cap, poden fer match”, assenyalava.

El màxim responsable del Citilab també subratlla que aquestes iniciatives són possibles gràcies al compromís de les institucions públiques. “Són possibles perquè el sector públic està empenyent, com són l'Ajuntament de Cornellà o l'Àrea Metropolitana”. Tot i això, defensa la importància de les aliances amb entitats, fundacions o universitats: “La innovació no és sinònim d'individualisme”.

LLEGAT GENERACIONAL

Sobre l'edatisme als mitjans de comunicació, és prudent però clar: “Els estereotips, de manera conscient o inconscient, els pots veure... tot i que cada cop aquesta percepció està canviant més”. Admet que hi ha hagut continguts que avui serien inacceptables, però confia en un futur que vagi “cap a millor”.

Al final, el seu discurs tendeix cap al llegat generacional, un concepte que ell reivindica amb fermesa: “Els estereotips fan mal a un col·lectiu que ens podria donar molts consells. Necessitem com a societat la maduresa i l'experiència sènior”. I afegeix: “És una qüestió de llegat... un llegat que s'ha de mantenir, cuidar i sobretot respectar”.

González Abad veu esperança en totes les generacions i considera que tant sèniors com joves comparteixen un mínim comú denominador: la voluntat de viure amb dignitat i contribuir a millorar la societat. “Confio en els sèniors i en la gent jove, en l'humanisme dels valors”, diu amb una convicció que fa de síntesi final.

El SeniorLab es presenta així com un model on la tecnologia ja no és un destí, sinó un camí compartit. Un espai on aprendre, crear i col·laborar torna a ser una experiència humana abans que digital. I, sobretot, un recordatori que una societat que menysprea els seus sèniors és una societat que s'empetiteix. En canvi, una societat que els escolta, els valora i els fa protagonistes és una societat que es permet a si mateixa un futur més savi.

“Durant molts anys la societat ha viscut en una etapa analògica, però ara estem en una disrupció molt forta i hi ha un risc de desigualtat si no s'acompanya en l'aprenentatge”

ELS PROTAGONISTES

Els participants del SeniorLab: tres mirades, un mateix impuls

Els tallers del SeniorLab són una fotografia en moviment d'un fenomen social que sovint s'oblida: les persones grans no sols volen aprendre tecnologia, sinó que tenen projectes, curiositats i inquietuds pròpies. Tres testimonis, els de Saturnino García, Mamen Martínez i Àngel Roldán, mostren aquesta diversitat de motivacions que conflueixen en un mateix espai de creixement.

Saturnino García, membre fundador, arriba per curiositat i s'hi queda per vocació. “Coneixia per referències el Citilab i em va mossegar la curiositat aquesta iniciativa”, recorda. Per ell, el valor dels tallers és doble: aprèn tecnologia i, al mateix temps, comparteix i rep coneixement del grup. Aquesta reciprocitat és, potser, una de les claus que mantenen l'energia del SeniorLab.

Les persones grans no sols volen aprendre tecnologia, sinó que tenen projectes, curiositats i inquietuds pròpies

Mamen Martínez, amb més d'un any d'antiguitat al grup, resumeix la seva entrada al SeniorLab com una descoberta que li va donar sentit a la jubilació. “Buscava activitats per mantenir-me activa... i em vaig trobar que el que es fa aquí és un aprenentatge pràctic”, explica. El que més valora és la combinació entre experimentació i empreudoria: projectes individuals i col·lectius que permeten explorar noves tecnologies mentre es treballa en objectius propis.

Àngel Roldán, novingut i acabat de jubilar, aporta la mirada d'aquells que busquen reordenar la seva vida després de tancar una etapa laboral llarga. “Els primers mesos de jubilació van ser com de vacances... fins que vaig veure que havia de fer alguna cosa per mantenir-me actiu”, confessa. En només una setmana al grup, ha descobert un espai que li permet exercitar la ment i afrontar la tecnologia sense por.

Les tres veus coincideixen en un punt essencial: el SeniorLab no és una escola, sinó una comunitat. Un espai on la digitalització s'aprèn fent, equivocant-se, ajudant i deixant-se ajudar. On cada participant és portador d'una història, i a la vegada, d'un projecte. El que els uneix no és l'edat, sinó l'impuls de continuar sumant.

“Dins la metodologia que seguim, l'excusa és el projecte, però l'eina és la tecnologia”

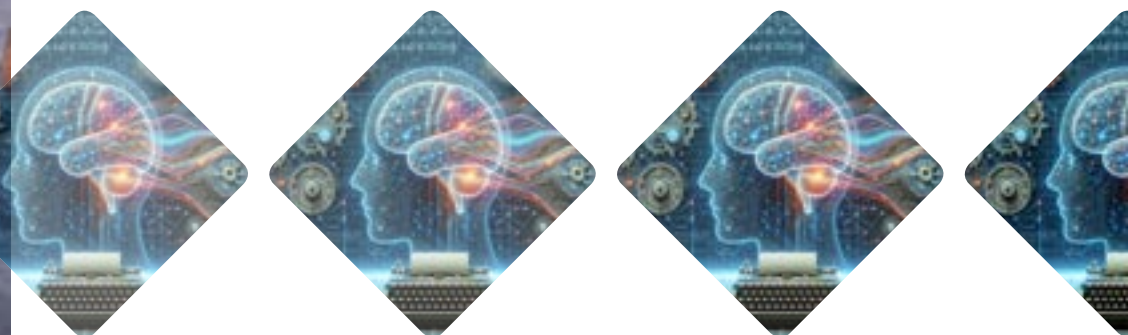
“Les generacions sempre intenten que les següents estiguin millor. Els bons valors són aquells que representen que vulguis que qui ve darrere estigui millor. Això representa una humanitat”

GENERACIÓ+

Com evitar que el llenguatge sigui discriminatori (edatista) i que respecti a les persones sèniors

Fent una comparació demogràfica entre el present i el futur del nostre país, les persones de 65 anys o més no arriben a representar al 20 per cent de la població. Tanmateix, les previsions de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) indiquen que l'any 2050 aquest grup arribarà al 30 % de la població, és a dir, uns 16 milions de persones grans o ancianes a tot l'estat. En aquest context, l'edatisme es presenta com qualsevol altra mena de -isme o discriminació, i es manifesta amb un argot propi o idees estereotipades sobre l'envelliment i la vellesa. Parlar amb propietat sobre les persones grans és un dret que tenen, i hauria d'estar present ara més que mai, ja que en un futur poden ser pedres al sostre de la gent jove

No es pot ficar a tothom al calaix de l'anomenada "tercera edat i s'han de tenir clares les diferències entre els conceptes: persona gran, tercera edat, quarta edat i supercentenaris.

‘Vell xaruc, decrepit, rondinaire, caduc, mòmia, dinosaure, trasto carregat d’anys o boomer’, són atacs directes o prejudicis que perpetuen l’edatisme

PER **JORDI VIZUETE**

Per tal d’aclarir dubtes i evitar l’edatisme dins de la paraula escrita i parlada, cal identificar quins són els casos on s’evidencia més aquest fenomen. Termes que sovint trobem a l’esfera mediàtica com ara ‘pensionistes, jubilats’ o ‘avis i àvies’, per dirigir-se de manera generalitzada a les persones grans, poden ser imprecisions discriminatòries. De la mateixa manera: ‘Vell xaruc, decrepit, rondinaire, caduc, mòmia, dinosaure, trasto carregat d’anys o boomer’, són atacs directes o prejudicis que cosifiquen les persones sèniors, i que perpetuen l’edatisme.

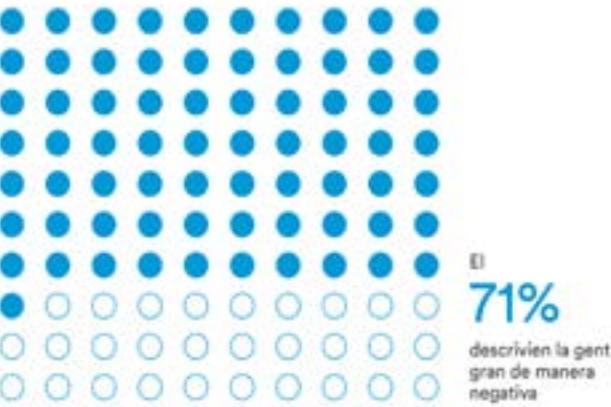
DIFERENTS GRUPS

Persones grans, tercera i quarta edat i supercentenaris

S’han de tenir clares les diferències entre els conceptes: persona gran, tercera edat, quarta edat i supercentenaris. Una persona gran és aquella de 60 anys o més, tret que la llei determini una edat base menor o major, sempre que aquesta no sigui superior als 65 anys, doncs a partir d’aquesta edat ja es considera una persona gran. La tercera edat es troba entre els 60 i 79 anys, mentre que la quarta edat és quan la persona té 80 anys o més. En el cas dels supercentenaris, molta gent pensa que és quan s’arriba als 100 anys, però no. Cal que la persona tingui almenys 110 anys.

Edatisme en el tractament de la pandèmia

Basat en 500 titulars de dos diaris d’àmbit nacional

Font: Organització Mundial de la Salut. Informe Mundial sobre el Edatisme.

FALSETANS AL PLURALITZAR

Creure que totes les persones velles o ancianes són ‘oblidadisses, senils, improductives, desconfiades, lentes, o estan soles’, és un fals mite molt estès i que les pluralitza. Ja que no tothom qui es troba en la mateixa etapa de la vida comparteix situació física, psicològica, econòmica, intrafamiliar, amb la resta de persones de la mateixa franja d’edat. Com tampoc de nivell d’activitat, coneixement o productivitat.

Per una banda, cal no emprar expressions o accions que comparen la vellesa amb un estat de vulnerabilitat transcendental, que la infantilitzen, despersonalitzen, o fins i tot, deshumanitzen. Frases dins del vocabulari habitual de moltes persones, com per exemple: ‘Coses de l’edat’; ‘T’estàs fent gran’; ‘Són una càrrega’; ‘Són com nens’; ‘Són savis’; ‘Ja tens una edat o ja ets gran per fer...’; són algunes dites que recull el *Glosario sobre edadismo* de la Fundació la Caixa, i que representen un sentit de dependència o debilitat.

Els imaginaris socials sobre la vellesa sovint perpetuen negativament el procés d’envellir, presentant el desgast físic o psicològic com a pèrdua de valor humà

Les interaccions amb les persones d’edat avançada i com es parla d’elles, són factors que juguen un paper crucial en la dignificació personal de cada individu

Viure en una societat longeva no és el mateix que viure en una societat envellida

Tothom és susceptible de sofrir en algun moment al llarg de la vida la discriminació per edat

El nostre aprenentatge social, cultural i experiències personals determinen la forma en la qual mirem, pensem i tractem l'edat, l'envel·liment i la vellesa

‘Coses de l'edat’, ‘t'estàs fent gran’, ‘són una càrrega’, ‘són com nens’, ‘ja tens una edat o ja ets gran per fer...’; són algunes dites que representen un sentit de dependència o debilitat

La terminologia discriminatòria per raons d'edat sovint no està consensuada pels llibres d'estil d'alguns mitjans de comunicació

CANVI DE TO I DIMINUTIUS

Per l'altra banda, també hi podem trobar un mal hàbit molt present dins la societat, l'*elderspeak*, és a dir, parlar d'una manera concreta quan ens dirigim a les persones grans. Això, especialment s'evidencia amb el canvi de to a l'hora de conversar, l'ús de diminutius i possessius com ara ‘vellet o velleta’, o la intenció de referir-se a totes les persones sèniors com, ‘els nostres avis’.

Segons la *Guia per a una Comunicació Lliure d'Edatisme*, de la Fundació *HelpAge International España*, “tothom és susceptible de sofrir en algun moment de la nostra vida la discriminació per edat. En aquest sentit, hem de ser conscients que l'edatisme afecta a tothom de manera directa. Cert és que moltes vegades, ho fem de manera inconscient, sense mala intenció o, fins i tot, al contrari,

amb la millor de les intencions. Però els comentaris edatistes poden tenir conseqüències irreparables, per la qual cosa cal aprendre a utilitzar llenguatges i comportaments adequats”.

IMAGINARIS COL·LECTIUS I MARC MENTAL

S'ha de destacar que, els mitjans de comunicació i les xarxes socials actuen com a constructors d'imaginari col·lectiu, i són primordials en la manera de representar a les persones d'edat avançada. Les paraules i accions no només descriuen el món, sinó que també el modelen, construeixen un marc mental. Ara bé, si el relat que predomina sobre l'envel·liment és el del declivi, la dependència o la pèrdua, estem escrivint una història injusta i parcial sobre una etapa que també pot estar plena de valor, experiència i vigència.

És necessari ser conscients que cada adjectiu, cada imatge o cada titular pot reforçar o desmuntar un estereotip. Quan es parla de llenguatge inclusiu, sobretot referint-se a l'edat, no significa edulcorar la realitat, sinó descriure-la amb rigor i respecte, remarquant la diversitat de la vellesa. No es tracta de negar la fragilitat, sinó d'afegir-hi la força; no d'amagar la pèrdua, sinó d'explicar també l'experiència i maduresa que aporta el pas del temps.

NOVA NARRATIVA SOBRE LONGEVITAT

Evitar el llenguatge edatista és, alhora, promoure una nova narrativa sobre la longevitat, on la persona sigui subjecte i no objecte del discurs. Donar-los veu, preguntar-los, citar-los, deixar que expliquin la seva pròpia història. Aquesta és la millor solució contra l'edatisme mediàtic. Perquè només quan la veu de les persones sèniors sigui escoltada com la dels altres col·lectius, podrem parlar d'una comunicació realment justa.

Així doncs, el repte és doble: fer visible el valor de la vellesa i revisar les nostres pròpies paraules. Com deia Manel Domínguez, autor de *Sénior, la vida que no cesa*, “la longevitat no és un límit, sinó una conquesta”. En aquesta conquesta, el llenguatge hi juga un paper decisiu: és la clau que pot obrir o tancar portes a la dignitat de tota una generació.

El dret de parlar en propietat sobre les persones sèniors s'ha de mantindre com compromís social d'inclusió

inapropiat dels termes vinculats a l'edat promulga la discriminació d'una gran part de la població mundial i del nostre país

PROCÉS GRADUAL

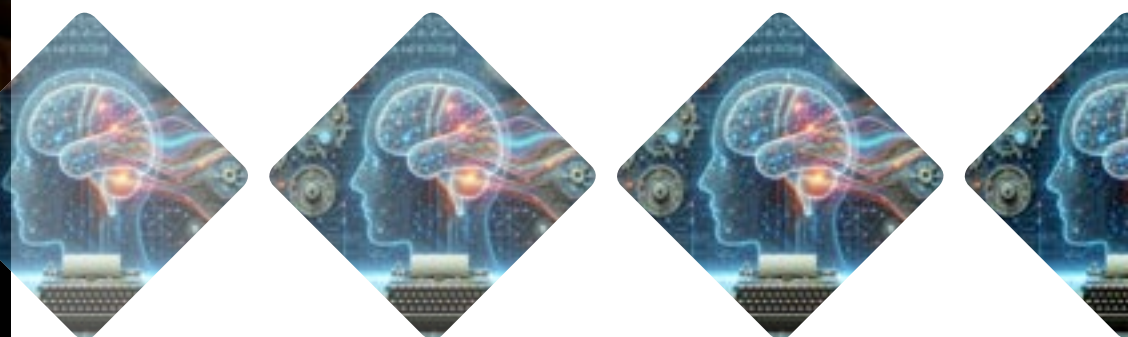
Vellesa, un envelliment actiu i saludable

La vellesa és generalment l'últim període de la vida d'una persona, que segueix a la maduresa, i en el qual es té edat avançada. Arribar a aquesta etapa implica un procés gradual que es desenvolupa durant el curs de vida i que comporta canvis biològics, fisiològics, psicosocials i funcionals de variades conseqüències, les quals s'associen amb interaccions dinàmiques i permanents entre el subjecte i el seu mitjà. És important optimitzar les oportunitats de salut, participació i seguretat a fi de millorar la qualitat i la capacitat funcional que permet el benestar en la vellesa.

GENERACIÓ+

Els municipis
són les trinxeres
contra una de
les discriminacions
més present
i invisible

Per primera vegada s'ha celebrat en el nostre país un congrés en contra l'edatisme, la discriminació més estesa per raons d'edat. Organitzat per la Diputació de Barcelona en dues jornades, el congrés ha reunit més de 500 experts que han facilitat que el món municipal reflexioni sobre com desarticular les desigualtats que pateixen les persones grans

Al Primer Congrés d'Edatisme organitzat per la Diputació de Barcelona reuneix 500 experts per fer-hi front i posa 1,5 milions d'euros al servei dels municipis

PER **JORDI VIZUETE**

L'auditori de la Diputació de Barcelona ha acollit el *Primer Congrés contra l'Edatisme*, durant dues jornades de reflexió i diàleg que han convertit la capital catalana en punt de trobada per a professionals, investigadores, activistes i institucions decidides a abordar una de les formes de discriminació més presents, i sovint més invisibles, de les societats contemporànies. L'esdeveniment, organitzat pel *Departament de Sostenibilitat Social* de la Diputació, ha volgut posar les bases per una nova mirada col·lectiva sobre la vellesa, el valor de l'experiència i la necessitat de construir entorns socials i laborals més inclusius.

La presidenta de la Diputació de Barcelona, Lluïsa Moret Sabidó, va obrir les reflexions amb un missatge ferm: “El primer congrés de l'edatisme esdevé un espai de reflexió

El Paranimf de la Diputació de Barcelona ha acollit la celebració del I Congrés d'Edatisme durant dues jornades

per afrontar un repte inqüestionable”. Moret ha recordar que “més del 20% de la població té més de 65 anys” i ha alertar que “no ens podem permetre perdre tot aquest talent d'empleats ocupats, ja que la jubilació no és desaparèixer”. En el seu discurs institucional, la presidenta ha anunciar també una nova línia d'ajuts per als municipis de la demarcació: “Posarem a l'abast una subvenció d'1.100.000 euros per a iniciatives que generin canvis transformadors relacionats amb les persones grans”. Un compromís que, més enllà del

Lluïsa Moret Sabidó, presidenta de la Diputació de Barcelona, durant la inauguració del Primer Congrés d'Edatisme

Conferència d'Anja Machielse, professora d'humanisme i resiliència social de la Universitat d'Utrecht

simbolisme, busca dotar de recursos reals les polítiques públiques contra l'exclusió per motius d'edat.

“L'edatisme, malauradament, és la forma de discriminació quantitativament més present internacionalment”, afirma Moret, recordant que la lluita social no només té una dimensió moral, sinó també econòmica i democràtica. Amb l'envelliment progressiu de la població, adverteix, “no abordar l'edatisme és condemnar-nos a perdre un capital humà essencial”.

L'EDATISME I SEXISME AL MÓN DE L'ESPECTACLE

Una de les taules rodones més seguides de la jornada ha estat la moderada per la periodista Milagros Pérez Oliva, que ha reunit dues actrius reconegudes: Vicenta Ndongu i Mercè Comes. Amb franquesa i sensibilitat, ambdues han posat veu a una de les formes més visibles de discriminació per edat: la que afecta les dones en el món audiovisual.

Ndongu començà amb una reflexió punyent: “Vaig estar repassant les actrius catalanes de fa trenta anys, amb les quals havia treballat. No és que hagin desaparegut: és que ja no les truca ningú”. Ara bé, Mercè Comes va matisar, amb ironia i lucidesa: “Jo he tingut la sort de fer sempre senyora gran. És una sort, perquè quan passa el temps et diuen: ‘ostres, estàs

El món municipal reflexiona sobre “un repte inqüestionable: lluitar contra la discriminació contra les persones grans per desarticular les desigualtats que pateixen

Relat gràfic de Raquel Gu al I Congrés d'Edatisme

Les actrius Vicenta Ndongu i Mercè Comes durant un dels debats

Detall de la carpeta d'uns dels assistents al primer Congrés 'Edatisme

Nena Georgantzi: “Fins i tot, en les ciutats i en la creació d'espais públics s'haurien de pensar més si conviden a la interacció intergeneracional o fomenten l'aïllament, perquè són molt importants el disseny de les polítiques, les lleis, els serveis i l'urbanisme”

millor que abans”. Tot i el to distès, el debat ha evidenciat una realitat incòmoda: la televisió i el cinema continuen reproduint estereotips de joventut i bellesa, mentre el teatre es manté com un espai una mica més obert a la diversitat d'edats i cossos.

“Mai una actriu pot escollir la seva carrera al 100%”, lamenta Ndongu. “Abans ens donaven papers vinculats a la joventut; ara, els pocs que hi ha per dones de la meua edat, no entren dins la meua identitat”. Mercè Comes, per la seva banda, denuncia que “evidentment es té molt en compte l'edat a l'hora de fer un repartiment, quan és absurd! Hi ha persones grans que podrien interpretar personatges joves perfectament”, defèn.

Totes dues coincideixen a assenyalar que el món audiovisual és especialment cruel amb el pas del temps. Ndongu apunta: “En el món audiovisual no hi ha paciència ni cura cap a l'experiència i el talent. Però estan sorgint moltes creadores que es donen l'oportunitat de parlar de l'edatisme”. Comes hi afegeix una mirada crítica sobre els canons estètics: “Hi ha dones que s'han classificat per a la bellesa i ara, quan no poden fer de joves ni de grans, s'operen i ja no poden fer de res. El món de l'espectacle és complicat”.

El debat s'ha tancat amb un consens clar: reivindicar el talent per damunt de l'edat i del físic, i defensar una representació més digna de la maduresa femenina en la cultura i els

RIQUESA DEL TEIXIT ASSOCIATIU

Taula d'experiències d'entitats

Francesco Cocco:
“Necessitem un dret a la ciutat, casa, comunitat i serveis actius, que permetin envellir en la salut i la pro activitat”

La taula d'experiències d'entitats per abordar l'edatisme va reunir diferents organitzacions socials i municipals, que treballen des de fa anys per combatre la discriminació per raó d'edat en els seus territoris. Des de projectes comunitaris fins a programes d'acompanyament i sensibilització, les entitats participants, entre elles el SeniorLab de l'Ajuntament de Cornellà, van coincidir a destacar la importància de donar veu a les persones grans i situar-les com a agents actius del canvi.

S'han compartit experiències de formació intergeneracional, iniciatives de voluntariat i accions de conscienciació en àmbits com el laboral, l'educatiu o el cultural. Les representants han subratllat que l'edatisme s'ha d'abordar des de la proximitat, amb polítiques locals que fomentin la convivència i la participació. Aquesta taula va servir per posar en relleu la riquesa del teixit associatiu del territori i per evidenciar que la lluita contra l'edatisme comença des de la comunitat.

mitjans. “S'hauria de donar més valor a la interpretació que a l'edat”, afirma Comes. “Necessitem referents femenins. El món de la interpretació hauria de ser de les dones i de les dones grans. Estem donant una empenta per entrar, però costa”, conclou Ndongu sostenen que cal un canvi de paradigma.

EL PODER DEL SIGNIFICAT, LA COMUNITAT I LA COHESIÓ

La conferència central de la sessió del matí va anar a càrrec de Anja Machielse, professora d'Humanisme i Resiliència Social de la Universitat d'Estudis Humanístics d'Utrecht, sota el títol *Més enllà dels prejudicis: l'impacte de l'edatisme i el poder de la vida amb significat*. La seva intervenció va marcar el to més filosòfic i profund de la jornada, proposant un canvi de paradigma: “L'envelliment no és només una qüestió demogràfica; és un repte compartit de tota la societat”.

Anja Machielse: “Encara més important és crear una comunitat on la gent es cuidi, on els joves s'impliquin i aprenguin que és normal mirar als veïns i preguntar-los com estan”

Participants a la taula d'explicacions de diferents experiències que fomenten la vida intergeneracional

Vista parcial de l'exposició inaugurada durant el Primer Congrés d'Edatisme i que girarà properament pels municipis de la província de Barcelona

Vicenta Ndonga: “A les sèries actuals, amb personatges de 19 a 24 anys, es podrien afegir perfectament molts papers de personatges de 50 anys més interessants que limitar-se a fer de pares, professors o directors de col·legi”

Machielse defensa que la vellesa ha estat “reduïda a un temps de declivi inevitable, físic, mental i social”, una visió que qualifica de “profundament limitadora”. Davant d'aquesta mirada, proposa una cultura de la interdependència, on el valor de les relacions i la cohesió social siguin tan essencials com la salut física: “Envellir bé no significa només estar sa o actiu; vol dir mantenir relacions significatives, sentir-se connectat i tenir un propòsit vital”.

Per a la professora neerlandesa, el gran perill de l'edatisme és que destrueix el sentiment de pertinença: “Quan una persona gran deixa de sentir que importa, la seva vida comença a perdre significat”. Va alertar sobre “la soledat existencial com una de les formes més profundes de patiment” en societats cada vegada més individualistes. I va afegir: “Pertànyer, sentir-se acceptat i estimat no és un luxe: és una necessitat psicològica bàsica”.

La seva tesi és clara: envellir no és una qüestió privada, sinó pública, moral i comunitària. “Una societat que valora els seus ciutadans grans és una societat que valora la vida mateixa”, va afirmar, defensant polítiques que fomentin la convivència intergeneracional i la cohesió social. En paraules seves, “cal trencar amb les etiquetes edatistes i entendre l'edat com una part d'una mateixa història humana compartida”.

ELS PROTAGONISTES

Presentacions interactives d'abordatge de l'edatisme

“Dins la metodologia que seguim, l'excusa és el projecte, però l'eina és la tecnologia”

Un dels espais participatius per conèixer, de manera pràctica, iniciatives que treballen per trencar estereotips i promoure una cultura de la longevitat positiva, han estat les presentacions interactives. A través de dinàmiques col·laboratives, professionals de l'àmbit social, educatiu i sanitari, es van presentar projectes que mostren com la innovació i la sensibilitat social poden anar de la mà. Des de programes de mentoratge intergeneracional, fins a activitats artístiques amb persones grans.

Les experiències exposades han demostrat que l'envelliment pot ser sinònim de creativitat i contribució. Les presentacions van comptar amb la participació d'ajuntaments, fundacions i universitats, i van destacar la necessitat de mantenir xarxes de cooperació entre institucions. L'espai va reforçar la idea que la inclusió de totes les edats és un indicador clau de la salut democràtica i social d'una comunitat.

POLÍTIQUES PÚBLIQUES I URBANÍSTIQUES PER A UNA LONGEVITAT DIGNA

La segona taula rodona del matí, moderada també per Milagros Pérez Oliva, va reunir tres ponents amb perfils complementaris: Nena Georgantzi, directora de polítiques sobre drets humans i no discriminació de l'AGE Platform Europe; Francesco Cocco, arquitecte especialitzat en disseny per a tothom i longevitat; i Elena del Barrio, sociòloga i investigadora del Matia Instituto.

Nena Georgantzi va subratllar que l'edatisme “no és només individual o quotidià, és sistemàtic i institucionalitzat”. A diferència d'altres àmbits, “les polítiques públiques destinades a la gent gran sovint es limiten a l'atenció o l'assistència, sense considerar-los part activa de la comunitat”. Va remarcar també la importància del disseny de les ciutats i espais públics per fomentar la interacció intergeneracional, i no pas l'aïllament.

Elena del Barrio: “Moltes vegades es confonen els problemes d'accés a l'habitatge o al món laboral perquè es tergiversen dient que és culpa de les persones grans, fomentant discursos que creant esclatxes entre generacions. Evidentment, no és la fórmula correcta”

Anja Machielse: “Encara més important és crear una comunitat on la gent es cuidi, on els joves s’impliquin i aprenguin que és normal mirar als veïns i preguntar-los com estan”

Mercè Comes: “S’hauria de donar més valor al talent i a la interpretació, que a l’edat i al físic”

Vicenta Ndong: “Vaig estar repassant les actrius catalanes de 30 anys enrere, amb les quals havia treballat, i ja no és que hi siguin, perquè no han desaparegut, sinó que ja no les truca ningú”

Anja Machielse: “És molt difícil saber quan hem d’intervenir en la vida d’una persona que diu ‘no ho vull’”

Vista des de el paranimf de la taula sobre com fer front a l'edatisme desde les estratègies i propostes locals

L'arquitecte Francesco Cocco va reforçar aquesta idea des d'una perspectiva urbanística: “L'accessibilitat i la presència d'espais públics per a la comunitat afecten directament la salut”. Va defensar un “dret a la ciutat, a la casa, a la comunitat i als serveis actius”, essencials per envellir amb salut i dignitat.

Els tres ponents van coincidir que la lluita contra l'edatisme requereix una revisió profunda de les polítiques europees sobre envelliment actiu, moltes de les quals “han quedat obsoletes”. També van alertar del risc d'un nou estereotip: el de la persona gran “hiperactiva i perfecta”, que pot excloure aquelles més vulnerables o dependents. “Hem d'anar amb cura de com parlem de l'edatisme: és una qüestió de dignitat”, recordava Elena Del Barrio. “Quan diem persona gran, persona és el subjecte; gran, només l'adjectiu”.

UNA QÜESTIÓ DEL FUTUR COL·LECTIU A LA COMARCA

També la sociòloga recordava que “els mitjans de comunicació no haurien de fer equiparacions que s'acaben convertint en discursos estereotipats. No s'ha de tractar cap col·lectiu com un ens abstracte”, i alertava que, “les persones amb una imatge negativa de la vellesa viuen una mitjana de set anys menys”. Defensant que el rebuig a envellir és també una forma d'edatisme interioritzat, “hauríem de reconèixer ser grans amb orgull”, conclouia.

El matí de la primera jornada del Primer Congrés contra l'Edatisme va concloure amb una sensació compartida: l'envelliment és un assumpte comú, que exigeix canvis culturals, institucionals i humans. La Diputació de Barcelona, a través de les seves polítiques de sostenibilitat social, va deixar clar que vol convertir aquesta reflexió en acció. L'anunci del compromís d'oferir una línia d'ajuts d'1,1 milions d'euros per impulsar iniciatives municipals de transformació social, suposa una aposta concreta per fer visible el talent, la dignitat i la participació de les persones grans.

EXPERIÈNCIES LOCALS, EINES I COMPROMISOS PÚBLICS

En la segona jornada del congrés es va posar el focus en les experiències locals, les polítiques públiques i els recursos concrets per abordar l'edatisme des del territori. Aquesta sessió va aprofundir en el paper dels municipis com a agents clau de transformació social i va recollir exemples, metodologies i eines per impulsar municipis no edatistes.

Javier Silva, diputat delegat de Cicle de Vida i Comunitat de la Diputació de Barcelona durant la cloenda del Primer Congrés d'Edatisme

Nena Georgantz: “Quan es parla de polítiques públiques per les persones amb discapacitat, sí que trobem plans de participació activa i inclusió social. Tanmateix, les iniciatives per gent gran es limiten, molts cops, només a les atencions que necessiten, sense considerar encantar-los en la comunitat”

Javier Silva: “L'edatisme es pot vèncer amb polítiques, amb noves mirades, amb noves accions, i l'hem d'abordar des de totes les administracions, des dels ajuntaments, les entitats, la ciutadania organitzada i tots nosaltres a nivell personal, polític i professional”

Al llarg del matí, es van compartir dades que van evidenciar l'abast del repte. Segons l'Organització Mundial de la Salut, 1 de cada 2 persones al món té actituds edatistes, i 1 de cada 3 persones grans afirma haver estat víctima de discriminació per motiu d'edat. A la província de Barcelona, més d'1,1 milions de persones tenen 65 anys o més, fet que reforça la urgència d'abordar l'edatisme com una qüestió estructural i no anecdòtica.

La segona jornada va donar espai a l'exposició de projectes municipals i d'entitats que ja estan impulsant canvis des del territori: estratègies de participació, programes de mentoria intergeneracional, projectes d'habitatge col·laboratiu i iniciatives culturals i comunitàries que tenen com a objectiu desactivar estereotips i fomentar la participació significativa de les persones grans. A més, es van presentar eines de diagnosi i protocols per incorporar la perspectiva d'edat a la planificació local.

En el marc d'aquesta sessió, la Diputació de Barcelona va presentar el Marc conceptual i estratègic per a l'abordatge de l'edatisme envers les persones grans, una nova eina destinada a orientar la intervenció municipal amb criteris de drets, dignitat i transversalitat. Paral·lelament, es va anunciar un fons de prestació d'1,5 milions d'euros per donar suport als municipis i consells comarcals en el desenvolupament de polítiques i accions contra l'edatisme, així com la creació d'un grup d'innovació i una campanya institucional de sensibilització prevista per al mes de desembre.

El diputat de Cicle de Vida i Comunitat de la Diputació de Barcelona, Javier Silva, va resumir l'esperit de la jornada afirmant: “L'edatisme es pot vèncer amb polítiques, amb noves mirades, amb noves accions, i l'hem d'abordar des de totes les administracions, des dels ajuntaments, les entitats, la ciutadania organitzada i tots nosaltres a nivell personal, polític i professional”.

La jornada va concloure amb la presentació de la relatoria gràfica elaborada per la il·lustradora Raquel Gu, així com amb la inauguració de l'exposició “Edatisme zero envers les persones grans”, que iniciarà itinerància per diferents municipis de la província amb l'objectiu d'estendre el debat més enllà del congrés i apropar-lo a la ciutadania.

L'economia platejada i el repte demogràfic: el país envelleix, però també treballa

Espanya és el país de la Unió Europea amb més esperança de vida i enllista la quarta posició dels països de tot el món. Per això serà testimoni d'una transformació inevitable: l'envelliment de la seva població. L'anomenada economia platejada, és a dir, la que es nodreix de l'aportació, el consum i la productivitat de les persones grans, deixa de ser una categoria sociològica per convertir-se en un eix econòmic

PER **JORDI VIZUETE**

Al nostre país, la mitjana d'anys de vida per persona és de 83 anys. Depenent del gènere, la mitjana pot variar, doncs la dels homes és de 80 anys i la de les dones, 86. En altres paraules, a partir dels 65 anys, els ciutadans espanyols tenen una esperança de vida mitjana de 18 anys addicionals.

Segons el baròmetre de l'any 2024 del Centre d'Investigació Ageingnomics, impulsat per la Fundació Mapfre, les persones de més de 55 anys ja representen el 34% de la po-

La taxa d'atur de les persones grans ha caigut fins al 9,97%, la més baixa des del 2008, però més de la meitat dels desocupats sèniors fa més de dos anys que busca feina

El nostre país és el primer de la Unió Europea i quart del món amb més esperança de vida, pel que afronta un envelliment demogràfic que convertirà l'economia platejada en un eix central del seu desenvolupament

blació espanyola. L'estudi recull que en l'àmbit laboral hi ha més de 5 milions de sèniors actius, amb un increment del 4,6% respecte a l'any 2023. D'aquests, 2.723.600 són homes i 2.368.900 dones. Cal destacar que dins del paràmetre laboral les persones de més de 55 anys representen el 28% dels autònoms (gairebé un milió), mentre que els autònoms menors de 26 anys representen només un 3% (gairebé cent mil).

Altres dades sobre per què les persones sèniors representen un pes rellevant a l'economia són que generen el 60% de la despesa nacional i contribueixen en el 25% al PIB. També dins aquesta franja d'edat, 8 de cada 10 habitatges són en propietat sense hipoteca i, pel que fa a la participació en la vida pública, el 31% dels diputats són sèniors, 40% dels consellers autonòmics i el 38% d'alcaldes de grans ciutats.

NOU FENOMEN LABORAL: LA "SILVERITZACIÓ"

Dins la població activa del nostre país, és a dir, les persones amb feina, els sèniors representen actualment el 20%, mentre que els menors de 26 anys en constitueixen només el 16%. Aquesta realitat reflecteix un fenomen creixent que l'estudi denomina "silverització" del mercat laboral: la retirada progressiva dels joves, a causa de factors com l'emigració, la precarietat o el fracàs escolar, i la resistència activa dels majors, que continuen contribuint malgrat els obstacles derivats de l'edatisme.

En paral·lel, la taxa d'atur de les persones grans ha caigut fins al 9,97%, la més baixa des del 2008, però més de la meitat dels desocupats sèniors fa més de dos anys que busca feina, un fet que posa de manifest la persistència de la discriminació per edat en els processos de selecció. Sembla una paradoxa: les empreses reconeixen el valor de l'experiència, el compromís, l'estabilitat i la resiliència que aporten els treballadors sèniors, però l'edatisme continua actuant com una frontera invisible que frena el retorn al mercat laboral d'aquells que superen els 50 anys.

L'esperança de vida mitjana al nostre país és de 83 anys: 80 per als homes i 86 per a les dones, amb una projecció de 18 anys addicionals després dels 65

Trobar feina després dels 50 s'ha convertit en un problema difícil de solucionar, que hauria de ser de preocupació màxima

Els sèniors generen el 60% de la despesa nacional i contribueixen amb un 25% al PIB, consolidant-se com a motor econòmic de primer ordre

DIFICULTATS PER REINCORPORAR-SE AL MERCAT LABORAL

Trobar feina després dels 50 s'ha convertit en un problema difícil de solucionar, que hauria de ser de preocupació màxima. Molts professionals qualificats es veuen exclosos de processos de selecció només per l'edat, no per la seva capacitat o coneixement. El temps mitjà de recerca d'ocupació per a un aturat major de 55 anys supera els dos anys, en comparació amb menys de sis mesos entre els joves.

Aquesta exclusió no només erosiona la dignitat personal, sinó que també suposa un malbaratament de talent per a l'economia. Les empreses es mostren obertes a la igualtat de gènere o la multiculturalitat, però encara mantenen una mirada reticent davant el treballador veterà.

L'edatisme laboral sovint es disfressa amb expressions eufemístiques com “incorporar talent jove”, “perfils digitals” o “mentalitat fresh”. Aquest llenguatge actua com un filtre invisible que impedeix que milers de professionals de més de 45 anys arribin tan sols a la fase d'entrevista. La suposada “bretxa digital” es fa servir com a coartada per justificar exclusions que tenen molt més a veure amb estereotips que no pas amb competències reals.

L'ECONOMIA PLATEJADA COM A OPORTUNITAT

L'economia platejada és molt més que una etiqueta amable. És un nou paradigma que concep l'envelliment com a motor de consum, inversió i creació d'ocupació. Els majors de 55

Continua a la pàgina 96

LES DADES AL BAIX

Creixement de l'envelliment i davallada de la natalitat al territori Llobregat

En els darrers trenta anys, el Baix Llobregat ha experimentat canvis demogràfics molt rellevants. Segons les últimes dades, la població comarcal va arribar als 848.827 habitants el 2024. Durant aquest període, el percentatge de persones majors de 65 anys ha passat de representar el 9,8 %, unes 59.682 persones, a un 18,8 %, unes 159.884 persones, sense incloure les 53.948 persones grans de 65 anys que residien a L'Hospitalet de Llobregat. També ha crescut notablement la franja de més de 85 anys, que ja representa un 2,8 % de la població, davant del 0,8 % d'abans.

Malgrat aquest envelliment marcat, el Baix Llobregat és la comarca de l'àrea metropolitana que menys ha crescut demogràficament. Entre 2023 i 2024 es va registrar un augment de l'1 %, l'equivalent a 8.874 persones més. La taxa d'envelliment supera el 122,3 %, fet que indica que la població gran creix més que la jove i que el relleu generacional està en risc.

Un element alarmant és la davallada continuada de la natalitat. L'any 2023 es van registrar 6.736 defuncions, mentre que els naixements van caure fins a xifres mínimes, deixant un saldo vegetatiu negatiu de 1.274 persones. Aquesta és la quarta vegada consecutiva que les morts superen els naixements a la comarca. En termes de taxes, la comarca va registrar un creixement natural de -1,5 ‰, lleugerament millor que la mitjana catalana de -1,7 ‰, tot i això, negatiu. La taxa de mortalitat ronda els 8 ‰, mentre que la natalitat se situa prop del 6,9 ‰.

Aquests indicadors apunten a una estructura poblacional cada vegada més invertida, amb menys joves i més gent gran. Aquesta dinàmica no només posa de manifest que el relleu generacional està sota pressió, sinó que també genera reptes reals en l'àmbit social, com ara: la lluita contra l'edatisme.

Portada del llibre “Silver Economy” que focalitza la gent gran com el nou “target” pel marketing

Les persones majors de 55 anys ja representen el 34% de la població i són una força econòmica i laboral creixent

Les mareas en reivindicació de pensions dignes són constants a totes les poblacions

Dins la població activa, els majors de 55 anys constitueixen el 20%, davant el 16% dels joves menors de 26, reflectint la “silverització” del mercat laboral

anys ja no són només beneficiaris del sistema; són també productors de riquesa, impulsors d'innovació i, en molts casos, mentors del talent jove.

De fet, el mercat laboral reflecteix la seva capacitat d'adaptació: els majors de 55 anys lideren l'emprenedoria a Espanya. Un de cada tres autònoms pertany a aquesta franja d'edat, amb prop d'un milió de persones que treballen pel seu compte. En els últims vint anys, els autònoms sèniors han crescut un 48%, i més d'un terç d'ells genera ocupació contractant altres treballadors.

El programa *TaleS*, impulsat per la Fundació Mapfre i el CISE, n'és un bon exemple: ofereix formació gratuïta i acompanyament a majors de 50 anys que busquen una segona vida professional, demostrant que l'emprenedoria no entén de jubilacions, sinó de vocació.

CANVI DE PARADIGMA: DE L'EXCLUSIÓ A LA INTEGRACIÓ

Els estudis coincideixen en una idea clau: la diversitat generacional no és un gest simbòlic, sinó un actiu estratègic. Les organitzacions que combinen talent jove i sènior a través de models com la mentoria bidireccional, les jubilacions flexibles o els equips intergeneracionals tendeixen a obtenir millors resultats, més innovació i una major estabilitat interna.

Malgrat això, el nostre país continua sense polítiques públiques sòlides que incentivin de manera real la contractació de persones majors de 45 o 50 anys, mentre que sí existeixen programes específics per a joves. Aquest desequilibri reforça un biaix estructural: es

Continua a la pàgina 98

MENYS SÈNIORS

Radiografia socioeconòmica de la comarca

La taxa d'atur sènior és del 9,97%, la més baixa des del 2008, però més de la meitat fa més de dos anys que busca feina

Segons dades del Consell Comarcal del Baix Llobregat en ocupació i educació, la taxa d'atur ha baixat del 15,8% el 1991 a l'11,8% el 2021, mentre que l'ocupació femenina ha pujat del 33,2% al 61,1%. L'ocupació juvenil també ha crescut, tot i els canvis metodològics. El sector serveis ha guanyat pes, passant del 42,7% al 75%. Han augmentat les llars unipersonals, especialment entre gent gran, i el nivell educatiu ha millorat: els estudis superiors han passat del 2,9% el 1991 al 13% el 2022. L'índex de recanvi generacional ha disminuït, indicant menys renovació laboral en edats sènior que els darrers anys, i es preveu un envelliment encara més accentuat el 2050.

La diversitat generacional és un actiu estratègic: empreses amb equips de diverses generacions obtenen més innovació i estabilitat

El programa TaleS impulsa la reinvençió professional dels majors de 50 anys, demostrant que l'emprenedoria no té edat

Dins la població activa, els majors de 55 anys constitueixen el 20%, davant el 16% dels joves menors de 26, reflectint la “silverització” del mercat laboral

L'edatisme laboral continua sent una barrera invisible, disfressada de demandes com “talent jove” o “perfil digital”, que exclou professionals veterans

L'envelliment accelerat i el futur índex d'envelliment del 305% el 2050 exigeixen un nou pacte intergeneracional basat en la col·laboració i la formació contínua

L'economia platejada és, en última instància, una invitació a redefinir la idea de productivitat

percep el professional sènior com una despesa i no com capital humà amb experiència, xarxa relacional i capacitat d'aportació immediata.

A més, l'edatisme es perpetua mitjançant estereotips que passen per normals: suposada baixa productivitat, manca d'adaptació tecnològica, resistència al canvi o poca projecció. Aquest relat, repetit i sovint disfressat de criteri objectiu, té conseqüències tangibles: milers de persones són descartades abans fins i tot d'una entrevista. En un país on més del 40% de la força laboral superarà els 50 anys l'any 2030, continuar alimentant aquests prejudicis no tan sols és una injustícia social, és també un luxe econòmic que la societat i les empreses no es poden permetre.

REpte DEMogràFIC I PACTE INTERGENERACIONAL

El repte no és únicament econòmic. És, sobretot, cultural i demogràfic. L'envelliment de la població, que s'accelerará fins a un índex d'envelliment del 305% el 2050, segons la Fundació Adecco obliga a repensar les polítiques d'ocupació, educació i benestar des de la col·laboració intergeneracional.

Continua a la pàgina 100

POLÈMIC DEBAT

Boomers: herència, privilegi i contrast generacional

La vida cañón, d'Analía Plaza, analitza la generació del *baby boom* a Espanya, especialment els nascuts als anys seixanta, com un grup demogràfic nombrós, decisiu i privilegiat en comparació amb les generacions posteriors. L'autora subratlla que els boomers van créixer en un moment d'expansió econòmica, urbanització i creació de l'estat del benestar. Van ser els primers a accedir de manera generalitzada a la universitat pública, a feines estables, sous dignes i oportunitats d'ascens social.

El llibre parteix de la situació actual d'aquest col·lectiu: molts ja jubilats o a punt de jubilar-se, amb l'habitatge pagat, bones pensions vinculades a la inflació i una salut que els permet gaudir d'un oci subvencionat o assequible. Segons Plaza, no és casual que s'hagin convertit en el grup d'edat amb més patrimoni d'Espanya. Aquesta comoditat és el que ella anomena com “la vida cañón”, una etapa de gaudi després de dècades de feina, sacrifici i criança familiar.

Tanmateix, l'autora contraposa aquesta narrativa de l'esforç a la realitat de les generacions posteriors. Els millennials i la generació Z van créixer sota la promesa: estudiar i esforçar-se seria suficient per progressar. Ara bé, el llibre recull que la precarització del mercat laboral des dels anys noranta, agreujada per la crisi del 2008, va destruir aquesta narrativa. Avui, molts joves encadenen contractes temporals, no poden estalviar i destinen una part enorme dels ingressos al lloguer, alimentant fins i tot propietaris boomers que han heretat o invertit en maons.

Un altre tema clau és l'habitatge: els boomers van accedir a hipoteques accessibles i propietats que amb el temps s'han revalorat, mentre que els menors de 35 anys han quedat pràcticament fora del mercat immobiliari. Aquesta desigualtat patrimonial es projecta cap al futur mitjançant herències nombroses i abundants, que concentren riquesa i poder.

Analía Plaza també destaca el pes cultural i polític: la transició de la dictadura a la democràcia, el pas per les protestes, la creació de les autonomies i la seva presència majoritària en ocupacions públiques van posicionar com a protagonistes de la modernització del país a la generació *baby boom*.

L'autora conclou que explicar la seva història equival a relatar mig segle d'Espanya, des de l'exode rural fins a la gentrificació urbana, com fil conductor que reflecteix tant els èxits com els desequilibris del país, així com els reptes generacionals presents i futurs.

El llibre “La vida cañón” dibuixa a la generació del *baby boom* a Espanya com un grup demogràfic nombrós, decisiu i privilegiat en comparació amb les generacions posteriors

L'edatisme laboral continua sent una barrera invisible, disfressada de demandes com "talent jove" o "perfil digital", que exclou professionals veterans

Les persones de més de 55 anys lideren l'emprenedoria a Espanya: un de cada tres autònoms pertany a aquesta franja d'edat

Mentre el discurs públic sovint situa joves i grans en posicions antagòniques, les dades demostren que els seus destins estan entrellaçats. Una economia que margina els sèniors debilita la seva base productiva; una que oblidia els joves, compromet la innovació i la sostenibilitat del sistema.

La clau resideix en el diàleg generacional, en la transferència de coneixement i en una formació contínua que permeti a ambdós col·lectius adaptar-se als canvis tecnològics i demogràfics.

L'EDAT COM A VALOR

L'economia platejada és, en última instància, una invitació a redefinir la idea de productivitat. En un país que envelleix, l'edat, en termes generals, ja no pot ser sinònim d'obsolescència. Com assenyala Juan Fernández Palacios, director del Centre Ageingnomics, "hem d'adaptar la nostra economia a la nostra demografia". No és una consigna, sinó una estratègia de supervivència col·lectiva.

El repte demogràfic, lluny de ser una amenaça, pot esdevenir la gran oportunitat del segle XXI: construir un mercat laboral més inclusiu i més humà, on el pas del temps no resti valor, sinó que el multipliqui.

PERFIL COM A CONSUMIDORS

Alimentació saludable i més renda disponible

L'anomenada "Generació Silver" aposta per un model de consum en el qual l'alimentació saludable i la qualitat dels productes són elements essencials per a cuidar el seu benestar. Així ho reflecteix l'informe 'El consumidor d'avui: la Generació Silver' elaborat per AECOC Shopperview, que analitza el perfil i hàbits de compra d'aquest col·lectiu, majoritàriament format per persones entre 55 i 80 anys.

Les persones de més de 55 anys lideren l'emprenedoria a Espanya: un de cada tres autònoms pertany a aquesta franja d'edat

L'estudi posa de manifest que el 78% d'aquests consumidors sènior cuida la seva salut a través de l'alimentació i que el 89% considera que la dieta és fonamental per a envellir bé. De fet, gairebé la meitat declara seguir una dieta mediterrània, caracteritzada pel consum freqüent de fruites, llegums, lactis i proteïnes, i prioritza la qualitat enfront de la quantitat. "La Generació Silver aposta per una alimentació conscient que els ajuda a mantenir la seva salut i qualitat de vida, i aquesta tendència es reflecteix clarament en les seves decisions de compra", explica Marta Munné, Responsable d'Estudis Shopperview d'AECOC.

L'informe també analitza el perfil econòmic d'aquest col·lectiu, format, en la seva majoria, per persones que tenen major renda disponible que col·lectius més joves, ja que 7 de cada 10 té habitatge en propietat. Aquest fet els permet poder disposar de major pressupost per a gastar en alimentació i begudes, sortir a menjar fora, comprar roba i complements i viatjar. "Aquests consumidors combinen una posició econòmica estable amb una actitud activa cap al seu benestar, la qual cosa es tradueix en un consum equilibrat i selectiu", afegeix Munné.

QUALITAT, FRESCOR I SALUT, CLAUS EN L'ELECCIÓ

L'estudi també revela que la qualitat dels ingredients (64%), la frescor (63%) i la salut (54%) són els principals factors que influeixen en l'elecció de productes alimentaris. Aquesta preocupació per la qualitat també es reflecteix en l'alta freqüència de compra de productes frescos i la preferència per evitar els productes preparats, a causa del seu major coneixement de les tècniques culinàries i al seu rebuig als conservants o plats precuinats.

En definitiva, la Generació Silver representa un perfil de consumidor amb capacitat adquisitiva estable, que combina un estil de vida actiu amb hàbits de consum orientats a la salut, la qualitat i la sostenibilitat. "El seu comportament ens mostra una demanda creixent de productes que els ajudin a envellir de manera saludable, sense renunciar al plaer ni a la qualitat", conclou Marta Munné.

Alimentació saludable i perfil econòmic

Demografia i realitat social: un canvi irreversible

Complementar la pensió pública amb estalvis privats, productes asseguradors adaptats o alternatives com la hipoteca inversa, pot contribuir a la tranquil·litat econòmica en la jubilació

Les projeccions de població adverteixen de la realitat de que la base de cotitzadors disminuirà en relació amb els qui demanden prestacions

PER **RAMÓN PUJOL**

Director regional MAPFRE a Barcelona i Catalunya Sud

Vivim un moment de transformació profunda. Gràcies als avanços en sanitat, benestar i qualitat de vida, la longevitat s'ha convertit en una realitat tangible. Per aquesta raó, l'envelliment de la població no és una predicció llunyana, sinó un fet present. Actualment, un terç de la població espanyola té més de 55 anys. Això no sols transforma la piràmide poblacional, sinó també les nostres necessitats col·lectives: serveis de salut, habitatge, mobilitat, compte, i també el paper actiu de les persones sènior.

Ramón Pujol
Director regional
MAPFRE a Barcelona i
Catalunya Sud

A MAPFRE pensem que convé veure aquest canvi, no sols com un desafiament, també com una oportunitat. Moltes persones majors de 55, 60 o més anys continuen actives, participen, consumeixen, es formen i contribueixen a la societat. Es tracta d'un col·lectiu ampli i divers, amb interessos creixents en benestar, cultura, i temps lliure i que persegueixen una vida plena. Per a les empreses, les institucions i la comunitat representen una palanca de creixement i sostenibilitat.

De fet, una societat longeva exigeix una aposta per la formació contínua; és a dir, les oportunitats econòmiques derivades de l'envelliment no poden entendre's només com a prestacions o pensions, sinó com a talent, experiència, consum actiu, serveis adaptats i nous models de vida.

En aquest context, la formació permanent no és una opció: és una necessitat. Persones amb experiència professional i voluntat de seguir connectades al món laboral poden aportar un valor enorme, com a consumidors, però també com a agents actius: voluntaris, mentors, emprenedors.

La prolongació de la vida laboral per als qui desitgin i puguin continuar treballant aporta un altre gran valor: conservar coneixement, experiència, lideratge

A més, la prolongació de la vida laboral per als qui desitgin i puguin continuar treballant aporta un altre gran valor: conservar coneixement, experiència, lideratge. Aquesta riquesa intangible és un capital social clau per a la competitivitat d'empreses, institucions i comunitats.

ESTALVI, PREVISIÓ I SOSTENIBILITAT SOCIAL

No obstant això, malgrat les oportunitats que planteja l'augment de l'esperança de vida, no podem passar per alt els reptes que aquesta situació suposa al sistema públic. Una població envellida, amb menor proporció de joves i treballadors actius, exerceix pressió sobre pensions, dependència i serveis socials. Les projeccions de població adverteixen d'aquesta realitat: la base de cotitzadors disminuirà en relació amb els qui demanen prestacions

Davant d'això, fomentar la cultura de l'estalvi privat, la previsió financera i l'educació asseguradora és clau. Complementar la pensió pública amb estalvis privats, productes asseguradors adaptats o alternatives com la hipoteca inversa, pot contribuir a la tranquil·litat econòmica en la jubilació. Des de MAPFRE donem suport a aquesta visió i oferim eines que ajuden a planificar el futur amb serenitat.

UNA COMPANYIA AL COSTAT DE TOTES LES GENERACIONS

A MAPFRE hem interpretat aquest canvi demogràfic com una oportunitat per a reafirmar el nostre propòsit: cuidar de les persones. Per a nosaltres, el segur és un vincle de confiança, responsabilitat i acompanyament.

Per això, fa ja diversos anys llancem el programa Generació Sènior, dissenyat específicament per a oferir solucions integrals a les persones majors i les seves famílies. El programa agrupa productes asseguradors adaptats, serveis de salut, assistència, solucions de suport i beneficis pensats per a millorar la seva qualitat de vida.

Conscients de la diversitat d'aquest col·lectiu, treballem per a entendre les seves necessitats reals: no sols salut, sinó benestar, autonomia, seguretat financera i tranquil·litat. Ens esforcem per proporcionar productes flexibles, personalitzats i amb una atenció empàtica, humana i pròxima.

I més enllà d'assegurances, promovem la inclusió social, la dignitat i el respecte cap a les persones majors. Creiem fermament que l'envelliment ha de veure's com una transició social que requereix compromís col·lectiu: institucions, empreses, comunitats i ciutadans. El Baix Llobregat i l'Hospitalet, amb la seva diversitat i dinamisme, tenen davant si l'oportunitat de liderar una visió de futur: inclusiu, intergeneracional, que reconegui el valor de totes les edats.

Una societat més longeva pot ser també una societat més rica en experiències, saviesa, solidaritat i resiliència. Amb programes com a "Generació Sènior", amb polítiques que promoguin ocupació prolongada, formació contínua, habitatges adaptats, serveis socials eficaços i una xarxa de suport comunitària, tenim el repte i l'oportunitat de construir junts aquest futur.

A MAPFRE ens enorgulleix acompanyar en aquest camí. Perquè creiem en les persones, en la seva dignitat, en el seu valor al llarg de tota la vida. Perquè cuidar el que importa i als qui importen és el nostre compromís.

Fomentar la cultura de l'estalvi privat, la previsió financera i l'educació asseguradora és clau

El saber no té edat: aprendre per seguir creixent

Cada vegada hi ha més persones grans al nostre país, i com qualsevol altra generació, també volen continuar aprenent, connectant amb l'actualitat i cultivant la seva curiositat intel·lectual. A Catalunya, l'oferta formativa adreçada a aquest col·lectiu és àmplia i diversa: universitats, ajuntaments i associacions impulsen programes que faciliten l'accés al coneixement en totes les etapes de la vida

Les aules per a sèniors a les universitats s'omplen de curiositat, vitalitat i ganes de seguir creixent

PER **JORDI VIZUETE VALLS**

L'objectiu, per moltes persones sèniors que hi participen en aquestes formacions, no és tant obtenir un títol com gaudir del procés d'aprendre, compartir experiències i mantenir-se actiu intel·lectualment.

Les aules universitàries esdevenen espais de trobada i interacció que afavoreixen el sentiment de pertinença i eviten l'aïllament social. La soledat, que afecta moltes persones grans, troba un antídoto en aquestes iniciatives que promouen espais intergeneracionals, fomenten el diàleg entre experiències i connecten mirades diferents. Ja que compartir coneixement, debatre o xerrar després de les classes són hàbits que reforcen la salut emocional i el benestar de qualsevol persona, més enllà de l'edat.

Un participant fa una pregunta a una de les classes per a gent gran

Les iniciatives formatives per a persones grans a Catalunya consoliden una nova manera d'entendre l'envelliment: aprendre esdevé un acte de llibertat, d'identitat i d'empoderament personal

La Universitat sense edat i altres programes similars mostren que el coneixement és un dret que dura tota la vida i les aules universitàries s'han convertit en espais de socialització, diàleg i benestar

Aquestes iniciatives formatives també representen una via clara d'empoderament per a les persones grans. Permet trencar amb els estereotips que associen la vellesa amb la dependència o la inactivitat. Aprendre és una manera de reafirmar la identitat d'una persona, de reivindicar la curiositat com a dret i de demostrar que: el talent i la capacitat de créixer no tenen data de caducitat.

Continua a la pàgina 110

Aspecte del professorat d'una de les formacions universitàries per a gent gran

EL CONSELL

Una mica més enllà del que es veu

Les universitats de la gent gran són espais on el coneixement es barreja amb la convivència i l'amistat i l'educació permanent permet a la gent gran sentir-se útil, connectada i protagonista del seu temps

Les iniciatives de formació i culturització adreçades a la gent gran són molt més que una proposta educativa: són una aposta per la dignitat, la salut emocional i el sentit de pertinença. Aprendre en aquesta etapa de la vida no només estimula la ment, sinó que reforça l'autoestima i combat la soledat, una de les grans pandèmies silencioses de la vellesa. Quan una persona gran se sent capaç d'entendre, opinar i descobrir coses noves, recupera part del protagonisme que sovint la societat li nega.

A més, aquests espais creen xarxes de suport i amistat que mantenen viva la il·lusió i l'interès pel món. En un temps en què envellir pot associar-se a la pèrdua, aquestes aules demostren que també pot ser un període de plenitud i creixement. Fomentar l'aprenentatge és, en definitiva, fomentar la vida en totes les seves etapes.

L'ENTREVISTA

José Ramón García, expresident de la AUGGE: "La gent torna a sentir-se útil i connectada amb el món"

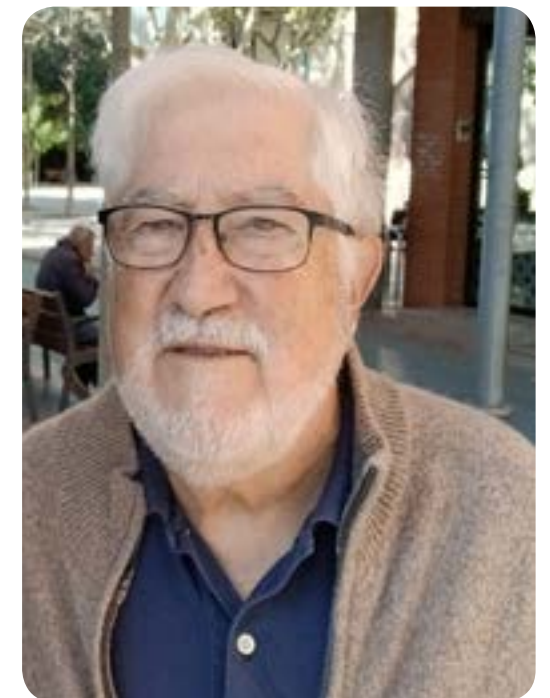
Per tal d'oferir el punt de vista d'un expert en formacions per a gent gran, Next Llobregat parla amb José Ramón García, de la junta directiva de la Associació Universitària Gent Gran d'Esplugues (AUGGE). Segons explica l'expresident, l'entitat es va fundar l'any 2010 sota el paraigua de la Universitat Politècnica de Catalunya i amb el suport de l'Ajuntament. Des d'aleshores, no ha deixat de créixer fins a reunir prop de 160 socis, que cada dijous al vespre omplen l'auditori d'assistents de les conferències setmanals.

"Per a molts dels participants, aquesta cita s'ha convertit en una rutina imprescindible", comenta García. Les xerrades aborden temes tan diversos com la història, la ciència, la música o l'actualitat política, sempre amb un enfocament divulgatiu i accessible. "Hem tingut conferenciants de primer nivell, les millors conferències són les que no necessiten PowerPoint: només la veu i passió dels conferenciants de vegades és suficient per comunicar", explica.

El pressupost de l'associació ronda els 12.000 euros anuals. Aquest suport permet mantenir una programació estable i accessible. "A més de les conferències, l'associació organitza excursions i visites culturals a museus o ciutats catalanes, que sovint esdevenen moments de convivència molt valorats", assenyalava.

Tot i l'èxit de participació, José Ramón García reconeix que el principal repte en aquest tipus de formacions és l'accessibilitat de l'espai i relleu generacional. "La gent gran que ve és molt activa i amb ganes d'aprendre, però cada any perdem algun membre per motius naturals. Ens agradaria atraure persones més joves, que poguessin compartir aquesta experiència i donar visibilitat aquestes iniciatives a l'abast de tothom", argumenta.

Malgrat aquestes dificultats, assegura que el valor més gran de l'aula no és només el coneixement, sinó la comunitat que s'hi crea: "Aquí la gent se sent part d'alguna cosa, torna a sentir-se útil i connectada amb el món".

José Ramón García, membre de l'Associació Universitària Gent Gran d'Esplugues (AUGGE), entitat de la que va ser el seu president

Conferenciants, ponents i representants polítics després d'una sessió formativa

Espais que permeten aprendre sense pressa, gaudir del diàleg i mantenir viva la curiositat: en aquests entorns, envellir és sinònim de continuar creixent, de mantenir-se actiu i de sentir-se part del món

FORMACIONS PER L'EMPODERAMENT

Un lloc on es destaquen aquestes formacions és des del portal web de l'Ajuntament de Barcelona. On es pot trobar una iniciativa que forma part del pla "Barcelona, ciutat amigable amb les persones grans 2022-2030", i que es diu *Universitat sense edat*. Aquesta ofereix un recull d'informació sobre tots els programes per les persones amb una edat superior a 50 anys, com per exemple: Universitat a l'Abast, de la UAB; Universitat de l'Experiència, de la UB; o UPF Sènior.

A la mateixa plataforma, també es troben formacions en noves tecnologies, cursos de jubilació activa, tallers divulgatius dels col·lectius LGTBIQ+ i orientació sobre la defensa dels drets de consum per les persones grans. Per exemple, les aules de formació permanent agrupen actualment 55 espais de formació en 40 ciutats de Catalunya, amb més de 17.200 participants d'entre 55 i 90 anys. Les activitats de les aules, malgrat que s'organitzen com a ensenyament no reglat i estan exemptes d'exàmens, mantenen el rigor i el nivell de les universitats catalanes que les acullen i els donen suport.

Sense anar gaire lluny, al Baix Llobregat, l'Associació Universitària Gent Gran d'Esplugues (AUGGE), s'ha convertit en una mostra de com l'aprenentatge pot ser una eina de cohesió social i de creixement personal. L'associació sense ànim de lucre té la seva seu a l'auditori de la *Residència La Mallola* i està oberta a noves iniciatives o suggeriments que puguin enriquir la seva programació d'oferta formativa.

APUNT PERSONAL

La curiositat no es jubila

José Ramón García és una d'aquelles persones que demostren, amb l'exemple, que el coneixement no entén d'edat. Després d'una vida dedicada a la feina, un cop es va jubilar, ha trobat en la formació cultural un espai on continuar creixent i compartint el seu entusiasme per aprendre. Quan parla de la seva trajectòria, ho fa amb serenitat i orgull. Té dues filles i néts que, segons diu, "són bons estudiants, parlen anglès i volen menjar-se el món". En les seves paraules s'entreveu la satisfacció d'haver viscut amb plenitud i de veure com el llegat de l'esforç i la curiositat continua en la seva família.

Si pogués enviar un missatge al seu jo de vint anys, ho tindria clar: "Li diria que apreciï el moment i que sàpiga viure el que li toca". Perquè la vida, afegeix, "et va posant trens davant i tu has d'anar pujant-ne". Aquesta manera d'entendre el pas del temps resumeix també l'esperit de les aules universitàries de gent gran: espais on el saber es viu sense pressa, amb la maduresa de qui sap que aprendre és, al final, una altra forma de viure.

Per a molts participants, assistir a les aules i conferències s'ha convertit en una rutina essencial que dona sentit als dies i omple la vida de propòsit i la formació deixa de ser només aprenentatge per esdevenir un hàbit emocional que connecta, estimula i acompanya

SEAT & CUPRA: 75 anys d'història, longevitat industrial i compromís amb el Baix Llobregat

En un moment en què la societat reivindica una nova mirada cap a la longevitat, lliure d'edatisme i centrada en el valor de l'experiència, la companyia SEAT celebra el seu 75 aniversari com un actor que continua marcant el pols del Baix Llobregat i de la indústria espanyola

La cadena de muntatge del segle passat al inici de SEAT a la Zona Franca s'ha robotitzat a l'actualitat a la planta de Martorell

PER **LAURA CARNICERO****Vicepresidenta executiva de Persones i Organització de SEAT S.A.**

Des de la seva creació en 1950, SEAT S.A. ha estat un motor econòmic i industrial d'Espanya, liderant el desenvolupament i consolidació del sector de l'automoció al país

Des de la seva creació en 1950, SEAT S.A. ha estat un motor econòmic i industrial d'Espanya, liderant el desenvolupament i consolidació del sector de l'automoció al país. La empresa va néixer amb l'objectiu de garantir la mobilitat, i amb aquest propòsit va posar a Espanya sobre rodes. Al llarg de tres quarts de segle, ha liderat el creixement del sector gràcies a l'esforç de milers de persones que han permès guanyar-se la confiança de generacions senceres de conductors en més de 70 països.

Des dels seus inicis a la Zona Franca de Barcelona fins a l'actual fàbrica a Martorell, la companyia ha fabricat més de 21,5 milions de vehicles de 77 models distints, posicionant a Espanya com el segon productor de cotxes a Europa i el novè a nivell mundial.

ENFORTINT EL MODEL DE FORMACIÓ DUAL

Al llarg d'aquests 75 anys, més de 78.000 persones han format part de SEAT & CUPRA com a empleats directes, sense comptar la xarxa de concessionaris, proveïdors i clients. La com-

Laura Carnicero és vicepresidenta executiva de Persones i Organització de SEAT S.A. i autora d'aquest article

El talent al llarg de les generacions ha estat sempre al centre de la principal empresa del Baix Llobregat i l'Hospitalet, que aporta l'1 per cent del PIB de tota Espanya

Des dels seus inicis a la Zona Franca fins a l'actual fàbrica a Martorell, ha fabricat més de 21,5 milions de vehicles de 77 models diferents, posicionant a Espanya com el segon productor de cotxes a Europa i el novè a nivell mundial

panyia ha estat motor d'ocupació, innovació i talent, amb iniciatives com l'Escola d'Aprenents, que des de 1957 ha format a més de 2.800 professionals i que enguany s'ha traslladat a unes noves instal·lacions de 4.400 metres quadrats situades a Martorell, acostant als alumnes a la realitat de l'activitat industrial.

Una iniciativa amb la qual volem enfortir el model de formació dual, adaptar-lo a les demandes reals del mercat, i preparar als professionals del futur en àrees estratègiques per

Vista aèria de la planta de Martorell, des d'on es dissenya el futur de l'electromobilitat i l'automoció amb volants futuristes i molts altres components

Al llarg d'aquests 75 anys, més de 78.000 persones han format part de SEAT & CUPRA com a empleats directes, sense comptar la xarxa de concessionaris, proveïdors i clients

El Centre Tècnic s'ha convertit en una peça fonamental en l'èxit de SEAT i CUPRA, emprant més de 34.000 enginyers al llarg dels 50 anys des de la seva creació

Un volant futurista dissenyat en el Centre Tècnic de Martorell

Pionera en diversitat i inclusió, la companyia va apostar pel paper de les dones en la indústria des dels seus inicis i avui, la diversitat de gènere, edat i experiència és part essencial de la seva cultura corporativa

a adaptar-se a la digitalització de l'entorn laboral i la transformació cap al cotxe elèctric i connectat.

EL CENTRE TÈCNIC, CLAU PER LA INNOVACIÓ

Tot això, impulsat pel Centre Tècnic de la companyia, inaugurat en 1975, que ha estat clau en l'impuls de la innovació i el desenvolupament de la indústria de l'automòbil a Espanya. Amb gairebé 35 milions de quilòmetres de prova, més de 950 prototips i 359 patents, aquest centre s'ha convertit en una peça fonamental en l'èxit de SEAT i CUPRA, emprant més de 34.000 enginyers al llarg de 50 anys.

La companyia també ha estat pionera en diversitat i inclusió, apostant pel paper de les dones en la indústria des dels seus inicis. Avui, la diversitat de gènere, edat i experiència és part essencial de la seva cultura corporativa. En el marc de l'I Congrés d'Edadisme i del 30 aniversari del Consell Consultiu Comarcal de la Gent Gran del Baix Llobregat, SEAT & CUPRA se suma a la reflexió sobre el paper de les persones majors en la societat. Perquè si el segle XX va ser el de la revolució femenina, el XXI serà el de la revolució sènior. I en aquesta revolució, les empreses longeves tenen molt a aportar.

EVOLUCIÓ CONSTANT

La longevitat no és només qüestió d'anys, sinó d'evolució constant. En les seves set dècades i mitja de vida, la companyia ha sabut reinventar-se, adaptar-se als canvis tecnològics

L'Escola d'Aprenents ha fet 50 anys d'existència i nodreix de talent jove a una companyia que va ser pionera en incorporar a les dones

L'Escola d'Aprenents, que des de 1957 ha format a més de 2.800 professionals, enguany s'ha traslladat a unes noves instal·lacions de 4.400 metres quadrats situades a Martorell

La longevitat no és només qüestió d'anys, sinó d'evolució constant i la companyia ha sabut reinventar-se, adaptar-se als canvis tecnològics i socials, liderant la transició cap a l'electrificació

Si el segle XX va ser el de la revolució femenina, el XXI serà el de la revolució sènior. I en aquesta revolució, les empreses longeves tenen molt a aportar

i socials. Avui, la companyia representa prop de l'1% del PIB nacional i genera ocupació directa per a més de 13.000 persones i indirecte per a més de 100.000, al mateix temps que lidera la transició cap a l'electrificació.

Amb una inversió en la planta de Martorell de 3.000 milions d'euros, es prepara per a produir la nova família de cotxes elèctrics urbans del Grup Volkswagen en 2026, començant amb el CUPRA Raval, reforçant el seu compromís amb el desenvolupament econòmic i social de la comarca i amb l'objectiu de convertir Espanya en un referent en electromobilitat.

Amb les seves dues marques, SEAT i CUPRA, impulsa el futur de la mobilitat amb un enfocament flexible que ofereix el millor de dos mons. CUPRA, la marca desafiadora que inspira al món des de Barcelona, aconseguirà enguany el milió de vehicles venuts i liderarà l'electrificació amb models com el CUPRA Raval. Per part seva, la marca SEAT acaba de renovar els seus emblemàtics Eivissa i Arona, i es prepara per a oferir una gamma completament electrificada en 2028, mantenint-se vibrant, rellevant i profundament connectada amb la seva comunitat.

Aquesta aposta per la innovació i la sostenibilitat reforça el compromís de SEAT & CUPRA. amb un futur intergeneracional, inclusiu i sostenible, en el qual l'experiència i la innovació caminen juntes. Amb 75 anys d'història, la companyia no sols celebra el seu passat, sinó que projecta el seu futur. Perquè la longevitat, ben entesa, és sinònim de vitalitat.

El Consorci de la Zona Franca impulsa la quarta revolució industrial al territori

El Consorci de la Zona Franca de Barcelona (CZFB) s'ha convertit en referent mundial pel seu model de negoci orientat a la innovació, la indústria 4.0 i la sostenibilitat. Així ho recolza ser un exemple a seguir per l'organització mundial de Zones Franques i ser la primera guardonada per l'OCDE, la qual cosa suposa un reconeixement com a referent global en la seva àrea d'activitat, no sols industrial i logística, sinó també com a pol d'inversió, de foment del talent i creixement econòmic tant per a l'àrea metropolitana de Barcelona com per a Catalunya, Espanya.

El Consorci de Zona Franca es va fundar el 1916 per dinamitzar l'economia de la zona metropolitana i des de la instal·lació de SEAT i Motor Ibèrica en els anys 70, fins a l'actualitat, el polígon lidera la transformació industrial del país

PER **REDACCIÓ**

També el CZFB és un model a seguir globalment per la seva aposta estratègica per a liderar la indústria 4.0 amb la creació d'un districte que forma part de l'àrea metropolitana en un seguit urbà. En aquest aspecte lidera projectes tan destacats com el DFactory Barcelona, el major ecosistema de l'àmbit de la indústria 4.0, a més de potenciar la logística i la resta d'activitats englobades en la nova economia i que protagonitzen la Barcelona New Economy Week (BNEW) que se celebra anualment.

En l'actualitat, assistim a una revolució econòmica i social permanent. Un exemple clar és la intel·ligència artificial (IA). Per tant, la capacitat d'adaptació del teixit econòmic, social o de les pròpies persones ha de ser permanent i constant. Davant aquest escenari, el CZFB com a empresa pública s'ha convertit en una plataforma facilitadora de les connexions, a través de les relacions i aliances públic-privades, amb l'objectiu de generar oportunitats i promoure la creació de nous llocs de treball.

Continua a la pàgina 120

LES DADES

Ampliació del DFactory fins als 50.000 metres quadrats

Un total de quaranta empreses de la indústria 4.0 dedicades a la robòtica, sensors, IA, IoT, impressió 3D, Blockchain, realitat virtual i augmentada, nanotecnologia, etcètera, ja estan instal·lades al DFactory la "catedral" de la nova economia. Es tracta, entre d'altres, de SioCast i Leitat, Ariño Design i SIARQ, Siemens i On Robot, Kion Group i Excel·lència Tech, Leitat i e-Miles, Asorcad i Nexiona, etcètera. Totes comparteixen un espai i es troben per generar noves sinèrgies que no es produirien altrament. Això es dona per la concentració de talent i pel contacte físic, cosa que fa que es generin oportunitats.

Moltes de les empreses instal·lades en el DFactory estan creixent molt i necessiten ocupar més espai. Per això, el CZFB realitza una licitació per a ampliar l'espai actual, que té 17.000 metres quadrats, per a arribar a gairebé 60.000. El CZFB vol incorporar altres activitats relacionades amb la salut o l'agricultura, aprofitant la proximitat de la gran concentració d'hospitals a l'Hospitalet, Esplugues i Sant Boi. Barcelona és ja una capital mundial en el

sector de la salut i a causa del canvi climàtic estan apareixent noves formes de cultiu relacionades amb l'eco-agricultura, que necessiten un gran desenvolupament tecnològic, gràcies a la proximitat del Parc Agrari del Baix Llobregat

L'ampliació del DFactory constarà de 4 edificis, dos destinats a acollir l'activitat de diferents empreses, un altre per a donar serveis a l'ecosistema DFactory a més d'una galleda que acollirà tot tipus d'esdeveniments i congressos de referència. Les obres ja estan en marxa amb els treballs d'urbanització i d'instal·lació de diferents serveis i també s'ha començat la construcció del Edifici CUBO.

Pere Navarro: "La transformació del polígon industrial en el Districte 4.0 no és només un canvi de nom, sinó una aposta estratègica per liderar la indústria 4.0, impulsant la digitalització, la sostenibilitat i la col·laboració públic-privada"

Pere Navarro, delegat especial de l'Estat al CZFB al hall del DFactory

Una de les empreses de robòtica instal·lades al DFactory, on també hi ha companyies de sensors, IA, IoT (internet de les coses), impressió 3D, Blockchain, nanotecnologia...

Històricament, el Consorci de la Zona Franca ha jugat un important paper com a motor industrial al segle passat i ara impulsa la innovació i lidera la transformació digital de la indústria perquè el que era un polígon tradicional esdevingui el Districte 4.0

RETORN ALS ORÍGENS

El Consorci de Zona Franca es va fundar el 1916 per dinamitzar l'economia de la zona metropolitana de Barcelona. La seva administració s'estableix a través d'un Consorci sota la presidència de l'alcalde de Barcelona i com a vicepresident un delegat especial de l'Estat, que des de 2018 és Pere Navarro.

Des de la instal·lació de SEAT i Motor Ibèrica en els anys 70, fins a l'actualitat, la Zona Franca lidera la indústria 4.0 convertint-se en el Districte 4.0 de la Regió Metropolitana de Barcelona. La iniciativa està transformant la seva activitat amb projectes altament innovadors i tecnològics, en atreure a destacades empreses internacionals i nacionals i crear un entorn propici per a la col·laboració i el desenvolupament de solucions innovadores.

GRANS EMPRESES DE DIFERENTS SECTORS

En el Districte 4.0 ja estan instal·lades grans empreses de sectors com la mobilitat sostenible, alimentació i gran consum, sostenibilitat i energia, logística, indústria química i serveis, entre altres. Ja desenvolupen les seves noves iniciatives Ebre i Chery, SEAT i el seu projecte d'economia circular, Silence, Wallbox, BASF, Akzo Nobel, Covestro, Merlín Edge (data center d'última generació preparat per a moure càrregues denses de dades impulsades per tecnologies com la intel·ligència artificial, etc.), a més de Consum, Amazon, Makro o Ametller Origen (gestiona tota la logística i subministrament als seus punts de venda des del Districte 4.0), entre molts altres exemples.

El Consorci que lidera Pere Navarro, delegat especial del Govern en el CZFB al costat de Blanca Sorigué, la directora general, s'inspira en el model del MIT de Boston

Continua a la pàgina 122

EL TALENT TÉ EDAT?

Positiva valoració del 97% de les empreses que incorporen professionals sèniors

Segons les dades de l'enquesta "El talent té edat? 2024", elaborada per la Fundació Pimec, un 97% de les empreses que han incorporat professionals sèniors en valora positivament l'aportació, però encara un 53% admet que existeix discriminació per edat en la contractació.

El Consorci de la Zona Franca de Barcelona (CZFB) i la Fundació Pimec han signat un acord de col·laboració estratègic amb l'objectiu de fomentar el programa Emppersona-Segona Oportunitat i revertir la tendència discriminatòria per consolidar un model d'empresa que combini la innovació amb l'experiència, el coneixement i el compromís del talent sènior. Aquest programa dona suport a les persones empresàries i autònomes que passen per serioses dificultats amb l'objectiu de generar-los una segona oportunitat.

Amb aquest acord, ambdues entitats sumen esforços per crear entorns laborals més inclusius, trencar estereotips d'edat i aprofitar el valor diferencial que aporta l'experiència acumulada dels professionals de més de 45 anys. Entre les accions previstes, destaca la promoció d'iniciatives de sensibilització, formació i intercanvi de bones pràctiques, així com el suport a plataformes digitals per connectar talent sènior amb oportunitats laborals reals.

Blanca Sorigué, directora general del CZFB, ha destacat que "el talent no té edat i per això, des del Consorci de la Zona Franca de Barcelona, apostem per una indústria inclusiva, a on l'experiència del talent sènior és clau per guiar la transformació digital i poder afrontar els reptes de la nova economia.

La seva visió estratègica i capacitat d'adaptació són actius imprescindibles per la competitivitat de qual-sevol empresa". Per la seva banda, Josep González, president de la Fundació Pimec, ha subratllat que "aquesta col·laboració posa de manifest que la gestió del talent no és una qüestió social, sinó empresarial. És una via directa per reforçar la competitivitat de les pimes".

Blanca Sorigué, directora general del CZFB, i Josep González, president de la Fundació Pimec, després de signar un acord de col·laboració estratègic amb l'objectiu de fomentar el programa Emppersona-Segona Oportunitat

La realitat virtual i augmentada ja comença a ser habitual en moltes empreses

La singularitat del model d'èxit del Consorci de la Zona Franca de Barcelona (CZFB) ha estat reconegut internacionalment, no sols per la World Free Zones Organization (WFZO), sinó també per l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE)

(els EUA), exemple de l'important que resulta la concentració de talent en un lloc determinat. Precisament això és el que també ocorre en el DFactory Barcelona.

LABORATORI DE MOBILITAT CONNECTADA

També treballa el CZFB en el projecte del laboratori de mobilitat connectada, una infraestructura que, a més de millorar la mobilitat i la seguretat viària, també vol ser un referent en la conducció connectada i intel·ligent.

Aquest laboratori estudia com els vehicles poden comunicar-se directament amb la infraestructura per a millorar la seguretat i la fluïdesa del trànsit. Per a això, les tecnologies 5G i c-v2x juguen un paper clau, en assegurar que la informació arribi als vehicles i a la infraestructura de la via de manera ràpida i fiable, al mateix temps que harmonitza el trànsit i millora el comportament dels conductors i dels gestors urbà, la qual cosa comportarà menys accidents, menys congestions i una millor interacció entre els vehicles i les infraestructures.

INCUBADORES D'ALTA TECNOLOGIA

El CZFB compta, a més, amb dues incubadores d'alta tecnologia en logística 4.0 i impressió 3D. El Logistics 4.0 Incubator, en només 2 anys d'activitat, ha incubat 60 start-ups amb una taxa del 88'1% de supervivència. En total totes aquestes empreses emergents han emprat 457 professionals i van tancar l'any passat amb una xifra de negoci superior als 29 milions d'euros.

Les 60 empreses emergents del Logistics 4.0 Incubator tenen previst finalitzar 2025 amb una facturació superior als 46 milions d'euros, xifra que suposa un increment del 60% respecte a l'any anterior. Un 20% dels projectes incubats són internacionals.

QÜESTIÓ DE PRINCIPIS

Blanca Sorigué i Pere Navarro sostenen el diploma que certifica que el CZFB ha renovat el seu compromís amb la diversitat i la inclusió en el lloc de treball en adherir-se novament a la Carta de la Diversidad

El CZFB renova el seu compromís amb la Carta de la Diversitat

El Consorci de la Zona Franca de Barcelona (CZFB) ha renovat el seu compromís amb la diversitat i la inclusió en el lloc de treball en adherir-se novament a la Carta de la Diversitat de la Fundació Diversidad, el moviment empresarial més gran d'Europa a favor de la diversitat i la inclusió en els entorns laborals.

La Carta de la Diversitat és un manifest que promou 10 principis europeus que reflecteixen el compromís de les empreses i institucions amb la igualtat d'oportunitats en el món laboral. Tant pel que fa al gènere, l'edat, la discapacitat, l'origen ètnic, l'orientació sexual o qualsevol altra condició individual, social o cultural, les organitzacions signants d'aquest moviment reconeixen i valoren la diversitat com un actiu fonamental per a l'èxit empresarial i la sostenibilitat.

El delegat especial de l'Estat al Consorci de la Zona Franca de Barcelona, Pere Navarro, ha destacat que “al CZFB creiem fermament que la diversitat i la inclusió són pilars fonamentals per construir entorns laborals més justos, innovadors i sostenibles. La nostra adhesió a la Carta de la Diversitat, impulsada per la Fundació Diversidad, reafirma la voluntat del CZFB de continuar treballant per garantir que totes les persones, independentment del seu origen, gènere, orientació sexual, edat, capacitats o creences, tinguin les mateixes oportunitats de desenvolupament professional i personal dins de la nostra organització”.

Per la seva banda, Blanca Sorigué, directora general del CZFB, ha afirmat que “al CZFB entenem que la diversitat no només enriqueix els nostres equips, sinó que també potencia la creativitat, millora la presa de decisions i reforça la nostra competitivitat com a institució pública compromesa amb el progrés econòmic i social. Continuarem impulsant polítiques actives que fomentin la igualtat, el respecte i l'equitat, i col·laborant amb altres entitats que comparteixen aquesta visió per avançar cap a una societat més inclusiva”.

ELS DEU PRINCIPIS DE LA CARTA DE LA DIVERSITAT SÓN:

1. **Sensibilitzar** sobre la igualtat i el respecte a la diversitat com a valors de l'empresa.
2. **Avançar** en la diversitat del personal, integrant perfils diversos.
3. **Promoure** la inclusió i evitar qualsevol forma de discriminació en el treball.
4. **Considerar** la diversitat en totes les polítiques de gestió de persones.
5. **Promoure** la conciliació i la corresponsabilitat en els horaris laborals.
6. **Reconèixer** la diversitat dels clients com a font d'innovació.
7. **Comunicar** el compromís amb la diversitat a tot el personal.
8. **Estendre** el compromís a les empreses proveïdores.
9. **Traslladar** el compromís a entitats terceres.
10. **Difondre** les polítiques de diversitat i inclusió i els resultats obtinguts.

La **Fundació Diversidad** promou la Carta de la Diversitat a Espanya amb el suport de la Comissió Europea i de les Cartes nacionals de cadascun dels països de la Unió Europea, fomentant així l'adopció de pràctiques inclusives en l'àmbit laboral. Més de 1.600 organitzacions han signat aquest compromís a Espanya i 16.000 arreu de la Unió Europea.

L'OPINIÓ

PER PERE NAVARRO,
DELEGAT ESPECIAL DE
L'ESTAT AL CONSORCI
DE LA ZONA FRANCA
DE BARCELONA

Pere Navarro:
“Inspirats pel talent i la
col·laboració, volem que
el Districte 4.0 sigui un
motor d'idees, innovació
i desenvolupament per a
Barcelona i el món”

El Districte 4.0 del segle XXI

Barcelona sempre ha estat una ciutat capaç d'anticipar el futur, de reinventar-se i de liderar grans transformacions. Avui, des del Consorci de la Zona Franca de Barcelona (CZFB), s'assumeix el repte de convertir el nostre històric polígon industrial en el Districte 4.0: un espai que simbolitza la integració de la indústria, la tecnologia i la ciutat, i que aspira a ser referent mundial de la nova economia digital.

La transformació del polígon industrial en el Districte 4.0 no és només un canvi de nom, sinó una aposta estratègica per liderar la indústria 4.0, impulsant la digitalització, la sostenibilitat i la col·laboració públic-privada. Volem que aquest espai, on treballen milers de persones i es genera riquesa i oportunitats, sigui percebut com a part essencial de la ciutat i el seu entorn metropolità. El Districte 4.0 ha de ser un lloc obert, connectat i accessible, on la ciutadania senti que aquí es construeix el futur de Barcelona.

La indústria ha viscut diverses revolucions al llarg de la història, però mai els canvis han estat tan ràpids i profunds com ara. La intel·ligència artificial, la internet de les coses, la robòtica avançada o la impressió 3D, per posar alguns exemples, estan transformant l'economia i la societat a una velocitat sense precedents. En aquest context, la capacitat d'adaptació del teixit econòmic i social és clau. El CZFB vol ser la plataforma facilitadora de connexions, aliances i oportunitats, impulsant la col·laboració entre empreses, institucions i ciutadania.

Barcelona reuneix els ingredients clau per a ser una capital mundial de la indústria 4.0: connectivitat, talent i un ecosistema tecnològic i innovador de primer nivell. La nostra ciutat és la segona del món en atracció de talent, la quarta en nombre de congressos i el cinquè hub digital de la Unió Europea. A més, la seva ubicació privilegiada, entre el port i l'aeroport, al costat de Mercabarna i a només deu minuts del centre, converteix al Districte 4.0 en un enclavament únic per a la innovació i el desenvolupament empresarial.

En el cor d'aquesta transformació es troba DFactory Barcelona, un ecosistema on ja conviuen 40 empreses capdavanteres en robòtica, intel·ligència artificial, IoT, impressió 3D, blockchain, realitat virtual i augmentada, nanotecnologia, etc. DFactory és molt més que un edifici: és un espai de col·laboració, innovació i generació de sinergies, que ja està en procés d'ampliació per a multiplicar el seu impacte i acollir noves activitats en salut, alimentació i tecnologia. Volem que la filosofia del DFactory impregni tot el Districte 4.0, actuant com a motor d'idees, cultura tecnològica i transformació urbana.

El Districte 4.0 és avui un referent en mobilitat sostenible, logística avançada, economia circular i digitalització. Projectes com el laboratori de mobilitat connectada, les incubadores de startups tecnològiques i l'atracció de grans empreses internacionals demostren la nostra capacitat per a liderar la transformació industrial i urbana. En només dos anys, el Logistics 4.0 Incubator ha incubat 60 startups amb una taxa de supervivència del 88%, generant ocupació i facturació creixent.

Estem creant un model. Inspirats pel talent i la col·laboració, volem que el Districte 4.0 sigui un motor d'idees, innovació i desenvolupament per a Barcelona i el món. Des del CZFB, reafirmem el nostre compromís d'impulsar una indústria més competitiva, sostenible i connectada amb la ciutat i els seus ciutadans. El Districte 4.0 és la millor mostra que Barcelona està preparada per a liderar la nova revolució industrial, generant oportunitats per a tots i construint un futur més pròsper, innovador i sostenible.

PLANS Silver

al Baix Llobregat

Cripta Gaudí de la Colònia Güell

Espais Naturals del Delta del Llobregat

Centre Jujol - Can Negre

Celler Ramon Canals

Set Balcons de Montserrat

Castell de Castelldefels

El teu moment és ara.
El teu lloc és el Baix Llobregat.

Totes les propostes a turisme Baix Llobregat.com

Fundació la Caixa: L'evolució dels Casals d'Avis

La nova Generació +: repensar l'envelliment des de la mirada de progrés social

PER
REDACCIÓ

En la línia històrica de la Fundació la Caixa es troba un punt de partida: el *Programa de Persones Grans*, sota el lema 'Sempre acompanyats'. Aquesta iniciativa ha evolucionat fins a convertir-se en un ecosistema integral de serveis, tallers i espais de trobada. Segons dades oficials, més de mig milió de persones grans participen cada any en alguna de les seves activitats arreu del país. Col·lectiu que s'anomena com Generació +, ja que tenen un valor afegit propi.

NOVA MIRADA SOBRE LA LONGEVITAT

La Fundació la Caixa impulsa multitud d'iniciatives en favor de la gent gran i del seu benestar. Des del seu Observatori Social, espai que reuneix economistes, sociòlegs, metges i investigadors de diverses disciplines, realitza anàlisis dels reptes del futur per a un col·lectiu que va en augment. La sociòloga Irene Lebrusán proposa substituir la noció de "vellesa" per la de "longevitat", un concepte que, segons ella, "desprèn la idea de declivi i reivindica el temps viscut com una etapa de plenitud i experiència".

La Fundació la Caixa destina més de 370 milions a l'any a programes de transformació social, entre els que destaca l'atenció a la gent gran

La longevitat és una conquesta social que obliga a repensar les estructures econòmiques, sanitàries i comunitàries. No es tracta només de viure més anys, sinó de viure'ls amb plenitud i sentit

Irene Lebrusán, sociòloga: “La paraula vellesa desprèn la idea de declivi i la de longevitat reivindica el temps viscut com una etapa de plenitud i experiència”

Des d'una perspectiva econòmica, Adelina Comas, directora de l'Observatori Global de Cures de Llarga Durada i investigadora de la London School of Economics, adverteix que “molts països europeus encara no estan preparats per al futur de la cura”. Destacant la necessitat d'inversions estables i d'un nou model de residències i serveis assistencials basat en la qualitat i la integració comunitària. “La longevitat no és un problema, sinó una conquesta; però requereix estructures socials i financeres que no podem ajornar més”, afegeix Comas.

En l'àmbit científic, Mercè Balcells-Camps, investigadora de l'MIT i de l'IQS, ofereix una visió complementària. “La ciència pot allargar la vida, però el repte ètic i humà és que aquesta vida més llarga sigui també més plena i més justa”, comenta. Balcells reivindica un futur on el progrés tecnològic i la sostenibilitat social vagin agafats de la mà, sense oblidar els límits morals del que s'anomena “envelliment saludable”.

SOLEDAT: UN REPTE HUMÀ I COL·LECTIU

Dins d'aquest marc, la soledat no volguda emergeix com un dels grans reptes socials associats a algunes persones de la Generació +. El projecte *La trucada de la soledat*, presentat el setembre de 2025, va voler donar visibilitat a aquest fenomen mitjançant una instal·lació simbòlica: una cabina telefònica amb missatges reals de persones grans que relaten la seva experiència de soledat.

Segons el portal web del MediaHub de la fundació, la soledat afecta prop de tres milions de persones grans a Espanya. El programa anomenat ‘Sempre Acompanyats’ ha atès més de 1.400 persones a Catalunya i més de 3.300 a Espanya i Portugal, amb un increment del 32% respecte al període anterior. Els estudis interns mostren que el 80% dels participants milloren la seva confiança, les seves habilitats emocionals i la connexió amb l'entorn després de participar-hi.

Aquests resultats posen de manifest la importància d'abordar la soledat des d'un enfocament comunitari i relacional, on els vincles són l'eix de la intervenció. El programa treballa amb una metodologia que implica entitats locals, voluntariat i equips de suport, i ofereix formació específica per a professionals i ciutadans. En paraules del director del

OBJECTIU: EMPODERAR

Adelina Comas, directora de l'Observatori Global de Cures de Llarga Durada (LSE): “Molts països europeus encara no estan preparats per al futur de la cura”

Més de 200.000 persones grans participen en tallers de la Fundació la Caixa

La implicació de les persones grans en els programes formatius de la Fundació la Caixa continua creixent any rere any. Només a Catalunya, més de 200.000 participants han pres part en més de 7.000 activitats desenvolupades en 205 centres propis o en conveni, segons dades recents. La iniciativa, que s'emmarca en el *Programa de Persones Grans*, promou una visió activa i participativa de la longevitat a través de cinc línies d'actuació: salut i prevenció, desenvolupament personal, competències digitals, participació comunitària i creativitat. El director del programa, David Velasco, explica que “l'objectiu és empoderar i donar protagonisme a les persones grans, oferint-los eines per continuar aprenent, compartint i aportant valor a la comunitat”. La dimensió digital del projecte també guanya força, amb més de 10.000 inscrits en modalitats en línia i una taxa de satisfacció superior al 94%. Entre les noves propostes destaca el taller “*Edadismo: cómo detectarlo y prevenirlo*”, pensat per sensibilitzar sobre la discriminació per raó d'edat i fomentar una cultura de respecte intergeneracional.

Aquests equipaments ofereixen tallers, cursos i activitats diverses

Mercè Balcells-Camps, investigadora del MIT i de l'IQS: “La ciència pot allargar la vida, però el repte ètic i humà és que aquesta vida més llarga sigui també més plena i més justa”

David Velasco, director del Programa de Persones Grans de la Fundació la Caixa: “L'objectiu és empoderar les persones grans perquè tornin a sentir-se protagonistes de la seva pròpia vida”

Els tallers digitals, especialment dissenyats per a majors de 60 anys, són un dels pilars de l'activitat dels casals

programa, David Velasco, “l'objectiu és empoderar les persones grans perquè tornin a sentir-se protagonistes de la seva pròpia vida”.

La soledat, en aquest sentit, no és només una qüestió emocional sinó un indicador de cohesió social. Per això, la fundació insisteix en la importància d'integrar aquesta dimensió en totes les polítiques públiques i programes locals, i de mantenir la col·laboració amb els serveis socials municipals. Com assenyala un dels informes del MediaHub, “trencar el silenci és el primer pas per reconstruir la comunitat”.

TALLERS ON APRENDRE I CONNECTAR

Més enllà de la intervenció social, s'han consolidat una xarxa de centres i espais per a persones grans repartits arreu del territori. Aquests equipaments ofereixen tallers, cursos i activitats en cinc línies d'actuació principals: salut i prevenció de la fragilitat; desenvolupament personal; competències digitals; participació comunitària; i creativitat i reflexió. Es tracta d'una oferta formativa flexible que combina presencialitat i modalitats virtuals per adaptar-se a les necessitats de cada persona.

Els tallers digitals, especialment dissenyats per a majors de 60 anys, són un dels pilars del programa. S'hi ensenya des de l'ús segur d'internet i les aplicacions bancàries fins a la creació de continguts en línia. Aquests espais promouen també la figura del voluntari digital, persones grans que ensenyen a altres usuaris, fomentant així una relació intergeneracional i solidària. “Les competències digitals no són només una eina tecnològica, sinó una porta oberta a la participació i a la inclusió”, recorda Velasco.

Continua a la pàgina següent

INICIATIVA PIONERA

Una càtedra per a la longevitat activa i saludable

La soledat no volguda és una de les principals expressions de desigualtat contemporània. Combatre-la requereix vincles reals, comunitat i empatia

La Càtedra per a una Longevitat Activa i Saludable és una iniciativa pionera destinada a convertir-se en centre de referència estatal en recerca sobre envelliment i qualitat de vida

La Fundació la Caixa i el Grup CaixaBank han creat, juntament amb les universitats Esade, Pontificia Comillas i Deusto, la nova Càtedra per a una Longevitat Activa i Saludable, una iniciativa pionera destinada a convertir-se en centre de referència estatal en recerca sobre envelliment i qualitat de vida. El projecte parteix d'un context clar: a Espanya, més de 12 milions de persones tenen més de 60 anys, i el 2030 representaran el 23% de la població i el 39% de la riquesa neta del país.

El president de CaixaBank, Tomás Muniesa, va definir la càtedra com “un espai de reflexió, investigació i innovació per construir un futur on envellir amb dignitat sigui un dret garantit per a tothom”. Segons el director general de la fundació, Josep Maria Coronas, aquesta iniciativa s'emmarca en el nou Pla Estratègic de l'entitat, que situa la longevitat com a gran repte social del segle XXI.

Mercè Balcells-Camps,
investigadora del MIT i
de l'IQS: “La ciència pot
allargar la vida, però el
repte ètic i humà és que
aquesta vida més llarga
sigui també més plena i
més justa”

LONGEVITAT, ECONOMIA I FUTUR

A diferència d'altres iniciatives de caràcter assistencial, la Fundació la Caixa a escala internacional participa en xarxes europees i projectes. En els darrers anys, l'entitat ha reforçat la seva col·laboració amb institucions acadèmiques per impulsar la recerca i l'avaluació de polítiques públiques. L'Observatori Social, amb més d'una dècada d'activitat, actua com un laboratori d'idees on s'analitzen les transformacions demogràfiques i els seus impactes en el mercat laboral, la sostenibilitat de les pensions o el model de cures.

Aquest treball multidisciplinari es reflecteix també en la dimensió ètica del discurs. Com recordava Irene Lebrusán, “les societats longeves ens obliguen a replantejar què vol dir viure bé i què vol dir contribuir, perquè cada etapa de la vida té valor propi”.

UN COMPROMÍS AMB EL FUTUR

Amb un pressupost de 655 milions d'euros el 2025, un 9% més que l'any anterior, la Fundació la Caixa destina més de 370 milions a programes de transformació social. Aquesta aposta pressupostària és coherent amb el seu objectiu: millorar la qualitat de vida de les persones i reduir les desigualtats.

Les seves iniciatives de recerca científica a les activitats de barri comparteixen una mateixa convicció: la longevitat només té sentit si és activa, inclusiva i compartida. Com recordava Josep Maria Coronas, director general de la fundació, “l'atenció a les persones grans forma part del nostre ADN des dels orígens; avui, la prioritat és donar resposta a les noves necessitats i oportunitats d'aquest col·lectiu”.

En una societat que malauradament tendeix a associar la vellesa amb estereotips com ara la fragilitat, s'aposta per un relat diferent: la longevitat com a motor de progrés. I es fa amb programes que combinen ciència, empatia i proximitat, situant les persones grans al centre d'una nova cultura social.

L'atenció a les persones grans forma part de l'ADN de l'entitat des dels seus orígens a l'any 1904, ja amb el nom de Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis de Catalunya i Balears

PROGRAMA PÚBLIC

Més de tres milions de
persones grans viuen
soles a Espanya, i 8 de
cada 10 milloren el seu
benestar emocional
gràcies a iniciatives
comunitàries

Nou cicle de passejades a diferents municipis de la província

El Cicle de passejades per a la gent gran és un projecte promogut per la Diputació de Barcelona gràcies a la complicitat de més de 87 ajuntaments de la província, que organitzen els grups participants. El projecte va néixer l'any 2001 amb la voluntat de promoure l'intercanvi entre diferents municipis oferint la possibilitat a les persones grans de conèixer diferents entorns geogràfics i de viure la natura d'una manera adaptada a les seves possibilitats, amb uns recorreguts suaus i assequibles per pistes forestals o camins de muntanya i distàncies d'entre 8 i 10 quilòmetres.

L'objectiu principal és promoure i dinamitzar l'activitat física i l'exercici entre les persones grans com a eina per millorar la salut i afavorir les relacions interpersonals, a més de donar a conèixer el territori de la província.

Des de la temporada 2017-2018 es va apostar per la introducció de la marxa nòrdica en el projecte, i cada vegada hi ha més municipis que segueixen aquesta modalitat.

La Diputació de Barcelona posa a disposició dels ens locals de la província la possibilitat de participar en aquest cicle a través del Catàleg de serveis, consolidant una xarxa de més de 87 ajuntaments compromesos amb l'envelliment actiu i la vida comunitària.

En l'edició passada 87 municipis de la província i 4.155 persones van participar a la convocatòria 2024-25 del Cicle de passejades per a la gent gran. La cloenda del cicle es va celebrar els dies 13, 14 i 15 de maig a Caldes de Montbui, amb una assistència de més de 3.000 participants.

Els recorreguts de les passejades són suaus i assequibles per pistes forestals o camins de muntanya i distàncies d'entre 8 i 10 quilòmetres

Gastrosàvies: Quan la memòria culinària es converteix en patrimoni viu

La iniciativa enllaça tradició, territori i comunitat, recuperant un llegat gastronòmic que continua donant identitat i cohesió a Catalunya

Un projecte que converteix la memòria culinària de les àvies en patrimoni viu i retorna protagonisme social a les dones grans de Catalunya. Gastrosàvies recupera més de 400 receptes i reivindica la saviesa de més de 300 àvies que han sostingut la cuina catalana durant generacions

PER REDACCIÓ

Hi ha projectes que neixen per ocupar un espai que ja existia però que ningú no havia mirat prou. Catalunya disposava d'un impressionant llegat gastronòmic transmès per generacions de dones grans que havien mantingut viva una cuina quotidiana, territorial i resilient. Però aquest tresor, acumulat en llibres de receptes gastades, quaderns plens d'anotacions i històries explicades a cau d'orella, s'estava esllanguint enmig de la velocitat contemporània. En aquest context apareix Gastrosàvies, una iniciativa que posa al centre les àvies i el seu coneixement culinari, i que reivindica la cuina tradicional catalana com un patrimoni cultural en plena vigència.

El conseller Òscar Ordeig, titular del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació durant la seva intervenció davant de les gastrosàvies

La iniciativa recull receptes, històries i paisatges que estaven en risc de desaparèixer i els transforma en un llegat compartit per tot el país

Impulsat pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació amb el suport tècnic de la Fundació Alícia, el projecte s'inscriu en el reconeixement de Catalunya com a Regió Mundial de la Gastronomia 2025. Aquesta distinció serveix d'altaveu internacional, però també de marc per entendre internament per què una iniciativa així és necessària en un país que sovint mira més cap a la innovació gastronòmica que cap als fogons que li donen sentit. El treball de camp ha estat intens: divuit sessions de treball, un centenar d'entrevistes i la recopilació de més de 300 receptes, una xifra que arriba a superar les 400 si es compten els últims enregistraments facilitats internament. Més de 300 dones grans han participat en aquest procés, cedint receptes, però també relat, memòria i una manera d'entendre el menjar que difícilment pot reproduir-se sense contacte humà.

Aspecte de l'auditori a Món Sant Benet a la cimera de gastrosàvies

*Una gastrosàvia fent
declaracions de la seva
experiència culinària*

**El projecte dignifica
l'envelliment actiu
donant veu a les àvies
i reconeixent-les com a
guardians d'un patrimoni
gastronòmic que vertebrava
Catalunya**

**Més de 300 àvies i més de
400 receptes confirmen la
força d'un moviment que
posa la cuina popular al
centre del relat cultural
del país**

**El projecte fa visible la
feina silenciosa de tantes
dones que han sostingut
la cuina catalana i la
converteix en patrimoni
col·lectiu**

UN MAPA EMOCIONAL DEL TERRITORI

Aquest esforç de documentació no s'ha limitat a reunir plats. Cada recepta s'ha contextualitzat dins de la seva comarca, l'estacionalitat dels productes, les festivitats associades i les pràctiques familiars que hi donen vida. És un mapa afectiu del territori que converteix el receptari en un arxiu cultural. I tot aquest material s'ha traduït en diferents formats divulgatius, entre els quals destaca el projecte audiovisual anomenat "12 mesos, 12 paisatges". Dotze videoreceptes, una per mes, vinculades a un paisatge concret i a un producte de tem-

Continua a la pàgina 138

LLENGUATGE UNIVERSAL

La cuina de les àvies i el seu llegat familiar

La cuina de les àvies és un dels pocs llenguatges universals que encara es mantenen vius en moltes llars catalanes. A través d'ella es transmeten sabers culinaris, però també afectes, records i una manera concreta d'entendre el temps i les relacions. Mentre el món modern avança a un ritme frenètic, la cuina que preparaven les àvies continua oferint un espai de calma i de continuïtat. La seva importància en l'àmbit familiar va més enllà de la nutrició, perquè és una forma de construir identitat.

El divulgador gastronòmic Pau Gómez, més conegut com a @persucarhipau, una de les veus joves més destacades a xarxes socials en la preservació de la cuina tradicional catalana, reconeix que el seu interès per aquest patrimoni cultural sorgeix directament de la seva àvia. Durant el confinament va tornar a casa seva i es va retrobar amb els seus estris, els seus llibres i els seus plats preferits. Afirmar que receptes com l'escudella i carn d'olla o els canelons li evoquen moments de felicitat compartida amb l'àvia i li recorden la importància d'identificar-se amb un plat tradicional per mantenir els records i generar-ne de nous.

Aquest testimoni resumeix bé el que representa la cuina de les àvies per a moltes famílies. És una forma de transmissió cultural que no necessita grans discursos. S'articula a través de gestos senzills, com remenar una cassola o explicar per què aquell plat només es fa a l'hivern. En aquest sentit, la cuina tradicional crea vincles entre generacions i ajuda a preservar una memòria col·lectiva que seria difícil de mantenir d'una altra manera.

Les àvies cuinen amb temps i amb paciència, dues coses que sovint escassegen. La seva cuina és un exercici de cura i d'atenció cap als altres, d'amor. I potser per això, quan un plat d'àvia arriba a taula, no només alimenta, sinó que reconforta. En un món on tot sembla provisional, aquests sabors són una de les poques certeses que encara es mantenen.

**Gastrosàvies reivindica el
valor cultural de la cuina
tradicional i recorda
que el futur també es
construeix amb allò que
es cuina a foc lent**

*Foto de família de la iniciativa
de recuperació de varietats
locals durant el darrer Fòrum
Gastronòmic*

Detall del públic a la cimera de les gastrosàvies

porada. La iniciativa no només treu a la llum plats com la cassola de tros del Pla d'Urgell o la sopa escaldada de la Garrotxa, sinó que reforça la idea d'una cuina lligada al territori i al calendari agrícola.

Gastrosàvies també ha tingut presència al llarg del 2025 en diferents fires, jornades i esdeveniments gastronòmics. Ha estat visible al Gastronòmic Forum Barcelona, al Mercat de l'Oli Nou, a la Fira MOS de Lleida, a les jornades de la poma de Barbens i a activitats com “Les padrines del Serrallo” de Tarragona. Aquest recorregut reforça la idea que el projecte no és només un acte commemoratiu. És una estructura viva que ha impregnat l'any gastro-

Continua a la pàgina 140

Aquesta iniciativa no representa un punt final, sinó l'inici d'un camí que continuarà impulsant la visibilització del llegat de les àvies i la seva contribució essencial a la cultura gastronòmica del país

El prestigiós cuiner Joan Roca (tres estrelles Michelin) amb Toni Massanés, director de la Fundació Alícia

EVIDÈNCIA HISTÒRICA

La iniciativa demostra que darrere de cada plat tradicional hi ha història, territori i una transmissió silenciosa que continua definint-nos

Gastrosàvies ofereix una mirada humana i profunda a la gastronomia, centrada en les persones que han mantingut viva la cuina de sempre

Campanya Abufluencers, que reconeix als avis i àvies com els veritables “influencers” de l'aprofitament alimentari

Abufluencers: persones sèniors com actors contra el malbaratament i les desigualtats alimentàries

En el debat sobre alimentació saludable, sostenibilitat i equitat, les persones grans emergeixen com un actor inesperat però essencial. La campanya Abufluencers, impulsada per AECOC, va néixer precisament amb aquesta idea: reconèixer als avis i àvies com els veritables “influencers” de l'aprofitament alimentari, guardians d'un coneixement acumulat que avui és més necessari que mai. El concepte és, en si mateix, un gir cultural: atorga prestigi públic a pràctiques domèstiques que durant dècades han estat invisibilitzades, tot convertint la saviesa quotidiana en una eina de transformació social.

La iniciativa parteix d'una evidència històrica: “si algú ha contribuït a donar valor als aliments i a treure'n el màxim partit, han estat els nostres avis i àvies”, recorden els responsables d'AECOC. En un moment en què el malbaratament global és una emergència —i en què la cuina d'aprofitament, tradicionalment associada a una economia de supervivència, adquireix una dimensió ambiental i ètica—, posar el focus en aquesta generació és més que un homenatge: és un retorn al sentit comú.

El concurs Abufluencers va convidar les famílies a presentar vídeos d'un minut on els seus majors expliquessin una recepta d'aprofitament. No es tractava només de cuina: era un exercici de transmissió intergeneracional, d'afecte i de reconeixement públic. L'impacte comunicatiu de la iniciativa demostra que les persones grans no són simples receptores de polítiques assistencials, sinó productores actives de coneixement cultural i ambientalment rellevant.

DESIGUALTATS ALIMENTÀRIES METROPOLITANES

Aquest enfocament dialoga amb una altra realitat menys amable, recollida per la cartografia alimentària de l'Àrea Metropolitana de Barcelona: la gran majoria de la població viu immersa en pantans alimentaris, zones saturades d'oferta poc saludable. Tot i que els deserts alimentaris són residuals, les desigualtats econòmiques generen miratges ecològics en barris vulnerables, on l'oferta saludable o ecològica existeix però no és assequible. És en aquest context que el paper pedagògic i comunitari de les persones grans adquireix rellevància.

*La secretària
d'Alimentació, Rosa
Cubel, cuinant amb
les Gastrosàvies i el
xef Joel Castañé al
restaurant La Boscana*

**Gastrosàvies situa les
dones grans en primera
línia cultural i converteix
el seu saber domèstic en
un actiu essencial de la
identitat catalana**

*Bons productes naturals
són la base d'una
alimentació saludable*

nòmic català i que ha situat les àvies en un espai de representació que tradicionalment els havia estat negat.

La culminació del projecte ha estat la gran trobada celebrada a Món Sant Benet el 24 de novembre. L'acte ha congregat les participants en un espai de transmissió de coneixement, amb ponències d'experts en patrimoni i cultura alimentària i demostracions culinàries en directe. El conseller Òscar Ordeig reivindica el paper social i cultural de les àvies afirmant que són "saviesa pura" i que el seu llegat ens dona una dimensió internacional que cal preservar. La trobada ha funcionat com un homenatge col·lectiu, però també com un reconeixement públic de la seva autoritat gastronòmica. I, en un país acostumat a celebrar xefs de renom, no deixa de ser significatiu que enguany la màxima autoritat culinària reconeguda institucionalment siguin un centenar llarg d'àvies que cuinen a casa. Alhora, aquesta iniciativa no representa un punt final, sinó l'inici d'un camí que continuarà impulsant la visibilització del seu llegat i la seva contribució essencial a la cultura gastronòmica del país.

*El conseller Òscar Ordeig amb
la presentadora de l'acte, la
periodista Carme Gasull*

**El projecte reivindica la
cuina de proximitat, la
temporada i la memòria
familiar com a pilars
d'una gastronomia amb
profunditat**

**La recuperació de receptes
i relats dona forma a un
arxiu gastronòmic únic
que preserva la identitat
culinària catalana per a les
noves generacions**

**Gastrosàvies mostra que la
saviesa acumulada per les
àvies és un recurs cultural
imprescindible i un antídoto
contra l'edatisme**

**La iniciativa posa en
relleu la importància
de la transmissió
intergeneracional i
reafirma el paper de les
àvies com a referents de
cultura alimentària**

DIÀLEG NECESSARI ENTRE TRADICIÓ I ALTA GASTRONOMIA

La participació d'experts com Toni Massanés, director de la Fundació Alícia, i la complicitat de cuiners de prestigi mundial com Joan Roca, dona al projecte un caràcter transversal que combina tradició i innovació sense oposar-les. Massanés aporta la mirada científica i patrimonial, imprescindible per convertir la cuina tradicional en un relat estructurat i divulgable. Roca hi suma autoritat internacional i reforça el missatge que la gastronomia d'alt nivell no s'entén sense la cuina popular que la sosté.

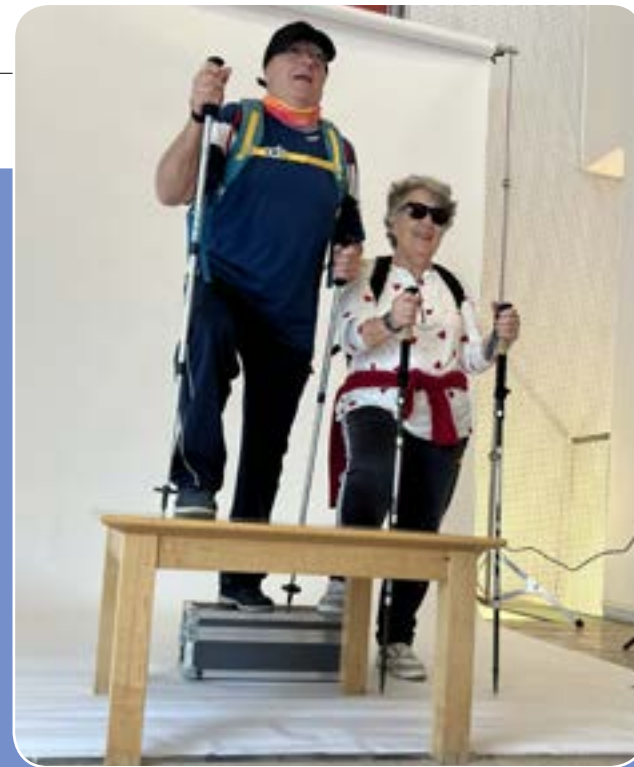
Gastrosàvies visibilitza dones grans en un moment en què sovint se les aparta del relat públic. Les reconeix com a expertes, com a fonts legítimes de coneixement i com a agents culturals actius. Aquesta reivindicació és clarament una lluita consolidada contra l'edatisme. La cuina de les àvies no només nodreix col·lectivament, sinó que també desafia la idea que l'edat resta valor. En aquest projecte l'edat és, precisament, el que dona autoritat.

EXPERIÈNCIA EMOCIONALMENT PODEROSA

El vincle entre gastronomia i envelliment actiu és evident. Moltes de les àvies participants han expressat que recuperar receptes, explicar-les i veure-les reconegudes ha estat una experiència emocionalment poderosa. Implica memòria, autoestima, socialització i un sentiment de continuïtat. A més, la cuina tradicional catalana està lligada a l'ús de productes frescos, temporals i de proximitat, elements que formen part d'un estil de vida saludable. El que aquest projecte posa sobre la taula és que menjar bé no és només qüestió de nutrició, sinó d'arrelament i de relacions socials.

La gastronomia catalana travessa un moment d'hipervisibilitat internacional. Però enmig d'aquest soroll, Gastrosàvies proposa una tornada als orígens. Una cuina que no necessita espuma de cítrics ni reduccions impossibles per emocionar. Una cuina que demana temps, paciència, memòria i afecte. El país, que sovint busca la modernitat en les noves tendències culinàries, descobreix així que una de les seves expressions més profundes continua bullint en cassoles de fang, amb receptes que han passat de mà a mà, de mare a filla, d'àvia a neta.

Amb aquesta iniciativa, Catalunya no només documenta les seves receptes tradicionals. Documenta una manera de viure, una manera de compartir i una manera d'entendre el món. I ho fa amb la convicció que la saviesa que es cou a foc lent pot ser la millor resposta davant d'un futur que sovint sembla accelerar-se massa.

Imatges del "making of" de com es van fer les fotografies que il·lustren la campanya "Plans Silver" llançada pel Consorci de Turisme del Baix Llobregat

Imatge de la campanya Plans Silver que proposa experiències fetes a mida, amb gastronomia, cultura i natura, pensades per a persones amb ganes d'aprendre i de viure noves experiències de qualitat.

Plans Silver, una nova manera de viure el Baix Llobregat

Plans Silver aposta per un turisme pausat, de qualitat i adaptat a una generació activa que vol descobrir el Baix Llobregat amb calma i autenticitat

PER **JORDI VIZUETE**

Plans Silver és la nova aposta turística del Baix Llobregat impulsada pel Consorci de Turisme, està pensada per a una generació activa que vol gaudir del temps amb calma, interès i autenticitat. La iniciativa reuneix experiències culturals, naturals i gastronòmiques orientades a un públic que busca qualitat, comoditat i una relació respectuosa amb el territori.

La nova campanya del Consorci de Turisme reivindica el valor patrimonial i natural del Baix Llobregat amb propostes fetes a mida per al públic sènior

La Colònia Güell es converteix en l'escenari d'una presentació que posa en valor el patrimoni modernista i el vincle amb el públic adult

Tothom, a totes les edats, té dret a un lleure saludable i enriquidor com conèixer un patrimoni universal com és la Cripta de Gaudí de la Colònia Güell de Santa Coloma de Cervelló

PROPOSTA PER UNA GENERACIÓ ACTIVA

La campanya s'ha presentat al Teatre Fontova de la Cripta Gaudí de la Colònia Güell. L'alcaldeessa accidental de Santa Coloma de Cervelló, Maria Pau Viver, ha assenyalat que se sentia orgullosa que el projecte posés en relleu la joia arquitectònica de la Colònia i la connectés amb un públic que mereix experiències de qualitat. Ha remarcat que es tracta d'una aposta decidida per donar valor al territori. Eva Martínez, presidenta del Consorci de Turisme i del Consell Comarcal, ha definit els Plans Silver com un exemple de turisme innovador amb petjada social i basat en criteris de sostenibilitat, afirmant que el turisme serà sostenible o no serà. També ha recordat que els plans sorgeixen de la idea que tothom té dret a un lleure saludable i enriquidor.

La coordinadora del Consorci de Turisme del Baix Llobregat, Laura Garcia, durant la presentació del contingut de la campanya, ha explicat que Plans Silver proposa experiències fetes a mida, amb gastronomia, cultura i natura, pensades per a persones amb ganes d'aprendre i de viure noves experiències de qualitat. Núria Sala, directora d'estratègia de l'agència NSS, ha remarcat que l'augment de la longevitat és una oportunitat.

Continua a la pàgina 146

EL TURISME ÉS VITAL

Viatjar per mantenir el cervell actiu: conversa entre Javier González i Manel Domínguez

La presentació de Plans Silver ha inclòs un diàleg entre Javier González, conseller comarcal de Turisme del Baix Llobregat i director gerent del Citilab de Cornellà, i Manel Domínguez, doctor en Comunicació Social i autor del llibre 'Sénior: la vida que no cesa'. La conversa ha girat entorn dels reptes i les oportunitats del turisme sènior en un context on l'edatisme i la digitalització plantegen qüestions clau.

Davant la pregunta de González sobre com evitar caure en el paternalisme i en visions assistencialistes, Domínguez ha estat contundent. Ha recordat que tothom vol arribar a gran, però que sovint, quan s'hi arriba, la societat margina aquest col·lectiu. Ha assenyalat que viatjar, socialitzar i mantenir activitats intel·lectuals té un paper fonamental en la salut cognitiva. Segons ell, l'edatisme ha fet creure que a partir dels seixanta anys ja no es té res per aportar, però ha recordat que el punt de màxima maduresa biològica del cervell se situa als vuitanta o vuitanta-cinc anys. Per això, defensa que el turisme serveix per empoderar i socialitzar, i que una ment activa necessita converses, descobriments i experiències compartides.

Un altre tema de la conversa ha estat la digitalització. A la pregunta de González de com hauria d'evolucionar la campanya per no excloure persones que no se senten còmodes amb les eines digitals, Domínguez ha dit que el vint per cent de les persones grans no té accés als processos de digitalització i que és imprescindible parlar dels problemes reals. També ha remarcat que els sèniors són tothom, tot i que alguns necessiten més suport que altres, i que les solucions tecnològiques han d'estar pensades per ser inclusives.

Finalment, en ser preguntat sobre què diria a les persones que encara dubten si aquesta és una bona etapa per viatjar, Domínguez les encoratja a creure en el valor del turisme com a espai per generar coneixement, experiències i saviesa. L'expert sosté que, a més de gaudir de la bellesa del territori, cal també gaudir de la pròpia vellesa des d'una consciència plena i activa. Domínguez ha conclòs que si aquest missatge no penetra en la consciència col·lectiva, no es farà cap avenç, i convida el públic a creure en la possibilitat real d'un turisme que enriqueixi i reforci el sentit vital de les persones grans.

El turisme sènior emergeix com una oportunitat de futur en un sector que representa prop del 12 % del PIB català i més d'un 13 % de l'ocupació

Conversa entre Javier González, conseller comarcal de Turisme del Baix Llobregat i director gerent del Citilab de Cornellà, i Manel Domínguez, doctor en Comunicació Social i autor del llibre "Sénior: la vida que no cesa"

**Les institucions
destaquen que Plans
Silver combina
innovació, sostenibilitat
i una mirada social
que reivindica el dret
universal al lleure**

**La digitalització continua
sent un repte per a part
del col·lectiu sènior, fet
que obliga a plantejar un
turisme més inclusiu
i accessible**

Laura García és la coordinadora del Patronat de Turisme del Baix Llobregat. L'experta assenyala que malgrat ser grans consumidors, els sèniors han tingut fins ara poques propostes actives pensades específicament per a ells

tunitat i que, malgrat ser grans consumidors, els sèniors han tingut fins ara poques propostes actives pensades específicament per a ells.

VENTALL DE PROPOSTES PER DESCOBRIR

Entre les activitats que conformen l'oferta de Plans Silver hi ha propostes ben diverses que abracen el patrimoni, la natura i la cultura de proximitat. Destaquen la visita guiada al Museu de la Colònia Sedó d'Esparreguera, un espai industrial que conserva maquinària i instal·lacions originals per entendre com funcionava la filatura i el tissatge al segle XIX, inclosa la gran turbina que generava energia. També s'hi inclouen les rutes pel Delta del Llobregat, on els participants poden descobrir llacunes, pinedes, prats i zones litorals mentre observen fauna i flora en un entorn accessible i tranquil. El modernisme és un altre dels pilars de l'oferta, amb el descobriment de la Colònia Güell i la seva Cripta Gaudí com un dels conjunts més emblemàtics de la comarca, així com l'itinerari dedicat a l'arquitecte

Continua a la pàgina 148

**El turisme, motor econòmic
que també impulsa el col·lectiu sènior**

El turisme és un dels pilars fonamentals de l'economia catalana. Segons l'Institut Nacional d'Estadística (INE), l'activitat turística a l'Estat va assolir el 2023 un valor de 184.002 milions d'euros, xifra que representa el 12,3 % del Producte Interior Brut. (Font: INE, Comptabilitat Satèl·lit del Turisme 2023). En el cas de Catalunya, el sector aporta prop del 12 % del PIB i genera al voltant del 13 % de l'ocupació total, segons dades de l'Agència Catalana de Turisme.

Aquest pes econòmic confirma que el turisme no només és una activitat vinculada al lleure, sinó un sector estratègic que sosté milers de llocs de treball en àmbits com l'allotjament, la restauració, el transport, els serveis culturals i les activitats de natura. En aquest escenari, la transformació demogràfica i l'augment de la longevitat situen les persones sèniors com un segment clau, amb temps disponible, interès cultural i predisposició per a un turisme pausat i de qualitat.

Relacionar el motor econòmic del turisme amb aquest col·lectiu és, per tant, una oportunitat. Iniciatives com Plans Silver encaixen plenament en aquesta evolució: ofereixen experiències accessibles i ben planificades que responen als interessos d'una generació activa. Això permet diversificar el model turístic català, reduir la dependència del turisme massiu i impulsar una oferta més sostenible, inclusiva i alineada amb les necessitats d'una societat que viu més anys i vol continuar participant plenament de la vida cultural i territorial.

**PER
REDACCIÓ**

**Experts i institucions
reivindiquen que viatjar
és clau per mantenir el
cervell actiu i combatre
l'edatisme en una societat
cada vegada més longeva**

Campanya de sensibilització que recomana als sèniors com els veïns de l'aprovació de l'edatisme

Josep Maria Jujol a Sant Joan Despí, que permet visitar edificis singulars com la Casa Can Negre, la Torre de la Creu o la casa Serra Xaus.

Aquestes propostes es complementen amb museus locals, tallers, activitats gastronòmiques i experiències culturals diverses, fet que converteix Plans Silver en una plataforma àmplia i versàtil. La seva força rau en un públic que no busca l'oci frenètic, sinó propostes pausades, riques en contingut i adaptades al seu ritme. La flexibilitat és un

Plans Silver amplia i diversifica el model turístic català amb una oferta que combina comoditat, cultura, gastronomia i natura

El programa reuneix experiències culturals, rutes de natura i visites patrimonials que s'adapten al ritme i als interessos d'una generació amb ganes d'aprendre

dels seus grans atractius, ja que moltes activitats es poden realitzar entre setmana o fora de temporada alta, facilitant una experiència més tranquil·la. A tot això s'hi suma una organització que prioritza la comoditat del visitant, amb experiències ben planificades perquè només calgui preocupar-se de gaudir. La diversitat de l'oferta permet que cada persona trobi el seu espai, sigui en la natura, en el patrimoni industrial, en l'arquitectura modernista, en la gastronomia o en l'art.

El Baix Llobregat vol posicionar-se com una destinació referent per a un públic madur que busca experiències significatives i ben dissenyades

La presidenta del Consell Comarcal del Baix Llobregat, Eva Martínez i la consellera comarcal de la Gent Grant, Vicky Castellanos, durant les seves intervencions a la presentació de la campanya

La soledat que no es veu: quan el silenci amaga el maltractament

Es pot afirmar que no totes les persones grans estan soles. I, tanmateix, massa sovint, la imatge que projectem d'elles a l'esfera mediàtica és precisament la de la soledat no volguda. Aquest estereotip, més que una fotografia social, és una simplificació que amaga una realitat complexa. És cert que l'envelliment comporta pèrdues familiars, d'amics, de rols, etc. I que la soledat és una companya que pot aparèixer quan el temps de vida s'allarga, tot i que no necessàriament.

PER **REDACCIÓ**

La soledat no volguda, no és majoritària, però sí que està prou present per a preocupar les institucions públiques. I dins d'aquest escenari, són les dones les que més la pateixen: perquè viuen més anys, perquè sovint han tingut menys xarxes socials pròpies o, simplement, perquè la vida les ha deixat més soles.

EL CAS DE "EL BANDO" DE L'HOSPITALET

Al Baix Llobregat i al conjunt de la província de Barcelona, diverses iniciatives públiques treballen per evitar que la soledat no volguda esdevingui un problema estructural. Una

La soledat no volguda és un símptoma d'una societat que sovint oblida cuidar la seva pròpia memòria viva: les persones grans

de les més singulars és el pòdcast "El Bando", produït per un grup de persones grans de l'Hospitalet de Llobregat. Aquest projecte, emmarcat dins del programa "L'Hospitalet, ciutat amigable amb les persones grans", busca donar veu i presència a un col·lectiu que massa sovint és percebut només arran de prejudicis. En realitat, aquí són els protagonistes: "El pòdcast és una proposta innovadora per donar veu a les persones grans, fomentant la seva expressió, el treball en equip i el vincle amb la comunitat", recull la nota del consistori de l'ajuntament de la localitat.

Amb vint-i-nou episodis enregistrats i dotze participants habituals, *El Bando* ha esdevingut molt més que un espai radiofònic. És un espai de trobada. Els participants pensen, escriuen i enregistren els programes, i fins i tot conviden l'alcalde, David Quirós, a conversar amb ells sobre seguretat, transport públic o política local. El projecte, coordinat per Torre Barrina i el Negociat de Serveis i Projectes de la Gent Gran, busca també reduir la "bretxa digital" i la sensació d'aïllament. Com subratllen des de l'Ajuntament, aquesta iniciativa "ha contribuït a enfortir els vincles entre els participants i a combatre la soledat no volguda, alhora que es redueix la 'bretxa digital'".

Aquest model de participació activa s'alinea amb un canvi de mirada que, de mica en mica, impregna les polítiques públiques adreçades a la gent gran. Ja no es tracta només de protegir, sinó d'empoderar; no de cuidar, sinó de reconèixer. Percebre la longevitat com un triomf, no una condemna, i el repte és fer-la digna.

QUAN LA TRUCADA ÉS UNA LÍNIA DE VIDA

Però la soledat, volguda o no, no sempre és visible. De vegades, es manifesta en petits gestos: una persiana que no s'obre, una veu que triga a respondre. En aquests silencis hi treballa el Servei Local de Teleassistència (SLT) de la Diputació de Barcelona, que el 2024 va gestionar més de 200.000 trucades a través del seu programa "Parlem de...". Creat l'any 2005, el servei atén més de 118.000 persones a la província, la majoria d'edat avançada o en situació de dependència.

"El Bando", el pòdcast fet per persones grans de l'Hospitalet, és molt més que una iniciativa digital: és una comunitat que parla, escolta i es reconeix

Un botó i una veu a l'altre costat poden ajudar a alleujar la soledat

Algunes dones són les que més pateixen la soledat i el desgast emocional d'una vida plena de pèrdues i dedicada a cuidar els altres

L'objectiu és senzill, però essencial: prevenir riscos i reforçar el vincle amb l'usuari. Les trucades no són automàtiques, sinó personalitzades segons els interessos, la salut o el context social, etc. Durant el 2024, per exemple, es van fer 31.660 trucades per prevenir els efectes de la calor o el fred, i 2.509 per promoure l'activitat física. En matèria de seguretat, se'n van efectuar 15.209 per prevenir incendis i 19.653 per evitar robatoris o estafes, en col·laboració amb Bombers i Mossos d'Esquadra, respectivament.

En l'àmbit emocional, el SLT posa especial èmfasi en les dates assenyalades: 16.925 trucades durant Nadal, Tots Sants, o el Dia de la Dona, per acompanyar aquells que podrien sentir-se més sols. També hi ha trucades d'aniversari o informatives sobre activitats locals. El missatge implícit és clar: darrere del dispositiu hi ha persones que escolten.

Aquesta teleassistència s'està transformant en un servei predictiu i cognitiu, gràcies al procés de digitalització finançat amb fons com: *Next Generation*, de la Unió Europea. La idea és anticipar-se a les necessitats, detectar riscos abans que apareguin i, en definitiva, fer que la tecnologia serveixi per humanitzar.

Un cas proper i paradigmàtic és el del Prat de Llobregat, on l'Ajuntament ha invertit 15.000 euros per ampliar el servei i arribar a 340 persones majors de 65 anys més, situant el municipi amb una cobertura superior a la mitjana provincial (15% davant del 12%). "La teleassistència garanteix seguretat, tranquil·litat i acompanyament a persones que poden estar en situació de risc per factors d'edat o dependència", expliquen fonts municipals. En definitiva, una inversió discreta que multiplica l'impacte social.

LA CARA OCULTA: EL MALTRACTAMENT SILENCIÓS

La soledat pot ser un factor de vulnerabilitat, però no és l'únic. També hi ha la violència, sovint callada, que afecta una part del col·lectiu. Segons el *Grup de treball contra els maltractaments a les persones grans* de la Diputació de Barcelona, els professionals municipals van confirmar 722 casos de maltractaments el 2024. Les dades mostren un patró inque-

Segueix a la pàgina 154

UNA HISTÒRIA PERSONAL

PER JORDI VIZUETE VALLS

La iaia que va fer pensar al seu net

Maria Andújar Jerez, és una dona de Badajoz de 82 anys, que des de fa més de mig segle va venir com tants altres de la seva generació a Catalunya, al Baix Llobregat. En un primer moment va viure a Cornellà, però temps després es va establir a Santa Coloma de Cervelló. Es va casar, va tenir fills i nets, en els quals m'incloc. Fa cosa de pocs anys, malauradament, durant "l'època pandèmica", el seu marit Modesto va morir. Modesto al llarg de la seva vida va ser una persona excepcionalment activa, però l'alzheimer va anar apagant el seu llum, i finalment, la malaltia va ser crítica, tornant-lo una persona totalment dependent.

Des de la mort de l'avi, la iaia m'explica el següent: "Quan vaig néixer ens vam haver de traslladar a Catalunya, com emigrants, gairebé sense res, deixant enrere molta família. Aquí la gent ens mirava, com ara la gent mira a les persones que venen de fora, com amb un menyspreu estrany. Vaig haver de cuidar molts dels meus germans petits, treballant molt jove, amb 13 anys. No vaig deixar de treballar fins que em vaig cassar, per una mena de pressió social, i perquè m'havia de fer càrrec dels meus fills, així ho vaig fer. Després els meus fills van créixer, em van donar nets, però com la societat ha canviat tant, ells treballaven molt, i em vaig fer càrrec dels nets en la mesura del possible. Però la història no acaba aquí, també he cuidat amb molt d'amor al meu marit, qui se suposava que m'havia d'ajudar, però desgraciadament no va poder ser. Jo sempre estat he estat molt feliç, no sé si som la millor o pitjor generació, però m'he passat la vida cuidant a tothom".

Per sort, Maria Andujar té una xarxa familiar i d'amistats que l'ajuden diàriament, tanmateix, és una persona molt activa i que gaudeix de passar moments en soledat fent qualsevol mena d'activitat. Ella, contenta de ser útil al llarg de la seva vida dedicada a la família, ha trobat la vellesa com una etapa d'autodescobriment, alliberació i reflexió. El seu cas potser és aïllat, però obre un meló molt gros: cal mencionar els perfils, que malgrat que han viscut moments difícils que marquen generacions, són històries humanes, en molts casos de superació. Darrere de limitar-se a explicar històries amb imatges estereotipats o perjudicis, de vegades, hi ha persones reals com la de la iaia.

Tenir una xarxa familiar i d'amistats ajuden a passar els moments en soledat

l Bando és un pòdcasts fruit d'una iniciativa que s'emmarca en el projecte "L'Hospitalet, ciutat amigable amb les persones grans

Més de 200.000 trucades el 2024 recorden que la tecnologia, quan s'humanitza, pot ser un pont contra la soledat i no una barrera entre generacions

tant: el 70,4% dels casos són de maltractament psicològic, seguits dels econòmics 50,1%, per negligència 25,2% i físics 22,3%. Les persones més afectades tenen entre 80 i 84 anys, i la persona maltractadora, gairebé sempre, forma part del nucli familiar proper.

Els serveis socials són els principals detectors del 39,9% dels casos, seguits dels serveis de salut 15,2% i del mateix Servei de Teleassistència 12,5%. Això demostra la importància de tenir professionals formats i xarxes actives de detecció. També una dada inquietant: la majoria de les víctimes no viuen soles, el 89,6% conviu amb algú, però això no les protegeix del maltractament. En molts casos, la dependència econòmica o física pot afavorir dinàmiques de control o abús.

Des del 2016, el SLT aplica un protocol específic d'actuació davant riscos de maltractament, que inclou més trucades, visites domiciliàries i mesures de seguretat discretes, com la custòdia de claus o el silenciament del terminal per poder activar ajudes sense alertar l'agressor. Només l'any passat, es van detectar 290 casos amb indicadors elevats de risc, i es van atendre 480 trucades d'emergència per violència o conflicte. Però apareix un altre repte que assolir, només en un 89,5% dels casos, la persona afectada va acceptar l'ajuda.

El Grup de treball de la Diputació, que agrupa 285 ens locals, també ofereix assessoria jurídica per a casos complexos, que l'any 2024 van ser 87. A més, en el ple del 29 de maig de 2025, la corporació va aprovar una declaració institucional per reafirmar el compromís amb la prevenció i detecció del problema. Aquesta acció s'emmarca en els *Objectius de Desenvolupament Sostenible* (ODS), especialment el tercer que fa referència a la salut i el benestar; i amb el dècim, reducció de les desigualtats.

Continua a la pàgina 156

EMPODERAMENT

Impuls del voluntariat entre els joves amb la campanya #GransLovers

Darrere de les xifres hi ha històries que incomoden: 722 casos de maltractament a persones grans el 2024, la majoria dins la llar, en silenci i sense denúncia

La Creu Roja, amb el suport de la Diputació, impulsa la campanya #GransLovers, amb l'objectiu de mobilitzar el jovent perquè faci voluntariat amb les persones grans

La Creu Roja, amb el suport de l'Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat de la Diputació de Barcelona, ha llançat l'onzena edició de la campanya #GransLovers, amb l'objectiu de mobilitzar el jovent perquè faci voluntariat amb les persones grans i sensibilitzar la ciutadania sobre la importància dels programes dedicats a aquest col·lectiu.

En el marc de l'anterior projecte, el 2024 un total de 645 persones grans van rebre acompanyament per part de 161 voluntaris i voluntàries que van compartir amb elles el seu temps. Aquest és un més dels diversos programes per empoderar les persones grans que du a terme la Creu Roja i que l'any passat van arribar a 13.900 persones grans, gràcies al suport de més d'un miler de persones voluntàries a la demarcació de Barcelona.

PERSONES GRANS AMB JOVES

En aquesta edició, la campanya mostra com fer voluntariat amb les persones grans pot ser una experiència diferent i divertida que permet trencar estereotips i compartir activitats inesperades.

Aquesta vegada, els vídeos mostren com la Montserrat i la Nilda comproven que, malgrat la diferència d'edat, també poden connectar i viure propostes inesperades, com ara participar en un grup de batucada o marcar-se un tango plegats amb dos joves, la Maria i l'Alejandro. La campanya compta també amb la participació de la Conxita Pastoret, voluntària de la Creu Roja, que entrevista persones joves a peu de carrer per conèixer la seva relació amb les persones grans.

Amb l'etiqueta #GransLovers, la campanya es durà a terme en l'entorn digital des de novembre passat i es podrà seguir al lloc web i a les xarxes socials de la Creu Roja així com als comptes de les assemblees locals i de la Diputació de Barcelona (DIBA).

A través de xarxes socials com TikTok, Instagram, Facebook, Youtube, LinkedIn i X s'han emès tres vídeos de la campanya en què els joves i les persones grans protagonistes promouran les inscripcions del voluntariat. L'objectiu és transmetre, amb un toc fresc i dinàmic, la complicitat que pot sorgir entre gent gran i voluntariat i com plegats poden aprendre i compartir experiències alhora que contribueixen a trencar estereotips. La iniciativa #GransLovers s'emmarca en el conveni de col·laboració signat per la Creu Roja i l'Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat de la Diputació de Barcelona.

L'AMB ha llançat la campanya "Al bus, cap abús!", centrada a prevenir i combatre les agressions

El 89,6 % de les víctimes de maltractament conviuen amb algú. La violència a la vellesa no sempre arriba des de fora, sovint s'amaga darrere una convivència aparentment normal

AL BÚS, CAP ABÚS!

En totes aquestes realitats com ara la soledat, dependència, maltractament, hi ha un factor que es repeteix: el gènere. Les dones viuen més anys i, sovint, en pitjors condicions econòmiques. Són majoria entre les usuàries del servei de teleassistència i també entre les víctimes de violència. Segons dades de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), el 68% de les persones que viatgen en autobusos diürns són dones, i el sentiment d'inseguretat és superior entre elles: el 49,5% se sent en alerta quan utilitza el transport públic, davant del 45,6% dels homes.

Per fer-hi front, l'AMB ha llançat la campanya "Al bus, cap abús!", centrada a prevenir i combatre les agressions de gènere al transport públic. "No volem crear alarmisme, però està a les mans de tots i de totes prevenir i aturar aquestes agressions", va declarar el vicepresident de Mobilitat, Carlos Cordón, durant la presentació de la iniciativa.

La campanya, activa entre juny i octubre de 2025, busca implicar la ciutadania i millorar la percepció de seguretat, amb iniciatives com les parades intermèdies a demanda al Nitbus, ja operatives en 16 línies i 17 municipis, per reduir el temps que les dones caminen soles a la nit.

"PROU MIRADES AMB LLÀSTIMA; VOLEM QUE ENS ESCOLTIN"

Com a conclusió, podem determinar que la societat del futur serà més vella, sí. Però també pot ser més justa i igualitària, si tothom entén que la vellesa no és un problema a resoldre, sinó una etapa a cuidar. Com recordava un dels participants del pòdcast "El Bando" de l'Hospitalet: "No volem que ens mirin amb llàstima; volem que ens escoltin". I potser aquí rau la clau de tot: la dignitat també s'escolta.

UN CAS EXTREM

El cas d'Antonio, trobat quinze anys després de morir sol a València, va evidenciar que la soledat pot durar més que la pròpia vida si ningú la mira ni la pregunta

Les videoconferències ajuden a mantenir el contacte de les persones que viuen soles

Antonio: el decés en soledat

Fa uns mesos es va descobrir a València un cas que va commocionar la ciutadania i va reobrir un debat que sovint s'intenta esquivar: què passa amb les persones grans que viuen soles i desapareixen del radar social. En aquest cas, Antonio F., un home jubilat d'uns setanta anys quan va morir, va ser trobat al seu pis després de quinze anys sense que ningú notés la seva absència. Quinze anys nort. No va ser una desaparició sobtada ni el resultat d'un conflicte familiar: simplement va morir per causes naturals, i el seu entorn no va adonar-se'n. Antonio havia treballat tota la vida a la ciutat i, segons veïns i antics coneguts, era una persona reservada però cordial. Havia tingut relació amb la família i amistats a la seva joventut, però amb els anys es va anar desvinculant. Alguns parents vivien lluny o havien trencat el contacte. Els veïns del bloc sabien qui era, però no hi havia cap vincle molt proper. Després de la jubilació, el seu cercle social es va anar fent petit, fins que va desaparèixer del tot.

Vivia en un pis del barri de Benicalap, una zona popular i densament poblada. Tot i això, ningú va sospitar res quan va deixar de sortir. Les factures es pagaven automàticament, doncs la pensió continuava entrant, i cap administració va detectar cap anomalia. La porta i les finestres van quedar tancades i el temps va passar sense preguntes, visites ni trucades.

Aquest cas individual no es pot limitar a ser una anècdota. Antonio no era una persona sense història. Havia tingut família, feina i vida comunitària, però la combinació de distanciament, anonimat i manca de xarxes, el va deixar fora de la mirada de tothom. Quan finalment van obrir el seu domicili arran d'una incidència comunitària, només quedaven restes i records muts d'una vida apagada feia més d'una dècada.

El seu cas va evidenciar fins a quin punt la soledat pot passar desapercibuda. Va obligar institucions i ciutadania a preguntar-se: com és possible que ningú detectés la seva absència. Va obrir converses sobre el paper dels serveis socials, el veïnatge, l'administració i les famílies en la detecció de situacions de risc.

Antonio no va desaparèixer perquè ningú el volgués, sinó perquè ningú l'escoltava, mirava, ni es preocupava per ell. La seva història va actuar com un mirall incòmode d'un problema latent: la soledat silenciosa de moltes persones grans, que no estan aïllats només físicament, sinó també socialment. Recordar-lo avui, mirant cap al 2026, no és rescatar un cas antic, sinó entendre per què cal prevenir abans que la soledat i la mort, tornin a emportar-se una vida d'una manera indigna.

Quan apareixen malalties
avançades és quan
comencen a ser necessàries
les residències

La llista d'espera per una plaça pública a una residència al Baix Llobregat ronda els 4 anys

És important que les persones de totes les edats puguin viure de manera autònoma tant de temps com sigui possible, als seus domicilis, i quan ja no siguin autònomes, han de poder continuar vivint dignament. S'ha de preservar la seva voluntat, la seva intimitat i privacitat, i els seus drets. Sembla obvi, però no està garantit en la nostra Societat

Al Baix Llobregat hi ha 3.078 persones que viuen en residències, essent els municipis de Castelldefels, Corbera i Vallirana, els que tenen més centres residencials

PER **REDACCIÓ**

Per aconseguir aquesta autonomia dels ciutadans a totes les edats, en primer lloc, s'han de oferir serveis d'assistència a domicili adaptats a les necessitats de la persona. Tenir certs problemes de mobilitat o d'autonomia no és el mateix que ser totalment dependent i per tant, la resposta assistencial que es dona tampoc hauria de ser la mateixa.

PRESTIGI QUE MEREIXEN LES CURES

En aquest sentit, un recent dictamen del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat, afirma que és indispensable atorgar al treball de cures el prestigi que mereix en el món laboral. “No té cap sentit que justament, el treball que s'encarrega de

preservar la vida en totes les seves etapes, sigui un dels menys valorats”, continua el dictamen.

A Catalunya existeixen 7 tipus de serveis assistencials: residències, centres de dia, centres sociosanitaris, hospitals de dia, habitatges tutelats, ajuda a domicili i la teleassistència. La gran majoria d'aquests serveis són d'iniciativa privada i tenen afany de lucre, tot i que hi ha una bona part de les places d'aquests centres que són públiques, mitjançant concerts amb l'administració. Les places públiques però, en la majoria de serveis, no arriben ni de lluny a cobrir les necessitats de la població. Per exemple, la llista d'espera per una plaça pública a una residència al Baix Llobregat, ronda els 4 anys.

Les residències, a més, són serveis indispensables, si, però el Consell Consultiu de la Gent Gran de la comarca considera que “també són serveis que cal repensar, redissenyar i adequar com a espais de vida”. Per exemple, amb estances adaptades i amb places redu-

Continua a la pàgina següent

Per contra, hi ha tres municipis a la comarca que no tenen cap residència: El Papiol, La Palma de Cervelló i Sant Climent de Llobregat

A CATALUNYA

Necessitarem 80.000 places i 26.000 professionals més per atendre en 10 anys el repte de la dependència

L'hivern demogràfic que viu la nostra societat, una de les més longeves del món, provocarà que en 25 anys el nombre de persones majors de 80 anys es dobli a Catalunya, al passar d'una estimació de 497.000 el 2026, a gairebé un milió el 2050, amb l'arribada completa de la generació del 'baby boom' a l'anomenada tercera edat.

I, com que el previsible és que el gruix d'aquestes persones necessiti ajuda i cures, és necessari crear 80.000 noves places en residències i contractar 26.000 professionals més abans del 2035, segons alerta l'Associació Catalana de Recursos Residencials (ACRA) que ha presentat recentment un estudi socioeconòmic sobre la situació del sistema de dependència al nostre país, amb les previsions clau per al futur.

L'estudi indica que el sistema actual “ja mostra signes de saturació”, doncs hi ha tanta falta de professionals i places que el temps mitjà a Catalunya per resoldre una sol·licitud de dependència és de 275 dies i la llista d'espera per accedir a una prestació individual supera les 38.000 persones, la més alta de tot Espanya.

El motiu d'aquests dèficits, segons ha denunciat la presidenta de l'ACRA, Cinta Pascual en la presentació de l'informe, és l'històric “infrafinançament del sistema”, ja que Espanya només destina el 0,9% del PIB a l'atenció de dependents, molt per sota de països com Suècia, Alemanya o els Països Baixos. Per pal·liar la situació, l'ACRA sol·licita un “pacte de país” que impliqui arribar al 2% del PIB a fi de garantir una cobertura adequada i sostenible.

“Sense un increment significatiu del finançament, el sistema no podrà fer front a les necessitats creixents de la població de gent gran amb dependència. Estem davant d'un risc real d'enfonsament de l'Estat del benestar”, ha advertit Pascual, que ha demanat a les administracions que situïn l'atenció

en la dependència com una prioritat estratègica.

LES COBERTURES

L'estudi indica que Catalunya té 63.213 places en residències de gent gran i 20.177 en centres de dia. La taxa de cobertura per cada 100 persones majors de 80 anys és de 13,19, per sota de la mitjana europea, que se situa en 16,3 places.

Així mateix, el sistema d'ajuda a domicili atén 67.316 persones, és a dir, el 4,3% dels majors de 65 anys, un percentatge inferior a l'estàndard europeu, que se situa en el 10%. A més, la mitjana són 13 hores d'ajuda al mes, per sota de la cobertura que ofereixen altres comunitats autònomes. L'informe denuncia, a més, que les tarifes de finançament de les places residencials “dificulten la millora de les condicions laborals i la contractació” de més professionals.

Aquest estudi se suma a un altre publicat pel Ministeri de Drets Socials el març passat i que adverteix que a tot Espanya el sistema de dependència, per mantenir la cobertura actual requerirà 751.000 treballadors, cosa que suposa que se n'hauran d'incorporar 626.400 d'aquí al 2030. Aquest increment implica augmentar un 53% el nombre d'empleats en els pròxims cinc anys, ja que al tancament del 2024 hi havia 489.900 cuidadores professionals en el sistema.

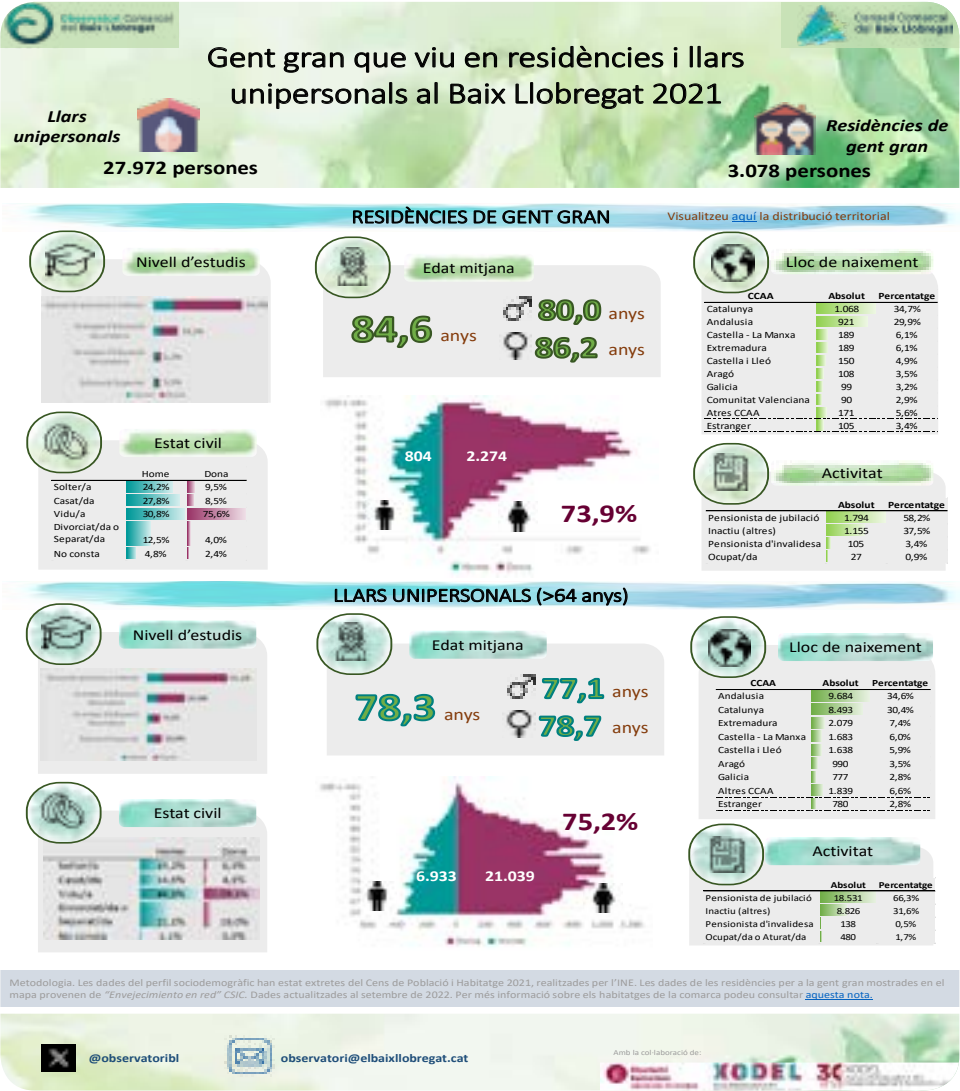
No obstant, si es volen augmentar les cures a casa, tal com marca el nou model de cures aprovat pel Govern i les autonomies, es requeririen molts més professionals: 639.000 més, un 131% més.

Cal contractar 26.000 professionals cuidadores més abans del 2035, segons alerta l'Associació catalana de Recursos Residencials (ACRA)

La mitjana d'edat de les persones que viuen soles és de 78,3 anys i Cornellà, amb un 21,9% i Molins de Rei (20,6%) són els municipis amb més percentatge de persones grans que viuen soles

Els poders públics tenen un paper cabdal en les cures: provisió de serveis, normativa que garanteixi drets, i sobretot, reconeixement a les persones cuidadores

També el dictamen del Consell de la Gent Gran de la comarca destaca algunes iniciatives que s'estan començant a posar en marxa, que utilitzen les noves tecnologies o que es basen en models d'èxit a nivell comunitari a d'altres països. La innovació té molt camí encara per recórrer en el món de les cures.

S'ha de tenir en compte que, segons dades de l'Observatori Comarcal del Baix Llobregat, gairebé 28.000 persones grans viuen soles a la comarca, de les quals 3 de cada 4 són dones. La mitjana d'edat d'aquestes persones es situa en 78,3 anys i els municipis del Baix Llobregat amb més percentatge de persones grans que viuen soles són Cornellà de Llobregat (21,9%) i Molins de Rei (20,6%).

CRIDA ALS PODERS PÚBLICS

Pel Consell Consultiu de la Gent Gran, "els poders públics tenen un paper cabdal en les cures: provisió de serveis, normativa que garanteixi drets, i sobretot, reconeixement a les persones cuidadores". Però el repte que suposa per a la nostra societat el progressiu envelliment de la població, juntament amb un finançament insuficient del sector assistencial de cures i una manca de professionals provocada entre d'altres, pel desprestigi del sector, provoca malauradament que no tothom pugui envellir amb dignitat, autonomia i seguretat. És per aquests motius que el lloc de residència i, sobretot, els recursos econòmics de que disposem, determinaran la manera com envellim.

ides, llibertat d'horaris i de moviments, autonomia en la presa de decisions, sense cap pèrdua d'intimitat i respectant en tot moment, els drets i la voluntat de la persona.

Al Baix Llobregat hi ha 3.078 persones que viuen en residències, essent els municipis de Castelldefels, Corbera de Llobregat i Vallirana, els que tenen més centres residencials. Per contra, hi ha tres municipis a la comarca que no tenen cap residència: El Papiol, La Palma de Cervelló i Sant Climent de Llobregat.

QUAN NO CAL UNA RESIDÈNCIA

Les limitacions en la mobilitat però, o una pèrdua parcial d'autonomia, no haurien d'implicar de cap manera l'ingrés a una residència. Són indispensables altres tipus de serveis que s'adaptin a les necessitats de cura de cada persona: habitatges amb serveis, ajuda a domicili, etc.

RECLAMACIÓ DEL TERRITORI

S'han de reforçar els serveis d'ajuda a domicili com a prioritaris per tal que les persones puguin viure el màxim de temps possible als seus domicilis

S'han de millorar les condicions laborals de les treballadores que es dediquen a tenir cura de les persones grans: millora de les ràtios, més formació, sous dignes, etcètera

És necessària una autoavaluació per part de les pròpies residències: treballadores i residents, amb la implicació dels principals agents del sector

Decàleg reivindicatiu del Baix

1. Que es controlin i reforcin les condicions de seguretat dels edificis on resideixen persones grans: condicions constructives, instal·lacions, etc., inclosos també els centres residencials, ja siguin públics o privats perquè no passi com a la tragèdia de Valencia, on més de la meitat de les persones mortes per la Dana eren majors de 70 anys al viure en baixos antics.
2. Adaptar els serveis assistencials a les necessitats de cura de cada persona, i als seus recursos personals i econòmics. S'han de reforçar els serveis d'ajuda a domicili com a prioritaris per tal que les persones puguin viure el màxim de temps possible als seus domicilis.
3. S'han de millorar les condicions laborals de les treballadores que es dediquen a tenir cura de les persones grans: millora de les ràtios, més formació, sous dignes, etc. A més, tenint en compte que la majoria dels treballs de cura són realitzats per familiars, especialment dones, és necessari també garantir els drets d'aquestes cuidadores familiars.
4. Cal repensar les residències en clau de drets, tenint present la vinculació comunitària dintre del propi centre i amb l'entorn. És necessària una autoavaluació per part de les pròpies residències: treballadores i residents, amb la implicació dels principals agents del sector.
5. Que el nou model de residències s'incorpori com a requisit als plecs de condicions de les places concertades i se n'asseguri el compliment, amb un control i seguiment continu durant tota la durada del contracte. A més, s'hauria d'exigir també un informe memòria del resultat del servei que s'ha prestat.
6. Que s'avanci cap un sistema totalment públic d'atenció a les cures, evitant la privatització de serveis essencials per a la vida. La vida no pot ser un negoci.
7. Prioritzar un veritable impuls a la innovació aplicada a les cures, que permeti desenvolupar tot el potencial que les eines tecnològiques van posant paulatinament al nostre abast.
8. Que es promoguin des de tots els àmbits, programes d'acompanyament, suport i detecció de les solituds no desitjades i l'aïllament.
9. Donar a conèixer les bones pràctiques que s'estan desenvolupant a la comarca i a d'altres territoris, i se n'incentivi la seva rèplica arreu de la comarca.
10. Prioritzar el suport i promoció del voluntariat d'acompanyament: amb reconeixement, formació, etc. Les aliances amb el teixit associatiu i les col·laboracions amb els centres educatius de l'àmbit, són principals.

Noves eines per atendre les cures als municipis

L'institució provincial també posa a l'abast dels ens locals el Model de Catàleg de Cures, una relació de recursos públics i comunitaris d'àmbit municipal

La Diputació de Barcelona impulsa, juntament amb IVÀLUA i amb la col·laboració de La Confederació i la Taula del Tercer Sector, un nou projecte per millorar el disseny i la implementació de polítiques i serveis

PER REDACCIÓ

La Diputació de Barcelona, juntament amb l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (IVÀLUA) i amb la col·laboració de la Confederació i la Taula del Tercer Sector Social, impulsa el projecte "Què funciona en cures de llarga durada?", un treball que suma recerca i política pública per aportar evidència científica a l'hora de millorar els recursos comunitaris d'atenció a les cures.

En aquest estudi s'analitzen aspectes com quines són les principals polítiques i serveis de cura de llarga durada; quins resultats o efectes tenen sobre les persones cuidades i sobre les cuidadores, remunerades i no remunerades; si són efectives; com s'organitzen els sistemes de cures; quins són els principals reptes d'implementació de serveis a l'hora de fer front a la crisi de les cures a Catalunya i si existeixen exemples de bones pràctiques, entre d'altres temàtiques.

ÀPATS A DOMICILI

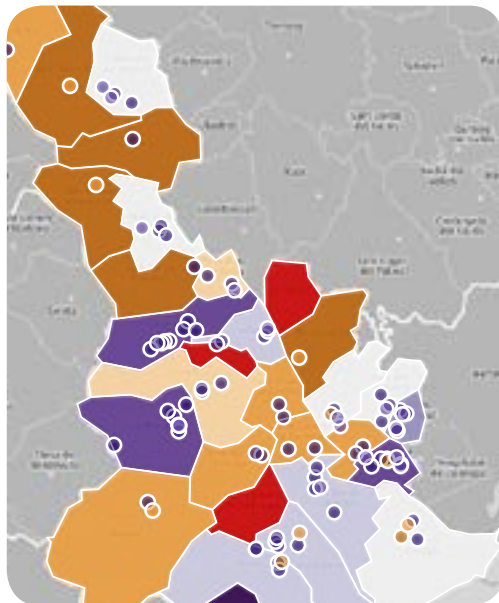
Entre les conclusions del treball, destaquen accions per millorar l'efectivitat del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD), com l'atenció integrada a través d'un paquet multiservei que inclogui, per exemple: àpats a domicili o programes que complementin la cura a domicili, com l'acompanyament a sortides o a cites mèdiques.

També destaquen la necessitat de personalitzar l'accés al SAD amb mesures com prestacions directes, pressupostos personalitzats o suports autodirigits, a més de la formació, el desenvolupament professional continu i un entorn de treball amb suports per contribuir al benestar del personal d'atenció domiciliària i a la seva permanència.

CATÀLEG DE CURES AL SERVEI DELS MUNICIPIS

D'altra banda, la Diputació de Barcelona ha elaborat el Model de Catàleg de Cures, que es posa a disposició dels ajuntaments i

Continua a la pàgina 166

SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL SUPREM

Aquestes noves eines s'han presentat durant la celebració de la jornada 'Evidències i models per a les cures comunitàries', organitzada en el marc del Dia Internacional de les Cures i Suports

La dilació de l'Administració en tramitar els expedients de dependència, en un moment de màxima vulnerabilitat, contradiu l'esperit de la Llei de la dependència i perd tota la seva virtualitat

Morir sense rebre l'ajuda a la dependència

El Tribunal Suprem ha reconegut el dret dels hereus d'una persona dependent que mor sense que s'aprovi el Programa Individual d'Atenció (PIA) a sol·licitar que conclogui l'expedient d'aquest Programa per a percebre la devolució de les despeses avançades que van haver d'assumir.

La fallada dona la raó a la filla d'una dona sevillana inhabilitada per una hemiplegia a la qual la Junta va concedir l'ingrés en una residència al juny de 2018, la plaça de la qual suposava un cost de 2.150 mensuals i que va morir després sense poder beneficiar-se d'aquesta assistència. Després de la seva mort, l'Administració va arxivar el procediment en tràmit per pèrdua d'objecte.

"La dilació de l'Administració en tramitar aquests expedients, en un moment de màxima vulnerabilitat, contradiu l'esperit de la Llei de la dependència i perd tota la seva virtualitat", afirma Alicia Rodríguez Barrera, advocada que ha aconseguit la fallada i destaca la seva importància: "Envia un missatge clar a l'Administració sobre la importància d'agilitzar els procediments i proporcionar els recursos necessaris per a complir amb la Llei de la dependència".

El tribunal considera que "si estant pendent l'aprovació del Programa Individual d'Atenció mor el que ja és titular del dret derivat de ser persona en situació de dependència, cal acceptar que neixi en favor dels seus causahavents un dret de crèdit si és que, mentrestant, han vingut sostenint amb els seus mitjans el que hauria estat la prestació declarada com a dret, però encara no concretada".

Per a Rodríguez Barrera, aquesta sentència ofereix una esperança per a aquells que han estat afectats per la falta d'atenció i burocràcia, permetent-los

reclamar els serveis i prestacions que els van ser negats injustament. I anima a altres persones en aquesta situació a reclamar-ho judicialment. "Advoquem perquè no hi hagi més resolucions d'arxiu per defunció del sol·licitant i que no es desatengui mai més a familiars i cuidadors", manifesta la lletrada.

En 2024 van morir 40.000 persones a l'espera de rebre una resposta per part de l'administració. Actualment hi ha 260.000 persones dependents en llista d'espera. Es triga de mitjana uns 324 dies a atendre una persona dependent a Espanya. Són dades de l'últim informe de l'Associació de Directors i Gerents de Serveis Socials.

Agustina Cañamero, de 81 anys, abraça i fa un petó al seu marit Pascual Pérez, de 84, a través d'una pantalla de plàstic com a mesura preventiva contra el coronavirus en una residència de gent gran a Barcelona, el 22 de juny del 2020. El fotògraf Emilio Morenatti (AP) va guanyar el Premi Pulitzer 2021 amb aquesta imatge

necessaris, l'eix del model de municipi cuidador de la Diputació de Barcelona amb què s'alinea i alguns exemples d'implementació.

La presentació d'aquests dos nous recursos s'ha fet durant la celebració de la jornada 'Evidències i models per a les cures comunitàries', que s'ha celebrat a l'Espai Francesca Bonnemaison en el marc de la commemoració del Dia Internacional de les Cures i Suports, proclamat el 2023 per l'Organització de les Nacions Unides per visibilitzar les cures i les persones cuidadores.

CAP A UN NOU SISTEMA PÚBLIC

Tant la jornada com els recursos que s'hi han presentat s'emmarquen en el Projecte estratègic de la Diputació de Barcelona "Cap a un nou sistema públic de cures en la comunitat", que té per objectiu millorar els serveis de cures al domicili i en l'entorn comunitari i de suport a les persones cuidadores; avançar en el reconeixement de les cures i la corresponsabilitat; promoure i donar suport a espais comunitaris de cures, i generar coneixement i innovació social en l'àmbit de les cures.

En aquest marc d'intervenció ja s'ofereixen recursos com l'acompanyament a estratègies de municipi cuidador, la innovació del SAD, la teleassistència digital, el programa Ne-

entitats locals per a que els i les professionals locals tinguin eines per crear i donar a conèixer els seus catàlegs de cura. I també per a que les cures siguin més accessibles per a la ciutadania.

El catàleg presenta 37 fitxes de recursos de cura (alguns que formen part dels serveis socials i d'altres que no) on es recullen les finalitats del recurs, les persones destinatàries, les necessitats de cura que resol, la descripció, l'accés, el marc legal, els recursos

xes d'acompanyament a la sol·licitud no desitjada, els arranjaments d'habitatges, el Respir, els Grups de Suport Emocional i Ajuda Mútua (GSAM) o l'exposició itinerant 'Cures en la comunitat'.

La diputada de l'Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat de la Diputació de Barcelona, Alba Barnusell, assegura que en l'àmbit de les cures "partim d'una organització social que és complexa i desigual, amb un context de forta sobrecàrrega de les famílies". Per a Barnusell, "aquesta complexitat

LES FAMÍLIES

Els familiars reclamaran justícia per a les víctimes de la Covid que van morir durant la primera onada de la pandèmia, en la primavera de 2020

Reclamació d'una Llei Estatal que garanteixi "drets i dignitat"

Familiars d'usuaris de residències de majors reclamen en diferents mobilitzacions crear una Llei de Residències a nivell de tota Espanya i apostar per un model de cures públic i de qualitat, segons expliquen en un comunicat de Marea de Residències (@marearesidencia). A més, un any més, reclamaran justícia per a les víctimes mortals de la Covid durant la primera onada de la pandèmia, en la primavera de 2020.

Una de les principals reivindicacions és la creació d'una Llei Estatal de Residències, que garanteixi "els drets i la dignitat" a les persones que viuen en aquests centres. Així mateix, aposten perquè aquesta legislació promogui "unes condicions laborals concordes a la important funció que realitza el personal que es dedica a les cures". Reclamen apostar per un model 100% públic i de qualitat.

Quan apareixen malalties avançades és quan comencen a ser necessàries les residències

no ens ha d'aturar, ens ha d'empènyer a continuar treballant i trobar moments on puguem presentar els avenços que hem fet en la matèria. És per això que "ens cal incidir en la recerca, en el coneixement, en la innovació, en les eines i en la capacitat professional".

MÉS DE 2,2 MILIONS DE PERSONES

El Ple de la Diputació de Barcelona celebrat el 30 d'octubre va aprovar una Declaració institucional que clamava per un reforç de l'aposta cap a les cures en la comunitat. La declaració recull que hi ha 2.257.157 persones que tenen necessitats de cures a Catalunya, que suposen el 29% de la població; el 49% són infants, el 30% població adulta i el 18% població de 75 anys i més (Ivàlua, 2024).

Gairebé el 40% de les persones cuidadores de persones en situació de dependència són dones de la 'generació sandvitx', que es fan càrrec tant de les cures d'infants i adolescents com de mares i pares, sovint associat a pobresa de temps i a la insostenibilitat de les cures.

Alhora, el sector laboral de les cures es troba també en crisi. Segons una enquesta mundial al personal de salut i cures de Uni Global Union, menys de la meitat de les persones treballadores enquestades afirmen que la seva carrera professional és sostenible fins a l'edat de jubilació.

Cal millorar l'efectivitat del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD), que inclogui, per exemple, àpats a domicili o programes que complementin la cura a domicili, com l'acompanyament a sortides o a cites mèdiques

L'estació de Passeig de Gràcia de l'L3 (antiga Aragón) va ser l'escenari de la representació del primer recorregut en metro, el 30 de desembre de 1924

Un any ple d'activitats al metro de Barcelona per celebrar el centenari

La companyia TMB ha volgut convidar a tota la ciutadania a gaudir del centenari del metro, protagonista indiscutible de la mobilitat urbana i de la història de la ciutat i de la seva evolució. Per això, al llarg de 2025 va programar activitats per a tothom: per a les persones usuàries, per als treballadors i treballadores, per als aficionats al món ferroviari, per als nostàlgics pel passat i per als que miren cap el futur per seguir fent de Barcelona un referent en mobilitat sostenible.

Durant l'any 2025, TMB ha desenvolupat un seguit d'activitats per celebrar que la xarxa de metro de Barcelona ja ha entrat en el selecte grup de les xarxes centenàries

La celebració va arrencar oficialment el 30 de desembre de 2024 i durant tot l'any s'ha fet un viatge al passat però també un anàlisi del present i una mirada al futur, obrint el metro a tothom i donant accés a espais com les estacions fantasma, els simuladors de metro, el centre de control i molts altres llocs d'interès.

L'estació de Passeig de Gràcia de l'L3 (antiga Aragón) va ser l'escenari d'un dels principals actes, coincidint amb l'efemèride del primer recorregut en metro, el 30 de desembre de 1924, i on es va reproduir part de l'andana d'aquesta estació tal com era el 1924.

L'exposició dels trens restaurats de les sèries 100, 300, 400, 1100 i 3000 a l'explanada de la Farinera del Clot ha estat un altre dels grans actes del centenari. La mostra del patrimoni històric de TMB ha permès veure els trens després d'un intens procés de restauració

En aquest viatge al passat, l'Espai Mercè Sala, a l'estació de Diagonal, acull encara una activitat de realitat virtual totalment immersiva, una experiència única. El mateix espai va acollir una mostra sobre un dels llibres del centenari, *La petita història del metro*, il·lustrat per Pilarín Bayés i que vol apropar la història als i les més petites.

Al Palau Robert es va ubicar una exposició sobre els cent anys de metro, impulsada per la Generalitat de Catalunya després que el Govern escollís el centenari com un dels esdeveniments objecte de commemoració el 2025.

La mostra del patrimoni històric de TMB ha permès veure els trens després d'un intens procés de restauració

Un total de 4.000 professionals fan possible que el metro funcioni cada dia. Amb el Centenari han estrenat uniformes

El Centenari ha estat present a la Cavalcada de Reis i a l'espectacle de drons de la Mercè

Destacar la organització de dues grans curses obertes a tota la ciutadania

En aquest viatge al passat també s'ha fet una activitat de realitat virtual totalment immersiva, una experiència única

Al Palau Robert s'ha fet una exposició sobre els cent anys de metro, impulsada per la Generalitat de Catalunya

El centenari va comptar amb un gran acte institucional, celebrat al paranimf de l'Escola Industrial

Destacar la organització de dues grans curses obertes a tota la ciutadania. Una cronoescalada a l'estació de metro del Coll/ Teixonera, la més profunda de la xarxa amb 74 metres de fondària. I una cursa nocturna al metro amb caire solidari, doncs va donar visibilitat i captar fons per la lluita contra l'Esclerosi Lateral Amiotròfica (ELA), la causa solidària escollida enguany pels i les professionals de TMB.

L'efemèride arribà també als grans esdeveniments de ciutat, com ara la Cavalcada de Reis de Barcelona 2025 i a l'espectacle de drons de la Mercè 2025.

Pel més de 4.000 professionals que fan possible que el metro funcioni cada dia hi va haver un concert exclusiu a l'Auditori. De fet, els i les professionals del metro van estar presents durant tot el centenari i, amb aquest motiu, es presentà la seva nova uniformitat i es va editar un llibre explicant el paper de *La dona treballadora al metro de Barcelona*.

I, com no podia ser d'altra manera, el centenari va comptar amb un gran acte institucional, celebrat al paranimf de l'Escola Industrial, un llibre històric confeccionat amb la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona sota el títol *100 anys de metro de Barcelona*; i la presentació d'un documental: *Cent anys de Metro (1924-2024)*.

Tot plegat per omplir l'any del Centenari del Metro de Barcelona d'actes, cultura, viatges i moments emotius.

S'ha fet un viatge al passat però també un anàlisi del present i una mirada al futur, obrint el metro a tothom i donant accés a espais com les estacions fantasma, els simuladors i el centre de control

Llei de la Gent Gran: Traços d'un nou envelliment i consens per abrigar les conseqüències demogràfiques

PER **PATTI ELIAS**

La proposició de llei de la Gent Gran de Socialistes i Units per Avançar té l'objectiu de promoure el benestar de la tercera edat i blindar la protecció jurídica i econòmica del col·lectiu

La població de més de 65 anys a Catalunya s'apropa al 20% sobre el conjunt total. Amb la tendència d'envelliment com a espasa de Dàmocles de la comunitat autònoma, on la natalitat ha caigut un 32% en les darreres dues dècades – mentre que l'adopció d'animals s'ha disparat un 62% –, el territori té el repte de sostenir i posar en valor tot un col·lectiu de la tercera edat, que a dia d'avui ja supera el milió i mig de persones – l'61 al segon semestre de 2025 segons l'Idescat – a Catalunya i agrupa aproximadament 159.884 ciutadans del Baix Llobregat. En els propers vint anys, la generació dels 'baby boomers' – la que acull els nascuts entre 1958 i 1977 i esdevé la més nombrosa – ja formarà part íntegrament del col·lectiu de la gent gran, delimitant l'horitzó demogràfic i constreint Govern i administracions a repensar el model de país.

A l'abril de 2025, el grup parlamentari Socialistes i Units per Avançar registrava una proposició de llei de la Gent Gran, plantejament legislatiu transversal que tractaria de donar resposta a les necessitats d'una nova formulació sociodemogràfica. La conseqüent tramitació, actualment en fase prematura de presentació d'esmenes a la totalitat, marca un objectiu clau per als de Salvador Illa, que ja havien començat a treballar en la proposició en l'anterior legislatura. Per aquest motiu, afirmen el seu compromís per "agilitzar els treballs en ponència, per tal de que la Llei de les Persones Grans esdevingui una realitat el més aviat possible", segons declara la diputada i portaveu del PSC a la Comissió de Drets Socials, Mónica Ríos.

Taula Parlament

Mónica Ríos (PSC): "Tot i que la llei planteja objectius que cal abordar, el Govern i el Departament de Drets Socials i Inclusió no està a l'espera d'aprovar-la per avançar en polítiques adreçades a les persones grans"

La normativa proposa l'establiment d'un sistema d'atenció sociosanitària i residencial efectiu i que redueixi les llistes d'espera, que actualment acumulen 38.000 persones pendents d'accedir a una prestació

La proposició de llei incorpora nous drets en els àmbits de l'oci, la cultura, la participació, l'atenció sociosanitària, l'habitatge o la mort digna, entre d'altres

Parella de sèniors.
(Richard Sagredo)

BLINDATGE DELS DRETS SÈNIORS

Es tracta d'una llei que té com a finalitat promoure el benestar i la garantia del ple exercici dels drets de la tercera edat, basant-se especialment en la lluita contra l'edatisme i l'aposta per la igualtat de gènere. La norma pretén no només posar en valor la longevitat del territori, sinó també blindar la protecció jurídica per part de les administracions catalanes en situacions de maltractament o falta d'assistència cap a persones sènior i garantir la suficiència econòmica del col·lectiu.

Tal i com assenyala la diputada socialista, la proposició consta de tres eixos: "Una primera part que fa un recull de drets ja existents, una segona part de deures, i una tercera que concreta nous drets en accions en l'àmbit de l'oci, la cultura, l'esport, la participació, l'educació, els mitjans de comunicació, l'atenció sociosanitària, la dependència, l'habitatge, o la mort digna, entre d'altres". La darrera part, explica, "seria la més important: la incorporació i el blindatge de nous drets per a les persones grans, tenint en compte la seva realitat i les problemàtiques que pateixen".

La proposició introdueix àrees destacables com la d'educació i coneixement, abordant la bretxa digital a través de programes com l'assessorament sobre tecnologies de la informació per a la tercera edat. Pel que fa a l'oci o la participació, es suggereix la

El diputat de Vox,
Javier Ramírez

Javier Ramírez (VOX):
“Les mesures que es pretenen adoptar són de tall populista, però en cap cas seran capaces ni de revertir ni pal·liar l'enorme problema sociodemogràfic”

El Govern ha posat en marxa una prova pilot a Castelldefels i Vic per atendre el procés de reconeixement de la dependència, amb l'objectiu de fer-ho extensiu a tot el territori i reduir les llistes d'espera

creació d'abonaments culturals per a sèniors amb rendes baixes, així com la promoció dels Consells de la Gent Gran o l'Observatori de la Gent Gran. D'altra banda, s'incorporen títols de protecció amb la finalitat d'actuar davant la vulneració del patrimoni i dels drets dels sèniors com a consumidors, fixant, per exemple, un servei gratuït d'assessorament per a emparar-los davant la complexitat dels serveis bancaris i financers.

ATENCIÓ SANITÀRIA I RESIDENCIAL

Tanmateix, un dels pilars fonamentals de la norma impulsada pels socialistes és l'establiment d'un sistema d'atenció sociosanitària i residencial efectiu i que redueixi al màxim les llistes d'espera. I és que la capacitat minvant d'aquests serveis se suma a la necessitat de 80.000 places i 26.000 professionals més en centres residencials en només una dècada. No obstant, el text matisa la promoció d'un model de cura on es prioritzi la permanència de la persona gran a la seva llar i en el seu entorn sociofamiliar, potenciant l'atenció domiciliària i fomentant programes d'adaptació dels habitatges amb la creació d'un fons específic. També es proposen mesures de suport a les persones que exerceixin com a cuidadors no professionals de persones grans, amb la subscripció a convenis especials a la Seguretat Social.

Des de l'agrupació del Partit Popular de Catalunya, que avança la seva intenció per presentar esmenes a l'articulat de la llei, s'expressa la necessitat d'incidir en aquests aspectes. “El primer que cal garantir és que la gent gran tingui cobertes les seves necessitats bàsiques, no tan sols econòmiques, que també, l'atenció sanitària, les places residencials de qualitat, l'atenció domiciliària, i, sobretot, el respecte a l'autonomia personal en les seves decisions i eleccions”, manifesta la diputada i portaveu del PPC a la Comissió d'Igualtat i Feminisme Belén Pajares. Afegeix que “creiem que cal promoure plans personalitzats de tercera edat activa, oferint activitats físiques, culturals i socials adaptades a les necessitats de la gent gran; tot i que no totes poden tenir una tercera edat activa, depenent de la seva situació mereixen atenció en les seves necessitats socials”.

Continua a la pàgina 174

FINESTRA ÚNICA SOCIAL I SANITÀRIA

Mónica Ríos (PSC):
“Els socialistes ens comprometem a agilitzar els treballs en ponència, per tal de que la Llei de les Persones Grans esdevingui una realitat el més aviat possible”

Prova pilot d'atenció a la dependència a Castelldefels

Catalunya acumula actualment una llista d'espera de 38.000 persones pendents d'accedir a una prestació individual, la més alta de l'Estat, segons un informe de la patronal Associació Catalana de Recursos Assistencials (Acra). Precisament, la proposició de llei de la Gent Gran marca la mitigació d'aquesta problemàtica com a objectiu de les administracions públiques. La diputada socialista Mónica Ríos assenyala que es tracta d'un “problema que pateixen molts catalans i catalanes que a més no tenen temps per esperar, ja que la necessitat és imminent”.

I reconeix que “tot i que aquesta llei planteja molts objectius que cal abordar, el Govern i el Departament de Drets Socials i Inclusió no està a l'espera d'aprovar la llei per avançar en polítiques adreçades a les persones grans. Tant és així, que actualment s'ha posat en marxa una prova pilot a Vic i Castelldefels, una finestra única social i sanitària per atendre el procés complet de reconeixement de la dependència, tant la valoració de grau com l'elaboració del pla individual d'autonomia. Això farà reduir significativament el temps de tramitació i les llistes d'espera”. I anuncia que “un cop avaluades les proves, el Govern ho farà extensiu a tot el territori”.

La diputada del PSC Mónica Ríos, a la dreta, amb Míriam Feu Puig i Francesc Roig Queralt, de Càritas Catalunya, a la Comissió de Drets Socials del Parlament on es va debatre la ponència de la Proposició de llei de la Gent Gran

La diputada d'ERC,
Najat Driouech

Najat Driouech (ERC): “Creiem que la proposició de llei presenta mancances per realment ser una eina útil per a les persones grans. Treballarem el tema amb consciència per presentar esmenes a l'articulat”

Esquerra Republicana també pretén presentar propostes de modificació del text. “Creiem que la proposició de llei presenta mancances per realment ser una eina útil per a les persones grans”, exposa la diputada i portaveu del partit a la Comissió de Drets Socials Najat Driouech, que assenyala que “des de la Sectorial de Drets Socials i la Coordinadora de la Gent Gran del partit treballarem el tema amb consciència per presentar esmenes a la majoria de l'articulat”.

MITIGAR FEBLESES LEGISLATIVES

La Proposició de llei de la Gent Gran reconeix línies de finançament en diversos aspectes, no obstant, exigeix concreció. Un dels punts regulats és la obligació de les administracions a garantir el cobrament de la Renda Garantida de Ciutadania (RGC) i el complement automàtic de les pensions no contributives per jubilació i per invalidesa, aquest darrer ja en vigència i amb una actualització d'increment del 3% de l'IRSC des de l'any 2025.

Najat Driouech explica en aquest sentit que precisament la RGC s'està treballant en ponència, tot i que “és evident que tot allò que no es concreta en la llei acaba derivant en febleses en la seva aplicació, i això ho volem revertir amb les esmenes”. La diputada popular Belén Pajares assegura que “el voluntarisme polític no és suficient perquè es posin en marxa aquest tipus d'actuacions, per això cal prioritzar en allò realment important i eliminar despeses supèrflues”.

Vox, que ha estat l'únic grup en presentar una esmena a la totalitat de la llei, denuncia el fet que “el sistema necessita una reflexió i un reordenament profund, per la qual cosa els pegots contemplats a la llei són inviables”, fent referència a la sostenibilitat financera de la normativa. El diputat Javier Ramírez i portaveu del partit a la Comissió d'Empresa i Treball explica que “no estem d'acord amb cap punt de la llei, més enllà de la constatació que hi ha un repte que afectarà la política social en les pròximes dècades”. Des de l'agrupació lamenten que “s'està fent un ús ideològic d'una situació que presenta grans reptes de futur: l'envelliment de la població i la soledat potencial”, afegint que “les mesures que es pretenen adoptar són de tall populista, però en cap cas seran capaces ni de revertir ni pal·liar l'enorme problema sociodemogràfic”.

El col·lectiu de la tercera edat ja supera el milió i mig de persones a Catalunya i agrupa aproximadament 159.884 ciutadans del Baix Llobregat

SOBRE L'EDATISME

Belén Pajares (PPC): “El primer que cal garantir és que la gent gran tingui cobertes les seves necessitats bàsiques; l'atenció sanitària, places residencials de qualitat, atenció domiciliària i, sobretot, el respecte a l'autonomia personal”

L'envelliment actiu dona escac a l'edatisme

La llei de la Gent Gran parla de participació, voluntariat i envelliment actiu, conceptes que dibuixen la nova vellesa. Segons la diputada del PSC Mónica Ríos, “per sort, és la realitat de les persones grans a Catalunya, que vivim més anys i l'esperança de vida creix, per això quan una persona es jubila continua consumint oci, viatjant o practicant esport”.

En aquesta línia, posa sobre la taula l'edatisme, una de les problemàtiques que el col·lectiu pateix “i de la que no se'n parla suficientment”. Afegeix que “molts expressen que al jubilar-se els dona la sensació de passar a ser invisibles. Ja no són productius laboralment i senten que la seva opinió no s'escolta, que no es té en compte l'expertesa adquirida al llarg de la seva trajectòria vital”. Per tant, “parlant de participació i voluntariat, el que busca la llei precisament és revertir aquesta idea”. De fet, subratlla, la proposició s'ha elaborat de la mà de més de 40 persones senyors experts.

En la mateixa línia, la diputada del PPC Belén Pajares destaca que “hem de capgirar l'edatisme” que ha marcat les darreres dècades i que ha tendit a menysprear les aportacions de les persones senyor, reconeixent i incorporant la seva experiència com un actiu valuós”.

La diputada del PPC,
Belén Pajares

NOMENAMENT
RECENT

PER REDACCIÓ

Un dels reptes del nou director general de Gent Gran és coordinar els departaments de sanitat i serveis socials per a garantir la dependència

Un metge i cirurgià amb llarga experiència directiva, que ha liderat projectes d'innovació i transformació digital aplicats a les cures de la gent gran, té la missió de reforçar la coordinació sociosanitària, l'atenció domiciliària i l'avaluació per resultats

Pedro Cano, primer director de la Gent Gran de la Generalitat

El Departament de Drets Socials i Inclusió té el seu primer director general de la Gent Gran. El Govern va aprovat a l'octubre el nomenament per a aquest càrrec de Pedro M. Cano Desandes, metge i cirurgià amb llarga trajectòria directiva i de gestió, tant en l'esfera pública com en la privada. Des de l'àmbit de la salut i el sociosanitari, Cano ha liderat diversos projectes d'innovació i transformació digital aplicats a les cures de la gent gran i té experiència en atenció integrada social i sanitària.

El nomenament d'un director o directora de la Gent Gran era un compromís anunciat pel mateix president Salvador Illa, que es fa realitat i que evidencia l'aposta estratègica del Govern per les polítiques d'atenció a les persones grans. El pas consolida una estructura específica per a les polítiques d'envelliment i cures de llarga durada, amb un perfil professional d'origen sanitari i experiència directiva en innovació i atenció integrada.

El nomenament de Pedro M. Cano com a director general de Persones Majors consolida una aposta estructural per l'envelliment amb drets, qualitat i avaluació. L'oportunitat és doble: institucional (més pes polític i coordinació) i operativa (estàndard, dades i finançament alineats amb resultats). El repte serà convertir la nova arquitectura en millores visibles en domicili i comunitat, amb equitat territorial, seguretat i menys burocràcia per a famílies i professionals.

Aquest nomenament és rellevant pel reforç institucional i focus que el Govern posa en la vellesa al crear una direcció general dedicada a persones majors, el que permet alinear normativa, finançament i programes amb un lideratge clar i capacitat d'interlocució amb altres departaments clau (salut, habitatge, digitalització, municipis).

PERFIL AMB PONT SANITARI-SOCIAL

La trajectòria de Cano en gestió sanitària, innovació i transformació digital aporta un enfocament pràctic per a desplegar itineraris de cura integrats, amb més atenció en el domicili i menys fragmentació. Els eixos previsibles de treball són la coordinació sociosanitària i la continuïtat assistencial a aquest important grup social, per facilitar Itineraris sense fissures entre hospital, atenció primària, rehabilitació, serveis socials i suport domiciliari.

Els experts també atribueixen a la seva responsabilitat una cartera de serveis amb protocols comuns, punts de contacte únics i temps de resposta mesurables, a més de les cures de llarga durada centrats en la persona, l'impuls a l'atenció domiciliària avançada i a models comunitaris que retardin la institucionalització, els plans individuals amb objectius funcionals (ABVD/*AIVD), revisió periòdica i participació de la família.

En quan a la prevenció i envelliment actiu, es preveu que impulsi programes d'activitat física, nutrició, memòria i vincles socials amb mètriques d'impacte, la lluita contra la solitud no desitjada, amb detecció proactiva i recursos comunitaris

Pedro Cano, flamant director general de Gent Gran de la Generalitat de Catalunya

L'oportunitat és doble: institucional (més pes polític i coordinació) i operativa (estàndard, dades i finançament alineats amb resultats) i permet alinear normativa, finançament i programes amb un lideratge clar i capacitat d'interlocució amb altres departaments clau (salut, habitatge, digitalització, municipis).

de proximitat. A més de la transformació digital amb utilitat real, amb una història social-sanitària compartida, telemonitoratge i analítica per a prioritzar recursos on més efecte tinguin, a més de potenciar interoperabilitat i tramitació més simple per a ciutadania i professionals.

També el nou càrrec pot canviar les pràctiques que afecten als diferents actors de l'activitat al voltant de les persones majors i les famílies, amb una entrada única a la informació sobre drets, prestacions i serveis, més cura a casa quan sigui segur, amb suports professionals i tecnològics que redueixin ingressos evitables. I als Ajuntaments i ens locals, oferir marcos comuns de cartera i finançament i eines compartides de gestió, dades útils per a planificar reforços i justificar necessitats davant l'administració autonòmica.

També a les entitats proveïdores i tercer sector, facilitar contractació i concerts amb exigències clares de resultat en la persona, no sols d'activitat, impuls a la innovació escalable (pilots que s'estenen si funcionen) i formació contínua de plantilles. Respecte als riscos i desafiaments d'implementació, el nou director general té tasques de governança i coordinació efectiva, perquè sense taules operatives que integrin salut, món local i entitats socials, l'avanç pot quedar-se en declaracions. Per tant, serà clau un full de ruta amb fites i responsables, un finançament suficient i preus adequats, perquè, per elevar estàndards s'exigeix finançament estable, criteris transparents per a preus públics i revisió de ràtios segons perfil de dependència i complexitat. Respecte a l'equitat territorial i bretxa digital, la digitalització ha d'incloure: alternatives presencials, suport a l'ús i cobertura en zones rurals, evitant noves desigualtats.

CURRÍCULUM DEL NOU DIRECTOR GENERAL

Nascut a Barcelona, Pedro Cano treballava fins ara al Consorci Corporació Sanitària Parc Taulí de Sabadell, on havia ocupat diverses responsabilitats, la darrera com a director d'Innovació i Projectes de la corporació. Ha liderat els projectes de transformació del CatSalut al Parc Taulí, entre ells, el projecte d'Atenció Domiciliària 4.0, un nou model d'atenció integrada social i sanitària amb un servei d'atenció domiciliari transitori per a persones grans.

Ha estat, entre d'altres, coordinador durant sis anys del programa d'atenció per a persones que viuen amb demència de Sanitas a Espanya i, posteriorment, per Bupa-Sanitas per a Regne Unit, Espanya, Austràlia i Nova Zelanda. Vinculat al grup Bupa-Sanitas, també ha estat director de sistemes (CIO) per a Europa i Amèrica Llatina, director d'organització i sistemes d'informació i director d'innovació mèdica i sistema de gestió a Sanitas Mayores, des d'on va desenvolupar noves formes de cures, teràpies no farmacològiques i atenció centrada en les persones que viuen amb Alzheimer i demències. També va llançar el programa pioner de cures i atenció domiciliària "En casa contigo".

També ha format part del consell assessor de polítiques socials i familiars de la Generalitat de Catalunya (CAPSiF), del comitè assessor d'experts per a la gent gran de VidaCaixa i ha estat vocal president del Sector d'Atenció a la Dependència i membre de la Junta Directiva de La Unió – UCH (Associació d'entitats sanitàries i socials)

Entrevistes als amBAIXadors de la longevitat al territori Llobregat

Joves periodistes entrevisten a representants de la nova longevitat que amb la seva activitat mantenen el batec als municipis del territori Llobregat. Alguns són membres del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat i tots destaquen per la seva trajectoria i la seva dedicació al bé comú

PURA VELARDE ► HISTÒRICA LÍDER VEÏNAL DE CORNELLÀ I REFERENT DEL MOVIMENT SOCIAL DEL BAIX LLOBREGAT

“L'èxit no és material, és mirar enrere i saber que has ajudat algú”

“

Extremadura la va veure néixer, però Cornellà la va convertir en activista: Pura Velarde és una de les veus fundacionals del moviment veïnal al Baix Llobregat

Va arribar al barri barceloní de Sarrià amb 15 anys, i més tard va fer arrels a Cornellà, on va impulsar reivindicacions per escoles, metges, equipaments i sanitat pública

“Quan vaig arribar a Cornellà no hi havia res: ni CAPs, ni guarderies, ni escoles. Tot el que tenim s'ha aconseguit sortint al carrer”

Defensa que la lluita veïnal va ser l'eina clau per dignificar barris com Sant Ildefons, on la massificació i la falta de serveis eren la norma

”

PER RUBÉN ALÉS

La història de Pura Velarde es sosté sobre un principi que travessa tota la seva vida: la necessitat d'organitzar-se per transformar l'entorn. Ella no ho explica des de la nostàlgia, sinó des d'una convicció que no ha perdut força: les coses canvien quan la gent es mou. La seva arribada a Cornellà el 1966, en ple creixement urbà i social, la va situar davant d'una realitat on faltava gairebé tot i on la ciutadania aprenia a reclamar allò que no tenia. No hi havia hospitals, guarderies i faltaven escoles. Aquest va ser el punt de partida d'un compromís que mai no s'ha apagat.

ELS SEUS INICIS A LA GAVARRA

La creació de l'Associació de Veïns de La Gavarra va ser el primer gran escenari on Pura Velarde va exercir la seva manera d'entendre l'activisme: rigorosa, constant, incòmoda per a qui ostenta el poder i valenta per a qui l'observa de prop. Sota el seu impuls i exigència, l'entitat es va convertir en una peça central en la conquesta d'equipaments, serveis i espais urbans que avui semblen evidents, però que en aquell moment eren inexistents.

Allò que distingia La Gavarra, explica, era la seva capacitat de pensar Cornellà com un tot: “No érem una associació de barri, érem una associació de ciutat”. Aquest enfocament global, lluny de fragmentar les reivindicacions, va enfortir la pressió ciutadana del Baix Llobregat en un moment clau per a la comarca.

Pura Velarde amb una familiar fa 50 anys a Cornellà de la dècada dels 70

LA POLÍTICA, DE CARA I SENSE POR

Velarde no amaga la relació, sovint tensa, que va mantenir amb les autoritats locals al llarg dels anys. Els diferents alcaldes i responsables polítics, especialment Frederic Prieto i José Montilla, van ser claus en la seva vida. Prieto, sent el primer alcalde de la Cornellà democràtica, sabia que quan ella entrava al seu despatx era per demanar alguna cosa concreta i defensar-la amb arguments, xifres i tota una mobilització darrere.

Velarde descriu la relació com una barreja de respecte i incomoditat. “Quan em veien venir, em deien: ‘I ara què vols?’ I jo responia: ‘Per a mi, res’”, recorda entre rialles. La seva manera d'entendre la política municipal no passa per l'adhesió ni la confrontació sistemàtica, sinó per un equilibri: “Si ho fan bé, ho dic; si ho fan malament, també”. Aquesta independència va ser, durant dècades, un dels motors del moviment veïnal a Cornellà.

Mai no va voler ser alcaldessa, perquè considera que un càrrec formal limita l'acció directa i la capacitat de respondre ràpidament a les necessitats de la gent, quelcom que des de la ciutadania sempre ha pogut fer amb més llibertat i eficàcia.

“

Té 78 anys i continua activa: “La vida és aprendre sempre. No pots parar. Si pares, et fan parar”

“No sóc important: la importància és de la gent quiet ha lluitat colze amb colze, perquè quan ens unim, tot és possible”

Denuncia que el problema més greu actual és l'habitatge: la sobreocupació, pisos impossibles de pagar i famílies dormint en matalassos al terra

El Consell de la Dona, la Botiga Solidària i Cornellà Solidària són part del llegat que ha fundat i contribuït a enfortir la cohesió del municipi

”

DONES QUE SOSTENEN I TRANSFORMEN

Un dels temes que més subratlla Velarde és el paper de les dones en la construcció dels barris. No es refereix només a la feina comunitària, sinó a la idea que van ser elles les que van sostenir la xarxa associativa quan molts homes estaven fora de casa o vinculats a treballs que els impedié implicar-s'hi.

Durant anys, les dones van omplir les assemblees, van organitzar activitats, van liderar protestes i van sostenir projectes que semblaven impossibles. De fet, la primera associació de veïns del Baix Llobregat va ser creada per elles.

Velarde va impulsar espais com el Consell de la Dona i va defensar la necessitat que les dones tinguessin veu pròpia en qualsevol procés participatiu. “La ciutat no s'entén si no entens qui la manté viva”, afirma.

LA CREACIÓ DE XARXES: FEDERACIONS, PLATAFORMES I SOLIDARITAT

Pura Velarde mai no ha concebut les associacions com a mons aïllats. La seva feina va ser decisiva per aixecar estructures col·lectives que van multiplicar la capacitat reivindicativa del territori. Gràcies a aquest compromís, Velarde ha rebut diversos reconeixements pel seu compromís veïnal. Entre ells, destaca el Premi d'Acció Cívica de 2003 i un reconeixement col·lectiu el 2022, que subratlla la visió de treball en equip que sempre ha promogut: mai no va actuar sola, sinó envoltada de la comunitat que la recolzava i coordinava i un altre premi de Reconeixement del Centre d'Estudis Comarcal del Baix Llobregat.

La Federació d'Associacions de Veïns de Cornellà, de la qual va ser presidenta, va ser una d'aquestes eines. Una altra va ser l'entitat Cornellà Solidària, que va néixer per

articular l'ajuda comunitària i que amb el temps va donar lloc a iniciatives com altre entitat, La Botiga Solidària, de la qual avui és un engranatge imprescindible. Allà mateix van començar ajudant 25 famílies, i avui ja n'hi ha més de 60.

També va tenir un paper rellevant a la Plataforma en Defensa de la Sanitat Pública del Baix Llobregat, des d'on ha alçat la veu contra retallades, saturació de CAPs i degradació de serveis bàsics. La seva visió és clara: quan les lluites es coordinen, es guanya força; quan es fragmenten, les institucions respiren tranquil·les.

Pura Velarde amb el seu nebot José María Romero, que va ser secretari general de CCOO del Baix Llobregat fins 2024. Ambdós van rebre els Premis del Centre d'Estudis Comarcal del Baix Llobregat entregats l'any 2024, en reconeixement del paper individual de Pura al moviment veïnal i al sindicalista en reconeixement al moviment obrer del Baix Llobregat quan es complien 50 anys de les vagues generals

LA VIDA DONA MOLTES VOLTES

Un perfil social comunitari

Pura Velarde és una figura emblemàtica del moviment veïnal del Baix Llobregat, però el seu recorregut comença lluny de Cornellà. Nascuda a Don Benito (Badajoz) l'any 1947, arriba a Barcelona amb quinze anys per visitar una germana del seu pare. En aquell moment no s'ho pensa i decideix quedar-s'hi definitivament a la ciutat. “Vaig venir tres dies... i li vaig dir al meu pare que no m'aniria”, recorda entre rialles. Després de viure a Sarrià, i amb l'arribada dels seus pares a Catalunya, s'estableix a Cornellà, ciutat on desplega la seva trajectòria com a activista: impulsa la creació d'associacions veïnals, és presidenta de la Federació d'Associacions de Veïns i contribueix a crear el Consell de la Dona i les entitats Cornellà Solidària i la Botiga Solidària. Tot i els seus setanta vuit anys, continua compromesa amb la comunitat: “Cadascú al seu barri, però tots en conjunt. Aquesta és la nostra manera de treballar”, afirma amb contundència.

Pura Velarde amb Jordi Évole. Són amics des de que el periodista es va iniciar en la professió a Ràdio Cornellà

Pura Velarde durant l'acte d'homenatge que Cornellà va retre a la seva figura posant el seu nom al futur Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD) de la ciutat

CORNELLÀ: EL MUNICIPI QUE VA SER I QUE ENCARA BUSCA SER

Velarde reconeix el gran canvi que ha viscut la ciutat en les últimes dècades. La Cornellà que ella va trobar poc té a veure amb l'actual. Tanmateix, això no la porta a l'auto-complaença.

“Queda moltíssim per fer”, insisteix. La seva mirada prioritza serveis públics forts, participació veïnal activa i una ciutadania que no renunciï a exigir millores. L'envelliment d'alguns barris, els reptes de convivència, la pressió demogràfica i l'augment de

Pura Velarde fa 50 anys

“

“Les dones sempre hem estat al capdavant, però no sempre se'ns veia: les entitats no existirien sense el treball invisible femení”

Velarde creu que els joves actuals tenen més recursos, però menys compromís col·lectiu: “No n'hi ha prou amb queixar-se, cal implicar-se”

”

“

Recorda la seva infància al camp extremeny: jornades de sol a sol, duresa i pobresa que van expulsar milers de persones cap a Catalunya o l'estranger

”

PANORAMA COMPLICAT

L'habitatge, el repte urgent

L'habitatge continua sent el principal repte social de Cornellà per a Pura Velarde. Denuncia la sobreocupació de pisos, l'encariment del lloguer i situacions extremes de precarietat: “Hi ha famílies que dormen en colxonets al terra o comparteixen habitacions en condicions indignes”, explica amb preocupació. Segons opina, a l'actualitat la manca d'habitatge digne genera desigualtats i trenca la cohesió social.

Velarde reivindica polítiques públiques més eficaces, un augment del lloguer social i accions contra l'explotació residencial. “Si la gent no té un lloc digne on viure, no hi ha manera de construir projecte de vida”, sentència. La seva experiència com a activista li confirma que l'habitatge és un dret i una prioritat comunitària.

Moment de l'entrevista celebrada a l'habitatge de Pura Velarde ubicat a prop de la plaça de Catalunya de Cornellà

desigualtats són, al seu parer, grans desafiaments que requereixen polítiques valentes i participació organitzada.

Quan se li pregunta per la Cornellà dins de vint anys, la seva resposta és una crida a les noves generacions: “Serà el que vosaltres vulgueu. Si us moveu, canviarà. Si no, no canviarà res”.

LA JOVENTUT I EL CANVI DE PARADIGMA

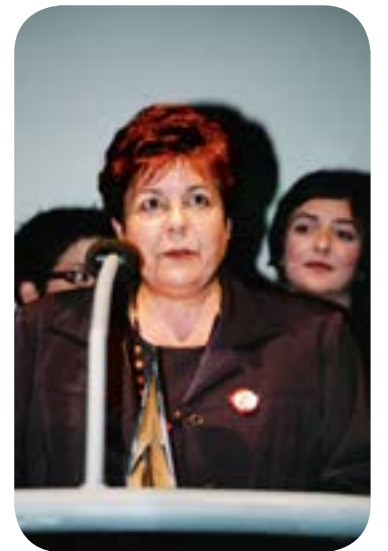
D'altra banda, Pura Velarde observa amb preocupació certa pèrdua de l'esperit col·lectiu. “Abans la gent venia a l'associació per problemes que afectaven a tothom; ara, sovint, venen quan el problema és propi”, assenyala.

Tot i així, reconeix que les generacions joves tenen més formació, més accés a eines i més capacitat d'anàlisi. El que falta, des del seu punt de vista, és convertir aquesta capacitat en acció comunitària, a més del compromís col·lectiu.

El seu missatge per als joves no és un retret, sinó una invitació: recuperar el carrer, recuperar la veu i entendre la política com un espai on es decideix la vida quotidiana. La participació no és un gest simbòlic, sinó la base de qualsevol avanç real.

Imatge de com serà el Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD) que té el nom de Pura Velarde i que està en construcció a la plaça Tàrraga. A aquest edifici es traslladarà el punt de referència de les polítiques d'igualtat municipals.

La líder veïnal durant un recent acte de reconeixement a la seva ciutat

EL SENTIT DE LA LLUITA I EL QUE QUEDA PER FER

Malgrat la seva llarga trajectòria, Velarde no parla en passat. No es considera una figura històrica ni un símbol: es considera una veïna que continua treballant per la comunitat.

Quan reflexiona sobre l'esforç de tants anys, reconeix que va tenir costos familiars i personals, però no expressa cap penediment. “Ho tornaria a fer igual”, afirma sense dubtar. El seu sentit de la lluita és pràctic: “si no es reclama, no s'aconsegueix; si no s'organitza, no existeix; si no es defensa, es perd”.

L'ILLA DESERTA I EL LEMA DE VIDA

Quan se li pregunta què es portaria a una illa deserta, Pura Velarde respon sense dubtar: el seu marit Emilio Rodríguez, els seus fills Conchi i Emilio, i les seves nétes Judith i Daniela. Per a ella, la companyia de la família és l'essencial, el nucli que li dona sentit i força. Aquesta resposta reflecteix la coherència de la seva vida: sempre ha prioritzat l'ajuda als altres i la construcció col·lectiva, però sense perdre de vista l'afecte i allò proper.

A més del seu treball local, Velarde ha tingut l'oportunitat d'observar altres realitats socials i polítiques fora d'Espanya. Va visitar la Unió Soviètica i Cuba, on va poder comparar l'organització de la sanitat, l'educació i el treball amb la situació espanyola de la seva època. Aquestes experiències van reforçar la seva comprensió dels problemes socials i la importància de l'organització col·lectiva, aportant-li perspectives valuoses que va aplicar en el seu activisme a Cornellà.

El seu lema resumeix dècades de compromís: “Ajuda si es pot, la família i la gent”. No és un eslògan buit, sinó una guia pràctica que ha marcat la seva trajectòria: estar disponible per a qui ho necessita, mantenir el compromís amb la comunitat i valorar la força de la família com a eix de tot projecte. Fins i tot en l'abstracció d'una illa deserta, Pura Velarde torna al que és essencial: les persones, els vincles i la solidaritat.

“

Cornellà, diu, ha millorat, però encara arrossega desigualtats que només es transformaran amb comunitat i responsabilitat compartida

”

JOSÉ ANTONIO GONZÁLEZ BARTRIN

► EX ENTRENADOR I ESPORTISTA PROFESSIONAL DE SANT JUST DESVERN

“A totes les edats, l'esport genera endorfines, dopamina, oxitocina i serotonina, és a dir, felicitat i benestar”

“

“No recomanaria esports d'impacte en la vellesa. El millor? L'aquagym”. També menciona caminar, fer bicicleta, peses lleugeres i estiraments

“Recordo la meva infantesa com una etapa de felicitat absoluta: vivíem al carrer, jugàvem sense límits i tot era innocència. Aquella llibertat primera és la que, d'alguna manera, encara busco en la vellesa”

“Com a professor sempre he cregut que la gent és bona per naturalesa. L'esport era la meva eina per reforçar aquesta idea, perquè a través del moviment i del treball en equip aprens a confiar en els altres”

”

PER JORDI V. V.

José Antonio González Bartrin parla amb la tranquil·litat sobre que ha dedicat la seva vida al que estima: l'educació física, l'esport i la transmissió de valors a través de l'activitat i el moviment. Va créixer a Sant Just Desvern, en una família humil, i recorda una infància marcada pel joc al carrer, la llibertat i la senzillesa. “La meva infantesa va ser de màxima felicitat fins als 14 anys: innocència, diversió, amistats i carrer”, explica.

El seu pare, d'origen immigrant, va treballar a l'empresa Olivetti, una fàbrica que recorda com una pionera del benestar laboral. “El sou era precari, però el tracte era extraordinari: hi havia una escola bressol Montessori, colònies, joguines per Nadal... això va fer que una família com la nostra pogués tenir una vida més digna”. Aquella experiència, diu, li va marcar la mirada social: “Em va ensenyar que les empreses poden tenir cura de les persones, no només aprofitar-se'n”.

JUGAR, QUINA PARAULA MÉS MACA

Als 13 o 14 anys, la seva mare, preocupada per l'aparició de les drogues als barris durant els anys 70, el va apuntar a una parròquia on es jugava a handbol. “A mi m'agradava sobretot el futbol, el feia al carrer, però vaig descobrir que el que realment m'agradava era jugar, fent qualsevol activitat física m'entusiasmava”. L'esport, que al principi va ser una protecció social, va esdevenir una vocació.

Va fer esport i va entrenar de manera professional i finalment va fer el pas cap a la docència a l'Institut La Mallola, on va treballar fins a jubilar-se als 60 anys. I, més tard, es va implicar en projectes esportius del territori, com el Consell Esportiu del Baix Llobregat i l'Atlètic Sant Just FC. Amb el temps, va comprendre que l'esport li havia donat molt més que habilitats físiques: “Primer ho feia perquè m'ho passava bé i alimentava l'ego. Però més tard vaig entendre que l'esport m'havia ensenyat a ser honest, honrat, competidor i capaç d'esforçar-me. Et dona valors”.

ESPORT, SALUT I VINCLÉS

Defensa fermament el paper de l'esport en la salut pública i especialment en la gent gran. “L'esport, independentment de l'edat, genera endorfines, dopamina, oxitocina i serotonina: això és felicitat i benestar. I redueix l'estrès”. Però matisa: no tots els esports serveixen per a totes les etapes. “Les activitats s'han d'adaptar. No recomanaria esports d'impacte en la vellesa. El millor? L'aquagym”. També menciona caminar, fer bicicleta, peses lleugeres i estiraments.

Per a ell, l'esport té tres beneficis principals per a les persones sèniors: La millora de salut física i prevenció de malalties; la cohesió social i lluita contra l'aïllament; i que és un espai d'oci amb sentit.

José Antonio González Bartrin amb la seva dona, Ioia. Ell reconeix que l'esport l'ha ensenyat a ser honest, honrat, competidor i capaç d'esforçar-se perquè sempre l'ha donat valors

“

“El jovent necessita bons referents esportius; alguns professionals d'avui no ho estan fent bé”

“Si pogués parlar amb el meu jo jove li diria: Sigues menys perfeccionista i mantén el nen que portes dins”

“A la vellesa busco la felicitat que sentia quan era petit, però d'una manera diferent: ara sé que el benestar depèn tant de mi com de les persones que tinc a prop”

”

Imatge del recorregut del Camino de Santiago que ha realitzat novament amb la seva dona aquesta tardor

CANVIS AL MUNICIPI, EN ELL I EN ELS ALTRES

La seva arribada a Sant Just Desvern coincideix amb el creixement del municipi: “Quan vaig arribar només hi havia la fàbrica Sanson i no gaire més, en ser un municipi molt proper a Barcelona és molt privilegiat, el que ha fet que moltes persones d'elit vinguin aquí”. Ara al municipi es fan programes com Bicicleta Sense Edat: voluntaris que porten persones de residències a passejar pel poble amb tricicles adaptats. “És una manera preciosa d'unir comunitat i mobilitat emocional”.

La seva manera d'entendre l'esport és com a eina d'educació i visió positiva de les persones: “Com a professor sempre he pensat que la gent és bona i he intentat transmetre aquesta idea a través de la pràctica de l'exercici físic”. L'esport li havia donat valors que ell percep com essencials: “Un cop vaig descobrir el que em feia feliç m'hi vaig dedicar plenament.

També sap que cada persona és diferent i que no tota activitat escau a tothom per igual. “Depèn del caràcter de cada persona li recomanaria esports individuals o d'equip”. Per ell, aquesta diferència és una metàfora de la convivència: “En la societat, com en un esport d'equip, necessitem els altres”.

REFLEXIÓ VITAL

Envellir buscant la felicitat

Ara que és jubilat, José Antonio González viu una etapa marcada per la llibertat d'escollir. “Faig moltes coses, però no vull cap àncora. Un dia estic aquí i l'endemà marxem amb la bicicleta o fen una ruta. Intento combinar la vida social amb la individualitat”. Amb la seva parella comparteix una passió que defineix com “l'eix de la nostra vida”: l'activitat física. “Vam dir que quan ens jubiléssim viatjaríem i faríem rutes, sobretot pel país. I ho estem complint”.

Per a ell, l'envelliment no és decadència, sinó una oportunitat per reconnectar amb allò que el feia feliç de nen. “Ara busco la felicitat d'aquells moments de la infantesa, però des de l'experiència i la maduresa. Saps què t'agrada i què necessites, i busques el benestar amb el temps i recursos que tens”.

Des de jove ha practicat esport. A aquesta fotografia del passat apareix amb els seus companys. José Antonio González està assegut el primer per la dreta

EL CANVI SOCIAL: TECNOLOGIA I VALORS

Tot i el pas del temps, segueix molt atent a l'evolució del món esportiu entre les noves generacions. Reconeix un avenç important: “A les noves generacions hi ha molta més implicació esportiva”. Ho atribueix, en part, a la necessitat de contrarestar els riscos d'aïllament que provoquen les noves tecnologies: “Un factor determinant ha estat el sorgiment de les noves tecnologies, pel risc d'aïllament”.

El contrast amb el passat és evident: “Abans no es fomentava l'esport en el jovent perquè ho feien al carrer, es fomentava treballar”. Tanmateix, l'oferta actual és positiva: “Ara hi ha una oferta esportiva molt més àmplia que quan jo era jove”. Però no tot són guanys. També detecta un problema en el model de referents esportius: “La canalla necessita cultura esportiva i bons referents. Ara, en el futbol professional, alguns esportistes no s'estan comportant de manera impecable”.

“

“Sempre he cregut que l'educació física no és un complement, sinó una eina per construir persones senceres.

Quan un alumne descobreix que és capaç d'aconseguir quelcom físic, també descobreix que pot aconseguir altres coses a la vida”

“La societat continua afectada pel capacitisme; és un problema silenciós però molt present”

”

Fotografia de José Antonio González fa uns 50 anys. Ara defensa fermament el paper de l'esport en la salut pública i especialment en la gent gran

Celebrant una gesta esportiva l'Atlètic Sant Just FC amb la seva dona Ioia i els seus fills Alexis i Jan, que és un estàndard del projecte. Ara, José Antonio González també col·labora amb el Consell Esportiu del Baix Llobregat

“

“Un cop vaig descobrir el que em feia feliç, m'hi vaig dedicar plenament: l'esport em va donar valors, honestat, esforç i capacitat de competir”

“Les noves tecnologies han portat risc d'aïllament, però les noves generacions tenen molta més implicació esportiva que en la meua època”

”

UN RECORD

Calen nens al carrer

Abans que l'esport organitzat entrés a la seva vida, José Antonio González recorda una infantesa marcada pel carrer, un espai que funcionava com a escola de joc, llibertat i convivència. Aquell entorn espontani, on els infants passaven hores inventant jocs, movent-se i socialitzant, contrasta amb la realitat actual, on les pantalles han substituït una part d'aquest aprenentatge informal. Allà, diu, es desenvolupaven habilitats motores, socials i emocionals sense adonar-se'n. Aquest record de “felicitat màxima fins als 14 anys” és avui una reflexió sobre com la configuració dels espais urbans i els hàbits familiars poden influir en la salut i la cohesió social de les noves generacions.

L'EDATISME I LA INCLUSIÓ A L'ESPORT

Sobre l'envelliment, diu que la societat parla molt d'edatisme, però ell veu un altre fenomen: “L'esport ho visibilitza clarament: el que ressona més és el capacitisme. Si tens alguna limitació, costa molt participar”. I parla d'inclusió fins i tot pels espectadors, encara hi ha instal·lacions sense accessibilitat bàsica: rampes, ascensors, baranes. “Som en retard en infraestructures”. Tot i això, es mostra optimista: “Cada vegada hi ha més espais inclusius i més persones grans participen en activitats esportives. I això és fantàstic”.

DESDE SIEMPRE, CUIDANDO LO QUE TE IMPORTA

Este es **nuestro propósito**. Estar siempre a tu lado acompañándote en cada paso para que avances con tranquilidad, contribuyendo al desarrollo de una sociedad más sostenible y solidaria.

Con nuestros **valores** de siempre para seguir siendo tu **aseguradora** de **confianza**.

Descubre nuestro propósito en [mapfre.com](https://www.mapfre.com)

MAPFRE

Cuidamos lo que te importa

CONXITA SÁNCHEZ MEDINA ► ACTIVISTA VEÏNAL, SINDICALISTA I REFERENT FEMINISTA AL BAIX LLOBREGAT

“Les conquestes socials no son garantides: la memòria és l’únic que ens protegeix de repetir errors”

“

“Nosaltres (gent gran) no som gent melancòlica, som gent activa”

“Quan tens memòria democràtica, et costa tolerar segons quines regressions”

“La jubilació no és un final; és un lloc des d’on continuar aportant”

“El Baix Llobregat es va construir amb dones que no sortien als llibres”

”

PER **ELSA RÍOS MESA**

Conxita Sánchez va néixer a Sevilla (1954) i arriba a Sant Joan Despí el 4 de desembre de 1971, amb 17 anys. Construïda en plena dictadura, la seva consciència social ja es va canalitzar al moviment veïnal, sindical i feminista. per la seva participació i iniciativa a varies protestes de la època, lluitant per el dret dels treballadors i la dona. Just per aquest activisme, va ser detinguda al abril de 1974, un episodi dur que ella mateixa reconeix que no ha pogut explicar fins fa pocs anys, però que la impulsa a implicar-se encara més amb el activisme. Ha estat regidora de l'Ajuntament de Sant Joan Despí i consellera comarcal del Baix Llobregat.

Actualment, està vinculada al Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat (CECBLL), entitat de la que va ser presidenta, i a projectes de memòria democràtica, consolidant-se com una sènior que manté una presència activa en la vida política.

LA SEVA IMPLICACIÓ

La Conxita continua avui implicada en la vida cívica del Baix Llobregat, des del CECBLL, on participa en projectes de memòria democràtica i iniciatives culturals del territori. Defensa que les persones grans encara tenen feina per fer, i reivindica que els sèniors aporten experiència, perspectiva i una calma que considera imprescindible en un moment marcat per la crispació i la individualitat. Recorda que “continuem sent molt actius i continuem reivindicant els nostres drets”. Observa amb preocupació com la falta de memòria s'estén entre generacions més joves i insisteix que recordar es una responsabilitat compartida. Per això continua activa: perquè creu que la memòria és l'únic que ens protegeix de repetir errors.

INFÀNCIA I MIGRACIÓ

La seva mirada crítica neix molt abans d'arribar al Baix Llobregat. Sánchez Medina creix a Sevilla, en una família treballadora marcada per les restriccions del franquisme i per una infància que, segons explica, no es qüestionava res, perquè no es podia. El 4 de desembre de 1971, un dia gris i plujós, arriba a Sant Joan Despí seguint un trasllat laboral del seu pare. L'entrada al barri de Les Planes, encara per urbanitzar i ple de noves famílies emigrants, l'exposa

Conxita Sánchez Medina amb 20 anys

Amb el grup de joves estudiants i treballadors que s'organitzaven sota el franquisme

“

“Als setanta no sabíem
que estàvem fent
feminisme: només
volíem dignitat”

“Els joves d'avui tenen
eines noves, però la
mateixa necessitat
d'organitzar-se”

”

Va estudiar a Sevilla a les
Germanes del Sagrat Cor
i el Batxillerat Laboral abans
d'arribar a Sant Joan Despí
als 17 anys

TEMPS DE CANVIS

El despertar polític d'uns joves que s'ho jugaven tot

El primer contacte de Conxita Sánchez Medina amb la política clandestina arriba quan descobreix els joves de Bandera Roja, estudiants i treballadors que s'organitzaven sota el franquisme tardà. Amb ella l'impressiona la seva determinació i la capacitat d'arriscar-se en un moment en què la repressió era constant. Recorda que aquelles trobades, discretes i sovint improvisades, li van revelar una generació que, segons explica, “es jugava molt per aconseguir drets i democràcia”. Aquell ambient de solidaritat i risc compartit va marcar el seu compromís polític i va convertir-se en l'inici d'una militància que ja no abandonaria mai.

de cop a un paisatge de precarietat i solidaritat. Aquell primer contacte amb la perifèria barcelonina la fa més conscient de les desigualtats i de la necessitat d'implicar-se en allò que passava al seu voltant. L'inici en el món laboral, primer en el comerç i després a la fàbrica, li mostra també la duresa de les condicions de les dones treballadores.

COMPARACIÓ AMB LA JOVENTUT ACTUAL

L'arribada a Sant Joan Despí coincideix amb un moment en què el moviment veïnal i les organitzacions clandestines comencen a crear resistències quotidianes contra la manca de drets. Sánchez Medina troba en aquell entorn un espai de compromís que transforma la seva vida. Recorda com descobreix els joves de Bandera Roja, estudiants i treballadors que es jugaven la llibertat per reclamar igualtat i democràcia. Aquella determinació la portà a implicar-se activament en assemblees, reunions i accions que, segons explica, eren tan modestes com decisives.

Avui observa la joventut i la descriu amb una frase: “Els joves no són gent desinteressada”. Reconeix que les formes de protesta han canviat, que les xarxes socials amplifiquen causes i discursos que abans requerien mesos d'organització, però considera que també hi ha un risc de que siguin efímeres. Assenyala que “la immediatesa no sempre ajuda a construir moviments duradors” i defensa que la seva generació va aprendre a resistir amb menys eines i més por. Malgrat això, diu que els joves actuals tenen una sensibilitat social que admira, especialment en temes com el feminisme o el canvi climàtic, i celebra que estiguin disposats a denunciar injustícies que abans quedaven invisibilitats.

Per a ella, el que no ha canviat és la necessitat de compromís. Insisteix que les conquestes socials no són garantides i que la memòria de les lluites passades pot ajudar les

RECORD DUR

El preu de protestar en una dictadura

El 24 d'abril de 1974, Conxita Sánchez Medina és detinguda per la policia franquista després d'una reunió clandestina. Tenia només 19 anys. Explica que aquells dies “van ser molt durs” i que el que més mal li va fer va ser veure els seus pares a la comissaria: “Els meus pares no sabien si estàvem vius”. A la Prefectura passa hores d'interrogatoris i intimidacions que encara recorda amb precisió. Aquell episodi, lluny d'aturar-la, la reafirma en la lluita per la democràcia i es converteix en una de les experiències fundacionals del seu compromís social.

noves generacions a entendre el valor dels drets que avui es donen per suposats. “No es tracta de comparar qui va lluitar més, sinó de no oblidar que res és definitiu”, afirma.

FEMINISME: AHIR I AVUI

El feminisme s'incorpora a la vida de Sánchez Medina a partir de les experiències quotidianes que viu con a treballadora jove. Explica que, “em vaig fer feminista a la fàbrica” i als espais de militància les dones assumeixen responsabilitats sense reconeixement, i recorda que la desigualtat era tan habitual que sovint ni tan sols es verbalitzava. A través de les primeres vocalies de dones i de les trobades que s'organitzaven (discreta-ment), descobreix un espai per compartir inquietuds que fins aleshores eren individuals. Aquelles reunions discretes acaben convertint-se en un punt de partida per entendre la importància d'una lluita que aviat s'estén en el temps.

Sánchez Medina reconeix que els avenços han estat enormes, especialment sobre els drets civils i visibilitat pública, però remarca que encara hi ha desigualtats estructurals que pesen sobre les dones, sobretot en l'àmbit laboral. Avisa que els progressos no són irreversibles i que l'augment de discursos anti i la violència digital contra les dones joves són senyals que cal prendre seriosament.

Tot i això, valora la determinació de les noves generacions i la capacitat que tenen de denunciar injustícies amb rapidesa i contundència i que “els joves tenen una sensibilitat social important”. Considera que cada generació ha trobat les seves eines, i el feminisme es una lluita compartida. Per això defensa el paper de les dones grans com a referents i com transmissores d'experiències. “Les victòries actuals venen de batalles que molta gent va començar en silenci”, assenyala.

“

“La diversitat d'edats és
la millor vacuna contra
el fanatisme”

“La meva generació no
ho ha fet tan malament:
hem obert portes que
abans no existien”

”

Imatge on Conxita participa
a la taula d'una assemblea de
dones i al costat, la fitxa policial
de la seva detenció a l'abril de 1974

ROL DELS SÈNIORS

Sánchez Medina defensa que la vellesa no és un espai de retirada, sinó una etapa des d'on continuar aportant experiència i criteri. Reivindica que les persones grans han tingut un paper decisiu en la transformació social del Baix Llobregat i que encara avui poden exercir una funció essencial en la vida col·lectiva. Recorda que, tot i la jubilació, "continuem sent molt actius i continuem reivindicant els nostres drets", una idea que repeteix quan parla de la importància de mantenir viva la participació cívica.

Considera que el coneixement de la seva generació és una eina que no s'ha d'infravalorar. "Tenim un potencial... cada vegada serem més", diu, i amb això es refereix al valor acumulat de les seves experiències (migració, moviment veïnal, sindicalisme i lluites socials) que, segons ella, donen als sèniors una perspectiva útil per ajudar els joves a interpretar el present amb més profunditat.

“

*“El futur em preocupa
quan veig com es
manipula la història”*

”

*Imatge de l'entrevista
per videoconferència*

TREBALL INTERGENERACIONAL

Afirma que "estem lluitant contra l'edatisme" i rebutja la idea que les persones grans hagin de quedar-se a un costat per deixar pas als altres. Al contrari: "hem de treballar conjuntament, vosaltres (joves) i nosaltres (sèniors), perquè no ens poden trencar". Defensa que la convivència entre generacions és fonamental per construir espais més dialogants. També confessa que li preocupa la pèrdua de memòria històrica i la desinformació que circula entre els més joves, especialment quan detecta confusions sobre el passat recent. Manté que "falta molta pedagogia perquè no hi hagi repetició" i alerta que la desconexió amb el passat pot alimentar discursos simplistes o regressius. Aquesta manca de referents l'empeny a continuar activa, tant en projectes de memòria democràtica com en iniciatives comunitàries.

Malgrat les dificultats, es mostra optimista. Afegeix que "encara tenim força i encara tenim ganes de seguir el camí de la vida", una afirmació que reflecteix la seva convicció que la implicació social no té caducitat. Diu que la seva generació ha comès errors, però també ha obert camins: "jo crec que molt malament no l'hem fet". Manté que el seu paper avui és continuar aportant criteri, memòria i capacitat de diàleg en un entorn sovint marcat per la immediatesa i el soroll.

Per a ella, la contribució dels sèniors passa pel compromís quotidià: preservar la memòria democràtica, acompanyar les lluites actuals i exercir la ciutadania amb plenitud. I sobretot, demostrar que l'edat no és una frontera, sinó una etapa. Una etapa des d'on es pot continuar incidint en la comunitat i reivindicant que la vellesa també és un lloc de veu, d'acció i d'experiència.

*Conxita
Sánchez durant
l'entrevista per
videoconferència
amb l'autora
d'aquest text*

Cornellà Cuida

Programa de suport per a persones cuidadores no professionals de gent gran i en situació de dependència

MÉS INFORMACIÓ:

Oficina d'Atenció Integral a la Dependència

📍 Centre Cultural Joan N. García-Nieto
Carrer de Mossèn Andreu, 17 bis

☎ 93 474 21 52 / 93 376 86 24

✉ hola@cornellacuida.cat

Amb el suport de:

JOSEP MARIA RAÑÉ ► DIRIGENT SINDICAL I POLÍTIC AMB
QUATRE DÈCADES DE COMPROMÍS SOCIAL

**“La solidaritat sempre
és un egoisme intel·ligent”^{ck}**

“

*La seva trajectòria neix
al sindicalisme de base
i evoluciona fins a les
institucions sense perdre
el sentit col·lectiu*

*El treball i la dignitat
laboral centren totes les
seves decisions, tant
al sindicat com
al Parlament*

*La negociació es
converteix en el seu
mètode: entrar fort
no serveix si no es pot
sortir millor*

*L'impuls industrial
i la qualitat de
l'ocupació guien la
seva etapa al tripartit*

”

PER ALEIX GÁNDARA

Amb setanta anys llargs i una vida dedicada al treball col·lectiu, Josep Maria Rañé continua transmetent la mateixa serenitat amb què afronta els conflictes des de jove. Neix a Sant Just Desvern i comença com a delineant en una fàbrica de formigó, un entorn on descobreix aviat la força i els límits de la lluita obrera. L'acomiadament que rep l'any 1978, després d'impulsar la UGT a l'empresa, no l'ensorra; al contrari, obre el camí que defineix tota la seva trajectòria. Des d'aquell moment, es vincula a la UGT amb dedicació plena i aprèn que els conflictes només tenen sentit si s'orienten cap a una solució pactada.

*Imatge dels anys 80, quan Josep Maria Rañé era
dirigent sindical d'UGT a la comarca del Baix Llobregat*

SINDICALISME I POLÍTICA; DUES CARES DE LA MATEIXA MONEDA

Al sindicat assumeix responsabilitats d'acció fins a esdevenir secretari general de la comarca del Baix Llobregat, i aquest recorregut li dona un criteri que l'acompanya sempre: la negociació no és debilitat, sinó intel·ligència. Recorda sovint un consell que rep d'un dirigent veterà: “El més important no és com entres a una reunió, sinó com en surts”. Aquesta idea estructura tota la seva manera d'actuar. L'any 1982 fa el salt al PSC com a independent, i el 1988 és escollit diputat al Parlament de Catalunya, on treballa durant quinze anys en àrees com indústria, energia, ocupació i igualtat.

L'any 2003 entra al primer Govern del tripartit de la Generalitat presidit per Pasqual Maragall, assumeix la conselleria de Treball i Indústria amb la convicció que el model econòmic català necessita un canvi profund. Detecta que l'economia s'assenta massa en la construcció i aposta per un gir cap a la industrialització de qualitat, la innovació i la formació. Impulsa l'Acord Estratègic per la Internacionalització i la Qualitat de l'Ocupació, que vol establir un creixement basat en el valor afegit i en millors condicions laborals. Per a ell, “el què és important, però el com és essencial: les polítiques han de tenir coherència, han de ser realistes i han d'estar pensades per millorar la vida de la gent”.

OPTIMISME BEN INFORMAT

Tot i les dificultats d'aquells anys, no mira enrere amb nostàlgia. Manté un optimisme que defineix com “ben informat”, lluny de la ingenuïtat, però també dels catastrofismes. De cada etapa obté un aprenentatge, fins i tot de les situacions més dures, com la llarga vaga a Montesa. A través d'aquestes experiències entén que l'excés de confrontació pot trencar ponts irreparables i que la força, sense una estratègia clara, només genera soroll. Per això insisteix que cal saber fins on pot arribar cada banda abans d'engegar un conflicte.

Quan parla del present i de les noves generacions, reconeix que la configuració del treball fa més difícil que un jove se senti part d'un col·lectiu. La digitalització, els equips dispersos

EXPERIÈNCIES PROFESSIONALS

Compromís convertit en trajectòria

Nascut a Sant Just Desvern, Rañé inicia la seva vida laboral en una fàbrica de formigó, on descobreix la importància de l'organització col·lectiva. Impulsa la UGT en plena transició i hi desenvolupa una trajectòria que el porta a ser secretari general de la comarca. El 1988 entra al Parlament de Catalunya com a diputat i més tard assumeix la conselleria de Treball i Indústria amb el primer tripartit del Govern presidit per Pasqual Maragall. Sempre ha centrat la seva acció en la qualitat de l'ocupació, la industrialització i la cohesió social. Manté un estil serè, pragmàtic i dialogant, que defineix també la seva etapa posterior en espais institucionals i municipals.

i la flexibilitat horària trenquen la convivència quotidiana que abans definia la consciència obrera. Ja no hi ha entrades massives a les sis del matí, ni monos de color uniforme, ni tornades conjunes. “Si no veus el teu company, si només reps correus i missatges, costa molt més imaginar que teniu un problema compartit”, reflexiona. Malgrat això, observa com reneixen noves formes d'organització: “riders” (repartidors), “kellys” (cambreres d'habitacions d'hotels), i grups que s'autocoordinen davant la precarietat. Per a ell, la solidaritat no desapareix, sinó que es transforma.

CULTURA INDIVIDUALISTA

També alerta que “la cultura empresarial dels últims anys reforça l'individualisme”. Contractes curts, canvi constant de personal i exigència de disponibilitat fan que molts treballadors no desenvolupin un vincle amb l'empresa. Si no es crea estabilitat, diu, “tampoc es pot exigir compromís”. Això no és només un problema laboral; és una qüestió de cohesió social. Per això defensa que “el sindicalisme ha d'evolucionar i adaptar-se a aquest nou ecosistema”. Les organitzacions han de ser més àgils, més planes i més connectades amb les realitats disperses del treball digital.

“Sobre la intel·ligència artificial, mostra una preocupació clara: l'opacitat. Considera que l'ús d'algoritmes en processos laborals pot reproduir biaixos de gènere, edat o origen, i que les empreses sovint emparen decisions discutibles en la suposada neutralitat de la tecnologia”. “Si hi ha un augment de productivitat, s'ha de repartir”, afirma. I si hi ha una eina que afecta les condicions de treball, cal saber com funciona. El progrés, diu, “no pot ser excusa per consolidar desigualtats”.

EL BAIX ARA ÉS UN TERRITORI DIVERSIFICAT

Quan analitza el Baix Llobregat, ho fa amb una mirada llarga. Recorda la comarca com “una olla de pressió industrial”, durant els vuitanta, amb centenars d'expedients de regulació i una conflictivitat molt intensa. Avui, en canvi, observa un territori més diversificat, amb serveis potents, hospitals, centres educatius i un Parc Agrari que considera “imprescindible preservar”. Creu que el futur de la metròpoli passa per mantenir aquests “pulmons” i per evitar que les pressions urbanístiques es mengin espais que garanteixen qualitat de vida.

Quan pensa en el futur, identifica la desigualtat social com el gran repte del segle XXI. Considera que la polarització és un símptoma i no la causa, i que només amb equitat es po-

Al desembre de 2003 Rañé va ser nomenat conseller de Treball i Indústria amb el primer tripartit del Govern presidit per Pasqual Maragall

den sostenir els valors democràtics. Reivindica els tres principis de la Revolució Francesa —llibertat, igualtat i fraternitat— com a brúixola contemporània, sempre entesos de manera col·lectiva i no individualista. A la política, com al sindicalisme, defensa que cal coherència, honestat i consciència de representació.

EL LLEGAT

Quan es planteja quin llegat li agradaria deixar, evita parlar de càrrecs o decisions concretes. Prefereix pensar en una manera de fer: “actuar amb criteri, pensar en el bé comú i recordar que cap transformació és possible sense comptar amb la gent”. Potser per això, encara avui, continua transmetent aquella combinació de serenitat i fermesa que el caracteritza: la d'un optimista que coneix les dificultats, però que confia que sempre hi ha camí si es fa plegats.

EN DEFENSA DE...

Treball fragmentat i col·lectivitat dèbil

Rañé observa que la digitalització i la flexibilitat horària trenquen els espais compartits que abans construïen identitat treballadora. El teletreball, la dispersió dels equips i la manca de presencialitat dificulten que els joves percebin problemes comuns. Tot i això, considera que reneixen formes d'organització noves, com les plataformes de “riders” (repartidors) o les “kellys” (cambreres d'habitacions d'hotels), que demostrin que la solidaritat continua viva. Per a ell, el sindicalisme ha d'adaptar-se a aquestes realitats, simplificant estructures i guanyant agilitat. La clau, diu, és entendre que el poder sempre és desigual i que només l'organització col·lectiva pot equilibrar-lo.

“

La política, entesa com a servei, requereix coherència, paciència i mirada llarga

Organitzar-se continua essent imprescindible, encara que les formes canviïn

”

Imatge de l'autor d'aquesta entrevista amb Josep Maria Rañé

“

La transformació del treball dificulta que els joves se sentin part d'un col·lectiu

La desigualtat és, per a ell, la principal amenaça del futur democràtic

La tecnologia crea oportunitats, però també opacitats que cal regular

El Baix Llobregat exemplifica la capacitat d'adaptació d'un territori obrer

”

SANTIAGO BALLESTER ► **PRESIDENT DE LA PATRONAL AEBALL DE L'HOSPITALET I EL BAIX LLOBREGAT**

“L’envelliment actiu ha de ser un vector de competitivitat empresarial”

“

“La pressió per la velocitat i la productivitat immediata margina formes de treball basades en l'experiència i la reflexió”

“La digitalització pot alleugerir tasques físiques i donar eines per gestionar coneixement”

”

PER **JORDI VIZUETE V.**

La seva mirada és matisada i parteix d'un diagnòstic contundent. Segons Ballester, “la tendència general és clara: l'índex d'envelliment augmenta”. Les conseqüències econòmiques i laborals són inevitables, ja que això implica “una reducció relativa de la població en edat de treballar i una pressió creixent sobre els sistemes de protecció social”. L'alerta s'accentua quan adverteix que aquesta situació pot derivar en “una fuga de talent sènior experimentat si no s'adopten polítiques actives”.

ENVELLIMENT I MERCAT LABORAL

El president d'AEBALL insisteix que l'envelliment no és només una qüestió estadística. És un risc estructural: “una pèrdua de coneixement tàcit i una ruptura en la transmissió intergeneracional de saviesa en sectors industrials tradicionals de la comarca”. Aquest risc explica per què fa anys que defensa que les empreses han de situar l'envelliment actiu al centre de la seva estratègia.

Per això sosté que “AEBALL ha de posicionar l'envelliment actiu com un vector de competitivitat”, un concepte que ja forma part de l'agenda de la patronal. Segons ell, “el paper de les empreses és crucial i ha d'anar més enllà de la responsabilitat social corporativa”, especialment perquè el talent sènior aporta experiència, xarxa de contactes i estabilitat. Ho expressa de manera molt clara quan afirma que cal “retenir i capturar el valor del talent sènior”.

Ballester destaca que aquest col·lectiu no és només un actiu intern de les empreses, sinó també un segment de consumidors creixent. Ho resumeix dient que cal “adaptar productes i serveis a un mercat sènior amb poder adquisitiu”, i afegeix que és imprescindible “redissenyar entorns de treball que prolonguin la vida laboral productiva i saludable”.

L'EDATISME: UN PROBLEMA REAL

Tot i aquestes oportunitats, Ballester constata que “no existeix una consciència suficient” sobre la discriminació per edat al territori. Segons ell, “l'edatisme continua sent un prejudici socialment acceptat i poc visible”, que es tradueix en estereotips com associar l'edat amb menor adaptabilitat o resistència al canvi. Considera especialment greu que “aquestes percepcions porten a descartar candidatures valuoses o a no oferir formació contínua”.

SANTIAGO BALLESTER, president d'AEBALL, és una de les veus més sòlides del teixit empresarial del Baix Llobregat. Amb una trajectòria de dècades en el sector industrial i en la representació patronal, la seva mirada combina experiència territorial i una clara consciència de les transformacions demogràfiques que afronta la comarca. Parla amb precisió i amb una idea central: cal entendre l'envelliment no com un problema sinó com una oportunitat per a la competitivitat i la cohesió social. Aquesta convicció es reflecteix quan afirma que el Baix Llobregat viu “un doble fenomen: per una banda, un envelliment progressiu de la seva població autòctona, i per l'altra, l'arribada de població més jove d'altres zones”.

*Santiago Ballester
durant una intervenció a
Viladecans L'empresari
creu que "la tendència
general és clara:
l'índex d'envelliment
augmenta"*

*"El risc és
una pèrdua de
coneixement tàcit
i una ruptura en
la transmissió
intergeneracional
del saber fer"*

*"L'envelliment actiu
ha de ser un vector
de competitivitat:
es tracta de retenir i
capturar el valor del
talent sènior"*

Davant d'aquesta realitat, proposa mesures directes: "formació obligatòria en biaixos inconscients per a responsables de recursos humans i comandaments", així com "auditoris internes de processos per detectar biaixos per edat". També defensa el "disseny de llocs i equips intergeneracionals que combinin experiència i frescor", i és un ferm defensor de les "programacions de mentoria inversa" on joves i sèniors s'ensenyen mútuament.

La visió és clara: no hi ha progrés sense un canvi cultural profund. Per això reclama també "polítiques de flexibilitat laboral adaptades, com jornades reduïdes o teletreball" i "jubilacions flexibles i progressives".

FORMACIÓ I RECICLATGE PROFESSIONAL

Ballester considera que la formació és decisiva. Prioritza les "competències digitals transversals, com l'ofimàtica avançada o la ciberseguretat bàsica". També defensa "habilitats toves per a nous contextos, com l'agilitat mental o el lideratge intergeneracional". Per al sector industrial, proposa "reciclatge tècnic específic en noves maquinàries i logística 4.0".

A més, posa en valor la transmissió del coneixement i assegura que cal "formació per a la consultoria i la transferència de l'experiència". Fins i tot, anima a qui ho desitgi a l'"emprenedoria sènior" per aprofitar l'experiència acumulada.

Continua a la pàgina 206

*Ballester presideix les activitats
del Fòrum Empresarial del
Baix Llobregat, on participen
autoritats del territori. En
aquesta imatge, amb els alcaldes
de Barcelona, Jaume Collboni, i
l'alcalde de l'Hospitalet, David
Quirós*

L'EDATISME ÉS UN LUXE

AEBALL, motor empresarial del territori

AEBALL és una de les organitzacions empresarials més importants del territori. Representa milers d'empreses del Baix Llobregat i L'Hospitalet, i actua com a punt de trobada entre el sector privat, les administracions i la ciutadania. La seva missió no és només defensar els interessos empresarials, sinó també fomentar la formació, l'ocupació, la innovació i la cohesió social.

Des de la presidència, Santiago Ballester reivindica que les empreses han de "posicionar l'envelliment actiu com un vector de competitivitat" i que cal "retenir i capturar el valor del talent sènior" per garantir el creixement del territori. AEBALL treballa per oferir formació contínua, assessorament i suport a la transformació digital, i especialment per acompanyar les pimes en un moment de canvi accelerat.

Segons Ballester, un dels seus compromisos és "atreure noves inversions i impulsar l'ocupació", especialment la de col·lectius vulnerables i generacions més madures. Aquesta vocació social fa de l'entitat un actor imprescindible en un territori que necessita reinventar-se davant l'envelliment poblacional i la transició tecnològica.

*Santiago Ballester
durant una intervenció*

*"L'edatisme
continua sent un
prejudici socialment
acceptat i poc
visible"*

*"Aquestes
percepcions
errònies de l'edat
fan que es descartin
candidatures
valuoses"*

L'alcalde de Sant Joan Despi, Belén García, amb Ballester durant una de les activitats del Fòrum Empresarial del Baix Llobregat

“La intergeneracionalitat és una potent estratègia d’innovació, resiliència i transferència de coneixement”

“La IA no substituirà l’experiència, el criteri ni la capacitat de gestionar situacions ambigües”

Per això reivindica un ecosistema favorable a la *Silver Economy*. Considera que el Baix Llobregat té “un potencial enorme” en aquest àmbit, i el defineix com un “excel·lent laboratori” per desenvolupar sectors com la Silver Tech, el turisme slow o l’adaptació de vivendes.

PENSIÓ, EMPRESA I SOSTENIBILITAT

Respecte al sistema de pensions, Ballester és crític. Considera que el model actual “és un desincentiu directe per a la retenció del talent sènior” i que actua com un “imant que atrau treballadors valuosos fora del mercat laboral”. Per això reclama “mecanismes més flexibles que desacoblin la percepció de la pensió de la sortida total del mercat de treball”.

En paral·lel, defensa que les empreses del Baix Llobregat “es beneficiarien clarament” si s’incentivés la contractació de persones majors de 55 o 60 anys. Destaca avantatges com menor rotació, estabilitat i capacitat de mentoria, malgrat que reconeix reticències habituals com “el cost salarial percebut” o “prejudicis sobre l’adaptabilitat”.

També aposta fermament per la intergeneracionalitat. Afirmar que “és una potent estratègia d’innovació, resiliència i transferència de coneixement” i proposa accions com certificacions d’empresa intergeneracional, programes pilot i guies de bones pràctiques.

DIGITALITZACIÓ I NOVA SOCIETAT PRODUCTIVA

Ballester reconeix que la digitalització “inicialment ha estat una barrera que ha accelerat l’exclusió” de les persones grans. Afegeix que “la pressió per la velocitat i la productivitat immediata margina formes de treball basades en l’experiència i la reflexió”. Tot i així, creu que és una “enorme oportunitat si s’aborda amb formació adequada i adaptació de ritmes”.

En aquesta línia, reivindica que la digitalització pot “permetre el teletreball i donar eines per gestionar coneixement”. El repte, insisteix, és garantir que “la transició sigui inclusiva”.

També identifica diversos reptes per a una població treballadora que envelleix. Adverteix sobre “l’augment de trastorns musculoesquelètics” i la necessitat d’“ergonomia avançada i vigilància proactiva de la salut”. Assenyalava problemes de conciliació, especialment per a persones que “cuiden cònjuges dependents o néts” i que necessiten “horaris ultra

L’EDATISME ES MANIFESTA MEDIÀTICAMENT

Mitjans de comunicació i edatisme: una mirada crítica

Ballester considera que “l’edatisme està molt present i de manera subtil” en els mitjans de comunicació. Segons ell, les persones grans solen aparèixer invisibilitzades, ja que “rarament són protagonistes de notícies que no estiguin relacionades amb salut o pensions”. Aquesta manca de presència reforça la idea que l’envelliment és un problema i no una etapa més de la vida.

També denuncia els estereotips visuals i narratius. Explica que la publicitat sovint presenta els majors com a “dependents o desorientats amb la tecnologia”, o en l’extrem oposat, com a “joves d’esperit excepcionals”. Aquestes representacions no reflecteixen la realitat diversa del col·lectiu sènior.

El llenguatge mediàtic tampoc ajuda. Ballester lamenta l’ús de termes “infantilitzants o que emfatitzen la decadència” com “avis”, “la tercera edat” o “dependents”. A més, subratlla que en la informació econòmica i laboral “es parla dels majors com una càrrega demogràfica i no com un actiu”.

Reclama que els mitjans assumeixin un paper actiu en la transformació cultural: donar veu, visibilitat i dignitat a les persones grans, mostrar-les com a treballadores, consumidores i expertes, i contribuir així a combatre l’edatisme estructural.

El president de la patronal AEBALL amb el president de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya i ex alcalde de Viladecans, Carles Ruiz, al Fòrum Empresarial Llobregat

flexibles”. Reivindica, a més, “formació contínua i simplificació d’interfícies” per garantir l’accessibilitat cognitiva i digital.

POLÍTIQUES PÚBLIQUES I ESTRATÈGIA

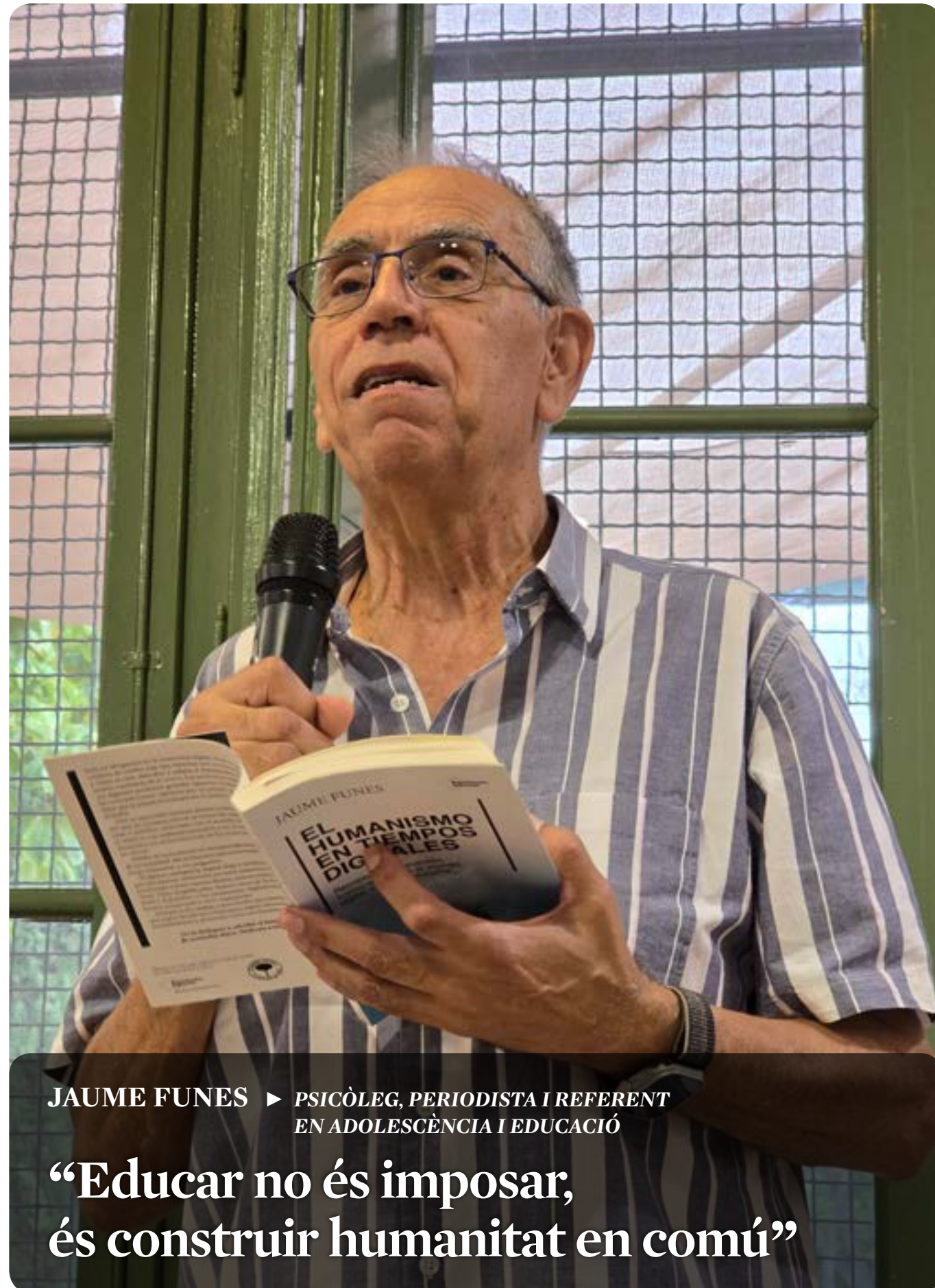
En matèria de polítiques públiques, proposa “taules de diàleg tripartites” i “bonificacions fiscals” per a empreses que fomentin l’ocupació sènior. També exigeix “campanyes de sensibilització contra l’edatisme” i la creació d’un “Observatori Comarcal del Talent Sènior”.

Quant a dades, lamenta que “els dades existents són agregats i no tenen el detall sectorial i comarcal necessari”. Per això reclama un “estudi diagnòstic propi” que permeti orientar polítiques de manera eficaç.

Finalment, defensa que “no hi ha contradicció entre competitivitat i dignitat laboral”, sinó “sinergia”. Considera que un equip divers en edat és “més innovador i resiliència” i que la dignitat “atreu i reté talent”.

“Les persones grans rarament són protagonistes de notícies que no siguin de salut o pensions”

“S’utilitza un llenguatge infantilitzant que reforça l’estereotip de decadència”

JAUME FUNES ► **PSICÒLEG, PERIODISTA I REFERENT EN ADOLESCÈNCIA I EDUCACIÓ**

“Educar no és imposar, és construir humanitat en comú”

“

Envellir mentalment és una opció: “Per dins em sento jove perquè continuo intentant entendre el món que canvia”

“Els pares no són permissius: estan desconcertats perquè no saben cap a on eduquen”

No hi ha una adolescència: n'hi ha tantes com contextos socials, familiars i econòmics

“Els adults no sabem comunicar els nostres valors perquè no els traduïm al llenguatge actual”

”

PER **DANIEL BOSCH**

En una societat que canvia a una velocitat vertiginosa, Jaume Funes, psicòleg, periodista i una de les veus més influents en educació i adolescència, insisteix a mirar els joves sense por ni prejudicis. Als 78 anys, afirma que encara se sent interiorment jove. “Per dins em sento jove”, assegura. “Si em dediqués a queixar-me del món, seria un vell rondinaire”. Aquesta actitud, diu, és la que li permet continuar interpretant una realitat que no para de transformar-se.

Fill d'una família humil del barri de Sant Ildefons, a Cornellà, va créixer en un pis petit amb cinc germans i la necessitat de compaginar estudis i feina. “Treballar i estudiar em va donar una perspectiva molt clara del món real”. Hauria volgut ser metge, però la situació familiar el va portar cap a la Psicologia i al Periodisme. D'aquí prové la seva doble mirada: pensar científicament i explicar humanament.

A finals dels seixanta i setanta va participar en la transformació de les escoles parroquials en centres de pedagogia activa. “La societat de sobte havia inventat l'adolescència”, recorda. “Abans es passava de nen a adult. I les institucions no sabien què fer amb aquella nova etapa”. Aquell desconcert col·lectiu va ser l'origen de la seva dedicació: entendre què significa créixer enmig del canvi.

Tot i que és pare de dos fills, reconeix que ser especialista en adolescència no sempre el feia un pare més segur. “La pregunta és: com van viure ells tenir un pare que es dedicava a això?” Evoca aquella etapa com un període intens: “Els pares tenim l'obligació d'acompanyar, i els adolescents, la necessitat d'oposar-se”. Avui, els seus fills treballen en l'àmbit social i psicològic. “Va ser una relació profitosa i sense conflictes exagerats”.

ELS PARES NO SÓN PERMISSIUS: ESTAN PERDUTS

Funes repeteix sovint que els pares no han deixat de posar límits; el que passa és que no saben cap a on eduquen. “No és permissivitat, és desconcert”, diu. “Educar no és fer feliç un fill de manera superficial. És ajudar-lo a tenir ganes d'aprendre, a sentir-se acceptat, a construir projectes de vida”.

Segons ell, no existeix una única adolescència, sinó moltes. “Hi ha tantes adolescències com contextos: econòmics, familiars, culturals”. I en totes observa la presència aclaparadora

Jaume Funes ha dedicat tota la seva trajectòria a comprendre els adolescents i a ajudar els adults a mirar-los amb més respecte i menys por

“

La digitalització ha multiplicat les influències sobre els joves i ha difuminat els referents tradicionals

Aprendre a negociar és essencial: “Les normes no són per obeir, són per acordar”

“Vivim en el presentisme: molts adolescents no pensen en el futur perquè el veuen inabastable”

L'assetjament escolar no s'arregla amb protocols, sinó amb una mirada profunda sobre la convivència real

”

MOLT PERSONAL

Una vida dedicada a mirar els joves amb respecte

Nascut a Cornellà de Llobregat el 1947, Jaume Funes Artiaga és psicòleg, periodista i educador social. Ha treballat en salut mental, serveis socials, justícia juvenil i en la renovació pedagògica catalana dels anys setanta. Autor de llibres molt influents sobre adolescència, com *Educació en l'adolescència sense perdre la calma*, és una de les veus més sentides en l'àmbit educatiu. Ha dedicat tota la seva trajectòria a comprendre els adolescents i a ajudar els adults a mirar-los amb més respecte i menys por.

del món digital. “Les influències avui són enormes. Abans venien del carrer o la televisió; ara arriben de qualsevol lloc del món a qualsevol hora”.

Aquesta hiperconnexió, afirma, ha generat una cosa nova: la desaparició del futur com a horitzó. “Vivim en el presentisme. Molts adolescents no pensen en el demà perquè el veuen impossible o negatiu”. Per això la funció adulta és essencial: “Cal donar-los eines per pensar, dubtar, decidir. Aprenen equivocant-se, però ningú no els ensenya a aprendre dels errors”.

ELS ADULTS NO SABEN TRADUIR ELS SEUS VALORS

Quan parla de valors, és directe: “Els adults no sabem comunicar-los. No els sabem traduir al seu llenguatge”. Utilitza un exemple clar: “Si vols que entenguin què era el franquisme, els hi has d'explicar: imagina't que demà et prohibeixen Instagram”. Per a ell, el repte és connectar experiència adulta i món adolescent sense imposicions.

El seu compromís amb l'educació i la justícia social té arrels en el cristianisme i els moviments comunitaris dels seixanta. Aquell univers li va donar tres principis que encara manté: estar al costat de qui té menys, mirar cap al futur i defensar la comunitat per sobre de l'individualisme.

ASSETJAMENT ESCOLAR I JUSTÍCIA RESTAURATIVA

Sobre l'assetjament escolar, és contundent: “L'assetjament escolar no es resol amb protocols”. Considera que els centres han de mirar realment què passa a les relacions quotidianes. “Sense observar, no hi pot haver intervenció”.

Com a impulsor de la mediació en justícia juvenil, defensa que la justícia restaurativa funciona perquè obliga l'agressor a sentir el dolor de la víctima. “Aquest és l'inici real del canvi”.

Pel que fa a l'escola, manté una crítica profunda: “És més lenta que la societat i reproduceix desigualtats”. Creu que hauria d'estar molt més connectada amb la vida real dels adolescents. La seva conclusió reuneix tota la seva trajectòria: “Educar no és imposar, és construir humanitat en comú”.

Imatge de l'entrevista al psicòleg i periodista Jaume Funes a la seva llar de Cornellà, per part de Daniel Bosch

EN DEFENSA DE...

L'adolescència com a etapa de risc, desig i límits

Funes defensa que l'adolescència és una etapa on conviuen desig, impuls, fragilitats i manca de consciència del risc. “Molts adolescents neguen les seves limitacions i no perceben el perill”. Per això, considera imprescindible que els adults acompanyin sense jutjar i ajudin a trobar alternatives segures a allò que volen fer. Segons ell, cal parlar cas per cas, evitar generalitzacions i estar presents emocionalment. “Ajudar-los a reconèixer el que poden i no poden fer és una manera de protegir-los sense imposar”.

“

“La justícia restaurativa funciona quan l'agressor sent el que sent la víctima”

L'escola continua sent massa lenta i massa reproductora de desigualtats

“Educar és donar eines per pensar, dubtar, decidir i aprendre dels errors”

La cultura comunitària i el compromís social han marcat tota la trajectòria vital de Funes

”

CARME COLS I PITU FERNÁNDEZ

► PROFESSORS JUBILATS I PROMOTORS DELS ESPAIS EXTERIORS A LES ESCOLES

“Hem volgut que l’educació no sigui un espai per enriquir-se, sinó per millorar la comunitat”

“

“Abans a les dones ens classificaven segons si podíem estudiar o no, i a mi em van dir que no podia”

“Durant el canvi de la democràcia vivíem pell a pell construint i canviant amb il·lusió”

“Vam treballar juntament amb les institucions per millorar el món de l’educació, de vegades se’ns hi tancaven portes, de vegades se’ns hi obrien, però érem tan atrevits i tan insistents que avui dia portem a la pell el record d’aquells anys de lluita”

”

PER **PATRICIA ROMERO**

En una generació marcada per la postguerra, la migració interna i les desigualtats de gènere, Carme Cols i Pitu Fernández, mestres i referents pedagògics, expliquen com van contribuir a transformar l’educació catalana durant més de quatre dècades. Tots dos reivindiquen un passat de lluita col·lectiva, innovació i compromís social que, segons expliquen, encara avui continua interpel·lant-nos.

Cols ho resumeix amb una frase que és gairebé una declaració vital: “Tot el que hem viscut ho hem fet amb molta il·lusió; per això no tenim nostàlgia.” Ambdós treballaven amb la generació del “baby-boom”, “movent-se barri a barri, pell a pell, per arribar a tothom”, diu ella. Era el canvi del franquisme a la democràcia i tot s’havia de construir des de zero. “Hi havia portes que es tancaven i portes que s’obrien”, recorda la mestra, “però érem tan atrevits i insistents que avui dia portem a la pell el record d’aquells anys de lluita”.

Fernández ho contextualitza en la força del moviment pedagògic: els anys setanta van ser clau. Les escoles d’estiu de Rosa Sensat congregaven milers de mestres de tota Espanya. “Allà vam descobrir la història educativa de Catalunya, vam llegir, viatjar i començar a qüestionar-nos tot”. Aquella experiència els va permetre construir una metodologia pròpia i aplicar-la a les famílies i comunitats amb què treballaven.

“No hi havia prohibicions, hi havia participació i fèiem coses molt atrevides per connectar amb la gent” afirma Cols, que reconeix que aquest esperit col·lectiu s’ha afeblit: “Abans les persones s’implicaven molt; ara hi ha por”. Considera que la generació actual ha perdut la cohesió i la força mobilitzadora que havien caracteritzat les primeres lluites.

Imatge d’en Pitu i la Carme el 1970

LA INFLUÈNCIA ITALIANA A LES ESCOLES CATALANES

La parella recorda també la influència del pedagog Loris Malaguzzi, un psicòleg educatiu italià que va crear el model educatiu “Reggio Emilia”. L’any 1980, va fer una exposició a Barcelona, anomenada “L’occhio se salta il muro”, per explicar en què es basava aquest model, el qual buscava defensar una educació que fomenti la creativitat i curiositat innata dels nens per desenvolupar el seu potencial.

Carme Cols va treballar de la mà del psicòleg, i arran d’això va començar a interessar-se per la importància dels elements naturals en l’educació. A finals dels vuitanta, la Carme, va rebre el Premi Ciutat de Barcelona.

ELS ESPAIS EXTERIORS COM A BASE DE L’EDUCACIÓ

Cols sempre ha tingut molta inclinació pels espais naturals, i va acumular una experiència molt important. Va especialitzar-se en la tasca i va fer molts cursos com a formadora per mestres sobre la importància d’aquests elements a l’escola bressol. Tot això és l’arrel del

Fotografia d'en Pitu
i la Carme el 2025

“

“Vam viure un moment en què no hi havia prohibicions, sinó participació, fèiem coses molt atrevides per connectar-nos amb la gent”

“La força participativa dels temps passats s'ha afeblit i avui predomina la por i la manca de mobilització col·lectiva”

”

treball que al moment de la seva jubilació va començar a sorgir sobre els espais exteriors de les escoles.

En aquell moment, la gent els demanava que escriguessin un llibre per donar a conèixer el que estaven fent. Va ser quan Pitu Fernández va veure una oportunitat molt millor per expandir el seu coneixement: crear la pàgina web “El Nou Safareig”. També es va formar a un centre de recursos pedagògics per especialitzar-se en temes de tecnologia educativa. Gràcies a aquesta pàgina web que van iniciar, van aconseguir mobilitzar el moviment d'educació infantil de principis del segle XXI arreu d'Espanya.

MOBILITZACIÓ ARREU D'ESPANYA

La parella ha sabut veure els espais exteriors de les escoles i com aquests poden ser habitables d'una altra manera: “Volem compartir la inquietud de repensar els espais exteriors amb el desig de crear entorns naturals de salut i benestar”, expliquen al seu blog.

En jubilar-se, van decidir continuar treballant de manera voluntària, assessorant escoles i viatjant per Espanya per incorporar criteris d'habitabilitat, natura i comunitat en els entorns escolars. “Nosaltres hem volgut que l'educació no sigui un espai per enriquir-se, sinó per millorar la comunitat”, resumeixen.

FORTALESES ENMIG DE LA RIGIDESA

Fernández diu que “l'escola és un sistema tan encarcerat, que costa molt donar passes endavant”. El que es fa sempre es posa en dubte. Tot i això, destaca dues coses importants que estan fent les escoles a Catalunya: la primera és el treball de la llengua catalana, perquè totes les escoles ensenyen amb el mètode d'immersió lingüística i, per tant, tots els infants treballen el català a les aules. Considera que l'escola és un element fonamental per mantenir la salut de la llengua catalana. I el segon aspecte important, és l'acollida tan potent que estan fent les escoles amb tota la immigració que hi ha hagut aquests últims anys. Sense aquest col·lectiu de gent, ens hauríem quedat molt endarrerits en el sistema educatiu.

L'EDUCACIÓ COM A MOTOR

Quan la vocació es converteix en canvi social

La Carme Cols, nascuda al Bages l'any 1948 i el seu marit, en Pitu Fernández, de Cornellà i nascut l'any 1950, formen una de les parelles pedagògiques més influents del Baix Llobregat.

Ella, mestra, sempre ha tingut aquesta vocació per ensenyar als infants. De jove, abans d'exercir la seva tasca com a mestra a escoles, va començar a anar a l'esplai, on gràcies al tracte amb els nens i nenes d'allà, va adonar-se del que realment l'apassionava. A finals dels anys vuitanta, va rebre el Premi Ciutat de Barcelona.

Cols va destacar per la introducció dels elements naturals als espais escolars. Va començar a fer cursos com a formadora per a mestres sobre la importància d'aquests elements a l'escola bressol.

Fernández, mestre i especialista en tecnologia educativa, quan tenia entre setze i disset anys, va organitzar-se amb els seus companys d'adolescència en un centre social dirigit per uns capellans que eren molt revolucionaris. Ell va començar tocant la guitarra a les misses, i més tard, va crear el seu propi grup de folk. Tot aquest ambient va connectar amb la lluita del moviment obrer i social del seu barri d'Almeda a principis dels anys setanta, quan ja començaven a tremolar els fonaments del franquisme.

En tornar de la mili, la primera feina que va trobar va ser de mestre, mai ho havia provat, però el seu afecte pels nens va fer que s'enganxen a aquesta professió. Va formar-se a un centre de recursos pedagògics, on es va especialitzar en temes de tecnologia educativa. Gràcies a això, tots dos van poder donar pas a la seva pàgina web “El nou safareig”, per aconseguir mobilitzar el moviment de l'educació infantil. De principis del segle XXI i per “compartir la inquietud de repensar els seus espais exteriors amb el desig de crear entorns naturals de salut i benestar”, segons expliquen al propi blog.

“

“Els espais exteriors a les escoles són imprescindibles, és molt important crear entorns naturals de salut i benestar per l'educació dels infants”

“L'escola és un sistema molt encarcerat, en el que costa molt donar passes endavant, el que es fa sempre es posa en dubte”

“S'ha d'apostar per un projecte intergeneracional entre la gent jove i la gent gran: quan es diferencia a la gent només per l'edat, és quan els avis se senten discriminats”

”

Imatge de la trobada entre en Pitu i la Carme amb l'autora d'aquesta entrevista

La parella a casa seva, al municipi de Torrelles de Llobregat, on són molt coneguts

INTERGENERACIONALITAT COM A CAMÍ DE FUTUR

També la parella qüestiona la manera com la societat tracta la gent gran. “No estem d’acord amb les activitats pensades només per a la gent gran”, diu la Carme Cols. Aposten per projectes intergeneracionals on petits, joves i grans comparteixin vida i aprenentatges. Per tant, rebutgen residències que infantilitzen o despersonalitzen. Quan més discriminats se senten, és quan els diferencien dels altres pel fet de ser grans. Afirmen que les persones grans són capaces d’adaptar-se a les tecnologies i que cal lluitar contra aquesta mirada que els fa petits.

Continuant amb aquest projecte intergeneracional, destaquen la importància de “donar pas a les noves generacions”. És fonamental que l’experiència de la gent gran estigui present en els camins de la gent jove, per aconsellar-los i acompanyar-los, però se’ls ha de deixar que s’equivoquin perquè puguin aprendre, afegeixen. Destaquen el paper del savi i creuen que han de saber escoltar als joves, i d’aquesta manera, donar pas als que arriben.

“

“És important que la gent gran aposti per la curiositat i s’adapti a les noves tendències que van arribant, com ara les tecnologies i l’internet, s’ha de lluitar per això, ja que són capaces de fer-ho”

“La gent que ja ha viscut la seva etapa laboral, ha de deixar pas a les noves generacions que arriben, i acompanyar-les i aconsellar-les a què construeixin el seu propi camí”

”

EXPERIÈNCIES SENSE PREU

Transformar espais per a canviar infàncies

La trajectòria d’ambdós demostra que l’educació no és només un contingut curricular, sinó un ecosistema de relacions, espais i comunitat. La seva aposta pels entorns naturals. Reivindiquen que els espais exteriors poden transformar la manera d’aprendre i conviure, i que la presència de la natura és clau en el benestar infantil, per exemple, fent horts als patis de les escoles.

També defensen que la vellesa no ha de ser mai motiu de segregació: “no estem d’acord amb la metodologia de fer activitats només per la gent gran”, afirma Cols, perquè, argumenta que la coexistència entre infants i persones grans genera aprenentatges, autoestima i comunitat. Per això, rebutgen models que infantilitzen la gent gran i aposten per espais on totes les edats comparteixin vida.

Com a professionals de l’educació, també destaquen la importància de donar pas al món laboral a les noves generacions que arriben. “Un gran savi sempre sap escoltar als joves, i sap deixar que s’equivoquin”, asseguren. L’experiència de la gent gran pot fer un acompanyament, fins i tot arribant a aconsellar, però mai han de construir el seu propi camí.

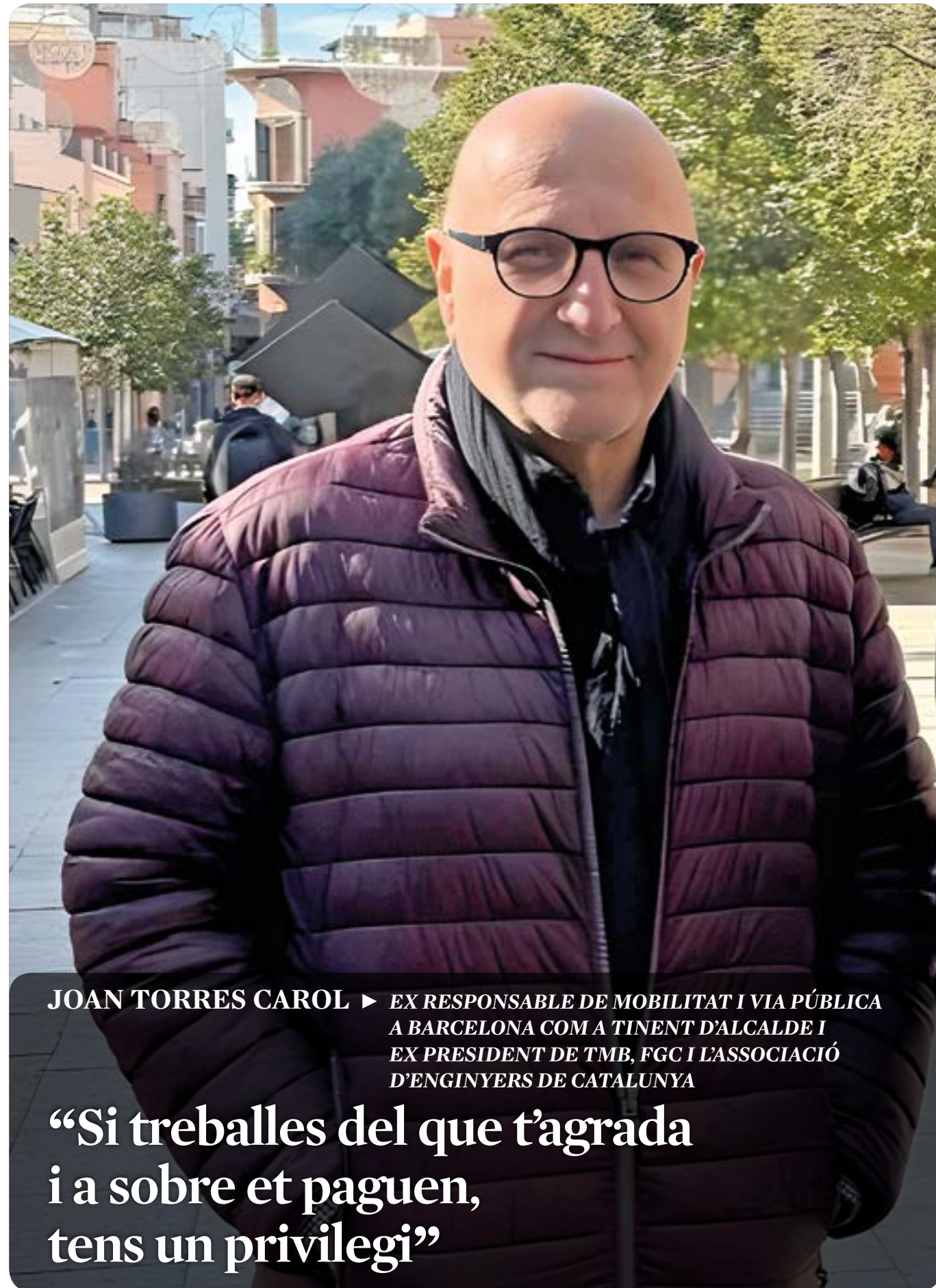

També al 2026
#CASTELLDEFELSAVANÇA

Ajuntament
de Castelldefels

JOAN TORRES CAROL ► **EX RESPONSABLE DE MOBILITAT I VIA PÚBLICA A BARCELONA COM A TINENT D'ALCALDE I EX PRESIDENT DE TMB, FGC I L'ASSOCIACIÓ D'ENGINYERS DE CATALUNYA**

“Si treballes del que t'agrada i a sobre et paguen, tens un privilegi”

“
La formació
humanística i crítica
de joventut va
marcar el caràcter i
la mirada social de
Joan Torres Carol
”

PER **SERGI MARINE GARCÍA**

La vida de Joan Torres Carol és un recorregut intens per la història política, social i urbana de Catalunya. Enginyer de formació i servidor públic per vocació, va ser una figura clau en l'ordenació del trànsit i la mobilitat de Barcelona durant dècades, amb un paper decisiu en la transformació que va culminar als Jocs Olímpics del 1992. Tanmateix, el seu relat comença molt abans, en un entorn familiar i educatiu que acabarien marcant la seva manera d'entendre el servei públic.

UNA EDUCACIÓ PLENA D'HUMANISME

Joan Torres recorda el seu pas pel Batxillerat com una etapa paradoxal: en plena dictadura, va tenir la sort de trobar professors que transmetien curiositat i criteri crític. Un d'ells, el professor Gil —pare de l'advocat i activista Gil Matamala i d'Ariadna Gil— va despertar en ell l'interès pel món cultural i social. Malgrat el context autoritari, formaven “una comunitat viva”: feien festes, visitaven museus, viatjaven a França i compartien una educació que “anava molt més enllà del franquisme”.

A la universitat va continuar alimentant aquest esperit crític. Entre filosofia, política i amistats marcades per la militància de l'època, va començar a forjar la seva mirada social: “La sensibilitat política ja estava contaminada”, diu somrient.

UNA INFANTESA ENTRE MOTORS I FONERIA

Torres va néixer a l'Hospitalet en una família de ferrers i industrials del Baix Llobregat. El seu pare tenia una petita fàbrica que produïa motors d'explosió que funcionaven amb

*Joan Torres i Carol
lluïa barba des de jove,
quan treballava de
tècnic a l'Ajuntament de
l'Hospitalet,*

Va ser tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona i responsable de la mobilitat amb l'alcalde Pasqual Maragall

Fill d'una família d'industrials del Baix Llobregat, va créixer entre ferritges, oli i foneria

La vocació tècnica i el context polític van portar-lo a estudiar Enginyeria de Camins en plena efervescència democràtica

Va liderar projectes pioners: regulació del taxi, ordenació del trànsit, càmeres urbanes i disciplina viària

Va tenir un paper clau en la preparació de Barcelona per als Jocs Olímpics del 1992

petroli, destinats tant a tasques agrícoles com a bombes hidràuliques per al delta del Llobregat. “Vaig mamar ferritges, oli i foneria”, recorda. Aquell entorn el va encaminar naturalment cap a una carrera tècnica.

El pare volia que estudiés Enginyeria de Camins —un títol reservat als joves que demostraven talent i vocació— i ell va entrar directament a l'escola, superant la via de selecció especial de la qual se sent encara orgullós.

COMPROMÍS SOCIAL DES DE LA JOVENTUT

Durant els estudis, el clima de canvi polític el va portar a implicar-se en un col·lectiu juvenil a l'Hospitalet, anomenat Alfa 63, un grup que combinava cultura, teatre i mobilització política. També es va sumar als sindicats universitaris catalans i al moviment estudiantil en plena transició.

Va obtenir una beca per treballar a Pegaso, però la crisi de l'empresa i la fallida d'aquell camí professional el van portar a presentar-se a una oposició municipal. I la va guanyar: va entrar a treballar a l'Ajuntament de l'Hospitalet amb només vint-i-pocs anys. Allà va conèixer l'alcalde Matías España, un home “fascista però apassionat per la ciutat”, del qual recorda anècdotes divertides i una obsessió: fer créixer la ciutat fins als 300.000 habitants.

EL SALT A BARCELONA

El 1979 arriben les primeres eleccions municipals democràtiques. Torres participa en la fundació del PSC i aviat és conegut dins del partit com una peça tècnica de confiança. Aquest prestigi el porta al Consell Comarcal i a la Corporació Metropolitana de Barcelona, on comença a treballar amb Pasqual Maragall. D'aquella etapa recorda un projecte que va marcar un abans i un després: la primera gran regulació del taxi metropolità, que va uni-

QUAN LA VIDA ES MOU

Un professional de la mobilitat i el servei públic

Nascut l'any 1943, Joan Torres Carol va créixer en una família d'industrials del Baix Llobregat vinculats a la mecànica i la foneria, un entorn que el va acostar des de molt jove al món tècnic. Enginyer de Camins, va combinar la seva formació acadèmica amb un compromís polític i social intens durant la universitat, vinculat a moviments culturals i estudiantils de la transició.

Va iniciar la seva trajectòria professional en el sector industrial fins que va accedir, per oposició, a l'Ajuntament de l'Hospitalet. Amb l'arribada de la democràcia municipal, el seu perfil tècnic el va situar ràpidament en llocs de responsabilitat dins l'àrea metropolitana. La seva experiència el va portar a col·laborar estretament amb Pasqual Maragall en la transformació de la mobilitat de Barcelona com a tinent d'alcalde de l'Ajuntament de la capital.

Va ser un dels impulsors de projectes clau com la regulació metropolitana del taxi, la modernització del trànsit urbà, la disciplina viària, la digitalització de la mobilitat i els preparatius per als Jocs Olímpics del 1992. Després de quinze anys en la gestió pública, va fundar un despatx de consultoria especialitzat en mobilitat, va assessorar el govern d'Andorra en la creació de la seva Agència de Mobilitat, va col·laborar amb la Fundació RAC i, finalment, va ser conseller a Renfe entre 2016 i 2023. Però abans, també va presidir Transports Metropolitans de Barcelona (TMB), Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) i l'Associació d'Enginyers de Catalunya, a més de conseller de Renfe Mercaderies.

ficar tarifes, taxímetres i condicions laborals. A partir d'aquell moment esdevé una figura central en la reorganització del trànsit a Barcelona.

ELS JOCS OLÍMPICS

Quan Pasqual Maragall arriba a l'alcaldia, li demana que assumeixi la direcció de mobilitat, trànsit i posteriorment via pública. Aquells anys van ser decisius: es van instal·lar càmeres de control, es va digitalitzar el trànsit, es va crear l'IMD, i sobretot es va aconseguir que la disciplina viària fos real, gràcies a un canvi clau: cobrar les multes efectivament. “Si no controles la disciplina, tens un caos”, afirma.

Amb l'arribada dels Jocs del 1992, Barcelona havia de ser una ciutat ordenada, fluïda i moderna. Torres recorda aquella època com una “aventura apassionant” on el trànsit es convertia cada nit en una pantalla plena de punts verds i vermells que ell seguia amb obsessió.

Després de 15 anys intensos, decideix deixar la política activa. Obre un despatx de consultoria especialitzat en mobilitat i comença a assessorar projectes arreu del país. Un d'aquests el porta fins a Andorra, on el cap de govern el fitxa per dissenyar la primera Agència de Mobilitat del país. Allà planifica semàfors, túnels, accessos i ordenacions urbanes que encara avui persisteixen.

Va ser membre del col·lectiu Alfa 63 de l'Hospitalet i de sindicats universitaris vinculats a la transformació social

L'arribada de la democràcia municipal i el creixement metropolità van impulsar la seva projecció cap a Barcelona

L'alcalde Pasqual Maragall va confiar en ell per dirigir la mobilitat, el trànsit i posteriorment la via pública de Barcelona

Va iniciar la carrera professional en empreses industrials fins que una oposició el va portar a l'Ajuntament de l'Hospitalet

Joan Torres Carol
amb l'autor
del reportatge
Sergi Marine García

Posteriorment participa en la creació de la Fundació RAC, orientada a la seguretat viària i a promoure comportaments responsables en la conducció.

L'ÚLTIM GRAN CAPÍTOL: RENFE

El 2016 rep una trucada inesperada: Renfe li ofereix ser conseller de la divisió de mercaderies. Accepta el repte fins al 2023. Explica que va viure de prop la complexitat de la separació d'Adif i Renfe, les lluites internes i la transformació de l'empresa. També va formar part de la Fundación de los Ferrocarriles Españoles.

Quan repassa la seva vida, Torres ho resumeix amb un somriure: "A la vida m'ho he passat bé: he treballat, he rigut, he viatjat, he tingut fills i nets... i he estat feliç". És pare i avi, apassionat del cinema, l'esport i especialment la motocicleta, amb una col·lecció de Bultaco i Alpina que explica amb orgull. Des de fa vint anys passa llargues temporades a Sant Llorenç de Morunys, on ha recorregut la vall a cavall i en moto.

Tot i superar un càncer de pròstata i algunes seqüeles posteriors, manté la vitalitat i el sentit de l'humor. Sobre el present, no té dubtes: "La meua etapa de compromís tècnic i polític ja ha acabat". Però continua seguint la mobilitat de Barcelona i defensa que sense dades, ordenació i racionalitat, "una ciutat no s'entén".

“

Familiar i vitalista,
reivindica una vida
plena: feina, salut, fills,
nets i passió
pels hobbies

Defensa una
mobilitat racional:
"Tot el que es pot
mesurar, es pot
millorar"

”

DEFENSA D'UNA MOBILITAT RACIONAL

"Tot allò que es pot mesurar,
es pot millorar"

La filosofia professional de Joan Torres es pot resumir en aquesta frase: "Tot allò que es pot mesurar es pot conèixer; allò que es pot conèixer, es pot gestionar; i allò que es pot gestionar, es pot millorar". D'aquesta idea en va néixer l'IMD, les primeres càmeres urbanes i sistemes digitalitzats de control del trànsit a Barcelona. També va impulsar proves pilot, carrers per a vianants en caps de setmana, espais per a la bicicleta i instruments per racionalitzar la via pública.

Considera que la mobilitat és un equilibri entre tecnologia, disciplina i planificació, i defensa que el gran repte actual és reduir l'entrada massiva de cotxes a Barcelona sense generar desigualtats: "Si entren un milió de vehicles cada dia, calen alternatives reals: ferrocarrils regionals potents i un metro més ràpid i ampli".

FIRA DE LA CANDELERERA

175 edicions de tradició, passió i futur

30, 31 de gener i 1 de febrer del 2026
Molins de Rei

www.candelera.cat

Ajuntament
de Molins de Rei

Més fàcil,
amb transport
públic

NÚRIA ARTOLÉ ► **PRESIDENTA DE L'ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DE LES PLANES D'OLESA DE MONTSERRAT**

“Jo prefereixo parlar de tercera joventut perquè és una nova etapa vital, no una continuació”

“

“A la mort no li tinc por, però sí al patiment i al dolor. M’espanta la idea de deixar de ser jo mateixa abans que arribi el final”

“Quan vius una pèrdua, la xarxa de suport és essencial. Els amics i les activitats t’ajuden a mantenir la ment ocupada i a sentir que encara formes part d’alguna cosa”

“L’accés a una residència ha de ser sempre voluntari. No es tracta amb objectes, sinó amb persones, i això exigeix sensibilitat i vocació”

”

PER J.V.V

Amb 64 anys, Núria Artolé és una d’aquelles persones que sostenen la vida comunitària sense buscar protagonisme. Ara jubilada, però administrativa de professió, vídua des de fa setze anys i mare d’una filla ja adulta, encapçala com a presidenta l’Associació de Veïns de Les Planes, on coordina activitats culturals, tallers i conferències mensuals sobre salut i benestar. Tot sense ànim de lucre. “Som un grup de persones molt unides, el que fem ho fem per ajudar-nos mútuament”, explica.

Ella mateixa es defineix com a “inquieta, creativa i al dia de tot”. Aquesta energia l’ha convertit en un referent del seu barri. “Em sento estimada, i això és el més important. Quan participes activament, la gent t’ho retorna”. La seva visió de la vida és pràctica: implicar-se, actuar i no quedar-se mai aturada.

UNA VIDA DE COMPROMÍS

El seu compromís social no és casual, des de jove, va entendre el valor del voluntariat, malgrat que el seu pare li recomanava el contrari. “Ell em deia que no m’hi fiqués en res, però sempre he fet exactament el contrari”, recorda. Aquesta actitud rebel i empàtica ha marcat el seu camí: “M’agrada ajudar, formar part de les coses, sentir que puc aportar”.

El seu pare va patir Alzheimer, una experiència que la va colpir profundament. “Em fa por el deteriorament cognitiu, no tant el físic. Amb el meu pare vaig veure com es perd la dignitat. Passes de ser qui ets a ser ‘la d’Olesa’. No m’agradaria que em passés”. La memòria és, per a ella, l’essència de la identitat. “Pots envellir amb arrugues, però perdre el record de qui ets és molt més dur”, sentència.

Pel que fa a la mort, parla amb serenor: “No li tinc por. El que em fa por és el dolor, el patiment”. Aquesta lucidesa és fruit d’un procés de pèrdues i aprenentatges. Quan va quedar-se vídua, la seva filla era adolescent. “Vaig haver de ser la policia bona i la poli dolenta. No era fàcil, però ho vaig fer com vaig poder”. Avui manté una relació molt pròxima amb ella i diu que el temps les ha ajudat a entendre’s millor.

L’ENTORN COM A XARXA DE SUPORT

Artolé creu fermament en el valor de la comunitat. “Sempre hi ha un amic o una amiga que t’anima a fer coses. La xarxa de suport és essencial per païr una pèrdua”. Al seu barri promou activitats per combatre la soledat no desitjada: “Hem començat a reactivar un programa per detectar situacions de risc d’aïllament. Per sort, de moment no hem vist casos de maltractament, però no sé si a altres municipis serà igual”, explica.

UNA NOVA MIRADA SOBRE L’EDAT

Artolé defensa des de jove que el més important és mantenir l’ètica i l’empatia

“

“A la meua jo de vint anys li diria que no pateixi tant per les coses i que es deixi portar; la vida sempre troba el seu camí”

“Les noves generacions tenen molt potencial, però cal acompanyar-les i donar-los eines per desenvolupar-lo amb criteri”

“Em fa por el deteriorament cognitiu, perquè amb l'Alzheimer es perd la dignitat. Ho vaig viure amb el meu pare i no m'agradaria passar pel mateix”

“Les residències han de canviar. Les ciutats sèniors i els habitatges amb serveis són una alternativa més digna i humana”

“S'hauria d'instaurar una assignatura humanitària a les escoles, que ensenyi a tractar bé les persones i a ser solidaris”

”

CANVI DE PARADIGMA

Cap a unes ciutats sèniors més humanes

Núria Artolé és partidària de repensar el model de residència tradicional. “Les ciutats sèniors o habitatges amb serveis són una alternativa molt interessant, més respectuosa amb l'autonomia de les persones”. Aquests espais, explica, permeten mantenir una vida activa i comunitària amb suport professional, però sense la rigidesa de les residències clàssiques.

Considera que cal impulsar polítiques que facilitin l'accés a aquests models i fer-los econòmicament viables. “Són massa cars per a la majoria de la gent. Caldria subvencionar-los o adaptar-los als ingressos reals de la població”. També defensa que l'entrada en una residència o centre assistit ha de ser sempre una elecció personal. “Ha de ser voluntari, mai imposat. I els professionals que hi treballen han de tenir vocació i sensibilitat”.

Tot i la seva implicació amb el col·lectiu sènior, Núria no s'hi identifica del tot. “Això de la tercera edat no m'agrada gaire. Jo en dic tercera joventut”. La seva manera d'entendre l'envelliment és positiva i dinàmica: “No ho veig com una continuació, sinó com l'inici d'una altra etapa vital”.

No s'ha sentit mai discriminada per l'edat. “Crec que és perquè tinc caràcter extravertit i sembla que sigui més jove del que soc”. Si hagués de posar-se una edat, diu rient: “Deu anys menys dels que tinc”. Per a ella, l'edat és una qüestió d'actitud més que no pas de calendari.

A diferència d'altres persones de la seva generació, no idealitza el passat. “Les noves generacions tenen molt potencial, però cal saber dirigir-lo”. Defensa que els joves actuals són més crítics i conscients de la realitat que els envolta. “Ara els preocupa poder treballar, tenir un sou digne i accedir a un habitatge. És normal: la societat els ha tallat les ales”.

Creu, però, que cal reforçar l'educació cívica i el respecte. “Potser hauríem d'ensenyar més valors a les escoles. No tot és competència i rendiment. Cal una assignatura que ensenyi a tractar bé les persones i a ser solidari”.

A diferència d'altres persones de la seva generació, Artolé no idealitza el passat

Perquè t'interessa

un planeta amb futur

Subscriu-t'hi

Perquè t'interessa.

LA VANGUARDIA

933 481 482

Truca'ns i t'explicarem les modalitats de subscripció que oferim

El dia del seu casament. Artolé és un referent del seu barri, on “em sento estimada, i això és el més important: quan participes activament, la gent t’ho retorna”

ESPIRITUALITAT I VALORS

La presidenta de l'Associació de Veïns de Les Planes observa amb interès els canvis morals i religiosos de la societat. “Hem passat d’una societat cristiana a una societat laica molt ràpidament, però l’espiritualitat encara hi és. Els valors, l’amor, la compassió, això no s’ha perdut”. No creu en la religió com a dogma, sinó com a transmissió de valors humans. “El més important és mantenir l’ètica i l’empatia”.

També es mostra crítica amb els mitjans de comunicació, que sovint, diu, invisibilitzen la gent gran o la tracten com un col·lectiu homogeni. “A mi no m’afecta gaire, però a altres persones els pot fer mal. Hi ha qui se sent ofès, i amb raó”.

CANVIS SOCIALS DEL FUTUR, PRESENT I PASSAT

Sobre el futur, la seva visió és pragmàtica. “No m’interessa la immortalitat. M’interessa la qualitat de vida”. És partidària de replantejar els models d’atenció a la gent gran. “Les residències tradicionals han de canviar. Hi ha iniciatives com les ciutats sèniors o els habitatges amb serveis que poden ser una alternativa digna i moderna”.

Malgrat la seva energia, reconeix que ara mateix hi ha coses que li fan respecte. “La tecnologia avança molt de pressa i això genera inseguretat. Sempre tens por que t’enganyin”. Per això insisteix que cal mantenir el “tu a tu” en els serveis: “El tracte personal i la confiança no es poden substituir amb pantalles”.

Quan se li pregunta pel passat, sobre què li diria a la seva jo de vint anys, no dubta: “Que no pateixi tant per les coses i que es deixi portar”. Una frase senzilla, però que resumeix tota una filosofia de vida: viure amb serenor, empatia i sentit comú.

“

“La meva germana em deia: ‘Potser haurien d’anar els pares a les escoles’, no em sembla tan mala idea”

“De què serveix allargar la vida si perds a les persones que estimes.

La immortalitat no m’importa, m’importa la qualitat de vida”

”

ASSIGNATURES PENDENTS

Aprenentatges no acadèmics

Per a Núria Artolé, el respecte i la solidaritat haurien de ser matèries obligatòries. “S’hauria d’instaurar una assignatura humanitària que ensenyés a tractar bé les persones. En altres cultures això és bàsic”.

Creu que la societat ha avançat molt en coneixement, però ha descuidat l’educació emocional i ètica. “Es parla molt de rendiment i competència, però poc de valors. I això es nota en el comportament de la gent jove”. No obstant, és optimista: “Ara les escoles comencen a fomentar el pensament crític i els debats, i això és molt positiu”.

Per a ella, els valors morals no depenen de la religió sinó de l’educació i de l’exemple quotidià. “L’espiritualitat no s’ha perdut, només ha canviat de forma. El més important és mantenir l’empatia i el respecte”.

NO US VOLEM VENDRE LA MOTO

ARA LA PODEU COMPARTIR

Mou-te de manera més sostenible amb la moto elèctrica compartida

DISPONIBLE EN 8 MUNICIPIS DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

Més informació
a l'app AMB Mobilitat
o al web www.amb.cat

AMB Àrea Metropolitana
de Barcelona

GUMERSINDO NUÑO ► TRESORER DE L'ASSOCIACIÓ DE GENT GRAN ESPLAI MONTSERRAT DE SANT VICENÇ DELS HORTS

“La infantesa va ser molt difícil, perquè vam passar molta fam i com nosaltres hi havia molta gent”

“

“Sant Vicenç ha canviat molt: abans tenia mala fama, ara és un poble tranquil”

“Els avis pels nets som referents, tot i que els hi fem una reganya de tant en tant”

“En alguns casals les activitats són només per gent gran, no entenc per què no deixen participar als joves”

”

Amparo Poveda i Gumersindo Nuño durant l'entrevista feta per Jordi Vizuete Valls

PER JORDI VIZUETE VALLS

Amb dotze anys va deixar l'escola i va començar a treballar. Primer carregant grava del riu, després conduint un carro, i finalment, amb només catorze anys, va entrar en un taller de torneria a Sant Vicenç dels Horts. Aquell ofici ja no l'abandonaria mai més. “Ha estat un ofici dur i complicat”, reconeix, “però ha estat tota la meva vida”.

Durant dècades va combinar la feina de torner amb tasques d'electricista de manera autònoma. Ho explica sense dramatismes ni orgull exagerat: “simplement era el que calia fer”. La seva vida laboral anava molt més enllà de l'horari oficial. De fet, diu que sovint plegava a les cinc de la tarda i continuava treballant fins tard per encàrrecs particulars.

Una de les experiències que recorda amb més detall és la mili. Per les seves habilitats amb els números, el van posar a gestionar la cantina i la comptabilitat. Explica que “mai vaig robar ni un duro”, però que entre propines i comandes va poder estalviar diners. Quan en parla, hi ha humor i orgull, però sobretot consciència del que representava tenir recursos en aquella etapa de la vida.

Avui, amb 83 anys, encara no ha deixat d'implicar-se en la comunitat. És tresorer de l'Associació de Gent Gran Esplai Montserrat i de la Vicentina, i continua ajudant amb assumptes d'electricitat quan cal. A qui li pregunta per què segueix treballant, respon amb una pregunta senzilla: “Què he de fer a casa?”. Per ell, la jubilació no és deixar de fer, sinó redirigir l'esforç cap al que té sentit.

La seva mirada sobre l'edatisme és matisada. No sent que personalment hagi estat tractat de manera injusta per l'edat, però reconeix que existeixen situacions en què les

GUMERSINDO NUÑO, encara que tothom li diu Nuño, va néixer a Santa Cruz de Mudela, a Ciudad Real. Va arribar a Catalunya amb cinc anys i recorda clarament la pobresa i les dificultats d'aquell període. Eren set germans i, com diu ell mateix, “vam passar molta fam”. Tot i això, guarda moments positius, com quan el mestre insistia que ell tenia talent per estudiar matemàtiques i li proposava a la família que li paguessin una carrera. La resposta sempre era la mateixa: no es podien permetre ni llibres ni despeses.

Gumersindo Nuño a una foto d'escola

Gumersindo Nuño va passar moltes calamitats, com tots els de la seva generació. A la fotografia, de jove

persones grans són tractades com si no fossin capaces. Diu que el problema no és la tecnologia en si, sinó el ritme amb què s'ha imposat: "No és que no ho entenguem, és que de vegades no ens donen temps".

Quan parla dels joves, també evita estereotips. Per ell, la clau és el respecte mutu i el model familiar. "Els meus nets ens estimen moltíssim", diu, i ho atribueix al fet d'haver mantingut un vincle actiu i present amb la família.

Si pogués retornar al seu jo adolescent, només hi afegiria un element: estudi. Reconeix que li hauria agradat tenir una carrera no ho diu amb amargor, sinó com qui reconeix una finestra que no va poder obrir. Tot i això, afirma que ha estat un home feliç i que el treball li ha donat estabilitat, identitat i xarxa social.

SENSE MALA FAMA

**Un poble fet de persones,
no d'estereotips**

Tot i haver viscut trajectòries diferents, l'Amparo i en Nuño coincideixen en un punt molt clar: no es pot jutjar una generació, ni una comunitat, per quatre persones desagrades o maleducades. Tant ella com ell rebutgen els tòpics sobre joventut, immigració o vellesa, i defensen que cada persona té la seva pròpia història i el seu propi camí.

També recorden que, anys enrere, Sant Vicenç dels Horts tenia mala fama. Expliquen que hi havia bars conflictius, grups de joves problemàtics i una imatge exterior que no ajudava. Però això diuen, ja és passat. Ara només en queda "el rastre", aquella influència residual que encara pot fer aparèixer alguna poma podrida o alguna "ovella negra".

Però ells ho tenen clar: el municipi d'avui és un poble de gent honesta, treballadora i orgullosa del que ha construït. Tant l'Amparo com en Nuño asseguren que aquí han trobat lloc, comunitat i reconeixement. I quan se'ls pregunta què significa Sant Vicenç dels Horts per a ells, la resposta és senzilla i contundent: Som feliços aquí.

“

“Els estudis pels joves és una cosa que hauria de ser fonamental i amb molt de valor; jo no vaig poder anar a la universitat perquè no hi havia calés”

“Cada generació té bons i dolents; això no canvia”

”

Viladecans

som poble,
soc ciutat.

Benvingut!

Avinguda del Segle XXI,
fotografiada el mes de maig del 2025.

MARIA CARME CASANOVA ► DIRIGEIX EL PROGRAMA "LA VEU DE LA GENT GRAN" A RÀDIO SANT BOI

“S’ha d’apostar per la qualitat abans que la quantitat: trobo un absurd lluitar contra la mort”

“

“Si construeixen pisos amb accés a serveis, que no siguin com residències ni presons, jo mateixa canviaria de casa per viure-hi. La gent gran necessita autonomia i dignitat, no caritat”

“Al llarg dels anys la passió es dilueix com un núvol, però l'estimació persisteix: en la vellesa, el sexe són els detalls, la companyia i l'afecte”

“El canvi no és tan difícil, però la gent gran no fem soroll. Si ens organitzéssim, potser se'ns escoltaria una mica més”

“Jo cobro 600 i el meu marit 800 euros, si ens haguéssim de pagar una residència, la d'aquí costa més de 2.000 euros”

”

PER J. V. V.

Maria Carme Casanova té setanta-sis anys i viu a Santa Coloma de Cervelló, és nascuda a Castelló, de pares emigrants, però es considera plenament catalana. Va créixer en una família humil, “que no pobre”, ja que, com explica: “érem rics en estimació”. La seva infantesa, “va ser una mica trista”, però marcada per l'esforç i la responsabilitat. Amb només onze anys ja treballava en una perruqueria, i a partir dels catorze ho combinava amb una feina en un despatx. “Tenia un vestit per tota la setmana”, recorda, amb serenitat.

UNA DONA LLUITADORA

Ara bé, la seva trajectòria és la d'una dona que s'ha fet a si mateixa, trencant silencis i esquemes. Una de les seves fites més destacades i que llueix amb orgull és que va ser la primera presidenta dona de l'Associació d'Atletes Veterans de la Federació Catalana i Espanyola d'atletisme. “Vaig lluitar per fer-me un lloc i que em valoressin com ésser humà, no com a dona”, comenta.

Aquella proactivitat la va acompanyar també quan va presidir durant catorze anys l'Associació de Comerciants de Sant Boi. Després de jubilar-se, lluny de retirar-se, va començar una nova etapa a Santa Coloma de Cervelló, on coordina el Casal de la Gent Gran. “La meua idea era que en un casal es facin més coses que jugar al bingo”, explica. Així, sota la seva empena, el casal s'ha convertit en un espai viu, amb activitats culturals, socials i intergeneracionals.

Dirigeix un programa radiofònic, La Veu de la Gent Gran, a Ràdio Sant Boi, on es parla “de coses interessants i útils per les persones des del punt de vista d'experts”. És un magazín obert a tothom, però especialment pensat per a la gent gran, amb temes que van des del benestar i la salut fins al cinema i la història. Es retransmet els dilluns de 16 a 18 de la tarda.

LA SENTÈNCIA D'UNA GENERACIÓ

Quan parla de les diferents generacions, ho fa amb orgull però també amb preocupació. “Malaauradament, els joves d'avui són uns pobres desgraciats, tenen més del que nosaltres teníem, però són menys del que nosaltres érem”, lamenta sobre el futur que els hi espera. Casanova no cau en la nostàlgia gratuïta, però sí que denuncia la manca d'esforç i de consciència col·lectiva. “Els joves a vegades em fan pena perquè no tenen les idees clares. Em preocupa l'augment dels votants de l'extrema dreta... potser perquè recordo els temps de la dictadura i m'encén la sang”.

Atribueix aquesta desorientació a una educació que ha perdut el seu fonament crític. “La societat i la política és la primera causa de la manca d'implicació dels joves. Els polítics semblen actors i actrius que interpreten el paper de llençar punyetes a l'oposició”. I afegeix que “la manca d'informació política en els àmbits familiars i acadèmics” contribueix a alimentar els extrems.

Maria Carme Casanova va créixer en una família humil, “que no pobre”, ja que, com explica: “érem rics en estimació”

“

“Si no conegués la meva edat, em posaria els mateixos anys: estic orgullosa de tot el que he viscut”

“Ara estic lluitant per un futur projecte, un menjador social, per aquelles persones que no saben cuinar i viuen soles, que s’assegurin un àpat al dia”

“S’ha perdut l’honradesa en els temps d’avui, la paraula parlada i una encaixada de mans no tenen valor”

”

Si ella li hagués de donar un consell a si mateixa quan era jove, per exemple quan va fer la primera comunió, diu que “em recomanaria que seguís fent allò que m’agrada”

Va ser la primera presidenta dona de l'Associació d'Atletes Veterans de la Federació Catalana i Espanyola d'atletisme

A més de l'esport, també va presidir durant catorze anys l'Associació de Comerciants de Sant Boi

VIURE MILLOR LA VIDA MÉS ENLLÀ DE LA LONGEVITAT

Quan parla de la vida, no idealitza la longevitat: “Si la vida ha estat satisfactòria, no veig la necessitat d’una immortalitat o arribar als 150 anys, ho trobo un absurd lluitar contra la mort. S’ha d’apostar per la qualitat abans que la quantitat”.

Casanova defensa una vellesa activa, implicada i reivindicativa. “El canvi no és tan difícil, però la gent gran no fem soroll”, diu amb un somriure mig irònic. “Hauríem d’agafar a totes les persones grans del Baix Llobregat i muntar una manifestació; llavors, potser, se’ns escoltaria una mica més”. Aquest esperit combatiu s’ha traduït en projectes concrets, com la seva lluita per crear un menjador social per a persones grans que viuen soles: “Per aquelles persones que no saben cuinar i viuen soles, que s’assegurin un àpat al dia”.

L'ORGULL DELS ANYS I ELS CANVIS DELS TEMPS

La colomina creu que l’experiència és una forma de saviesa que la societat no sempre sap reconèixer. “Si no conegués la meva edat i m’hagués de ficar uns anys a sobre, prefereixo posar-me els que tinc; em sento orgullosa de les meves experiències i vivències. La millor universitat que he tingut és la meva vida”.

Parla amb igual passió de l’ètica, la família i la responsabilitat. “S’ha perdut l’honradesa en els temps d’avui. La paraula parlada i una encaixada de mans no tenen valor. Abans el que es deia, anava a missa”. Lamenta la manca de confiança i la burocratització de la vida quotidiana, que, segons diu, “ha substituït el compromís pel protocol”.

També reflexiona sobre el paper de les noves tecnologies: “Les xarxes socials són com la pólvora, útil però perillosa”. No rebutja el progrés, però insisteix que “les institucions i empreses han de ser més solidàries amb les persones no adaptades a les noves tecnologies”. Aquesta mirada inclusiva i empàtica resumeix la seva manera d’entendre la vida: no es tracta només de sobreviure, sinó de viure.

La seva trajectòria és, en definitiva, una lliçó de resistència i humanitat. “Considero que he tingut èxit pel meu mèrit, però sobretot pels mèrits de grup”, afirma amb humilitat. “Sempre he estat una persona molt persuasiva, tothom és necessari i ningú és imprescindible”, detalla. També menciona que si ella li hagués de donar un consell a si mateixa quan era jove diu que, “li recomanaria que seguís fent allò que li agrada”.

L'AMOR ES MANIFESTA

El desig que madura

Per a Maria Carme Casanova, la sexualitat no s’esvaeix amb el temps: canvia de forma, però no de fons. “Al llarg dels anys la passió es dilueix com un núvol, però l’estimació persisteix”, afirma amb la serenitat de qui entén que el desig també pot ser tendresa. Explica que “la sexualitat queda en un segon pla, en el sentit que es transforma”; i matisa que “lògicament també hi ha relacions sexuals en el sentit tradicional, però la companyia, l’afecte, els detalls són el verdader sexe en la vellesa”. La seva visió trenca tòpics i reivindica una mirada més àmplia sobre el plaer: la intimitat no desapareix, evoluciona. “Clarament, cada cas i parella és un món”, afegeix, recordant que l’amor madur no té receptes universals. La seva reflexió posa en valor una dimensió de la vellesa sovint silenciada: la del cos que estima i encara sap emocionar-se.

UN PROBLEMA INSOSTENIBLE

Residències i dignitat

Des de la seva experiència com a voluntària i una de les responsables del Casal de la Gent Gran de Santa Coloma de Cervelló, coneix de prop la realitat de les persones grans del municipi. “Jo cobro 600 i el meu marit 800 euros; si ens haguéssim de pagar una residència, la d’aquí del municipi costa més de 2.000 euros”, denuncia amb contundència. La seva crítica no és només econòmica, sinó també moral: “Si construeixen pisos amb accés a serveis, que no siguin com residències ni presons, em vendria o canviaria la meva casa per anar a viure allà”. Reclama un nou model residencial basat en l’autonomia i la convivència, on la dependència no signifiqui pèrdua de dignitat. El seu compromís va més enllà del discurs: actualment impulsa un projecte de menjador social “perquè les persones grans soles tinguin garantit, almenys, un àpat al dia”.

“

“Fer-me gran no m’espanta, m’espanta fer-me vella, envellir de cervell i de cor, el deteriorament. Igual que a la mort no li tinc por, més aviat em fa por patir”

“S’ha de saber amb quines persones comptes i quin paper tenen a la teva vida. Hi ha coses que sense la companyia de persones excepcionals no podrien tirar endavant amb una persona sola”

”

Maria Carme Casanova sempre ha estat una dona d’acció. Actualment impulsa un projecte de menjador social “perquè les persones grans soles tinguin garantit, almenys, un àpat al dia”

JUAN ANTONIO GALLARDO OCAÑA ► PROFESSOR I MÚSIC DE GAVÀ

“El problema és la invisibilitat: desapareix el lloc de treball i desapareixes tu; aleshores ja no existeixes”

“

“Les relacions intergeneracionals són superpositives: trenquen els estereotips i ens fan visibles”

“El que has de fer en aquesta vida és ser bona persona i fer el mínim mal possible a ningú”

“Ser professor m’ha ensenyat que l’educació no és imposar coneixements, sinó establir un pacte basat en el respecte i la coherència”

”

PER J. V.V.

La seva vida ha estat marcada per la docència i l’aprenentatge continu. Des de la seva infantesa a Alcaudete, Jaén, fins als seus estudis de Biologia a Granada, sempre va entendre l’educació com una manera de viure. “Ser professor ha estat la meua vocació. Realment m’ho he passat molt bé”, afirma amb convicció.

Durant la seva carrera, va desenvolupar una pedagogia basada en l’empatia i la negociació. “Amb els adolescents la idea era el pacte. Tu proposes unes normes i ells les compleixen, i tu també. Perquè un adolescent és blanc o negre, no entén matisos”. Per a ell, l’educació és un intercanvi de confiança: ensenyar sense humiliar, escoltar sense imposar. “Les metodologies dels temps d’abans no eren les millors; m’alegro que la vida acadèmica i pedagògica hagi canviat al llarg dels anys”, relata.

EL VALOR DE SEGUIR PRESENT

La seva jubilació “no va ser un punt final”, sinó una nova etapa. Com a voluntari al col·legi, Juan Antonio continua contribuint a la comunitat educativa, ara des d’un altre lloc: l’hort escolar. “Allà els nens cultiven, aprenen i s’emporten allò que hi creix. Tot això té una sèrie de valors, i ells ho perceben com molt positiu”, comenta.

Per a ell, la clau de l’envelliment actiu és mantenir la connexió amb l’entorn i amb les noves generacions. “El problema que nosaltres tenim, d’alguna manera, és la invisibilitat. Desapareix el lloc de treball i desapareixes tu. Aleshores ja no existeixes. Calen iniciatives on es fomenti d’alguna manera continuar sent visible, amb les teves virtuts, per ajudar; penso que és positiu”, argumenta.

Des de l’associació Gent Gran i el Fòrum G3 de Gavà, Juan Antonio promou activitats que trenquen la bretxa generacional. I explica que creu fermament en el valor d’aquestes trobades: “Les relacions intergeneracionals són superpositives, trenquen els estereotips i ens fan veure d’una altra manera”.

No obstant això, adverteix sobre la manera de com sovint es plantegen a les escoles. “Quan es porten els nens a les residències, indirectament estàs creant un estigma o tòpic de vulnerabilitat sobre la vellesa. Els joves veuen allà un possible futur, i el futur és dur en algunes ocasions”. La seva proposta és invertir el model: “Hi hauria també d’afegir-se una altra iniciativa, però al revés: que les persones grans anessin als instituts o col·legis i aportessin la seva experiència, la seva professió o la seva història de vida. Això sí que és pràctic i positiu”. Perquè per a Juan Antonio, la intergeneracionalitat no hauria de ser un concepte, sinó una pràctica quotidiana.

JUAN ANTONIO GALLARDO OCAÑA amb 68 anys i gairebé mig segle exercint de docent sosté: “Jo crec que vaig ser millor professor que alumne”, diu rient sobre el que ha estat la seva professió al llarg de la vida. Després de gairebé quatre dècades ensenyant biologia al col·legi Santo Ángel de Gavà, es va jubilar el 2021. Però lluny de desvincular-se’n, continua anant al mateix centre com a voluntari: “M’he ficat en un hort escolar. Hi vaig un dia, hi estic una estona, faig alguna activitat amb els nens... M’he adonat que és superenriquidor”.

“

Quan els nens van a residències només veuen la vellesa com a vulnerabilitat; cal canviar la mirada i portar la maduresa dels grans a les escoles”

“La música m’ha acompanyat tota la vida: és una eina per crear comunitat, animar, socialitzar i mantenir viva la il·lusió”

“El meu cap és igual que quan tenia divuit anys, però el cos ja no acompanya tant. I, tot i això, intento continuar igual d’actiu”

“La mort no m’espanta: el que realment inquieta és el procés, el dolor o la pèrdua de lucidesa, però és llei de vida”

“Si hagués de donar un consell al meu jo de vint anys, li diria: sigues bona persona, intenta fer el mínim mal possible”

Cada cop hi ha més consens sobre l’edatisme com una realitat, però queda molt de soroll per fer”

”

UN MÓN DE CANVIS

Tot i que no renega de la modernitat, Juan Antonio percep que el progrés tecnològic ha portat noves desigualtats. “Rebo cada dia entre cinc i deu trucades de números no desitjats. Intenten enganyar-me a través d’aquesta maquineta”, assenyala el mòbil. La bretxa digital s’ha convertit en una forma d’exclusió silenciosa. “Falta una solidaritat tecnològica, una solidaritat digital”, afirma. Critica la manca d’empatia envers les persones grans en els entorns digitals i burocràtics. “Hi ha dificultats que s’estan convertint en discriminacions per raó d’edat, per raó d’adaptació tecnològica”.

Si l’educació ha estat la seva professió, la música ha estat el seu refugi en aquest món accelerat. “Des de molt jove tocava la guitarra i componia les meves cançons. Em presentava a festivals de música folk”, recorda. Avui continua tocant en grups de rock, ha gravat tres discos i participa en espectacles mensuals on conflueixen teatre, coral i dansa. “La música et té entretingut, que és l’important. És superpositiu perquè et manté animat”.

Per a ell, la música és una eina de socialització i de salut emocional. “Si tens al cap certes coses per fer, has de tenir il·lusions, objectius... els meus moltes vegades estan relacionats amb la música”, sosté. És la seva manera de practicar l’envelliment actiu: a través de la creació, l’aprenentatge i el gaudi compartit a través de plataformes com YouTube, on se’l pot escotar en el seu perfil: @Nono Gallardo.

LUCIDESA DAVANT DEL PAS DEL TEMPS

Juan Antonio parla de l’edat amb una serenitat contagiosa. “El meu cap, t’ho juro de veritat, és igual que quan tenia 18 anys”, diu, conscient dels canvis físics, però segur de la seva claredat mental. Quan se li pregunta si tem el deteriorament cognitiu, respon sense dramatismes: “El que hagi de passar, passarà. Intentaré ser positiu i lluitar el possible perquè allò no arribi”.

Accepta l’envelliment com una llei natural: “La mort és un procés natural que a tots ens arriba. No cal tenir-li por”. A les seves classes solia explicar-ho de manera gràfica: “Agafava

ELS TEMPS CANVIEN

Avaluar per motivar, no per castigar

Juan Antonio Gallardo defensa una manera d’educar basada en el respecte i la motivació. Explica que a començaments del segle XXI es va introduir als centres una nova metodologia d’avaluació que combinava continguts i actitud: “El 80 % de la nota era pel coneixement, i el 20 % per l’actitud”. A ell, diu, li va semblar una idea “fantàstica”. Com a professor, va decidir aplicar-ho d’una manera molt pròpia: “Jo no en restava, sempre sumava”. Els exàmens eren sobre vuit punts, i els dos restants depenien del comportament i la implicació de l’alumne. Si tenia positius, li apujava una mica la nota”.

Per a Juan Antonio, aquesta metodologia canvia completament la relació amb l’alumnat adolescent. “No entenen el càstig, però sí que entenen la recompensa”. La seva màxima és clara: avaluar per motivar, no per castigar

Juan Antonio Gallardo Ocaña de jove. Per a ell, la música és una eina de socialització i de salut emocional

un metre i deia als alumnes: quant de temps viuràs tu? Cent anys? Doncs mira, aquí ho tens, cent centímetres. On ets tu? Aquí. On sóc jo? Aquí. I em queda això. És matemàtica pura”.

Si tingués davant seu el seu jo de vint anys, Juan Antonio no dubtaria en el consell: “El que has de fer en aquesta vida és ser bona persona. Fer el mínim mal possible a ningú. Segurament cometrem errors, però que al final puguis dir: he intentat fer-ho bé”.

Imatge d’unes vacances quan era jove. Després de gairebé quatre dècades ensenyant biologia al col·legi Santo Àngel de Gavà, es va jubilar el 2021, però lluny de desvincular-se’n, continua anant al mateix centre com a voluntari: “M’he ficat en un hort escolar”, assenyala

ENTRA PER LES ORELLES I ET TOCA EL COR

La música, molt més que un passatemps

Per a Juan Antonio Gallardo, la música és una eina de cohesió i de benestar col·lectiu. “Des de jove tocava la guitarra i componia les meves cançons; la música sempre m’ha acompanyat”, explica. Ja jubilat, continua actuant amb grups locals i participant en espectacles organitzats amb el Fòrum G3 i les entitats de gent gran de Gavà.

“Fem música, teatre, sardanes... Ens té entretinguts i ens manté vius”, diu. A més, sovint porta aquesta energia a residències i centres de dia, on anima persones grans amb cançons populars i moments compartits. “És una manera d’ajudar i de socialitzar. A tothom li agrada la música, d’una mena o d’una altra”. I conclou amb senzillesa: “Si tens objectius i il·lusions, la vida sona millor”

“

Creu que va ser millor professor que alumne, diu rient sobre el que ha estat la seva professió al llarg de la vida

”

MARÍA LUISA MUÑOZ GONZÁLEZ ► ATLETA D'ELIT DE VILADECANS

**“Envellir no és una derrota,
és un procés”**

“

“Vaig fer el meu últim Mundial gairebé amb 42 anys. He estat longeva, molt longeva, i mai no vaig pensar que l'edat fos un fre. Amb constància i bons hàbits es pot mantenir el rendiment durant molts anys”

“Als trenta anys et sents ple d'energia i amb ganes de menjar-te el món, sigui quina sigui la teva disciplina. Però si t'ho treballes bé, aquesta sensació pot durar molt més del que la gent creu”

“L'activitat grupal dona vida. Quan et mous i et relaciones, et sents viu; en canvi, a casa, la ment s'apaga. Cal sortir, caminar, participar. El moviment és l'antídot contra l'envelliment”

”

PER JORDI VIZUETE VALLS

María Luisa Muñoz González va descobrir l'atletisme a l'escola, amb 14 anys, i mai no el va abandonar. Nascuda a Puente Genil (Còrdova) i establerta des de petita a Viladecans, va convertir la seva afició en una professió que la va portar a representar Espanya en competicions internacionals i als Jocs Olímpics. Ara, retirada de l'elit, dedica la seva vida a entrenar noves generacions a pistes d'atletisme com les de Sant Boi i Barcelona.

L'EDAT COM A ALIADA

“Vaig fer el meu últim Mundial gairebé amb 42 anys. He estat longeva, molt longeva”, recorda. Per a ella, l'edat mai no ha estat un fre: “Als 30 anys estàs molt bé, et manges el món, sigui quina sigui la teva disciplina”. Considera que la maduresa física pot conviure amb el rendiment si s'entrena amb intel·ligència i constància.

La seva experiència li ha ensenyat que l'envelliment esportiu no depèn només de la genètica, encara que “la genètica és determinant, sobretot en la longevitat”. Explica que “als 30, els fisiòlegs de la Selecció em deien que tenia deu anys menys”. La clau afegeix, és en l'estil de vida: “El primer factor d'augment de la longevitat és la medicina, però el segon és l'esport. Sens dubte”.

ELS HÀBITS ACTIUS

Muñoz González subratlla que l'edat no ha de limitar el moviment. “Els bons hàbits estan vinculats als valors que t'aporta l'esport”, assegura. Mantenir el cos en funcionament és, per a ella, una manera de mantenir també la ment: “La part mental ha millorat moltíssim. Abans no se'n parlava i ara es treballa per evitar la pressió o l'ansietat”.

El seu missatge és clar: la longevitat no s'improvisa. “Si tens salut, aprofita-la. I si no, adapta l'activitat al cos, però no t'aïllis”. Considera que la salut no es redueix a l'absència de malaltia, sinó a la continuïtat del vincle social i del propòsit personal.

L'ACOMPANYAMENT ÉS CLAU

Una recomanació que ofereix és no quedar-se a casa. “Que surtin, que caminin, que s'apunten a activitats, ball, natació, el que sigui”. L'activitat grupal, més enllà de l'aspecte físic, reforça l'autoestima: “L'esport o qualsevol activitat d'equip dona vida. Fa que les persones es reflectixin els uns en els altres i se sentin vives”.

Maria Luisa va descobrir l'atletisme a l'escola, amb 14 anys i des de llavors no ha parat

“

“El primer factor d'augment de la longevitat és la medicina, però el segon és l'esport”

“Envellir activament no és un privilegi reservat als esportistes d'elit. És una elecció personal en compartir temps amb altres i mantenir viva la curiositat pel món”

“He tingut lesions, moments difícils i pèrdues, però sempre he tornat a entrenar. L'activitat física m'ha ajudat a mantenir l'equilibri, fins i tot quan tot semblava parar-se”

“Vaig competir embarassada de tres o quatre mesos. L'embaràs va anar perfecte, una de les millors etapes de la meua vida”

”

UN CAMÍ DE MOLTES PASSES

Un llegat memorable

María Luisa Muñoz González va néixer el 6 de maig de 1959 a Puente Genil (Còrdova) i es va traslladar amb la seva família a Viladecans (Barcelona) amb cinc anys. Allà va començar a practicar atletisme a l'escola, impulsada pel seu professor d'educació física. Als 14 anys va ser fitxada pel Club Natació Barcelona, un dels referents de l'atletisme català dels setanta.

Durant la seva carrera va destacar en proves de fons i marató. Va ser campiona d'Espanya de mitja marató el 1993 i aquell mateix any va batre el rècord nacional amb 2 h 31 min 01 s. Va assolir la seva millor marca personal el 1996 (2 h 28 min 59 s) i va representar Espanya en la marató dels Jocs Olímpics de Sydney 2000, quan tenia 41 anys. Després de retirar-se, es va formar com a entrenadora per la Real Federación Española de Atletismo i des de llavors dirigeix grups de corredors i joves atletes a Sant Boi i Barcelona.

Avui continua vinculada a l'atletisme català i reivindica millors infraestructures al seu municipi natal, Viladecans, que tot i la seva reivindicació compte amb el suport d'altres atletes olímpics, el municipi no disposa encara de pista d'atletisme. Sense dubte la seva trajectòria i el seu discurs la converteixen en una de les veus més respectades del fons femení espanyol.

El seu compromís actual combina l'ensenyament tècnic amb l'acompanyament personal: “Intento que els nois i noies entenguin que estudiar i formar-se és tan important com entrenar”. Per a ella, l'educació física i la formació moral són inseparables.

Muñoz González observa que moltes persones grans no s'identifiquen amb els estereotips de la vellesa passiva. “La ment s'obre quan et relaciones, quan et mous. A casa, la ment s'apaga”. Per això insisteix en la necessitat de “buscar grups, caminar, sortir”, com a forma de mantenir-se mentalment jove.

COHERÈNCIA I RESPECTE AMB L'EDAT

“L'edat s'ha de portar amb orgull. Tots hem tingut 20, 40, 60... i tant de bo arribem a més”, afirma. Aquesta consciència li dona autoritat per demanar un canvi de mirada social: “Cal ser respectuós amb la gent que ha tingut el seu moment i que ha estat referent. Envellir no és una derrota, és un procés”.

A l'atletisme, diu, l'edat no es menysprea: “Si continues tenint registres, se't respecta, encara que tinguis 40”. Però reconeix que en altres esports o en els mitjans de comunicació “a vegades es parla de l'edat com d'un defecte. En el futbol, per exemple, es diu ‘ja està per retirar-se’, quan potser està rendint igual”.

EL VALOR DE L'EXEMPLE

Muñoz González continua treballant cada setmana amb joves atletes i corredors adults. “Jo practico tres cops per setmana i tinc runners de totes les edats”, explica. Veure'ls avançar li

Considera que mentre no li falli el cap i el cos, continuarà entrenant i afirma que “qui fa esport viu més, però, sobretot, viu millor”

confirma que l'edat no impedeix aprendre ni millorar. “Mentre no em falli el cap, continuaré entrenant. El meu entrenador té 84 anys”.

L'exemple, sosté, és la millor manera d'educar en longevitat: “Els valors de l'atletisme no tenen res a veure amb el futbol. En la nostra disciplina, el companyerisme està per sobre de guanyar. Si un company cau, l'aixeques”. Creu que aquesta manera d'entendre l'esforç també prolonga la vida activa, perquè “t'ensenya a mantenir-te serè, a respectar el teu cos i els altres”.

ATLETISME PER TOTES LES EDATS

L'esport en la vellesa activa

A la pista d'atletisme de Sant Boi, María Luisa Muñoz González entrena no només joves promeses, sinó també un grup de persones grans conegut com ‘Les Fieres’. Els integrants júnior practiquen atletisme adaptat i uns entrenaments de manteniment diversos cops per setmana.

“L'esport o qualsevol activitat grupal els dona vida. Es reflecteixen els uns en els altres i se senten vius”, explica Muñoz González. Segons ella, la clau no és competir, sinó compartir: “La ment s'obre quan et relaciones, quan et mous. A casa, la ment s'apaga”.

Aquests grups confirmen que l'atletisme pot ser una eina social per combatre la soledat i millorar la salut funcional. Caminar, trotar o simplement reunir-se a la pista serveix per mantenir el cos actiu i l'ànim alt.

“

“Vaig haver de marxar vint dies seguits a Madrid a entrenar, deixant el meu fill a casa. Aquell temps em va generar ansietat, però també em va fer més forta”

“Soc de Viladecans, però allà no hi ha pista d'atletisme. És increïble que una ciutat amb nou olímpics encara no tingui unes instal·lacions mínimes”

”

“

“A Sant Boi treballem amb il·lusió, però ens agradaria més implicació de l'ajuntament. Hi ha hagut moments en què hem estat alguns mesos en situacions crítiques”

“L'atletisme no pot dependre només de la passió dels entrenadors. Cal estructura, suport i reconeixement. Sense això, molts joves acaben deixant-ho”

”

UNA VISIÓ VITALISTA DEL TEMPS

La seva filosofia resumeix una convicció que es repeteix en tota la seva conversa: “He gaudit del que la vida m’ha donat. L’important és mantenir-se actiu i saludable”. Parla amb serenor del seu passat i sense dramatismes de l’edat. “L’edat cronològica és una cosa, i una altra el com realment et sents”, diu amb ironia.

Per això, quan li pregunten quin consell donaria al seu jo de vint anys, respon sense dubtar: “Que continuï gaudint de l’esport, però que estudiï i es formi. La formació et sosté”. Aquesta síntesi entre cos i ment defineix la seva manera d’entendre la longevitat: equilibri, coherència i continuïtat.

Per a María Luisa Muñoz González, envellir activament no és un privilegi dels esportistes, sinó una elecció a l’abast de tothom. “Qui fa esport viu més, però, sobretot, viu millor”, resumeix. En les seves paraules es condensa una ètica senzilla: moure’s, compartir i mantenir la curiositat. La longevitat, en el seu cas, no és una dada biogràfica, sinó una manera d’estar al món.

A la pista d’atletisme de Sant Boi, María Luisa Muñoz González entrena no només joves promeses, sinó també un grup de persones grans conegut com ‘Les Fieres’

Si l'edat no em limita, per què ho has de fer tu?

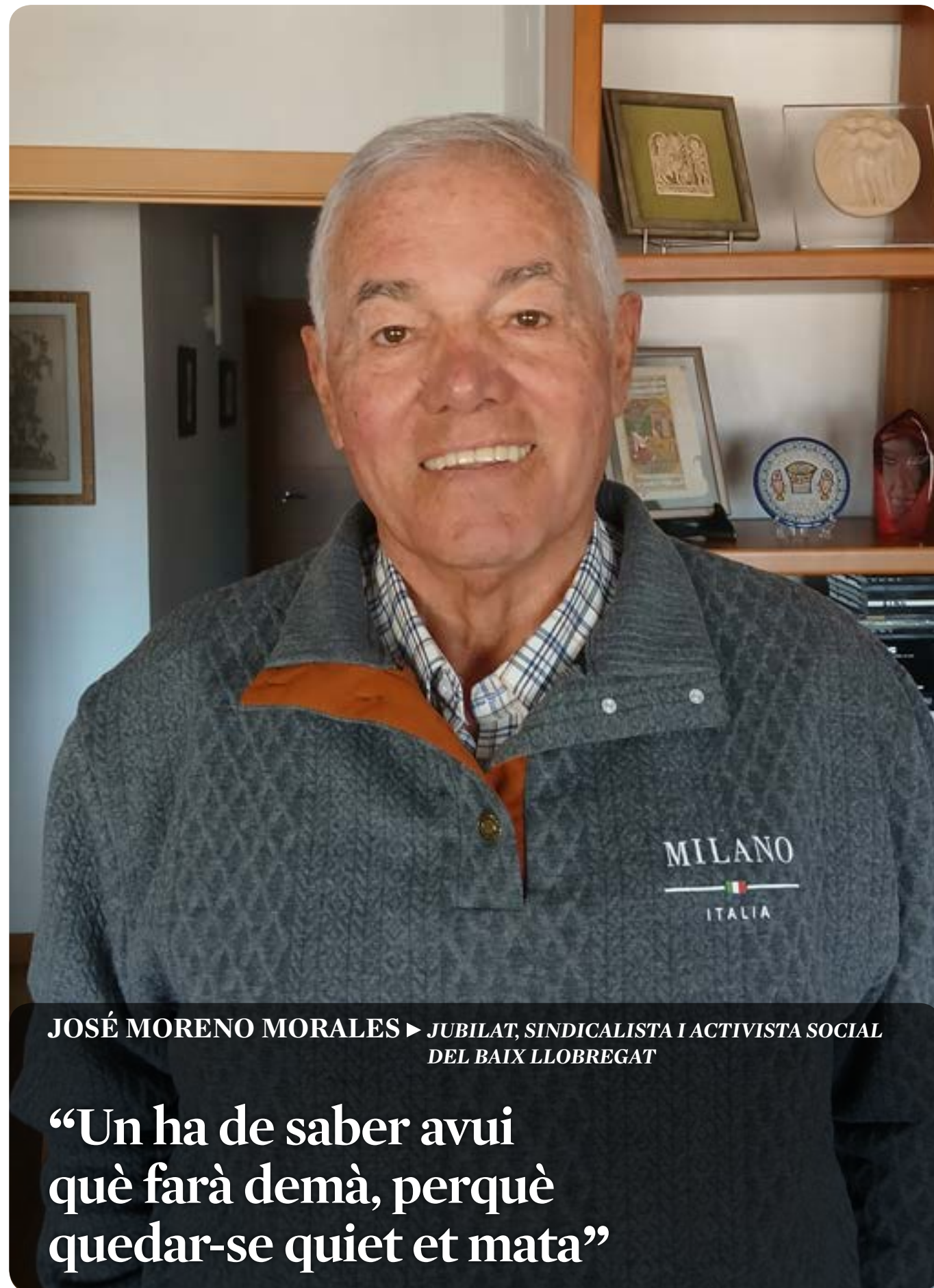
L'edatisme és discriminació

La Diputació de Barcelona i els ens locals de la província treballem per una societat més inclusiva i justa. Pobles i ciutats on totes les persones, tinguin l’edat que tinguin, siguin reconegudes pel seu talent i la seva experiència i on pugin viure i envellir amb serveis de qualitat.

www.diba.cat/edatisme

**Diputació
Barcelona**

JOSÉ MORENO MORALES ► JUBILAT, SINDICALISTA I ACTIVISTA SOCIAL DEL BAIX LLOBREGAT

“Un ha de saber avui què farà demà, perquè quedar-se quiet et mata”

“

“Tots anirem arribant a complir anys: això ho hauríem de pensar abans de decidir com tractem la gent gran”

“El canvi climàtic no és opinable: és real. No cal catastrofisme, però sí responsabilitat amb el que deixarem a qui vindrà”

“Mai és tard per començar alguna cosa nova: vaig entrar en una coral per provar, i fa setze anys que hi canto”

”

PER J. V. VALLS

Als quinze anys comença la seva vida laboral i poc després emprèn un primer desplaçament que serà decisiu: el seu viatge cap a Madrid, on treballa en una granja escola. “Allà vaig aconseguir el carnet de conduir i em van donar un premi, cosa que em va fer sentir valorat”, relata. Aquell reconeixement, que pot semblar anecdòtic, es va convertir en un primer senyal que li mostrava que podia créixer més enllà del que s’esperava d’ell. Aquella confiança emergent l’acompanyaria també en el següent gran pas de la seva vida.

Amb dinou anys arriba a Catalunya, on encadena diverses feines fins que s’incorpora a SEAT, empresa en què treballarà durant trenta-sis anys. “Vaig entrar com a especialista i vaig acabar com a cap de primera”, explica amb orgull. Aquesta trajectòria laboral, consolidada amb esforç i constància, va anar en paral·lel a un altre vessant vital que acabaria marcant-lo profundament: la implicació sindical i política.

Deu anys després de començar a SEAT, es vincula al sindicalisme i accedeix a la política municipal, convertint-se en regidor a l’Ajuntament d’Abrera i, posteriorment, en secretari general de jubilats i pensionistes d’UGT del Baix Llobregat i de Catalunya. La seva història professional, per tant, no s’explica sense aquesta voluntat de representació i de defensa col·lectiva.

LA CARA OCULTA DE LA JUBILACIÓ

Per això, quan arriba la jubilació, Moreno no l’entén com un punt i final, sinó com un canvi de ritme que permet continuar tot allò que ja havia encetat. “El gran error és pensar que amb la jubilació tot s’acaba. Jo ho veig com una continuïtat”, afirma. De fet, la seva agenda ho demostra amb rigor: els dilluns assisteix a classes d’història; els dimarts, a sessions formatives universitàries; els dimecres, assaja amb una coral; i la resta de dies els reparteix entre vida social, caminades i l’hort quan troba el moment. Aquesta activitat sostinguda respon a una convicció que repeteix sovint: “Un ha de saber avui què farà demà; quedar-se quiet et mata”.

Des d’aquesta experiència vital tan activa, lamenta que moltes persones jubilades no tinguin informació ni orientació quan surten de la vida laboral. “Hi ha molta oferta cultural i social, però molt poca difusió. Hi ha gent que vol fer coses, però no sap on anar”. Aquesta crítica s’estén també als mitjans de comunicació, que, segons diu, continuen transmetent una imatge esbiaixada de la gent gran: “Apareixem poc i malament. O ens infantilitzen o ens retraten com a dependents”. Moreno reclama referents reals, persones que mostrin que envellir no és retirar-se del món, sinó participar-hi d’una altra manera.

JOSÉ MORENO té 76 anys i la seva història comença en un poble agrícola de Toledo, en una família nombrosa. “La meva infantesa va ser preciosa: jocs al carrer, animals, aire lliure”, recorda. Era una vida senzilla, marcada pel ritme del camp, però també impregnada d’una curiositat que l’escola li despertava dia rere dia. “M’hauria encantat estudiar més, però als onze anys ja era més necessari treballar que continuar estudiant”, explica, assumint amb naturalitat un destí que, tanmateix, no va apagar mai les seves ganes d’aprendre.

Dues imatges de José Moreno durant el seu servei militar

Imatge amb la seva dona. La seva actitud vital es guia pel convenciment de que “mai és tard per començar alguna cosa. Jo vaig entrar a una coral sense saber si m'agradaria i ja fa setze anys que canto”

José Moreno fa 20 anys durant un viatge. Ara, no para: els dilluns assisteix a classes d'història; els dimarts, a sessions formatives universitàries; els dimecres, assaja amb una coral; i la resta de dies els reparteix entre vida social, caminades i l'hort

“

“Un treballador sol està venut; unit té veu”

“La tecnologia ajuda, però no pot substituir el tracte humà. Necessitem models híbrids perquè ningú quedi enrere”

“Els joves d'avui estan més preparats i tenen més sensibilitat social. Veig més respecte i ganes d'entendre altres etapes de la vida, i això per mi és esperançador”

”

VISIÓ GENERACIONAL, POLÍTICA I SINDICAL

Aquesta mirada pràctica s'estén també a les relacions entre generacions, un àmbit en què percep una clara evolució. “Els joves d'ara estan més preparats, tenen més sensibilitat social”, afirma. Tot i això, adverteix que encara hi ha discursos polítics que busquen dividir: “Hi ha partits que utilitzen la por dels joves per dir-los que els immigrants són el seu problema”. Parla amb contundència: “Si no fos pels immigrants moltes empreses haurien de tancar. I els serveis públics s'aguantin també gràcies a les seves cotitzacions”.

Dins d'aquest context, l'edatisme és, per ell, una discriminació molt més subtil però igualment present: “Quan decideixen per tu, quan et parlen com si no entenguessis, quan donen per fet que no pots... això també és discriminació”. I hi afegeix una idea que ell considera d'òbvia lucidesa: “Només cal pensar una cosa: tots anirem arribant aquí”, referint-se a la vellesa.

La seva visió sobre el sindicalisme i la política quotidiana deriva directament d'aquesta experiència. “Un treballador sol està venut; unit té veu”, afirma. Per això lamenta que la

MANQUEN ADMINISTRACIONS SOLIDÀRIES

“Cal models híbrids i no només digitals”

Quan el discurs es desplaça cap al futur, José Moreno manté una mirada que combina inquietud i realisme. Sobre la digitalització, reconeix les facilitats que aporta, però alerta del risc d'exclusió: “S'està perdent el tracte humà. Tot no pot ser online. Necessitem models híbrids”. En canvi, quan parla del medi ambient, no dubta: “El canvi climàtic no és opinable. És real”. Tot i això, advoca per evitar el catastrofisme i passar a l'acció quotidiana: reciclar, consumir millor, reduir plàstics i exigir responsabilitat a polítics i empreses.

participació sindical hagi disminuït i defensa que els drets socials i la cultura democràtica s'han d'explicar des de l'educació: “Si no entens què defensa cada partit o cada sindicat, votes per impuls o per por”. Segons la seva opinió, aquesta manca de formació afavoreix discursos superficials i manipulables. “La política no hauria de ser un tabú. Si es parla, es pot pensar”, comenta.

REFLEXIÓ VITAL

A l'hora de condensar una filosofia de vida, no dubta ni un instant: “Aprendre”. Per a ell, aprendre no és només estudiar, sinó escoltar, conversar, viure. Potser per això, amb un somriure, conclou amb una anècdota que sintetitza aquesta actitud: “Mai és tard per començar alguna cosa. Jo vaig entrar a una coral sense saber si m'agradaria, i ja fa setze anys que canto”. Per concloure l'entrevista per José Moreno Morales el millor consell que es donaria a ell mateix quan tenia vint anys és: “Ser humil, respectar a tots els nivells i aportar a la societat, això és el més important”

EL VINCLE, LA CLAU

Voluntaris: experiència com a motor social

Per a José Moreno, la jubilació no hauria de ser una retirada, sinó una redistribució del temps cap a activitats amb sentit. Una d'elles, diu, és el voluntariat. Recorda que a països com Holanda, gairebé el 20% de les persones grans hi participen, i això genera xarxes de suport, cohesió i benestar emocional. Segons ell, les persones grans tenen tres elements clau que la societat encara infravalora: temps, experiència i capacitat d'acompanyar. El voluntariat, afirma, pot ser des d'acompanyar algú al metge fins a participar en projectes culturals, educatius o socials. La clau no és la tasca, sinó el vincle: “La soledat no desitjada no es combat amb tecnologia, sinó amb presència”.

“

“La política no hauria de ser un tema prohibit. Si no en parlem, no entenem res; i quan això passa, votem per impuls, per por o per propaganda, però no per criteri”

“El més important és ser humil, respectar a tots els nivells i aportar a la societat”

”

AMPARO POVEDA ► **PRESIDENTA DEL CASAL MUNICIPAL SANT ROC DE SANT VICENÇ DELS HORTS**

“Si em quedo a casa m’avorreixo: sempre necessito estar fent alguna cosa”

“

“No era el meu pla ser presidenta del Casal, però si em necessiten, jo hi sóc”

“Envellir no vol dir ser menys; vol dir fer les coses d’una altra manera”

“Aquí hem treballat molt i la gent és honrada”

”

PER **JORDI VIZUETE**

El treball va arribar molt aviat. Als deu anys ja feia puzles, i als dotze va entrar a la primera fàbrica tèxtil. Per poder-hi accedir va mentir i va dir que tenia tretze anys. Quan ho van descobrir, ningú la va renyar; al contrari, explica que “sempre he estat molt treballadora i em tenien estima”. Fins i tot recorda que algunes companyes li guardaven esmorzar perquè sovint no en podia portar.

La seva vida laboral va ser llarga, dura i constant. Va passar per fàbriques, cadenes de muntatge i hotels. Explica que “hi havia dies que entrava a les sis del matí i sortia a les dotze de la nit”, i tot i el cansament, mai va considerar-ho un sacrifici, sinó una necessitat.

Es va casar de jove i es va traslladar a Sant Vicenç dels Horts, concretament al barri de Sant Roc. La casa, on encara viu es va construir a mà, pas a pas: “La vam fer el meu marit, el meu cunyat i jo. No va ajudar gairebé ningú més a construir-la.” D’això en parla amb orgull tranquil, aquell orgull que no necessita ostentar res.

Ara, amb 77 anys, és presidenta del Casal de Gent Gran del barri, un paper que no va buscar, però que la comunitat li va demanar. En aquell moment, ella mateixa va respondre que no sabia prou escriure ni gestionar documents, però li van insistir. Riu quan explica que “sempre dic que vull plegar, però no em deixen”.

Quan parla de la jubilació, no ho fa com un final, sinó com una continuïtat. Per ella, mantenir-se activa és essencial. “Si em quedo a casa m’avorreixo, sempre necessito estar fent alguna cosa”, comenta amb naturalitat.

Amparo als deu anys ja feia puzles de cartró en una casa i als dotze va entrar a treballar a la primera fàbrica tèxtil

L'AMPARO POVEDA va néixer a Alberic, un poble de València. Quan tenia vuit anys la seva família va emigrar a Catalunya buscant feina i estabilitat, un camí compartit per milers de famílies de l'època. Recorda perfectament l'arribada: una habitació petita a la Rambla, compartida per quatre persones, on “dormíem totes amuntegades al mateix llit i el meu pare dormia a terra”. Diu que aquella etapa “va ser molt humil”, però també la que li va forjar el caràcter.

*La ara presidenta del
Casal Municipal Sant
Roc es va casar de jove
i es va traslladar a
viure a Sant Vicenç dels
Horts*

“SOM PERSONES ADULTES”

La conversa pren una altra profunditat quan parlem del pas del temps i la vellesa. Per l'Amparo, envellir no és ser menys, sinó ser diferent. Explica que sovint es troba situacions on el personal mèdic o administratiu parla amb els seus fills en lloc de dirigir-se a ella. Ho resumeix així: “A vegades et parlen com si no entenguessis res, com si ja no fossis una persona adulta.” Tot i això, també destaca moments positius, sobretot al municipi, on diu que habitualment rep bon tracte i ajuda quan la necessita.

Sobre les noves generacions, rebutja les generalitzacions. Per ella, l'educació i el context fan més que la data de naixement. “Els joves no totss són iguals”, diu mentre explica que els seus nets la tracten amb una gran

dolcesa i respecte. També assegura que ha trobat molts professionals joves a hospitals i serveis públics que la sorprenen pel seu respecte i sensibilitat.

Quan mira enrere, no s'empenedeix de res, però sí que confessa allò que li hauria agradat aprendre: matemàtiques. Dissecciona la idea amb una frase senzilla: “Llegir i escriure ja me'n surto, però els números sempre m'han costat”. També diu que si pogués donar un consell a la seva jo jove seria que fos responsable i que tractés bé la gent, especialment les persones grans.

SANT VICENÇ DELS HORTS

Un municipi amb un futur sènior

Sant Vicenç dels Horts és un poble d'uns 28.595 habitants, segons dades recents del padró municipal, repartits en una superfície de només uns 9 km². D'aquests veïns i veïnes, una fracció significativa ja és “gent gran”: al voltant d'un 17,2 % té 65 anys o més, i l'índex d'envelliment i dependència del municipi fa preveure un augment progressiu d'aquesta franja d'edat.

Sant Vicenç dels Horts, amb aquesta estructura poblacional diversa, però també una proporció important de majors exemplifica com un municipi petit pot ser “poble fet de persones”, on convivència intergeneracional i suport mutu encarnen un model de comunitat humil i solidària independentment de l'edat.

Tenir l'agenda al dia és
#MOLTDEGAVÀ

“

*“L'educació familiar a
les noves generacions
és fonamental; quan
em paren pel carrer em
feliciten pels nets que
tinc”*

*“Els grans també hem
d'aprendre dels joves, jo
he començat a aprendre
de tecnologia per la
meva neta”*

*“Hi ha joves
condescendents, però no
tots són així i estic segur
que pròpiament, els que
ho són no es culpa seva”*

”

TOMI GÓMEZ I JULI IZQUIERDO ► *DELEGATS DE CERVELLÓ AL CONSELL CONSULTIU DE LA GENT GRAN, UN MATRIMONI QUE NO HA DEIXAT MAI DE MOURE'S I QUE HA FET DE LA VITALITAT UNA MANERA DE VIURE.*

“Quan va morir Franco, vam brindar amb una ampolla de cava”

La TOMI GÓMEZ PLAZUELO i en JULI IZQUIERDO PÉREZ formen part d'una generació que va créixer enmig de canvis socials intensos i mobilitzacions al carrer. El Baix Llobregat, en només vint anys, va viure una transformació profunda, i tots els seus habitants en van formar part. La comarca va resistir el franquisme, i la seva gent mai no va deixar de lluitar ni de mantenir viva l'esperança d'un futur millor.

“

“Si t'agafaven al mig d'una manifestació, et donaven pals per tot arreu, fossis un crió o un adult”

En Juli encara imparteix classes de dansa al Casal de la Gent Gran de Cervelló i, quan poden, tots dos surten a ballar com sempre han fet

”

PER **INDIRA ZIRFAS GARCÍA**

Aquesta parella és un exemple clar de longevitat activa i continuen vivint amb una energia que sorprèn a tothom que els coneix. No han deixat mai de moure's: caminen, ballen, viatgen i mantenen rutines que els fan sentir vius.

ELS PRIMERS ANYS

Quan eren nens no eren del tot conscients del context que es vivia. La Tomi recorda la seva infantesa amb nostàlgia: anar a casa de l'àvia, jugar amb els amics i una vida tranquil·la. En Juli ho explica igual, a casa i al barri no es parlava del que estava passant, i a l'escola tampoc no ensenyaven què era la democràcia. Amb el temps, ell mateix reconeix que li hauria agradat insistir més en la seva formació: “Si pogués parlar amb el meu jo del passat, li diria: encara que s'enfadin, tu estudia”.

A la joventut, les manifestacions van començar a formar part del seu dia a dia. En Juli recorda que, quan anava a treballar a Barcelona, sovint es trobava protestes a la Via Laietana i la policia carregava sense distingir ningú: “Si t'agafaven al mig, et donaven pals igual, fossis un crió o un adult”. La Tomi, per la seva banda, sempre havia estat “molt rojilla” i va participar en moltes manifestacions, tot i que per sort mai va arribar a rebre cops directament.

Durant anys, la parella va competir en balls de saló

De joves, a Tomi i Juli
feien excursions amb els
amics

“Si pogués parlar amb
el meu jo del passat,
li diria: encara que
s'enfadin, tu estudia”

“Per dins, no tenim
l'edat que marca el
carnet d'identitat: Com
a màxim, sentim que
en tenim quaranta-cinc
anys; afortunadament,
la salut ens ho permet”

“Va ser un context que ens va marcar molt i, quan va morir Franco, nosaltres vam brindar amb una ampolla de cava. Ens la vam beure sencera, sí, tots dos”; recorda la Tomi

EL PAPER DEL PASSAT EN EL PRESENT

Tot el que van viure de joves ha influït en la manera com entenen la vida avui. En Juli ho resumeix amb claredat: “El passat m'ha ensenyat a no repetir els mateixos errors. Si tornés a començar, hi ha moltes coses que faria d'una altra manera”. Diu que l'experiència i totes les dificultats que havia passat l'havien dut fins on havia pogut arribar, i que amb més estudis potser hauria pogut arribar encara més lluny.

L'AMOR TOT HO POT

Més de mitja vida junts

Tomi Gómez Plazuelo i Juli Izquierdo Pérez porten més de mitja vida junts, una relació que va començar quan tenien només setze anys i en què han construït un camí compartit a través de l'esforç i una vitalitat inesgotable. Nascuts a l'Hospitalet de Llobregat (1955) i a Villaviciosa de Córdoba (1956), respectivament, tots dos van començar a treballar molt joves i van compaginar sempre la feina amb la formació.

Juli es va formar com a administratiu i la Tomi com a auxiliar administratiu. Van endinsar-se en el món de les gestories i de les clíniques dentals, on amb el temps es van especialitzar en gestió sanitària. L'experiència acumulada en aquest àmbit els va portar, fa vint-i-cinc anys, a obrir la seva pròpia clínica dental, avui ja gestionada per un dels seus fills. Sempre han gaudit del ball, la muntanya i els viatges, activitats que continuen compartint avui.

D'altra banda, la Tomi explica que el passat li ha ensenyat que les coses costen d'aconseguir i que tot requereix esforç i perseverança. “Tot el que tenim ens ho hem guanyat nosaltres; res no ens ha vingut regalat”. Un pensament que manté fins al dia d'avui.

MANTENIR L'ACTIVITAT AMB AFICIONS

La història de la Tomi i en Juli comença quan eren joves i feien excursions i sortides amb el seu grup d'amics, recorrent altres pobles seguint les vies del tren. Mantenir-se actius sempre ha format part d'ells, i amb el temps van anar descobrint noves aficions. Una de les més importants va ser la muntanya: van aprendre a esquiar i van acabar transmetent aquest gust a tota la família.

Més endavant van descobrir el ball. Durant anys van competir en ball de saló. Avui segueixen vinculats a aquest món, en Juli encara imparteix classes de dansa al Casal de la Gent Gran i, quan poden, tots dos surten a ballar com sempre han fet.

Tot i que han anat complint anys, no senten que la seva actitud hagi canviat. Afirmen que, per dins, no tenen l'edat que marca el carnet d'identitat. “Com a màxim, sentim que en tenim quaranta-cinc”, expliquen. “Afortunadament, la salut ens ho permet”.

VIURE MENTRE ES PUGUI

Per a la Tomi i el Juli, envellir no significa deixar de viure, no tenen por de complir anys. El que els importa és mantenir una certa autonomia: poder decidir, sortir a caminar, menjar i valdre's per un mateix. No és una qüestió d'orgull, sinó de dignitat. Per això no aspiren a viure més temps, sinó a viure'l bé.

Consideren que la ciència no té sentit si només serveix per prolongar la supervivència. “Què hi fem vivint cent anys més si no ens podem moure ni decidir res?”. explica la Tomi. Aquesta manera d'entendre la vida els fa defensar el testament vital, convençuts que decidir fins on és vida i fins on és mera existència també forma part de la dignitat de cadascú. I, mentre puguin caminar, ballar i riure, continuaran vivint amb ganes.

VÍCTIMA DE LA REPRESIÓ

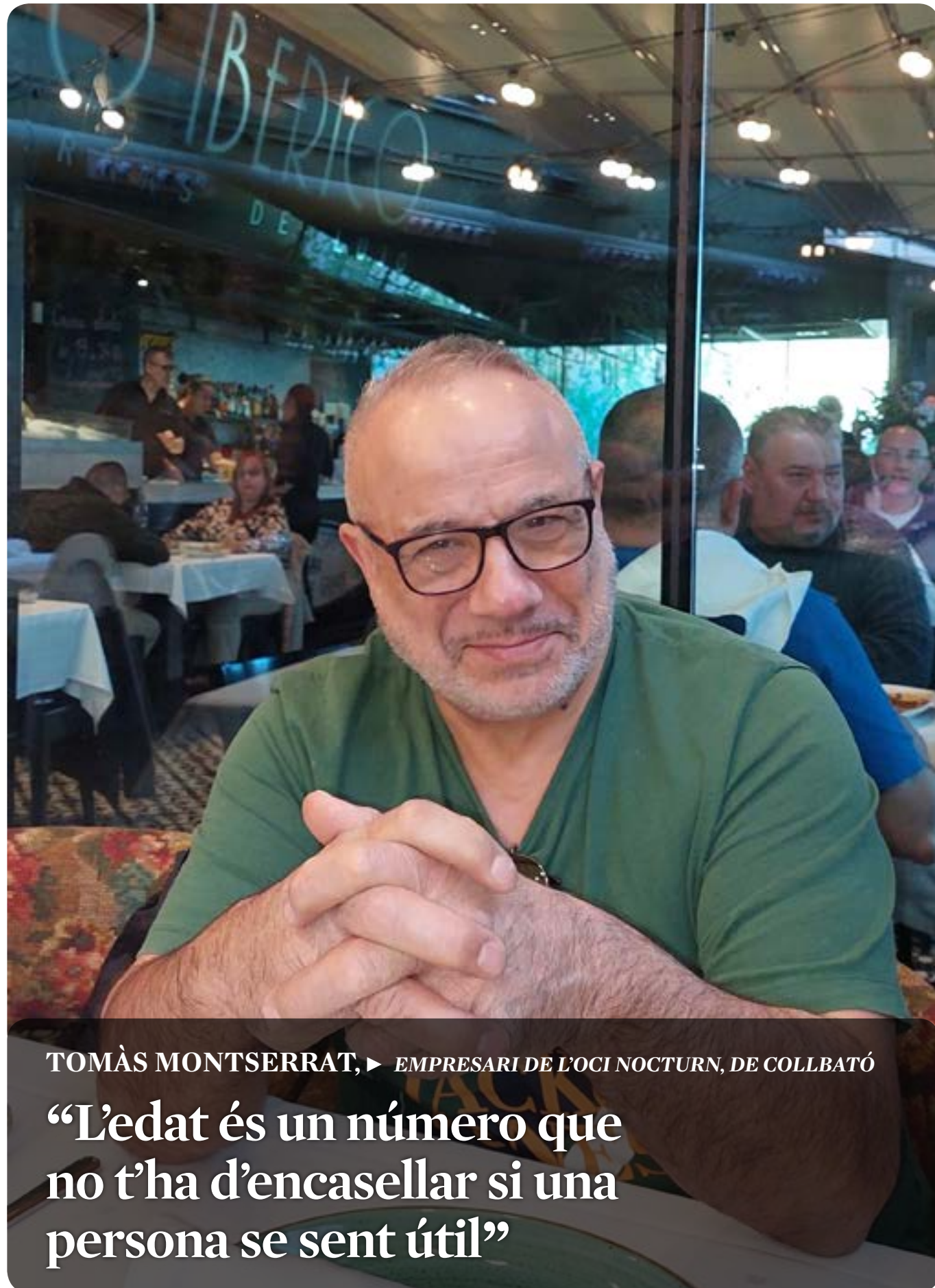
Un català vigilat i censurat

Per al Juli, un dels records més gravats d'aquell temps és el fet de no poder parlar català. El seu pare havia estat guàrdia civil i, per aquest motiu, l'ús de la llengua era pràcticament impossible dins la família. El català era la seva llengua, però no es va arribar a transmetre als fills. Al barri, format majoritàriament per famílies procedents d'altres regions, tampoc no s'hi sentia la llengua pròpia. “Ho recordo perfectament: al barri ningú parlava català”, explica en Juli.

Un exemple especialment clar de com es limitava l'ús del català el recorda el Juli de l'època de la mili, quan era destinat a Coruña i l'única forma de vèncer la distància i comunicar-se amb la Tomi era a través de cartes i telegrams. Ella li escrivia en català, però sovint aquests li arribaven oberts, els militars els revisaven, li feien explicar el contingut i li advertien que no podien continuar escrivint-se en aquesta llengua. No era el contingut el que controlaven, sinó l'idioma.

“Si tornés a
començar, hi ha
moltes coses que
faria d'una altra
manera. El passat
m'ha ensenyat a no
repetir els mateixos
errors”

“Tot el que tenim
ens ho hem guanyat
nosaltres; res no ens
ha vingut regalat”

TOMÀS MONTSERRAT, ► EMPRESARI DE L'OCI NOCTURN, DE COLLBATÓ

“L’edat és un número que no t’ha d’encasellar si una persona se sent útil”

“

Montserrat és copropietari del bar musical Indi Esparreguera, gestiona des de l’any 2023 el mític pub Griffin Sabadell i condueix un programa musical a Radio Star Terrassa

“Hi ha companys de la meva edat que els veig com gent molt gran. No estan cansats de viure, però han acceptat millor que jo l’edat. Potser és una lluita que tinc contra mi mateix”

“Jo faig molt esport, però tinc ben clar que la vida em guanyarà. Com diu aquella frase: La mort està tan segura de la seva victòria que ens dona tota una vida d’avantatge”

”

PER PATTI ELIAS

Tomàs Montserrat amb el grup musical Soul Garden a l’escenari de l’Indi Esparreguera.
Font: F. Pelai

Tomàs Montserrat (1959, Sabadell) s’inclina per gaudir del present abans que pensar en el futur. Per a ell, tot i que reconeix la subjectivitat de la seva resposta, l’edat “no-més és un número”, i, en el seu cas, també un avantatge: “Al contrari, l’edat m’ha fet més centrat”, assenyala. De fet, li agradaria arribar a la immortalitat sempre i quan la vida no es tornés tediosa, tot i que sap que el seu caràcter inquiet sempre el condueix a trobar algun al·licient. “M’havia de jubilar, i en comptes d’això, m’he comprat un bar musical a Sabadell. Com més dic ‘no t’enredis’, més m’enredo”, explica entre rialles.

En l’actualitat, Montserrat resideix a Collbató i és copropietari del bar musical Indi d’Esparreguera des del 2004. Simultàniament, i des de l’any 2023, gestiona el pioner pub d’estil anglès Griffin Sabadell a Ca n’Oriac, el seu barri natal. El seu historial emprenedor en el sector de l’oci nocturn és dilatat i en aparença vertiginós, però tot això l’ha portat al que ell considera l’èxit de la seva vida: “Sigui com sigui, l’èxit és que he pogut treballar del que jo volia”. I els qui el coneixen personalment hauran escoltat en nombroses ocasions la famosa frase de Confuci, «tria una feina que t’agradi i no hauràs de treballar ni un dia de la teva vida», mantra que porta “gravat a foc” després de cinc dècades de gerència i servei rere la barra.

L’EDAT ÉS NOMÉS UN NÚMERO

Ell pertany a la generació dels ‘Boomers’, tot i que no se sent identificat amb el perfil general d’aquesta franja d’edat. “Hi ha companys de la meva edat que els veig com gent molt gran”, explica. “No estan cansats de viure, però han acceptat millor que jo l’edat. Potser és una lluita que tinc contra mi mateix”. De fet, es defineix a sí mateix com “un somiador”, condició que no vol perdre mai, i confessa que la demència, més que el deteriorament físic, és el que el preocupa d’envellir: “Jo faig molt esport, però tinc ben clar que la vida em gua-

“

“Hi ha gent que sembla que tingui pressa per acabar, però jo no. Mentre em trobi bé, vull continuar tot el temps que em deixin, inclús el descompte i la pròrroga”

“Jo no enyoro res del passat. És impossible. I l’he viscut, perquè el dictador Francisco Franco va morir quan jo tenia 16 anys”

“Els temps de crisi són cíclics. Amb treball, dedicació i inventiva el cop es pot fer més suau”

“Molts joves, tot i la seva edat, encara estan mentalment a la pubertat. La culpa és nostra, perquè els hem sobreprotegit massa”

”

Tomàs Montserrat durant una actuació del grup tribut a Loquillo, El Pájaro Loco, a l’Indi Esparreguera. Font: F. Pelai

Tomàs Montserrat a l’Indi Esparreguera, pub que gestiona des de 2004

nyarà. Com diu aquella frase: La mort està tan segura de la seva victòria que ens dona tota una vida d’avantatge”.

Actualment, Tomàs Montserrat compatibilitza la direcció d’ambdós establiments nocturns amb la pràctica de bicicleta i la conducció d’un programa musical a Radio Star Terrassa. A curt termini no contempla la jubilació, i la seva mirada en perspectiva és optimista: “El futur el tinc a sobre. Tinc clar que, si ja tinc 66 anys, en plena forma podré aguantar 10 o 15 anys més”, indica. “Hi ha gent que sembla que tingui pressa per acabar, però jo no. Mentre em trobi mitjanament bé, vull continuar tot el temps que em deixin, inclús el descompte i la pròrroga”, matisa.

Precisament per això considera que jubilar-se “ha d’estar, en primer lloc, en la voluntat de cada persona”, i defensa que no creu que el sector sènior tingui la obligació de retirar-se per deixar pas als joves: “Una persona que se sent activa i té ganes de fer coses no té per què retirar-se si no vol”. I remarca: “L’edat és un número que no t’ha d’encasellar. Si una persona se sent útil, és important tenir-la en valor”. En aquest sentit, explica que el seu major suport és ell mateix, però sempre l’acompanya el record d’aquells qui van marxar fa anys. I tot i que no té cap pressa, el llegat que aspira a deixar és similar: “El llegat més memorable és que quan et recordin ho facin amb un bon pensament”, recalca.

FAMÍLIA I FEINA

Revolucions nascudes de la música

Tomàs Montserrat és el tercer de cinc germans i pare de dos fills, Tomàs i Lluís. Amb catorze anys va començar a treballar a l’empresa familiar, dedicada als materials de construcció, i tal i com explica amb afecte, “havia de ser l’hereu del que era la fàbrica del meu pare, però em va entrar el verí dels bars musicals”. “Recordo una conversa amb el meu pare

en què jo li deia: ‘Hem d’agafar la botiga de rajoles de sota i hem de fer un bar musical, que és una cosa molt xula’. El meu pare em va mirar, com dient: ‘aquest noi no sap el que es diu’. I menys mal que no sabia el que es deia”, riu.

Així, amb només vint anys, el 1980 va obrir el seu primer local musical, L’Espatec de Ca n’Oriac. Per aquesta successió passaria el bar musical Mediterrani – al qual més tard tornaria, adquirint la denominació Beme-V Disco – i la discoteca Barro, ambdues a Sabadell; així com dos establiments més a Gelida i Sant Fruitós de Bages. No obstant, la clau de volta que el va fer posar un peu al Baix Llobregat va ser la gerència i després copropietat de la discoteca Mackintosh Esparreguera a mitjans dels 90, seguida del pub Indi Esparreguera el 2004.

Després de gairebé mig segle en actiu, Montserrat destaca que al seu sector “el repte principal a vegades és només sobreviure”. Als seus locals tracta de posar en valor el talent d’artistes de la zona, tot defensant que “la música en viu és un element cultural”. I és que tal i com explica, “grans revolucions d’aquest món han nascut de la música”.

Tomàs Montserrat amb els seus fills, Lluís a l’esquerra i Tomàs a la dreta, al pub Indi Esparreguera

“

“Part de la lobotomització dels joves ve de les xarxes socials. Si partim de la premissa de que al posar-te un filtre per veure’t millor del que ets ja estàs enganyant, te n’adones de tota la mentida que hi ha”

“La gent jove pensa que no tenim passions, però hi ha homes i dones que tot i arribar a aquesta edat tenen la sexualitat sencera. Jo puc patir tant per amor com una persona de vint anys”

”

VIURE EN EL PRESENT

L’entrevistat forma part d’aquella franja de la població que va créixer sota l’ombra de la dictadura, que va viure la posterior transició i ha sobreviscut a les crisis de país amb el pas dels anys. Ara, amb retrospectiva, assevera que no conserva cap nostàlgia dels temps pretèrits, perquè “el passat mai és millor”. Montserrat mira endavant i fa el seu camí, tot assenyalant que “un pot intentar no perdre les seves arrels, però la vida és un riu, i l’aigua que veus passar mai serà la mateixa”. Assenjala que “els temps de crisi són cíclics”, però la millor lliçó és que “amb treball, dedicació i inventiva el cop es pot fer més suau”.

Tomàs Montserrat i Patti Elias,
autora d'aquesta entrevista.
Font: F. Pelai

Potser va néixer en un temps que no el tocava, reflexiona, perquè s'identifica amb el progressisme i està convençut que la humanitat tendeix a la millora. De fet, afirma que políticament no retrocediria a cap moment del passat: “Jo no enyoro res del passat. És impossible. I l'he viscut, perquè el dictador Francisco Franco va morir quan jo tenia 16 anys”, però argumenta que la polarització ideològica i l'auge de l'extrema dreta ens ha conduït a una etapa de recessió. “Estem en una recessió perquè la dreta ha aconseguit lobotomitjar la joventut a través dels mitjans de comunicació”, manifesta. Tot i així, no tem l'ascens dels extremismes, perquè “els extremismes hi són sempre. Només s'amaguen quan deixen d'estar de moda”.

REFLEXIONS GENERACIONALS

Montserrat opina que “molts joves, tot i la seva edat, encara estan mentalment a la pubertat”. I lamenta que “la culpa és nostra, perquè els hem sobreprotegit massa. Una persona que no s'enfronta a un dilema o a una dificultat grossa de vida no aprèn a superar-se”.

L'empresari comparteix amb el jovent aspectes com l'afició per les xarxes socials, que utilitza per a promocionar els esdeveniments dels seus locals i avaluar la competència, i és per aquest motiu que adverteix que “part de la lobotomització política dels joves ve de les xarxes socials”. “Si partim de la premissa de que al posar-te un filtre per veure't millor del que ets ja estàs enganyant, te n'adones de tota la mentida que hi ha a les xarxes”, afegeix.

Tot i això, posa en valor la potencialitat del talent jove, que en ocasions es veu subestimat pels més veterans. “Pensem que ho sabem tot, i hi ha gent jove que et pot passar la mà per la cara en moltes coses”, manifesta. De fet, defensa que “als joves se'ls ha de donar l'oportunitat de desenvolupar-se i de que s'equivoquin. Jo també he tingut errors”.

I és que quan Montserrat mira cap al passat, destaca dificultats de joventut com el terrabastall econòmic d'una discoteca del Bages que el va portar a la pèrdua de tots els seus béns immobles. No obstant, assegura que no esborraria res d'aquells temps, perquè les grans experiències són les que t'aporten majors lliçons: “Va molt bé, de tant en tant, rebre una sotragada per ressituat-te. I el que penses que és un terrible càstig, quan ho mires amb perspectiva, dius: ‘potser et va anar bé’”.

PASSIONS ETERNES

La política sense ideologia, un error irreparable

“Hi ha dies en què penso que tinc 15 anys, i dies en què me n'adono de l'edat que tinc”, reflexiona Montserrat. La seva edat interior està en consonància amb l'ímpetu que el caracteritza, trencant tòpics al seu pas. De fet, mai ha s'ha vist discriminat per la seva edat i se sent còmode en ambients socials on es potencia la diversitat de tot tipus, i reconeix que “només em molesta una mica quan em diuen de vostè”.

De la mateixa manera, decideix rompre una llança a favor de desestigmatitzar les relacions sentimentals en edats més avançades: “La gent jove pensa que no tenim passions, que no tenim desitjos, però hi ha homes i dones que tot i arribar a aquesta edat tenen la sexualitat sencera”. I conclou explicant: “jo puc patir tant per amor com una persona de vint anys. L'amor és la força que mou els fils de l'univers. Si no tens amor per sentir o viure, ja podem plegar”.

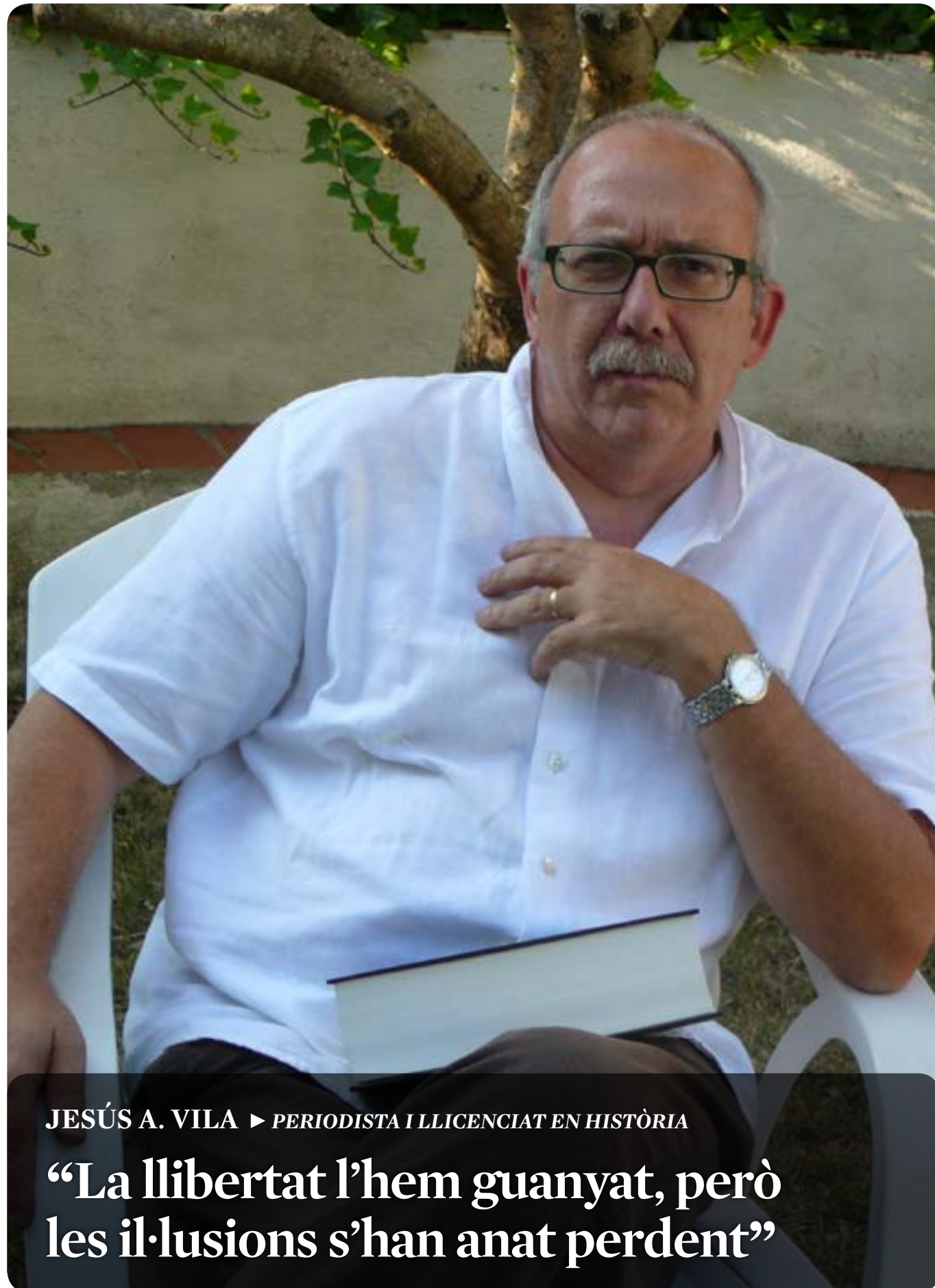
**Coneixes
el **web** de
l'Ajuntament?
santboi.cat**

Descobreix també el nostre...

**CANAL DE
WHATSAPP**

JESÚS A. VILA ► PERIODISTA I LLICENCIAT EN HISTÒRIA

“La llibertat l’hem guanyat, però les il·lusions s’han anat perdent”

“

Vila es forma com a periodista entre el teatre, la política i els carrers d’un l’Hospitalet i Baix Llobregat en plena ebullició social

Vila és testimoni i part activa d’una generació que resisteix, que pensa i que es pregunta què queda de les il·lusions que la movien

“Comences com a corresponsal sense saber si ho faràs bé, però la realitat t’arrossega”. Per a Vila, la família i les amistats són els únics records que realment perduren

L’Hospitalet i el Baix Llobregat és un territori forjat per migracions successives que han transformat la identitat col·lectiva de la seva gent

”

PER **PANCHO LÓPEZ**

Jesús A. Vila és una veu singular del Baix i l’Hospitalet: un periodista que ha viscut el territori Llobregat des de dins. Explica la realitat amb la força de qui ha presenciat transformacions profundes: la fi del franquisme, les primeres migracions massives, el naixement dels moviments veïnals i l’arribada d’un món digital desbordat de soroll.

Aquest home és memòria viva d’un territori construït a cop de lluita, immigració i reivindicació i entén el periodisme com una manera d’estar al món, no només com una professió. Als seus 74 anys, reflexiona amb lucidesa sobre com informem, com vivim i com ens perdem entre opinions i pantalles. Vila és testimoni i part activa d’una generació que resisteix, que pensa i que es pregunta què queda de les il·lusions que la movien.

La seva formació de jove neix en un ecosistema que combina teatre, grups polítics clandestins i una escola pública de barri que li desperta el gust per escriure i observar. A l’Institut Santa Eulàlia va fer el Batxillerat i ell defensa que “un es fa d’on fa el batxillerat”. En aquest barri de l’Hospitalet descobreix mestres que li obren finestres i companys que l’acompanyen en les primeres passes culturals i socials. D’aquell nucli en neix un grup de teatre que marca totes les carreres dels seus integrants: alguns acaben en política, d’altres en les arts escèniques i ell en el periodisme.

Vila comença a escriure l’any 1973, en plena crispació política als darrers anys del franquisme. Com a corresponsal del territori Llobregat cobreix conflictes laborals, protestes veïnals i reivindicacions estudiantils. “Amb el periodisme t’hi involucres, et converteixes en part de la realitat quotidiana”, afirma. Treballa per l’agència EFE, continua al Diari de Barcelona i arriba a ser-ne redactor en cap. Però mai abandona la vocació inicial: entendre com canvia la societat i quins són els fils invisibles que la mouen.

UNA COMARCA AMB GENT DIVERSA

Quan parla del Baix Llobregat, Vila explica que aquesta és una comarca construïda sobre l’arribada de gent de fora: primer del sud d’Espanya, d’Extremadura, de Castella, i després del Marroc, de Llatinoamèrica i d’altres parts del món. “La procedència canvia, però el mecanisme és el mateix: la gent ve a buscar una vida millor”.

Per a ell, la multiculturalitat no és una paraula buida: és la realitat que enriqueix carrers, mercats i escoles. I també és l’origen del dinamisme polític i social que caracteritza la zona.

Jesús Vila a finals dels 70 quan va començar a treballar de corresponsal del territori Llobregat

Grup de música Llumins l'any 1970.
Era un grup de música folk que
va formar el Jesús Vila que era el
compositor i guitarra, és el de la
dreta, amb barba

“

“Abans venia gent del sud d'Espanya; ara arriba gent del Marroc, de Llatinoamèrica i d'arreu del món. El mecanisme és el mateix: buscar-se la vida”

La comarca pateix una saturació extrema: “No hi ha lloc per créixer, i això impacta en la immigració futura”

Les xarxes converteixen qualsevol opinió en veritat viral: “La portera del segon ara té altaveu mundial”

”

L'autor d'aquesta entrevista amb Jesús Vila

EL BAIX, MOTOR ANTIFRANQUISTA

També li dona importància a, les fàbriques: SEAT, CIEM, i moltes més, plenes de treballadors polititzats i mobilitzats. Diu Vila que son la base del moviment antifranquista més potent de Catalunya. A Cornellà, el Prat i l'Hospitalet i, en general a tot el Baix Llobregat, neix el moviment antifranquista amb assemblees, vagues i reivindicacions. “Hi havia una consciència clara que les coses es poden canviar”, afirma.

Aquestes lluites són les que, més tard, expliquen dècades de governs municipals d'esquerres. “Aquí hi ha ciutats que fa quaranta-cinc anys que tenen el mateix partit al capdavant”, recorda.

DEL DESORDRE FRANQUISTA A LA SATURACIÓ DEMOCRÀTICA

La democràcia millora serveis, escoles, centres cívics, etc. Però conserva un problema d'arrel: el creixement desordenat. El territori es densifica fins al límit. “L'àrea metropolitana està saturada; no hi ha espais verds i això resta qualitat de vida”, sentència.

Sobre el futur és clar: “Caldrà aturar el creixement demogràfic. No hi ha lloc”. Aquesta situació tindrà conseqüències en la immigració futura: “no és rebuig social, és manca física d'espai”, afirma.

LA SOCIETAT ACTUAL: MATEIXOS PROBLEMES, NOUS SOROLLS

Quan se li pregunta si avui es viu pitjor, respon amb ironia: “Abans tampoc hi havia feina ni pisos”. Però sí hi ha un canvi radical: les maneres d'informar-nos. “Abans t'informaves a través de professionals; ara qualsevol opinió arriba a tothom”.

I utilitza una metàfora: la veïna del segon, que abans murmurava darrere la persiana, avui té un altaveu indiscriminat a través de les xarxes socials. Això genera confusió, crispació i una democratització falsa de la informació: tothom parla, però poca gent contrasta.

Aquesta confusió s'agreuja amb la intel·ligència artificial. Vila ho té clar: “Pots veure una imatge o un vídeo que semblen reals i que no han passat mai”. La línia entre realitat i ficció es desdibuixa. Per això insisteix que la clau no és controlar la tecnologia, sinó cultivar el criteri. “Sense esperit crític, qualsevol pot creure qualsevol cosa”.

CRITERI, FLEXIBILITAT I CONTACTES

Una part inesperada de l'entrevista és la seva autocrítica. Admet que sempre ha tingut opinió pròpia i que l'ha defensat massa durament. “Amb els anys penso que hauria d'haver es-

TRAJECTÒRIA PROFESSIONAL

Cronista social

Jesús A. Vila és periodista i cronista del Baix Llobregat. Neix a Sants i es forma a l'Institut Santa Eulàlia, on descobreix els mons del teatre, la política i l'escriptura. Comença a treballar el 1973 com a corresponsal en plena efervescència antifranquista, cobreix lluites laborals i veïnals i col·labora amb l'agència EFE i el Diari de Barcelona, on arriba a ser redactor en cap. Coneixedor del territori i de les seves transformacions, Vila reflexiona avui sobre informació, immigració, societat i criteri en un món saturat d'opinions i pantalles.

tat més flexible”, diu. Ho transmet als seus fills: mantenir criteri sí, però discutir-lo també. A més, insisteix en la importància dels contactes i de saber tractar-los bé, “perquè és com funciona la vida”, afirma. Sense ells, es tanquen portes; amb ells, s'obren camins.

Quan parla de la seva vida present, explica que té dos fills i quatre nets, i que això és “el millor de tot”. Té amics de sempre, d'altres de nous, i una xarxa social que el manté actiu. Llegeix, passeja, fa bicicleta i diu que no s'avorreix mai. “Arribar als setanta i poder dir que ets un home feliç no té preu”, reconeix.

Quan li preguntem com voldria ser recordat, respon que vol ser recordat per la família i els amics. “La resta és igual”, diu. “He fet el que he pogut per millorar les condicions de vida. Si això queda, ja n'hi ha prou, conclou”.

Jesús Vila a l'actualitat, amb alguns dels seus llibres sobre la taula, tant novel·la com assaig i història, entre d'altres temàtiques

PENSAR I CONTRASTAR

La batalla pel criteri en temps de soroll

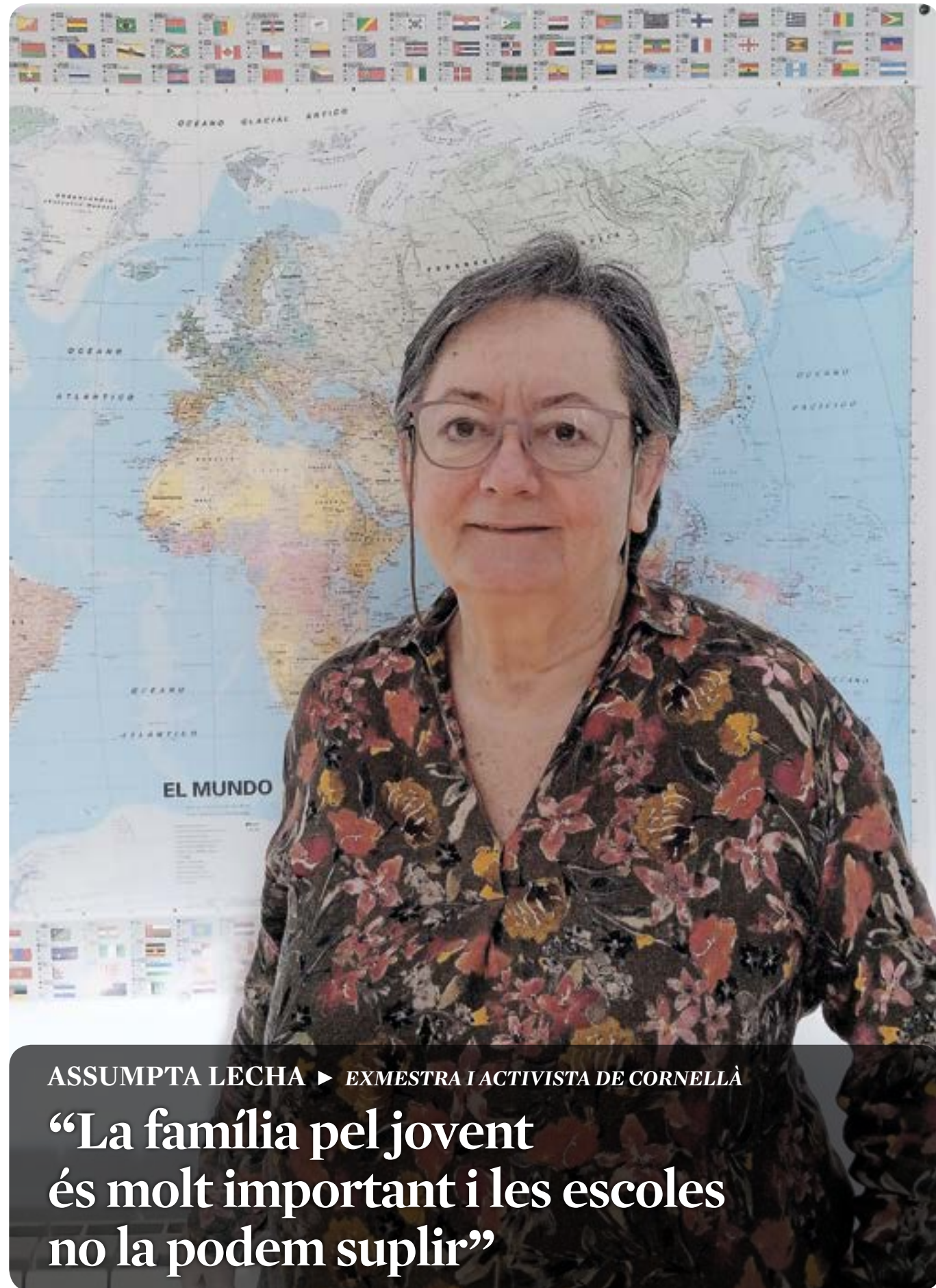
Un dels fils conductors del pensament de Vila és la defensa del criteri propi. En un context on les xarxes converteixen qualsevol opinió en veritat i on la intel·ligència artificial crea relats inexistents però convincents, ell insisteix que la clau ja no és produir informació, sinó saber rebre-la. Reivindica la reflexió, la comparació i l'autonomia intel·lectual com a eines per no naufragar en el soroll constant. Per això, defensa que cal educació crítica i menys impuls emocional. “Sense criteri, tot s'enfonsa”, afirma.

“

Insisteix que la clau no és controlar la tecnologia, sinó cultivar el criteri. “Sense esperit crític, qualsevol pot creure qualsevol cosa”

La intel·ligència artificial erosiona la frontera entre realitat i invenció i Vila defensa el criteri, la flexibilitat i el contacte humà com a antídots contra la confusió

”

ASSUMPTA LECHA ► EXMESTRA I ACTIVISTA DE CORNELLÀ

“La família pel jovent és molt important i les escoles no la podem suplir”

“

“Ara estem parlant de la quarta edat. Abans el concepte era jubilar-te i esperaven que et morís. La vida s’ha allargat i gairebé la jubilació i la vellesa s’ha convertit en unes de les millors etapes de la vida”

“S’ha d’estudiar a fons, perquè hi ha joves que no treballen seriosament fins als 30, però després la jubilació està als 65 anys i això pot arribar a ser insostenible”

”

PER JORDI VIZUETE

Als catorze anys, la mort del seu avi va precipitar el trasllat de la seva família des de l'Eixample fins a Gràcia. El canvi, imposat per la tradició de tenir cura de l'àvia en el procés de dol, va ser emocionalment abrupt. “Vaig créixer a l'Eixample i em va costar assimilar el canvi en una etapa de tants canvis”, confessa. Gràcia, tot i ser un altre barri de Barcelona li va semblar “un altre món”, menys càlid, menys conegut, un trencament en la seva adolescència.

Durant aquells anys va estudiar magisteri, decisió que, com tantes noies de la seva generació, no va prendre ella. “Abans no es triava i menys les nenes. Ho van decidir la meua mare i la meua tieta”, explica amb naturalitat. Fins i tot recorda l'argument que va rebre: “Per tenir cultura general i així també podràs casar-te amb un metge o un arquitecte”. Però el que podia haver estat un camí d'inèrcia es va convertir en un punt d'inflexió. En aquells estudis va topar amb professors d'història i filosofia que obrien finestres al pensament crític: “Van ser bons referents... jo venia d'una escola de monges on semblaven paramilitars”. Aquell contrast pedagògic la va definir: “Vaig decidir que jo seria una mestra que escolta als seus alumnes i que ensenya a fomentar el pensament crític. Aquella etapa em va marcar molt”.

EXPERIÈNCIA REVELADORA

Amb només dinou anys va arribar a Cornellà per treballar a una escola del barri d'Almeda. Els seus pares, amb la mirada centralista de la Barcelona d'aquell temps, s'hi van oposar força: “Pensaven que el Baix Llobregat era com el Bronx”. Però l'experiència va resultar reveladora. Allà va trobar un ambient ric, divers i compromès amb els barris. Va viure la riuada del 1971, una ferida col·lectiva que encara rememora: “Encara recordo l'olor del fang... els nivells de solidaritat van ser enormes”.

La seva trajectòria professional va continuar entre escoles i municipis: l'Escola Europa, les escoles actives del CEPEC, i més endavant els ajuntaments de Cornellà, Sant Feliu i El Prat. Va ser regidora d'educació, tècnica municipal i finalment cap d'educació fins a la jubilació. Una vida professional intensa, de gestió constant, que la va portar a valorar especialment el moment de retirar-se: “La jubilació va ser un alleujament, ja em començava a atabalar perquè anava esgotada”. Però fer poc no és una opció per a ella: “Soc un cul inquiet, sempre faig alguna cosa... per estar distreta i ajudant els altres”.

LA QUARTA EDAT I ELS REPTES DEL PRESENT

Assumpta parla de l'envelliment amb una maduresa optimista: “Ara estem parlant de la quarta edat... la vida s’ha allargat i gairebé la jubilació i la vellesa s’ha convertit en unes

ASSUMPTA LECHA va néixer el 1951 i es va criar a l'Eixample barceloní, en una família de classe mitjana que vivia intensament el carrer i el veïnatge. Encara avui recorda aquella etapa com un petit paradís urbà on tothom es coneixia i es feia comunitat. Ho resumeix amb un somriure i una frase que repeteix sovint: “Es feia molta comunitat, va ser una etapa molt bonica, Ildefons Cerdà ja va pensar a fer l'Eixample per crear un ambient de cohesió social, comunitat i veïnatge”. Aquell espai físic va ser per a ella molt més que un barri: va ser una primera escola de convivència.

de les millors etapes de la vida". Té clar que la manera d'envellir és un reflex de la vida viscuda: "De la meva generació hi ha gent molt feliç, un envelleix com ha viscut". Sap que no tothom té la mateixa sort, però també reivindica el paper de la solidaritat entre persones grans.

Tot i això, apunta preocupacions estructurals. La primera, la sostenibilitat del model laboral: "Hi ha joves que no treballen seriosament fins als 30, però després la jubilació està als 65... això pot arribar a ser insostenible". I alerta sobre la necessitat de revisar el sistema educatiu i professional perquè els joves puguin accedir amb més facilitat a feines estables i dignes. El desprestigi històric de la formació professional l'indigna: "Realment són un pilar fonamental... i encara hi ha perjudicis que poden fer que se seleccioni algú només per on ha estudiat".

També rebutja obertament el discurs adultista que sovint criminalitza la joventut: "Em posa molt nerviosa quan una persona gran es posa a criticar els joves... també són les nostres conseqüències d'alguna manera". Considera que s'ha sobreprotegit massa i que això ha generat fragilitats, però defensa que la majoria de joves són sensibles, preparats i compromesos. "La gent jove m'encanta... crec que era més fàcil ser jove quan jo era jove que ara", afirma amb convicció.

TECNOLOGIA, EDUCACIÓ I VINCLES HUMANS

Si hi ha un tema que emociona i preocupa Assumpta a parts iguals és la tecnologia aplicada a l'educació i la vida quotidiana. No és tecnòfoba, però sí crítica: "No soc negativisme, tot el que sigui per millorar la qualitat de vida, endavant. Però és un sistema molt pervers, perquè

UN DEBAT INTERESSANT

Tecnologies a l'aula: entre eina i perill

Per a Assumpta Lecha, la tecnologia és una aliada amb riscos evidents. No la rebutja, però alerta sobre un ús que substitueixi el pensament i els vincles. Reconeix que les eines digitals poden millorar la qualitat de vida, però adverteix: "És un sistema molt pervers, perquè les persones s'acostumen i no desenvolupen el pensament".

Quan parla de l'escola, és contundent: la presència d'un docent no es pot reemplaçar. "A les persones se les ensenyen les persones... una màquina no pot substituir el mestre". Per això defensa que els centres educatius han de reforçar els codis ètics sobre l'ús de dispositius i de la intel·ligència artificial, no només per evitar distraccions, sinó per garantir una educació crítica i humana.

Assumpta també veu la tecnologia com un risc de soledat i de desconnexió. Ho resumeix amb una escena quotidiana que la commou: "Veus pares amb els nens i estan amb el mòbil... és molt trist". Reivindica la necessitat d'un equilibri, evitant tant el negacionisme com el consum il·limitat. Per a ella, la clau és clara: tecnologia sí, però amb criteri, amb formació i sense perdre el component relacional que estructura qualsevol aprenentatge.

Assumpta Lecha va decidir de jova que seria una mestra que escolta als seus alumnes i que ensenya a fomentar el pensament crític

les persones s'acostumen i no desenvolupen el pensament". L'angoixa que transmet quan parla de l'addicció digital és palpable: "Pot crear addicció o fins i tot soledat no desitjada".

El punt que més la inquieta és la desconnexió emocional que observa en els infants: "Ara veus pares que estan amb els seus nens pels carrers i estan amb el mòbil... és molt

MIRADA CONCILIADORA

Generacions i responsabilitat compartida

Assumpta Lecha observa les relacions entre generacions amb una mirada conciliadora però exigent. Rebutja frontalment els discursos que criminalitzen la joventut: "Em posa molt nerviosa quan una persona gran critica els joves... també són les nostres conseqüències". Considera que els adults han sobreprotegit massa i que això ha generat inseguretats, però això no justifica estigmatitzar els qui arriben.

Pel que fa al futur laboral, expressa preocupació per un model que pot acabar sent insostenible: "Hi ha joves que no treballen seriosament fins als 30, però després la jubilació està als 65". Reclama una revisió profunda del sistema formatiu i laboral perquè els joves puguin desenvolupar-se a temps i amb condicions dignes.

També defensa amb fermesa la importància de la família com a primer espai educatiu: valors, respecte i convivència són, per a ella, responsabilitats domèstiques que no es poden delegar només a l'escola.

Malgrat els reptes, manté un optimisme actiu: "La gent jove m'encanta... crec que era més fàcil ser jove quan jo era jove que ara". La seva visió recupera un fil essencial: la convivència entre generacions només funciona quan hi ha diàleg, humilitat i consciència mútua.

“

“Em posa molt nerviosa quan una persona gran a qualsevol reunió o assemblea es posa a criticar els joves”

“El paradigma social hi ha canviat molt, ara els referents han canviat.

Abans, en temps de dictadura, ens fixàvem molt en el progressisme

Francès, ara amb el capitalisme Americà i el bombardeig de l'individualisme”

“Jo crec que era més fàcil ser jove quan jo era jove que ara”

”

“

“S'ha d'ensenyar memòria històrica, però també s'ha d'ensenyar democràcia. Molts cops alguns centres educatius se'ls hi oblida això”

“A les escoles s'hauria de millorar el codi ètic per intentar consolidar uns paràmetres que permetin gestionar la intel·ligència artificial. Jo soc de les que pensen que a les persones les ensenyen les persones, la gent aprèn per mimetisme i amb referents. Una màquina no pot substituir al mestre”

”

Lecha comenta que ara s'està parlant de la quarta edat... "la vida s'ha allargat i gairebé la jubilació i la vellesa s'ha convertit en unes de les millors etapes de la vida"

“

“Ara veus pares que estan amb els seus nens pels carrers i estan amb el mòbil, és molt trist i em preocupa molt”

“Jo soc molt positiva, la gent jove m'encanta. Penso que l'ésser humà té alts i baixos, i ara és una situació difícil, però soc optimista”

“S'ha d'apostar per un ús responsable de les tecnologies, tampoc cal ser radical negacionista i no deixar als fills utilitzar el mòbil o els ordinadors”

”

trist”. Insisteix que el problema no és la tecnologia, sinó l'ús acrític i descontrolat. Per això reclama sentit comú i educació digital basada en l'equilibri: “No cal ser radical negacionista... s'ha de buscar un equilibri”.

A escala educativa, reivindica la presència humana com a eix fonamental: “A les persones se les ensenyen les persones... una màquina no pot substituir el mestre”. Considera que les escoles han de millorar els codis ètics i normatius per gestionar la intel·ligència artificial i els dispositius, però sempre preservant la funció relacional del docent.

“ASSETJAMENTS ESCOLARS HAN EXISTIT SEMPRE”

Assumpta també subratlla el paper imprescindible de les famílies: “La família pel jovent és molt important, i les escoles no les poden suplir”. Parla de valors, d'higiene, de respecte, d'educació emocional... aspectes que considera bàsics i que s'han de teixir a casa.

Quan reflexiona sobre el record del passat, admet que alguns problemes, com l'assetjament escolar, sempre han existit, però remarca que ara almenys es visibilitzen. “Abans ningú esmentava res i la família encara et recriminava haver patit abús”.

“UN COSELL PER MI MATEIXA”

El seu balanç vital és clar: optimista, realista i profundament humanista. A la seva jo de jove li diria: “Ser responsable o no tan impulsiva, i més centrada cap als estudis... potser li diria que obrís un restaurant”. Ho diu rient, però amb aquella serenitat de qui ha viscut molt, amb coherència i amb el desig constant de construir comunitat.

Fira Barcelona

firabarcelona.com

in f x @ #firabarcelona

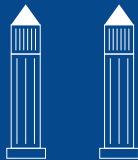
Creixem junts

Calendari dels principals esdeveniments de 2026

Souvenir Expo Spain	Saló professional del souvenir, regal turístic i moda d'estiu (Montjuïc)	09-11/01
ICE / IGB Affiliate	Salons de la indústria del joc recreatiu i l'iGaming (Gran Via)	19-21/01
Barcelona Wine Week	Esdeveniment per a la promoció internacional del vi espanyol (Montjuïc)	02-04/02
ISE	Esdeveniment líder internacional del sector audiovisual professional (Gran Via)	03-06/02
EdTech Congress Barcelona	Congrés sobre innovació en tecnologia educativa (Montjuïc)	04-05/02
40 Premis Goya	Guardons de l'Acadèmia de les Arts i les Ciències Cinematogràfiques d'Espanya (CCIB)	28/02
MWC Barcelona	Major esdeveniment mundial de la indústria de la connectivitat (Gran Via)	02-05/03
4YFN	Esdeveniment de startups del MWC Barcelona (Gran Via)	02-05/03
Talent Arena	Saló sobre talent digital (Montjuïc)	02-04/03
Advanced Technologies & Treatment for Diabetes	Conferència internacional sobre tecnologies i tractaments de la diabetis (CCIB)	11-14/03
EAHP 2026	Congrés anual europeu sobre farmàcia hospitalària (CCIB)	18-20/03
Saló de l'Ensenyament	Saló de l'educació (Montjuïc)	18-22/03
B-Travel	Saló del turisme (Montjuïc)	20-22/03
Alimentaria	Saló internacional de la indústria de l'alimentació, begudes i gastronomia (Gran Via)	23-26/03
Hostelco	Saló internacional de l'equipament per a la restauració, hostaleria i col·lectivitats (Gran Via)	23-26/03
15th European Breast Cancer Conference	Principal congrés europeu sobre càncer de mama (CCIB)	25-27/03
European Le Mans Series	Competició de resistència automobilística (Circuit de Barcelona-Catalunya)	11-12/04
Seafood Expo Global	Fira líder internacional de productes del mar (Gran Via)	21-23/04
Barcelona Bridal Fashion Week	Desfilades i saló professional de moda nupcial, cerimònia i festa (Montjuïc)	22-26/04
Professional Beauty Salon International Barcelona	Fira professional d'estètica, medicina estètica, cosmètica, spa & wellness, peruqueria, barberia, ungles i maquillatge professional (Gran Via)	25-27/04
Advanced Factories	Trobada anual d'automatització industrial, robòtica i digital manufacturing (Gran Via)	05-07/05
Vitafoods Europe	Major esdeveniment mundial del sector dels nutracèutics (Gran Via)	05-07/05
Comic Barcelona	Saló internacional del còmic de Barcelona (Montjuïc)	08-10/05
ESC Heart Failure	Congrés mundial d'insuficiència cardíaca aguda (Gran Via)	09-12/05
Gran Premi Monster Energy de Catalunya de MotoGP	Cursa del Campionat del Món de MotoGP (Circuit de Barcelona-Catalunya)	15-17/05
Fespa Global Print Expo	Saló internacional de la indústria de la impressió en gran format (Gran Via)	19-22/05
FIM MotoJunior World Championship	Cursa del Campionat del Món en categoria Júnior (Circuit de Barcelona-Catalunya)	23-24/05
Padel World Summit	Esdeveniment per a professionals de la indústria del pádel (Gran Via)	26-28/05
EASL 2026	Congrés de la Societat Europea per a l'Estudi del Fetge (Gran Via)	27-30/05
Expoquímia	Trobada internacional de la química i les indústries de procés (Gran Via)	02-05/06
Equiplast	Trobada internacional del plàstic i el cautxú (Gran Via)	02-05/06

SIL Barcelona	Fira de logística, transport i supply chain del sud d'Europa (Montjuïc)	03-05/06
Primavera Sound	Festival de música (CCIB)	03-07/06
Shoptalk Europe	Saló del comerç minorista líder a Europa (Gran Via)	09-11/06
Formula 1 MSC Cruises Gran Premio de Barcelona-Catalunya	36a edició del Gran Premi de Fórmula 1 (Circuit de Barcelona-Catalunya)	12-14/06
Sónar - Sónar+D	Festival internacional de música avançada i new media art de Barcelona (Gran Via)	18-20/06
CineEurope	Convenció i fira de cinema més important d'Europa (CCIB)	22-25/06
FENS Forum	Congrés de la Federació de Societats Europees de Neurociència (Gran Via)	06-10/07
ERS	Congrés de la Societat Respiratòria Europea (Gran Via)	05-09/09
Battery & Energy Storage Tech Europe	Esdeveniment sobre el sector de la tecnologia de bateries a Europa (Gran Via)	08-09/09
Expohogar	Saló per als professionals del regal i complements, la decoració, la bijuteria i la joieria (Montjuïc)	26-28/09
European Microsoft Fabric Community Conference	Conferència tecnològica europea sobre dades, analítica i Microsoft Fabric (CCIB)	28/09-01/10
Liber	Fira internacional del llibre (Gran Via)	29/09-01/10
Alimentaria Foodtech	Fira de negoci i innovació per a tota la cadena de producció de la indústria alimentària (Gran Via)	06-08/10
EACTS 2026	Principal congrés internacional sobre cirurgia cardioràstica (CCIB)	07-10/10
Saló Nàutic	Saló nàutic internacional de Barcelona (Port Vell)	14-18/10
UEG Week	Setmana de la Unió Europea de Gastroenterologia (Gran Via)	17-20/10
Saló de l'Ocupació	Esdeveniment sobre orientació laboral i professional (Montjuïc)	21-22/10
Bizbarcelona	Saló per a pimes i emprenedoria (Montjuïc)	21-22/10
WGIC 2026 - World Green Infrastructure Congress	Congrés mundial sobre infraestructura verda i ciutats sostenibles (CCIB)	27-29/10
Gastronomic Forum Barcelona	Esdeveniment per a professionals del món de l'hostaleria, la gastronomia i el foodservice (Gran Via)	02-04/11
Smart City Expo World Congress	Esdeveniment líder mundial per a les ciutats (Gran Via)	03-05/11
Tomorrow Mobility World Congress	Congrés sobre innovació en mobilitat urbana (Gran Via)	03-05/11
Tomorrow.Blue Economy	Esdeveniment internacional per a l'impuls de l'economia blava (Gran Via)	03-05/11
Barcelona Cybersecurity Congress	Congrés sobre ciberseguretat per a empreses (Gran Via)	03-05/11
Gartner IT Symposium/XPO	Conferència líder mundial de càrrecs executius tecnològics (CCIB)	09-12/11
Ibtm World	Saló de la indústria de viatges de negocis, congressos i incentius (Gran Via)	17-19/11
38th EORTC-NCI-AACR Symposium	Congrés internacional sobre noves dianes moleculars i teràpies contra el càncer (CCIB)	18-20/11
Manga Barcelona	Saló del manga i l'anime (Gran Via)	05-08/12
Festival de la Infància	Festival nadalenc d'oci familiar (Montjuïc)	27-31/12

Recinte de Montjuïc

Recinte de Gran Via

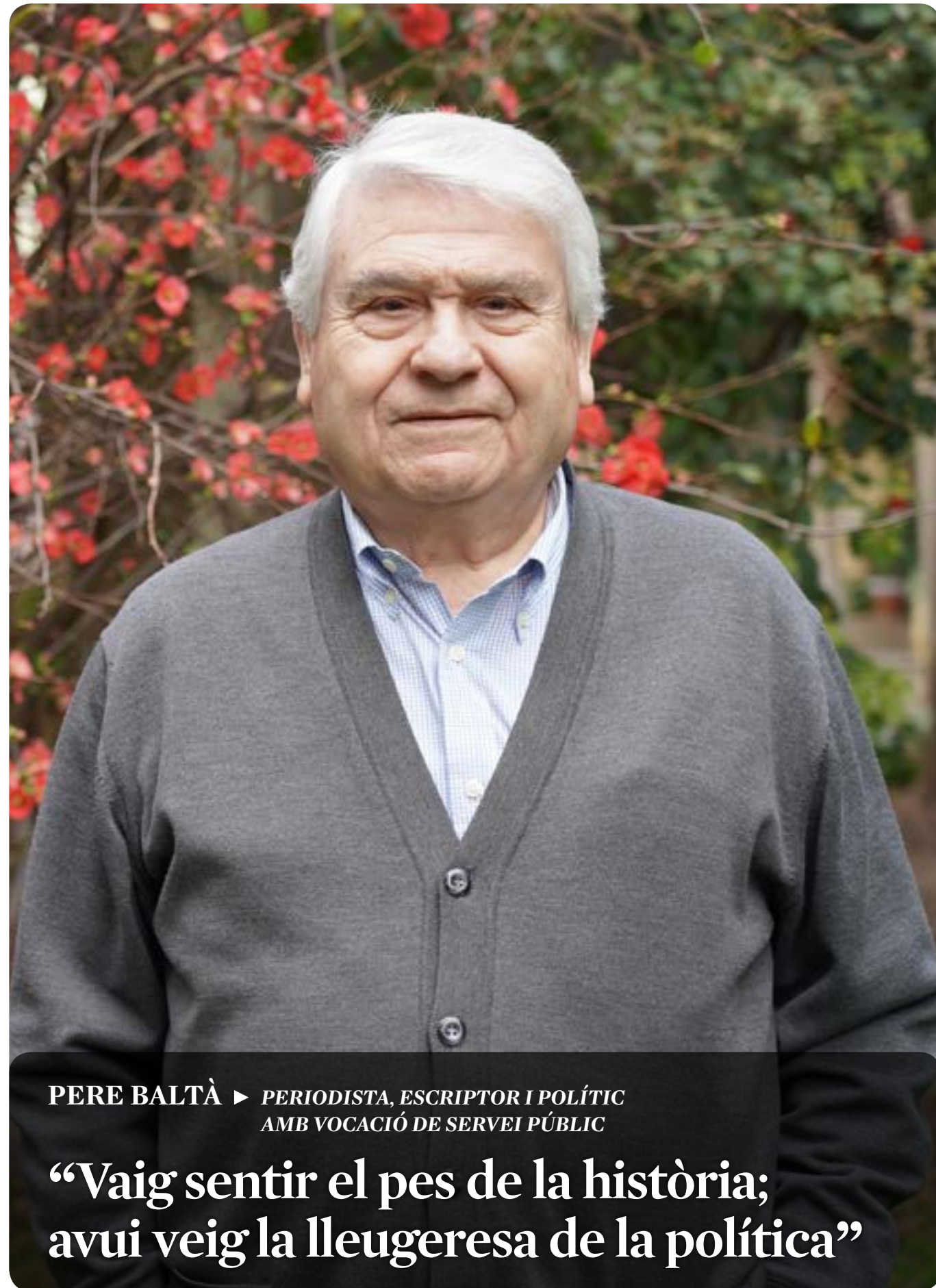

CCIB

Circuit de Barcelona-Catalunya

**PERE BALTÀ ► PERIODISTA, ESCRIPTOR I POLÍTIC
AMB VOCACIÓ DE SERVEI PÚBLIC**

**“Vaig sentir el pes de la història;
avui veig la lleugeresa de la política”**

“

Es presenta com un periodista-escriptor amb una profunda vocació de servei públic, després d'una trajectòria que va del “nano rebel” al diputat al Congrés

Valora l'estimació per la cultura, la justícia social i el país com els valors essencials que hereta de la família

La seva consciència política s'inicia al bar familiar del Prat, on l'avi li ensenya a llegir i interpretar la premsa

Les reunions de joves militants comunistes al bar marquen la seva infantesa i l'introdueixen en la política d'una manera precoç

”

PER **XAVIER LÓPEZ**

La trajectòria vital i pública de Pere Baltà és tan extensa que ell mateix confessa que li costa condensar-la. Avui, amb vuitanta-cinc anys i encara actiu, es defineix com un “periodista-escriptor que ha tingut vocació de servei públic”. Aquesta és, diu, la línia que ha travessat totes les etapes de la seva vida, des d'aquell “nano rebel” del Prat fins al diputat que va ocupar un escó al Congrés durant dues legislatures i mitja.

Els valors que l'han guiat, l'estimació per la cultura, la justícia social i el país, provenen de la seva família. “Els meus pares i avis em van donar la base de tot”, explica. A casa seva no faltaven la lectura, l'interès pel món i una consciència social que ell va absorbir com una cosa natural. També recorda amb gratitud els mestres que el van orientar, especialment Jaume Codina, que li va obrir les portes del periodisme i li va fer entendre la professió com un compromís.

Pere Baltà de jove

EL BAR DEL PRAT, LA PRIMERA ESCOLA POLÍTICA

Moltes de les seves vivències decisives es remunten a la infantesa. L'any 1946, el seu pare va convertir un local en una fonda-taverna que aviat es convertiria en un espai de trobada i debat. Baltà, que llavors era només un nen, hi parlava amb la gent gran i cada matí portava el diari al seu avi. L'avi el feia llegir en veu alta i li explicava com interpretar la premsa. “Aquell ritual era la meua escola política sense que jo ho sabés”, recorda.

A la taverna també s'hi reunia un grup de joves comunistes del poble. Com que molts d'ells eren “analfabets”, li demanaven que els llegís les cròniques de la guerra de Corea i de la Xina. Sense adonar-se'n, aquell nen tímid es convertia en transmissor d'idees. Tot es va evidenciar el dia que el rector del poble el va assenyalar des del púlpit com “el nen de Barcelona” que explicava coses que no convenien. Va ser el primer avís de fins a quin punt la política podia incomodar el poder.

CARRERA POLÍTICA CONSTRUÏDA AMB COHERÈNCIA

Amb els anys, Baltà es va integrar plenament en la vida institucional. Abans d'arribar al Congrés, va treballar com a tècnic de la Generalitat i es va implicar en l'activisme polític del centreesquerra. Entre 1988 i 1996 va exercir com a diputat. Quan finalment decideix marxar, ho fa de manera conscient: “Els objectius que m'havien dut a Madrid s'havien complert. Vaig dir prou a la vida parlamentària, però no al compromís”.

“

La generació de la Transició, diu, es va fer sàvia lluitant contra la dictadura i actuant amb ideologia i vocació pública

Critica que la política actual prioritza l'èxit personal i la riquesa per sobre del servei i els principis

Assegura que la crispació, la desinformació i la pèrdua de valors formen un mateix fenomen social molt perillós

Considera que la política d'avui és més polaritzada, i lamenta que l'acord s'hagi convertit en una pràctica excepcional

L'èxit, a la seva edat, significa sentir-se satisfet de la feina feta i poder afirmar que “ha valgut la pena”

”

APUNT PERSONAL

Quan el compromís és una manera de viure

Pere Baltà i Llopart, nascut al Prat de Llobregat l'any 1939, és periodista, escriptor i polític. Després de formar-se en un context en què no existia la carrera de periodisme a Catalunya, opta per estudiar a l'Escola Industrial per “guanyar espai” i arribar més ràpidament al seu objectiu: escriure i comunicar. Ha treballat com a tècnic de la Generalitat, ha estat diputat al Congrés durant dues legislatures i mitja, i ha desenvolupat una intensa tasca cívica en l'àmbit del centreesquerra. Actualment, continua vinculat al món cultural i periodístic, amb una activitat que no ha perdut intensitat malgrat l'edat.

A partir d'aquell moment, es va concentrar en l'escriptura i en impulsar iniciatives crítiques, com la plataforma que denunciava pactes que considerava contradictoris amb el projecte del país. “Es pot pactar amb el contrari, però mai amb l'enemic”, afirma. Escriure es convertiria en una nova manera de continuar lluitant.

MOSCOU: TESTIMONI D'UN MOMENT HISTÒRIC

Però hi ha una experiència que destaca entre totes: el seu viatge a Moscou com a observador internacional del referèndum de Borís Ieltsin. Baltà ho recorda com un moment que el va marcar per sempre. “Era increïble ser allà mentre s'estava escrivint la història d'Europa”.

Encara avui descriu amb emoció el moment en què va pujar les escales del Kremlin i es va asseure als mateixos espais que havien ocupat Lenin i Stalin. “Vaig sentir el pes del passat i del futur alhora”, confessa. Per a ell, la política és això: memòria, responsabilitat i consciència del lloc que ocupa cadascú en el curs de la història.

GENERACIONS, POLÍTICA I PÈRDUA D'IDEOLOGIA

Aquestes experiències li permeten analitzar amb distància la política actual. La diferència amb la generació de la Transició és, segons Baltà, “immensa”. La seva generació “es va fer sàvia lluitant contra la dictadura” i actuava amb ideologia i vocació. Avui, en canvi, creu que molts joves arriben amb pressa i amb l'ambició de fer carrera personal. “Entrar en política sense ideologia és un desastre absolut”.

També lamenta que la cultura de l'acord —que ell considera imprescindible— hagi desaparegut. La polarització ha substituït el diàleg, i sovint no pot evitar apagar la televisió quan observa alguns debats.

El que més el preocupa és la combinació de crispació, desinformació i pèrdua de valors. “Van junts”, assegura. I és aquest caldo de cultiu el que, segons ell, permet l'ascens de líders polítics “estranyos” arreu del món.

ELS JOVES I LA DEMOCRÀCIA

Tot i la seva mirada crítica, Baltà és constructiu. Reconeix que la lluita de la seva generació ha permès que la universitat passés de tenir un 3% d'alumnat de classe obrera a un 30 o 40%. Ara

El pratenc durant la presentació de l'any Candel, autor del llibre “Els altres catalans”. Baltà va ser president de la Fundació Paco Candel entre 2007 i 2021

bé, lamenta que “massa gent menysprea els oficis” i que la informació que reben a través de les xarxes socials “és molt enganyosa i els desorienta”. “La preparació hi és, però no sempre s'utilitza bé”.

A més, creu que les noves generacions no acaben d'entendre què va ser realment la Transició. “Vam tancar una dictadura, però només vam poder crear una democràcia imperfecta. Ells han d'acabar-la”. El seu consell és clar: formació, paciència i ego al marge. L'èxit, per ell, és poder mirar enrere i dir: “ha valgut la pena”.

OPINIÓ DESTACADA

La política sense ideologia, un error irreparable

Per Baltà, el gran error de la política actual és haver desconnectat l'activitat pública de la ideologia. “La meua generació es va fer sàvia lluitant, i actuava per transformar la societat”, recorda. En canvi, avui observa una política centrada en l'èxit individual, en la carrera personal i la riquesa. Per això alerta: “Entrar en política sense ideologia és un desastre absolut”. Considera que només el retorn als principis, la vocació pública i els somnis col·lectius poden revertir la crispació, la desinformació i la manca d'acords que defineixen el present polític.

Un moment de l'entrevista

“

Aconsella als joves polítics paciència, formació i la capacitat de posar l'ego en segon terme

Defensa una col·laboració entre generacions i afirma que rellevar massa aviat la gent de la Transició va ser “un gran error”

Creu que les noves generacions han d'aprofitar la democràcia que la seva generació només va poder començar a construir

”

MARTA GUERRERO ► **BALLARINA I PSICOPEDAGOGA JUBILADA, DE TORRELLES**

“Una ballarina amb els cabells blancs no inspira confiança, una psicòloga sí”

“

El talent artístic sovint conviu amb la precarietat laboral i la manca de reconeixement institucional

“Jo considero que soc molt feliç, però no tot ha estat idíl·lic. He tingut moments bons i dolents com tothom”

L'experiència personal amb la seva mare en entorns sociosanitaris la va portar a denunciar l'edatisme i defensar un tracte digne per a totes les persones grans

”

PER J. V. VALLS

La seva afició per la dansa neix de la seva mare, que “volia ser ballarina, però el meu avi no la va deixar”, explica. Potser per això, la va portar de molt jove a fer ballet, una disciplina on destacava: “hi tenia traça i talent”. Tot i això, ja de petita intuïa que el cos no és etern, i recorda perfectament la seva reflexió adolescent: “una ballarina no pots ser-ho als 40 o 50”, tot i que admet que avui dia les carreres s'allarguen més.

Torrelles ha estat el seu punt d'equilibri, la base familiar i vital que l'ha acompanyada des dels quinze anys, quan va conèixer el seu marit. “S'ha de tenir paciència, compromís... jo considero que soc molt feliç en aquest sentit”, afirma. Entre el municipi, la dansa i els estudis, ha construït una identitat que combina arrels i curiositat, moviment i reflexió.

DE BALLARINA A FORMADORA

L'excel·lència artística no sempre va lligada a un bon expedient acadèmic, i ella mateixa ho reconeix amb naturalitat: “de petita no era gaire bona estudiant”, diu amb un somriure, tot i que més tard va lamentar “no saber més d'història o d'altres àmbits del coneixement”. Aquesta autocrítica, lluny de bloquejar-la, la va impulsar a formar-se continuament.

Durant dècades va ser professora de dansa, sovint en condicions laborals precàries, com recorda: “en aquella època ni t'asseguraven ni et feien contracte”.

L'activitat de Marta Guerrero com a ballarina va començar al cos de ball del Liceu, on va treballar deu anys, primer en grup i després com a solista

MARTA GUERRERO té setanta anys i viu a Torrelles de Llobregat, el municipi on ha construït el seu present després d'una carrera que combina dues dimensions aparentment oposades: la disciplina física de la dansa i la profunditat analítica de la psicologia. La seva trajectòria professional va començar al cos de ball del Liceu, on va treballar deu anys, primer en grup i després com a solista, i va continuar més tard en l'àmbit educatiu i psicopedagògic, formant generacions d'alumnes.

“

“L’edat és una cosa que valores molt perquè algunes persones no hi arriben, t’adones quan hi perds algunes persones pel camí”

“Si he de fer un balanç sobre la meua vida diria que ha sigut com qualsevol, amb coses pitjors i coses millors, no tot ha sigut idíl·lic ni en l’àmbit familiar ni laboral; tot i això, em sento molt afortunada”

“Jo crec que l’èxit és sentir-se lliure, estimada, i rodejada de gent que aprecies i t’aprecien”

”

Més endavant va ser docent també a l’Escola Oriol Martorell, on va poder combinar la seva expertesa artística amb una visió pedagògica cada vegada més sòlida.

L’interès per la psicologia va anar creixent fins que, ja adulta i treballant, va decidir presentar-se a les proves d’accés per a majors de 25 anys i estudiar una carrera. Va ser un període enormement intens: “era una etapa que podia gaudir molt, però la patia; en alguna classe m’havia arribat a dormir o somiar desperta”. L’esforç, però, va tenir recompensa: va aprovar les oposicions de psicopedagogia i posteriorment va treballar gairebé vint anys als EAP. Mirant enrere, sintetitza la seva evolució amb una frase que la defineix: “jo sempre dic: una ballarina amb els cabells blancs no inspira confiança, una psicòloga sí”.

L’EDATISME D’APROP

Amb els anys, Marta ha vist com la societat i les institucions tracten la gent gran, i no sempre amb respecte. El seu compromís contra l’edatisme neix d’una experiència personal: “vaig conèixer què era una discriminació quan vaig veure el mal tractament cap a la meua mare en algunes administracions sociosanitàries”. Aquest episodi va ser l’espurna que la va portar a participar en el Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat.

Defensa que les persones grans tenen molt a dir i que sovint no se les escolta prou. “Tenen tantes històries per explicar que és una llàstima que algunes persones no els escoltin”. Per ella, envellir no és només perdre capacitats, sinó guanyar perspectiva: “complir anys té els seus avantatges i desavantatges... però tenim un cúmul d’experiències molt valuós”.

UN MUNICIPI AMB UN PROBLEMA DELICAT

Torrelles: envelliment, comunitat i cultura

Torrelles de Llobregat és un municipi de quasi 7.000 habitants situat al cor del Baix Llobregat, envoltat de natura i amb una vida comunitària marcada per la proximitat. En els darrers anys, com la resta de la comarca, ha experimentat un envelliment progressiu de la població. El percentatge de persones majors de 65 anys ha anat augmentant, fet que ha obligat a repensar serveis, activitats i estructures d’accessibilitat.

La vida associativa és un element clau del municipi: entitats culturals, grups de voluntariat i iniciatives veïnals articulen bona part del teixit social. Les activitats per a la gent gran tenen un paper destacat, tot i que, com assenyalen residents com Marta Guerrero, persisteixen barreres importants, sobretot pel que fa a la mobilitat entre urbanitzacions i el centre del poble.

Pel que fa a la dansa, Torrelles no compta amb una escola pròpia de gran dimensió, però sí amb espais municipals on es programen activitats de moviment, tallers i classes puntuals, especialment orientades al benestar i al manteniment físic. La proximitat amb municipis més grans de la comarca facilita l’accés a escoles de dansa reglades o a activitats vinculades a les arts escèniques.

També lamenta la manca de memòria històrica en alguns camps, especialment en la dansa: “les noves generacions no coneixen la història del ballet a Catalunya”. Per això valora tant la intergeneracionalitat: “sempre he après molt de la gent jove”, diu.

ENVELLIMENT ACTIU: DANSA, COMUNITAT I AUTONOMIA

Encara avui, i malgrat haver-se jubilat als 68 anys, “al Liceu en deu anys només em van cotitzar dos anys i mig”, , Marta continua vinculada al moviment. Assisteix a classes de dansa clàssica adaptada, un espai on se sent cuidada i respectada. “Em tracten amb un caliu meravellós”, explica.

A Torrelles participa en activitats per a sèniors, però adverteix dels límits: “una de les dificultats és l’accessibilitat i la poca oferta d’oci general al poble”. Les urbanitzacions, diu, deixen aïllades a moltes persones grans que no condueixen. Si hagués de donar-se un consell a ella mateixa de jove, ho té clar: “que sigui valenta i tiri endavant... però que s’asseguri que les feines quedin enregistrades a la Seguretat Social”.

Si hagués de donar-se un consell a ella mateixa de jove, ho té clar: “Que sigui valenta i tiri endavant... però que s’asseguri que les feines quedin enregistrades a la Seguretat Social”, doncs al Liceu va treballar deu anys, però només van cotitzar per ella dos anys i mig

“

“Complir anys té els seus avantatges i desavantatges, per una banda, està el deteriorament físic i psicològic, però per una altra, tenim un cúmul d’experiències molt valuós”

“Les noves generacions no coneixen la història del ballet a Catalunya”

”

Marta Guerrero també ha treballat com a psicòloga a l’àmbit educatiu i psicopedagògic, formant generacions d’alumnes. Va començar a estudiar la carrera amb més de 25 anys

“

“Al nostre país no tant, a Europa sí que es veuen persones sèniors donant classes en grans companyies de dansa”

“Les persones sèniors tenen tantes històries per explicar, que és una llastima que algunes persones no els hi escoltin. S’han de defensar i cuidar a les persones, sobretot tractant-les amb el respecte que es mereixen”

”

INSTITUCIONALITZAR LA DANSA COM A NECESSITAT

Artistes grans: entre la vocació i la dificultat de jubilar-se

Les persones que han dedicat la seva vida a l'art sovint arriben a la vellesa amb una trajectòria plena de creativitat però també amb una realitat laboral fràgil. Diversos estudis recents assenyalen que els artistes grans pateixen més dificultats que altres sectors per accedir a una jubilació estable. La intermitència laboral, els contractes temporals i la manca de protecció social són factors recurrents.

Una revisió publicada a l'European Journal of Ageing destaca que la participació artística té efectes positius sobre la salut física, cognitiva i emocional. Tanmateix, aquests beneficis no sempre es tradueixen en estabilitat econòmica. Segons el 5è Informe Sociolaboral de la Fundació AISGE, publicat el 2024, el 77 % dels artistes espanyols ingressa menys de 12.000 € l'any, i prop del 72 % viu per sota del llindar de la pobresa. Aquesta situació fa que una part significativa del sector hagi de prolongar la seva vida laboral més enllà del desitjable, sovint i malauradament sense les mateixes capacitats físiques ni oportunitats de feina que en etapes anteriors.

Per a artistes vinculats a disciplines físiques, com la dansa, la situació és encara més complexa: el cos no permet mantenir el mateix rendiment, però el sistema tampoc ofereix alternatives clares per garantir ingressos o reconeixement en la maduresa. Molts opten per dedicar-se a la docència, participant en projectes comunitaris o continuant en formats adaptats, però sovint amb remuneracions insuficients.

Històries com la de Marta Guerrero reflecteixen aquesta realitat: vocació inesgotable, voluntat de continuar activa i, alhora, una conclusió clara: cal reforçar les polítiques de protecció i reconeixement perquè els artistes puguin envellir amb dignitat, sense haver de renunciar a allò que ha definit tota la seva vida.

Marta Guerrero ballant al Liceu. La participació artística té efectes positius sobre la salut física, cognitiva i emocional. Tanmateix, aquests beneficis no sempre es tradueixen en estabilitat econòmica

Som part del canvi Un hub SMART en contínua evolució

Transparent

Eficient

Sostenible

Conectat

Port de Barcelona

www.portdebarcelona.cat

RICARD PERIS ► **DELEGAT SINDICAL DE LA FEDERACIÓ DE PENSIONISTES DE CCOO DEL BAIX LLOBREGAT I TRESORER DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE PERSONES EXPRESSES DEL FRANQUISME**

“Sense bagatge ideològic no podrem entendre el canvi”

“

“Va ser la pressió del carrer la que va obligar el règim a canviar”

“Fa molt mal ara sentir que n’hi ha gent jove que digui que aquell temps van ser millors. Que guanyi PP o Vox és aterridor”

“Si tu renegues els teus orígens, t’has quedat sense identitat”

”

Peris de jove al mig d’una conversa. Opina que conèixer els orígens per poder avançar

PER **PAULA IBORTE NADAL**

En una societat cada vegada més dispersa i acostumada a viure d’esquena als seus orígens, el sindicalista i tertulià Ricard París Montoliu es manté ferm en la idea de girar el cap al passat per construir un futur més conscient. “Si tu renegues dels teus orígens, t’has quedat sense identitat”, explica. Convida a donar un cop d’ull al passat, de manera que “aprenquem dels errors i puguem abordar el futur de la millor manera possible”.

Peris es preocupa quan veu joves que idealitzen el franquisme o que desconeixen completament les condicions de vida d’aquella època: “Fa molt mal sentir que hi ha gent jove que digui que aquells temps van ser millors. No en tenen ni idea”, sentència. Segons opina, per fer front al desconeixement és essencial mirar enrere i saber d’on vens. No es tracta de quedar-se lligat a les idees del passat, sinó d’aprendre d’elles i així no cometre els mateixos errors. La seva visió, com a ciutadà que ha viscut una dictadura i ha conviscut amb una repressió política i lingüística, s’expressa amb claredat: “Només una societat que sap d’on ve pot evitar caminar a les fosques cap al futur”.

LA DICTADURA AL BAIX LLOBREGAT

Fent una ullada el passat, Ricard París explica que Sants, on ell vivia de petit, era un barri on constantment hi havia reivindicacions obreres de tota mena i on va haver de treballar des del 16 anys per portar diners a casa. “Els meus avis van haver de rellogar el pis. No tenien jubilació, subratlla. I afegeix, “Va ser la pressió del carrer la que va obligar el règim a canviar”.

Recalca la situació en la qual es trobaven les dones durant la dictadura, sense drets, i afirma que no tenien ni dret als seus fills, doncs eren del marit. També explica que les dones no es podien treure el carnet d’identitat sense el permís del seu marit, i que si una dona enganyava el seu marit, anava a la presó i, paradoxalment, a la inversa, no passava el mateix.

UN SISTEMA DESFASAT

Tornant a l'actualitat, Peris assenyala que l'habitatge i l'augment d'infraestructures és un dels problemes centrals aquí, a Catalunya, però recalca que abans era molt pitjor. “Ara hi ha una capa de protecció social que abans no existia”, recorda. I afegeix que el món avui dia està globalitzat, i és per aquest motiu que els principis de Franco serien inaplicables a la nostra societat. Fa referència a la religió: “Franco era un nacional catòlic i, per tant, es recolzava bàsicament en l'Església catòlica. Avui en dia -continua- això no seria aplicable, ja que la meitat de la població a Catalunya es declara no creient” aclareix.

LA POLÍTICA I LES CCOO EN L'ACTUALITAT

Com a tresorer de l'associació catalana de persones expressos del franquisme, Ricard Peris posiciona al PSUC i a Comissions Obreres com a motors del canvi de la dictadura a la democràcia. “Qui portava els saraus, qui portava les accions polítiques, qui portava les grans discussions del país, era el PSUC”, afirma. “L'arribada de la democràcia no es pot entendre sense saber que va ser la pressió del carrer la que va obligar el règim a canviar”. Tot i haver-hi por, en Peris mai va acabar entre reixes (tot i que va fer tot el possible per acabar allà), tal com deia el seu pare.

Reflexionant sobre la política actual, Ricard Peris manifesta la seva preocupació pel que fa a que VOX o PP guanyin les eleccions. “M'amoïna molt haver de veure una involució quan ja física i mentalment no estigui preparat”, explica. “Anem cap a una deriva autòritària apujada per gent que creu que tota aquesta patuleia li resoldrà la vida. No resoldrà la vida a ningú”.

MEMÒRIA I CULTURA

Una vida pel servei públic

Nascut a Barcelona el 1955, Ricard Peris Montoliu és sindicalista, promotor cultural i tertulià. Fill d'una família obrera marcada per la postguerra, va créixer al barri de Sants, on amb 17 anys va endinsar-se a l'àmbit polític del tardofranquisme i la transició. Identificat amb el pensament progressista, en aquella edat s'incorpora a la Joventut Comunista, on participa en les mobilitzacions obreres que, als anys setanta, van contribuir a obrir el camí cap a la democràcia.

Peris va treballar com a tècnic de màrqueting i, durant més de dues dècades, com a tècnic administratiu a la Sanitat Pública (ICS). L'any 2020 es jubila, i fins a dia d'avui continua actiu políticament i amb més ganes de preservar la cultura que mai. Actualment, és delegat al Consell Comarcal del Baix Llobregat, membre de la Federació de Pensionistes de CCOO, tresorer de l'Associació Catalana d'Expressos Polítics, tertulià i dinamitzador cultural en dos programes de Ràdio Sant Boi i és un dels fundadors del festival Barnasants. Amb la finalitat de fer un bé en la societat, Peris explica que li agradaria ser recordat “com bona gent... i divertit”.

Ricard Peris és tertulià i dinamitzador cultural en dos programes de Ràdio Sant Boi

En una societat cada cop menys implicada en la política, Ricard Peris explica que ell encara té fe en el jovent “que no aixecar el braç ni per demanar un taxi”. “Si no reforceu el vostre bagatge ideològic, sereu incapaços d'entendre la necessitat del canvi”, afirma. El

TOTS SOM PERSONES

Els immigrants contribueixen a l'Estat de Benestar

Per a Ricard Peris, la immigració és una realitat de la qual hem d'estar més que agraïts. Mirant de forma crítica al passat, recorda que els moviments migratoris han estat clau per al creixement i el desenvolupament de Catalunya. Explica que el paper dels immigrants és imprescindible a l'hora d'aconseguir una societat diversa que treballi en tots els sectors: “No tots podem ser periodistes o enginyers, algú haurà de pujar i baixar les bombones de Butano, i algú altre haurà de fer les carreteres”, comenta.

Destaca que el principal problema de la immigració és la religió. Expressa que els immigrants en arribar a un nou país, amb nous costums i llibertats, haurien d'intentar adaptar-se a elles. “Hi ha unes llibertats que el teu país no existeix o que potser la teva religió rebutja”, comenta. I afegeix: “segons com, això t'hauria de fer quedar el teu país”. Així i tot, Peris subratlla la importància i la falta que fa falta la gent que ve d'un altre país la qual facin els treballs més invisibilitats i precaris. Conclou afirmant que al final tots som persones, i diu que ells només han vingut aquí per trobar una millor vida.

“Catalunya es fa gran gràcies als immigrants”

“Prefereixo guanyar pocs diners i fer una feina més social, i la lògica de la dreta és guanyar diners a costa de qui sigui”

“Vaig deixar de llegir “El País” perquè estava fins als nassos d'haver de llegir només en castellà”

“M'amoïna molt haver de viure una involució quan ja física i mentalment no estigui preparat”

Als joves dirigeix la següent advertència: “Penseu bé en el vot que ficareu en una urna perquè és possible que sigui el darrer vot que hi fiquen”

“Una cosa és el periodisme i la investigació de la realitat, i l’altre és la colla d’indigents mentals que et trobes per les xarxes socials”

Peris adverteix que “només una societat que sap d’on ve pot evitar caminar a les fosques cap al futur”

sindicalista reflexiona que la lògica de la dreta és guanyar diners a costa de qui sigui, i, en canvi, “l’esquerra intenta repartir una mica més els diners perquè tothom estigui més content”.

PERIODISME I CONFLICTES TROBATS

Examinant el periodisme actual, pensa que la professió mai morirà, i el principal motiu que exposa és que “la necessitat d’informació sempre ha estat i sempre estarà, pel simple fet que vivim en societat i necessitem estar informats”. Així i tot, posa en relleu que una cosa és el periodisme, amb la investigació de la realitat i la transmissió d’aquesta, i l’altra és la colla “d’indigents mentals” que et trobes per les xarxes socials.

Segons Peris, el periodisme consta de fer un bé a la societat, llegir molt, parlar amb molta gent, i analitzar la història passada i comprar-ho a la situació d’ara. D’altra banda, manifesta que no considera periodisme la premsa rosa, ja que no satisfà la necessitat vital d’informació. Amb una mirada crítica i profunda, en Peris deixa un clar missatge per fer reflexionar als joves: “Penseu bé en el vot que ficareu en una urna perquè és possible que sigui el darrer vot que hi fiquen”.

next Estiu al Baix
LLOBREGAT

BenvinGUST

next Anuari
LLOBREGAT

A L'ESPERA DEL MANNÀ

next
LLOBREGAT

Enjoynalism!

AMB EL SUPORT DE LA VANGUARDIA

JAUME RIERA ► ENTRENADOR ESPORTIU
I PROFESSOR D'ESCACS DE CORBERA

**“La societat no sap
aprofitar l'experiència
de la gent sènior”**

“

“Quedar-se sense feina als 60 anys et fa veure de cara què és l'edatisme: ningú et truca, ningú et dona una oportunitat, i de cop deixes d'existir per al món laboral”

“S'haurien de treure les edats, els gèneres i les fotografies dels currículums. El que hauria de comptar és la capacitat, no la data de naixement”

“Els escacs són molt més que un joc: és una manera de mantenir la ment desperta, prevenir el deteriorament i, sobretot, crear vincles entre persones”

”

*Imatge d'una partida
d'escacs d'un jove
Jaume Riera*

PER J. V. V.

Ara, combina el voluntariat amb la seva gran passió: els escacs. Ensenya escacs al casal de gent gran Les Magnòlies i participa activament en la vida del municipi, a més a més, entrena equips de futbol sala a Cornellà. “Intento fer activitats per distreure'm i desconnectar. Sempre he estat una persona implicada, i crec que la gent ho valora”, comenta. I afegeix: “Quan et quedes sense feina, desapareixes del mapa. I això fa molt de mal. La societat no sap aprofitar l'experiència de la gent sènior”.

EDATISME LABORAL

Després de desenes de sol·licituds sense resposta, només ha pogut trobar feines puntuals i precàries, sovint per contactes propis. “El mercat laboral et tanca les portes. Per molt que tinguis experiència, no compta si tens més de cinquanta-cinc anys, l'edat és determinant”.

Aquesta situació, diu, té conseqüències que van més enllà de l'economia. “Et sents invisible. I això t'afecta psicològicament”. Reivindica que els processos de selecció eliminin dades com l'edat, el gènere o la fotografia: “El que hauria de comptar és la capacitat i l'actitud”, sosté.

Amb 63 anys i després de gairebé quatre dècades treballant a la mateixa empresa d'automoció, JAUME RIERA, de Corbera de Llobregat, va haver de començar de nou. Després d'un canvi a la direcció, el van acomiadar. “Va ser un cop molt dur, em vaig sentir traït”, explica. Després d'aquell moment, es va veure abocat a un atur que encara avui arrossega. “Quedar-se sense feina als 60 anys és veure en primera persona què és l'edatisme. Ningú et truca, ningú et dona una oportunitat”.

*El tauler i les figures
d'escacs són part
inseparable de la vida de
Riera*

MÉS QUE UN JOC DE TAULA

Una vida pel servei públic

Jaume Riera imparteix classes d'escacs al casal de gent gran Les Magnòlies de Corbera. Per a ell, els escacs són més que un joc: són una eina per mantenir la ment activa i prevenir el deteriorament cognitiu. "Obliguen a pensar, a concentrar-te, a anticipar moviments. És com fer gimnàstica mental", explica.

Des del seu voluntariat, promou tornejos i activitats que combinen la lògica del joc amb la socialització. "Quan la gent juga, es relaciona, conversa i riu. No només exercites el cervell, també la vida social". Té en ment un projecte més ambiciós: utilitzar els escacs com a eina terapèutica per a persones amb risc de deteriorament cognitiu. "La clau és mantenir la ment viva. Els escacs són una manera divertida i eficaç de fer-ho".

*Jaume Riera quan
tenia 20 anys d'edat*

DE LA FEINA A LA VIDA COMUNITÀRIA

Allò que li va prendre la feina ho ha tornat a trobar, en part, en la vida comunitària. Al casal de Les Magnòlies ha trobat un espai per mantenir-se actiu i útil. "Allà faig de professor d'escacs, i és una activitat que agrada molt. Ajuda a mantenir la ment desperta i crea relacions". A més, col·labora amb l'ajuntament i amb entitats locals per millorar el benestar de la gent gran del municipi.

També dedica temps a entrenar joves en equips de futbol sala. "És una manera de connectar generacions. Els nens aprenen valors i, alhora, a mi em mantenen en contacte amb el món actual". Defensa aquesta interrelació entre generacions com una eina per combatre els prejudicis. "Els joves han de veure que els grans també tenim energia i ganes de fer coses".

ENVELLIR AMB QUALITAT

La vida el va posar a prova, però ell la va superar. "El càncer em va afectar menys del que pensava. El que realment em fa por és perdre capacitats, veure'm deteriorat". No parla des del pessimisme, sinó des del realisme. "Una cosa que em passa és que no puc dormir sense un punt de llum, suposo que serà com una por o rebuig a la mort".

Malgrat tot, manté una actitud positiva. "L'edat s'ha d'afrontar amb qualitat de vida. La longevitat està molt bé, però cal envellir bé". I mantenir-se actiu mentalment i físicament a través de l'esport i els escacs que segons ell: "són activitats que m'ajuden a estar centrat i a desconnectar dels problemes. Mantenir la ment ocupada és essencial per envellir bé".

“

“Les pensions
estan massa baixes
comparades amb la
inflació actual.

Moltes persones grans
viuen amb angoixa per
arribar a final de mes”

“No cauré bé a tothom,
però tinc la consciència
tranquil·la. Si he fet
alguna malifeta, haurà
estat per ignorància,
mai per mala fe”

“Si no sabés quina edat
tinc, pel meu caràcter,
diria que sóc més jove”

”

“

“A Corbera hi ha gent
gran que viu aïllada a
les urbanitzacions; falta
accessibilitat real”

“Els joves han de veure
que els grans també
tenim energia i ganes de
fer coses”

“Els polítics haurien
de fer números i parlar
menys: cal coherència
amb la realitat”

”

LA FAMÍLIA COM SUPORT ESSENCIAL

En Jaume Riera viu sol a Corbera, mentre la seva dona continua treballant a Barcelona i la seva filla fa vida a Almeria. “No m’importa, faig moltes coses i em sento acompanyat. Tinc la sort d’una família molt unida. Les meves germanes han estat també un gran suport, i malgrat que la meua filla està lluny l’estimo moltíssim”. Aquesta xarxa afectiva familiar és, segons ell, el que salva a moltes persones grans de la soledat. “Aquí no tothom té la mateixa sort. Hi ha gent gran que viu aïllada a les urbanitzacions, sense família i depenent d’un cotxe per moure’s. L’accessibilitat és un problema greu”.

També parla de la dificultat econòmica que viuen moltes persones jubilades. “Les pensions estan massa baixes comparades amb la inflació. I quan un dels dos membres d’una parella mor, l’altre queda desprotegit. Falta més suport públic en ajudes alimentàries i energètiques”.

UNA MIRADA CRÍTICA I REALISTA

Segons el corberenc: “Els polítics haurien de fer quatre números i ser coherents amb la realitat. No pots parlar de sostenibilitat i, alhora, ignorar les dificultats reals de la gent”. També és escèptic amb la polarització: “Els extrems s’alimenten de les vulnerabilitats socials. Hi ha massa discurs fàcil i poc sentit comú”.

Sobre les noves generacions, creu que viuen un moment confús. “Abans hi havia més implicació i esperit crític. Ara els joves no es reivindiquen tant, potser perquè ho han tingut massa fàcil. Però tenen molt potencial”. Per això defensa que l’escola fomenti més pensament crític i formació en valors.

Tot i les decepcions, Jaume Riera no ha perdut la confiança en la gent. “Tinc la consciència tranquil·la. No cauré bé a tothom, però sé que tinc més amics que enemics”. Si pogués parlar amb el seu jo de vint anys, li diria: “Aprèn idiomes, sigues més tu mateix i aprecia els moments tal com venen”.

SI T’HO EXPLIQUEN NO T’HO CREUS**L’edatisme que fa por;
la discriminació laboral**

Després de 37 anys treballant a la mateixa empresa, Jaume Riera va descobrir l’edatisme de la manera més dura: amb un acomiadament. “Quan et fas gran, deixes d’existir per al mercat laboral. I això és injust”.

El seu testimoni dona sentit a l’alerta de HelpAge International, que denuncia la discriminació per edat com una forma de violència invisible. A Espanya, més del 30% de persones majors de 60 anys asseguren haver estat rebutjades per motius d’edat en processos laborals. “Et tanquen les portes i ningú ho reconeix com una discriminació real”, comenta.

Defensa que, “l’experiència hauria de ser un valor afegit, no un motiu d’exclusió”. Les empreses haurien d’apostar per equips intergeneracionals, on l’experiència dels grans i l’energia dels joves es complementin. “Només així avançarem cap a una societat més justa”, conclou.

“Quan et quedes sense feina, no només perds el sou; desapareixes del mapa i et sents invisible, com si l’experiència ja no servís per a res”

NO US VOLEM VENDRE LA MOTO

ARA LA PODEU COMPARTIR

Mou-te de manera més sostenible amb la moto elèctrica compartida

DISPONIBLE EN 8 MUNICIPIS DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

Més informació
a l'app AMB Mobilitat
o al web www.amb.cat

AMB Àrea Metropolitana
de Barcelona

CARME RIMBAU ► **MEMÒRIA VIVA DE L'HOSPITALET COM A PRESIDENTA DEL CENTRE D'ESTUDIS DE LA CIUTAT I VEU CRÍTICA DEL SEU PRESENT**

“La meva ciutat és casa meva i sempre he intentat aportar-hi una mica de llum”

“

El mercat on van treballar els seus pares és l'arrel d'una vida marcada pel compromís comunitari

Als 12 anys, la Carme ja treballava en un forn i mai ha deixat d'implicar-se en la seva ciutat

Va passar del món laboral al Parlament de Catalunya, on va aprendre la precisió del treball polític

”

PER **IGNACIO CABRERA**

La seva infantesa va transcórrer entre la parada de verdures que els seus pares tenien al mercat. Aquell territori d'olors i veus li va ensenyar què vol dir comunitat: cuidar, escoltar, formar part d'un teixit que sosté molt més que el comerç del dia a dia. Encara avui, quan torna al mercat, diu que és com obrir un calaix ple de records que no s'esborren.

LES PRIMERES PASSES LABORALS

Rimbau va començar a treballar amb només dotze anys en un forn del barri. No ho feia per obligació, sinó per voluntat: volia ajudar, ser útil, demostrar-se que podia assumir responsabilitats. Aquell primer contacte amb el món adult li va donar disciplina i independència, dues qualitats que l'han acompanyat tota la vida.

Amb els anys va entrar en el món de les oficines i va treballar en empreses com Tractaments Tèrmics Fènix o Indo, on va descobrir un ritme de feina més industrial i una manera diferent d'entendre les relacions laborals. La seva etapa en una administració de loteria va ser, potser, la més singular. Recorda el somriure de la gent que comprava números amb l'esperança de canviar el destí, però també la tristesa d'aquells que mai no van veure arribar la fortuna. Paradoxalment, un dia va tocar un primer premi al seu grup de treball.

EL SALT INSTITUCIONAL AL PARLAMENT

El gran salt professional va arribar quan va entrar a treballar al Parlament de Catalunya, de secretària durant cinc anys, entre 1995 i 1999. Una etapa exigent, intensa i que la va fer créixer. Allà va aprendre que en política “no et pots confondre ni d'una coma”, perquè una coma pot canviar el sentit d'una llei. Aquell període la va marcar profundament i li va confirmar que el servei públic és una responsabilitat que s'exerceix amb rigor, discreció i respecte.

La política, però, havia arribat molt abans. Al costat del seu marit, va decidir quin projecte defensava millor els seus valors. Va militar al PSUC, i, posteriorment, a Iniciativa per Catalunya, on va treballar durant quinze anys. Segueix adherida al PSUC. Va portar temes d'organització, finances i causa animalista. La seva política, diu, sempre ha estat la política dels passadissos, del carrer, de parlar amb tothom i escoltar més que imposar. Per això li dol l'ambient actual, massa marcat per la crispació i l'espectacle.

L'ÀNIMA DEL CENTRE D'ESTUDIS DE L'HOSPITALET

El seu vincle més profund amb la ciutat és el cultural. El Centre d'Estudis de l'Hospitalet és gairebé la seva segona casa. Primer com a sòcia del Cineclub i, amb el temps, com a presidenta del Centre d'Estudis. Ho explica amb una barreja de respecte i orgull: “És una insti-

Nascuda a l'Hospitalet, MARIA DEL CARME RIMBAU Cabrera va créixer entre caixes de fruita, rialles de mercat i una vida de barri que avui, diu, “gairebé ha desaparegut”. L'espai que la va veure créixer és també el que l'ha empès tota la vida a comprometre's amb la seva gent i amb la memòria col·lectiva.

“
Lamenta la transformació accelerada de l'Hospitalet: “Hem perdut una manera de viure i de reconèixer-nos”
”

Carme va començar a treballar als 12 anys i de jove va entrar en el món de les oficines

“
Reivindica el català com a llengua d'acollida i normalitat
”

Rimbau amb el jove periodista que l'ha entrevistat

TRAJECTÒRIA PROFESSIONAL

Als mercats també hi creix cultura

Carme Rimbau (L'Hospitalet de Llobregat, anys 50) va créixer al mercat municipal on els seus pares tenien una parada de fruites i verdures. Va començar a treballar als 12 anys en un forn del barri i, posteriorment, va passar per diferents oficines i empreses. Va ser militant del PSUC i d'Iniciativa per Catalunya, on va desenvolupar tasques internes durant més de quinze anys. Entre 1995 i 1999 va treballar al Parlament de Catalunya. Actualment és presidenta del Centre d'Estudis de l'Hospitalet i participa en diverses entitats culturals i lingüístiques.

tució molt seriosa, molt rigorosa; hi ha gent que en sap molt, gent compromesa”, afirma. I afegeix: “Forma part de la nostra memòria com a ciutat”. Rimbau defensa que preservar la història local és preservar la identitat dels veïns, i per això participa també en entitats com Òmnium Cultural, FIC, la Plataforma per la Llengua i el projecte per restaurar el Castell de Bellvis.

DOL, RESISTÈNCIA I LLENGUA

Però l'Hospitalet que ella tant estima ha canviat. I ho diu amb una tristesa continguda: “La ciutat que jo vaig conèixer ja no existeix”. La massificació, els pisos turístics i la pressió immobiliària han fet desaparèixer comerços històrics i la vida de barri que donava cohesió. No parla des de la nostàlgia buida, sinó des de la consciència que la quotidianitat també és patrimoni.

La llengua catalana és un altre dels seus compromisos. Parlar en català als nouvinguts és, per a ella, una forma de respecte i integració, no una barrera. Li dol veure com molts catalanoparlants canvien automàticament al castellà, i alerta que això debilita la transmissió natural de la llengua.

Rimbau parla sovint de la vida amb una maduresa tranquil·la. Mirant enrere, es diria que no cal patir ni córrer tant, que cada etapa té el seu ritme. Alhora, continua activa: vol aprendre anglès, seguir formant-se a la Universitat de l'Experiència i ordenar una col·lecció de car-

Una foto actual de la Carme

“
Com a presidenta del Centre d'Estudis de l'Hospitalet defensa la memòria, el patrimoni i la cultura
”

tes de guerra que els seus pares es van escriure, i que considera “un tresor sentimental i històric”.

Quan pensa en com li agradaria ser recordada, no diu cap càrrec ni cap mèrit concret. Només això: “Com una bona persona; com ho eren els meus pares”. I potser aquí hi ha l'essència de Carme Rimbau: una dona que ha treballat sempre amb honestat, que ha estimat i estima la seva ciutat sense fer soroll o fen-l'hi i que ha dedicat dècades a preservar el que alguns ja no miren. Una dona que aporta llum, encara que sigui petiteta, allà on ha passat i passa.

L'activitat cultural de Rimbau és intensa, no només com a presidenta del Centre d'Estudis de l'Hospitalet. A la imatge, en un acte reivindicatiu en defens del patrimoni, en concret del Castell Bellvis

REIVINDICACIÓ

Lluita i consciència feminista

Rimbau ha viscut discriminacions laborals pel fet de ser dona casada, una realitat habitual en la seva generació. Aquesta experiència l'ha empès a defensar amb força la independència econòmica i professional de les dones. Sempre transmet a les més joves un missatge clar: no acceptar límits que no els corresponen i obrir-se camí amb determinació i autonomia.

“
Manté projectes personals i culturals que connecten passat i futur, com ordenar les cartes de guerra dels seus pares
”

PEDRO TOMÁS FERNÁNDEZ ► SINDICALISTA UGT-UJP I VEÍ DE SANT BOI

“Hi ha persones que la seva vida era la feina i quan es jubilen no saben què fer”

“

“T’has de preparar per a la jubilació. Hi ha gent que entra en depressió perquè la seva vida era la feina, i quan això s’acaba, no saben què fer”

“La jubilació no és un final, és un canvi de ritme. Quan deixes de treballar, t’has de preparar mentalment per no caure en el buit de no saber què fer”

“L’edatisme existeix i fa mal. No som invisibles ni inútils. Encara tenim molt per dir, per fer i per aportar a la societat, tot i que sovint ens tractin com a nens”

”

PER JORDI V. VALLS

Pedro Tomás Fernández Buendía té 67 anys i va néixer a Torre Pacheco, un petit poble murcià, però des dels tres mesos de vida ha viscut al Baix Llobregat, entre Cornellà, Esplugues i Sant Boi. És en aquests territoris on ha treballat, s’ha implicat sindicalment també i on ara gaudeix d’una jubilació activa. “Vaig començar a treballar de molt jove, amb 14 anys, perquè la meua generació era de treballar. Hi havia qui estudiava, però la majoria començàvem a treballar de seguida”, explica.

Després de passar per diverses fàbriques, va entrar a Braun Espanya, una empresa molt arrelada a Esplugues fins que va viure el tancament de la planta, durant aquella època va exercir de delegat sindical de la UGT. Aquell episodi, que va suposar la pèrdua de molts llocs de treball, el va marcar i el va portar a implicar-se més profundament en el moviment sindical, fins a arribar a ser secretari comarcal de la Unió de Jubilats i Pensionistes (UJP) de la UGT al Baix Llobregat.

UNA VIDA ENTRE LA FEINA I LA FAMÍLIA

La seva vida personal ha seguit un ritme paral·lel al compromís laboral. “Porto feliçment casat 46 anys. Tinc tres fills, tots independitzats i treballant. En això estic molt content”, diu amb orgull. La seva infantesa, al cor de Cornellà, va ser “una època en què vivíem al carrer, jugant amb els amics. No va ser una infantesa difícil: el meu pare treballava a Siemens i la meua mare es dedicava als fills, com era habitual aleshores”.

Després de la infantesa com etapa no laboral també parla de la jubilació. “Quan treballes tens el dia ocupat, tot és molt pausat. I de cop arriba el dilluns i penses: ‘Ostres, avui no he d’anar a treballar. Què faig?’”. Explica que és un moment de transició delicat, sovint més psicològic que material. “T’has de preparar per a la jubilació. Hi ha gent que entra en depressió perquè la seva vida era la feina, i quan això s’acaba, no saben què fer”.

En el seu cas, el canvi va ser més suau gràcies al compromís sindical. “Simplement vaig canviar el rol: abans treballava vuit hores i després anava al sindicat; ara hi dedico més temps i també a la família”. Per a ell, l’èxit no s’ha de mesurar en diners ni en càrrecs, sinó en coherència. “He tingut èxit perquè he treballat, he tingut responsabilitats, he format una família i estic en pau amb mi mateix”.

El compromís sindical de Pedro Tomás es va materialitzar de jove, quan treballava a la Braun

“Al meu jo de vint anys li diria: viu la vida i defensa allò que consideris just”

Amb companys a la dècada dels 70

EDATISME I ESTEREOTIPS

Quan parla d'edatisme, ho fa amb la mateixa contundència amb què defensa els drets laborals. “La paraula ‘edatisme’ s’ha començat a sentir fa poc, però ja als anys cinquanta un americà en parlava. És la discriminació per edat, i sí, existeix”, sentència. Per a Pedro

Va començar a treballar molt jove, amb 14 anys, perquè la seva generació era de treballar

DEFENSA DELS DRETS SÈNIORS

La UGT al Baix Llobregat

El sindicat UGT va arrelar amb força al Baix Llobregat durant la segona meitat del segle XX, en una comarca eminentment industrial on el moviment obrer va tenir un paper fonamental en la lluita pels drets laborals i les llibertats socials. En aquells anys, les fàbriques d'Esplugues, Cornellà o Sant Boi van ser focus de reivindicació i solidaritat.

Pedro Tomás Fernández hi va entrar de ple quan treballava a Braun Española, i més tard va ser un dels referents de la Unió de Jubilats i Pensionistes (UJP) a la comarca. La seva trajectòria sintetitza el pas d'una generació de treballadors que, després de dècades de feina, no han volgut desvincular-se del seu compromís social.

Avui, la UJP-UGT del Baix Llobregat continua defensant la participació activa de la gent gran en la vida pública i política, impulsant projectes contra l'edatisme, per la igualtat i la dignitat de les pensions. “Volem ser presents a la societat. Som persones, no només pensionistes”, resumeix Pedro Tomás.

Pensions i discursos

Pedro Tomás és clar quan parla del discurs sobre les pensions. “El que surt a la premsa és sectari. Han agafat només una part de les jubilacions, la dels nous jubilats del ‘baby boom’ que van cotitzar alt. Però el 60% dels jubilats cobra menys de 1.100 euros, i un 34% menys de 700. Això és una pobresa important”.

Segons explica, el relat mediàtic i polític tendeix a enfrontar generacions: “Volem enfrontament entre joves i grans. Però no n’hi ha d’haver, tot al contrari”. Darrere d’aquest discurs, afegeix, sovint hi ha interessos econòmics. “Els que ho promouen són bancs i asseguradores, que volen que els joves es facin plans de pensions privats”.

Defensa que el sistema públic és viable. “Amb les reformes del 2021 i 2023, les pensions seran sostenibles presumptament fins al 2050”. Els joves, diu, no han de perdre la confiança: “Si no lluites per mantenir-les, les perdràs. Però si es defensa el que ja tenim, el sistema continuarà funcionant”.

Tomás, el problema no és només el prejudici, sinó la cultura de la rapidesa. I explica: “Vim en una societat molt capacitista. Es valora la rapidesa i la immediatesa. Una persona de 60 anys no fa les coses igual de ràpid que una de 20, però les pot fer igual o millor, perquè té experiència”.

Denuncia també els tòpics amb què es tracta la gent gran. “Ens infantilitzen, ens tracten com si no poguéssim fer res, i no és veritat. Som persones com les altres: fem exercici, viatgem, participem. Jo no faré una marató, però surto a caminar cada dia”.

ELS JOVES I LA LLUITA PEL QUE JA S’HA ACONSEGUIT

Una de les seves reflexions sobre les noves generacions és que, “els joves han de defensar allò que ja tenen. Si no ho lluiten, ho perdran. Les coses costen molt d’aconseguir, però un cop les tens, cal mantenir-les”. Aquesta idea, que sembla una màxima de vida, s’estén també al seu diagnòstic sobre el present. “Ara la societat és més complexa, però la lluita continua sent necessària”.

I si hi ha un àmbit on aquesta lluita és urgent, és l’habitatge. “És impossible que un jove s’independitzi. Cal buscar fórmules, pressionar el govern, fer assemblees, com fèiem nosaltres”, diu. Defensa la col·laboració entre generacions com una possible solució. “Els pisos amb serveis podrien servir per a gent gran i per a joves. Si els grans se’n van a aquests habitatges, els seus pisos poden passar a ser habitatge social per a joves. Això crearia convivència i suport mutu”.

CIUTATS PER CONVIURE, NO PER SOBREVIVRE

Quan parla del seu municipi, Sant Boi, la seva mirada es torna crítica però constructiva. “Els pobles abans es feien pensant en els cotxes, no en les persones. Falta accessibilitat, ascensors, bancs... Una persona gran sense ascensor no surt de casa”.

“Abans les famílies estaven molt més unides. Els avis eren el centre, els que ajuntaven tothom. Ara costa més trobar aquell caliu, aquella necessitat d’estar junts”

“
“L’edat és només un
número: em sento actiu,
com si tingués quaranta
o cinquanta anys”
”

Opina que l'èxit no s'ha de mesurar en diners ni en càrrecs, sinó en coherència

Reconeix, però, que s’han fet passos endavant en el seu municipi. “Tenim la zona del riu, una àrea verda per passejar, però encara hi ha barris que necessiten un cop de mà com Casablanca o Cinc Roses. Canviar-ho serà difícil, però cal repensar-ho tot, perquè d’aquí a uns anys les persones grans serem el 30% de la població”. I menciona que en el seu municipi hi ha molta reivindicació per eliminar una central d’alta tensió i una antiga caserna militar.

MEMÒRIA, VALORS I CANVIS

Quan recorda els anys de la dictadura i la transició, ho fa amb un sentit històric clar. “Al final de la dictadura la gent estava cohibida, però ja començava a protestar. Amb la democràcia, la gent es va desinhibir. Els anys vuitanta van ser d’esplendor, de sortir al carrer i expressar-se”.

En canvi, avui veu una societat més tancada. “Abans les famílies estaven més unides. Els avis eren el centre. Ara costa reunir a tothom, i això ha canviat. La societat s’ha tornat més egoista, potser per les noves tecnologies o l’acceleració social”.

LA JOVENTUT INTERIOR

A Pedro Tomás no li agrada que l’etiquetin com a “avi”, tot i que ho és. Prefereix pensar que és una persona activa. “Tinc la meua edat, però em considero una persona activa. Faig exercici, col·laboro a la UGT, faig moltes coses. L’edat només és un número”.

I si no sabés quants anys té, assegura que “em posaria 40 o 50. Faig el mateix que una persona d’aquesta edat. La vellesa no la defineix la data de naixement, sinó com vius”. Quan li demanem quin consell es donaria al seu jo de vint anys, no dubta: “Viure la vida i defensar allò que és just”.

CAYETANO BELMONTE ► EX SINDICALISTA I PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ DE LA GENT GRAN DE VILADECANS

“Volem visibilitat a les institucions i deixar de ser invisibles”

“

Després de mig segle de lluita sindical, continua reivindicant drets, ara des del casal de la gent gran

“La jubilació no és el final de res; és el moment de seguir participant, d'exigir respecte i de recordar a tothom que encara som aquí”

“Jo no visc de la nostàlgia; m'he adaptat sempre als temps”

“No es tracta de treure-li al gran per donar-li al jove, sinó que els joves lluitin pel que és seu, com vam fer nosaltres”

”

PER J. V. V.

Cayetano Belmonte va arribar a Catalunya amb divuit anys, des de la seva Melilla natal, per començar a treballar a Pegaso, una empresa emblemàtica del motor que va marcar en certa mesura el pols industrial del país. “Vaig venir aquí a treballar i ja m'hi vaig quedar”, recorda. El que aleshores era Enasa acabaria sent Iveco, i el que semblava una simple feina es va convertir en una trinxera sindical. En temps de dictadura, Belmonte va començar a moure's “des de la clandestinitat”, convençut que “calia lluitar pels drets dels treballadors”. Va pagar el preu del seu compromís: “Em van arrestar alguna vegada”, admet, però la seva convicció no es va aturar. Va ser president de la mutualitat de Pegaso i secretari del Comitè Intercentros. La seva vida laboral i sindical van ser, durant dècades, una mateixa causa: la dignitat del treball.

Ja jubilat, continua militant, encara que en un altre front. Des de la presidència de l'Associació de la Gent Gran de Viladecans, lidera una nova batalla: la visibilitat i la defensa dels drets de les persones grans. “Aquí els casals abans es dedicaven als dominós i poca cosa més. Jo els vaig unir i els vaig dir que calia reivindicar”, explica. I ho van fer. Primer per les pensions, quan “aquell 0,25% de Rajoy va ser una provocació”, i després per la bretxa digital, les barreres urbanístiques o la soledat no desitjada. “No pot ser que els bancs no atenguin la gent gran; vam aconseguir que almenys hi hagués horaris per a ells”, explica amb orgull. La seva capacitat de mobilització ha fet que, a Viladecans, el moviment sènior tingui veu pròpia, coordinada entre els casals i amb interlocució directa amb l'Ajuntament i el Consell Comarcal.

“Volem visibilitat a les institucions, no ser invisibles”, afirma. És el seu lema de jubilat combatiu, d'un home que no es resigna a envellir entre el silenci i la burocràcia. Per a Belmonte, la vellesa és política en la seva forma més humana: defensar el dret a continuar comptant.

UNA GENERACIÓ LLUITADORA

El seu és un relat de generacions que van haver de lluitar, literalment, per poder reunir-se. “Amb Franco no hi havia llibertats, cap. No et podies ni reunir”, recorda. Ho diu amb la se-

Cayetano Belmonte al servei militar

“

“Hem cotitzat tota una vida: les pensions no són un regal, són un dret guanyat”

“Els fills no poden cuidar-nos com voldrien; per això calen millors plantejaments socials per la gent gran amb dependència”

“Els extrems, tant de dreta com d'esquerra, sempre són dolents. La democràcia s'ha de cuidar”

”

Cayetano Belmonte és crític amb el discurs que enfronta a les generacions

PÈRDUES INOBLIDABLES

Ferides que no s'esborren

Abans de convertir-se en sindicalista i activista social, Cayetano Belmonte va conèixer el dolor de prop. Quan feia el servei militar, va patir un greu accident de trànsit en què va morir la noia amb qui sortia. Ell va estar mesos hospitalitzat i en coma, i aquell episodi va canviar la seva manera d'entendre la vida. «Va ser una dificultat molt grossa; vaig estar ingressat i em va costar molt superar-ho», recorda. Poc temps després va perdre també la seva mare, malalta de càncer, fet que va accentuar el sentiment de «culpa». Amb els anys, reconeix que aquell doble cop el va fer més empàtic i combatiu. «Ho vaig superar amb el temps, però em va marcar», explica. Potser per això, diu, mai ha deixat de lluitar per la vida dels altres, com si cada causa fos també una manera de redimir la seva pròpia.

renitat d'algú que ho va viure. Explica com, als blocs de Bellvitge, organitzaven assemblees veïnals clandestines i com la policia els apallissava quan s'oposaven a l'especulació urbanística. “El que avui hi ha als barris s'ha aconseguit amb suor i sang”, sentència. Per això li dol la desmemoria i el desinterès polític dels joves: “A les escoles no s'ha explicat què va ser una dictadura ni el que va costar aconseguir una democràcia”.

Belmonte creu que la manca de consciència històrica és a l'arrel de molts mals contemporanis. “La joventut d'avui no té la preparació ni la implicació política d'abans”, lamenta. Però no culpa els joves. “El problema és que els pares els hem acomodats. Els hem donat tot allò que nosaltres no vam tenir”. Segons ell, aquesta sobreprotecció benintencionada ha creat generacions que “no lluiten contra les injustícies perquè no les han viscut”.

Al seu parer, el discurs que enfronta joves i grans és “una trampa”. Rebutja la idea que les pensions siguin un privilegi injust davant dels salaris precaris dels qui s'incorporen al mercat laboral. “Les pensions no ens les han regalat. Hem cotitzat tota una vida”, recorda. I conclou amb la claredat de qui no tem dir l'obvi: “No es tracta de treure-li al gran per donar-li al jove. Es tracta que els joves reivindiquin el que és seu, com vam fer nosaltres”.

L'EDATISME I LA POLÍTICA DELS EXTREMS

Belmonte identifica l'edatisme com una de les noves formes de menyspreu social. “Alguns diuen que els vells cobren massa. Això és parlar des de la ignorància”. Però no ho diu amb amargor: creu que la gent gran ha de continuar sent útil. Participa a la Federació de Jubilats de Catalunya (FATEC) i assessora la Unió Comarcal de la UGT de l'Hospitalet. “Volem participar, no ser decorat”, repeteix, convençut que l'experiència també és una forma de capital social.

Tampoc defuig parlar de política. “Els extrems, tant de dreta com d'esquerra, sempre són dolents”, sosté. I adverteix que les xarxes socials han enverinat el debat públic: “Només hi ha insults per insults, sense cap lògica”. Els radicalismes, afegeix, “s'aprofiten dels problemes reals de la gent, com l'habitatge o els salaris baixos”. Ho diu amb to d'advertiment: “La democràcia té les seves mancances, però no hem d'oblidar què significa perdre-la”.

BATALLES I CONQUESTES

Els bancs i la bretxa digital

Un dels fronts més recents que Cayetano Belmonte ha liderat és el de la bretxa digital i el tracte dels bancs envers la gent gran. “No pot ser que els bancs no expliquin res a la gent ni tinguin un horari per atendre'ns”, denuncia. Davant d'aquesta situació, va aconseguir reunir representants de diverses entitats amb l'ajuda de l'Ajuntament. “Vam aconseguir que almenys dos bancs, la Caixa i Cajamar, establissin un horari de tarda per a les persones grans, de tres i mitja a sis”, explica. No tots els bancs s'hi van sumar, però considera que va ser “un pas important”. Belmonte defensa que “no és el mateix que cada casal reclami pel seu compte, que anar tots units amb una sola veu”. La seva lluita no és només per poder fer gestions, sinó per reclamar respecte i dignitat: “A la gent gran ens han de mirar a la cara, no a la pantalla”.

LA MORT FA RESPECTE

Amb més de vuitanta anys, Belmonte no parla de la vellesa com d'un final, sinó com d'una transició. “No sé si és por, però sí que penso que ja estic en via de sortida”, admet. Parla de la mort amb una serenitat inquietant, amb el mateix sentit de responsabilitat amb què ha viscut. “Vull fer el meu testament vital i m'inquieta pensar en el deteriorament físic”.

Tot i això, no tot és resignació. “Hi ha moments en què fas projectes, excursions, activitats, i no penses en la mort, vols continuar fent coses”. Aquest desig de mantenir-se actiu és la seva manera d'envellir. Ho resumeix amb naturalitat: “No es tracta de nostàlgia: m'he adaptat sempre als temps”.

També és conscient de les limitacions familiars i socials que corresponen a la responsabilitat de cuidar a les persones grans més vulnerables. “Els fills no poden atendre'ns al cent per cent. No és que no vulguin, és que no poden”, reconeix. Per això defensa un nou model d'atenció: “Cal crear residències de veritat, no magatzems de persones”.

En l'àmbit personal, es mostra encara més sincer. Explica que la seva dona està malalta i que, després de més de cinquanta anys junts, “la vida sexual la tenim apartada, però l'amor passa a un altre pla: conviure i respectar-se”. És una de les seves frases més tendres i alhora més dures, perquè converteix la vellesa en un acte de lleialtat.

EL SENTIT DE CONTINUAR

Quan se li pregunta què faria si fos president, respon sense vacil·lar: “Miraria d'afavorir la gent més vulnerable i més desvalguda”. Ho diu sense eslògans. El seu discurs està fet de sentit comú i de memòria. Critica que als grans se'ls expulsi del mercat laboral amb cinquanta anys i als joves se'ls exigeixi experiència. “No té cap sentit que a uns no els contractin per vells i a altres per inexperts”. Proposa un espai intergeneracional a les empreses, on l'experiència i l'energia es complementin.

Sobre el futur, manté un realisme gairebé socràtic: “La vida, quan et toqui, et toqui”. Rebutja la idea de la immortalitat: “Això de canviar òrgans com si fóssim ninots no és vida”, i defensa un envelliment actiu i natural. En la seva filosofia, viure no és allargar l'existència, sinó donar-li sentit.

“

“La vida, quan et toqui, et toqui. El que importa és continuar fent coses i sentir-se viu”

Es donaria un consell a ell mateix quan tenia 20 anys: “Lluita per allò que creus just i busca el bé comú”

Cayetano Belmonte és crític amb el discurs que enfronta a les generacions: “El fals debat de la guerra entre joves i vells només divideix allò que hauria d'estar unit”

”

ROSA MARIA BAYÓ ► DEFENSORA DELS DRETS SOCIALS

“Ajudar a famílies des de Càritas durant la crisi va ser esgotador i molt dur”

“

Va ser coordinadora de Càritas a Esplugues durant la crisi del 2007-2009, un període que recorda com “esgotador i molt dur”. Explica que les famílies ateses van passar de 100 a 500 en pocs mesos

“L’edatisme existeix i fa mal: ho he viscut en primera persona i ho veig cada setmana”

”

PER SANTIAGO CUADRADO

Bayó explica que va decidir participar en aquest Anuari perquè considera imprescindible visibilitzar l’edatisme. Recorda amb indignació un episodi recent: quan va intentar aconseguir una targeta comercial, li van respondre que no podia tenir-la “perquè tenia massa anys”. Confessa que aquell gest la va fer sentir “com si de cop deixés de comptar”. No és l’únic cas que l’ha colpida: una amiga seva no va ser operada de l’esquena perquè, segons va dir el metge, “ja no valia la pena” per la seva edat. “Aquestes situacions passen més del que la gent es pensa”, lamenta.

Entre les persones grans, assegura, aquest tema és recurrent. “Parlem molt de la discriminació”, comenta, i afegeix que sovint conviuen ajudes i barreres de manera contradictòria. Explica que, en el transport públic, alguns joves no cedeixen el seient: “Jo els ho dic. I si no saben què vol dir el cartell, els ho assenyalo. Mai he tingut cap problema”. Però també reconeix que no tothom s’atreveix a dir-ho i que la resignació és un símptoma més d’aquest edatisme quotidià.

Rosa Maria Bayó va estudiar Dret a distància quan vivia a Canadà

ROSA MARIA BAYÓ, té 80 anys i ha treballat des dels tretze, va estudiat Dret a distància mentre vivia entre Canadà i Mèxic, ha ajudat a centenars de famílies des de Càritas i avui continua activa al Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat, des d’on lluita contra l’edatisme i defensa els drets de la gent gran. Assegura que no li ha quedat res per fer i que “la societat avança només si la gent s’atreveix a provar coses”.

Imatge de Bayó a la gran muralla xinesa en un dels seus diversos viatges

PARTICIPACIÓ AL CONSELL CONSULTIU COMARCAL

Rosa participa activament al Consell Comarcal del Baix Llobregat, després d’haver format part del Consell Municipal de la Gent Gran d’Esplugues. Explica que allà treballen temes essencials: residències, pensions, pisos tutelats, serveis socials, maltractament a la gent gran i discriminacions diverses. Remarca que es tracta d’un càrrec no retribuït: “Hi som perquè ho creiem necessari, no perquè cobrem”.

La vocació social li ve de lluny. Va ser coordinadora de Càritas durant la crisi del 2007-2009, un període que recorda com “esgotador i molt dur”. Explica que les famílies ateses van passar de 100 a 500 en pocs mesos, i que l’entitat, desbordada, va haver de demanar suport a l’Ajuntament. “Ens vam coordinar amb Creu Roja i altres entitats; va ser una feina enorme”. Anys després, l’Ajuntament els va concedir la medalla d’or de la ciutat. “Va ser emocionant perquè s’havia treballat molt”.

ESTUDIAR DRET A DISTÀNCIA

La seva trajectòria personal també és marcada per la mobilitat. Explica que el

Bayó amb uns companys del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat

seu marit treballava a Braun i que, quan li van oferir anar a Canadà, tota la família va marxar. Van viure a Montreal i Toronto, i més tard, vuit anys a Mèxic. Durant aquell període, Bayó va estudiar Dret a la UNED. Recorda que havia de viatjar fins al consolat espanyol de Washington per examinar-se: “Amb un fill petit i vivint lluny, era complicat, però ho vaig fer”. Va acabar el darrer curs a la Universitat de Barcelona. No va exercir mai oficialment, però assegura que la carrera li ha estat “tan útil com si l’hagués exercit”.

“Una amiga no va ser operada de l’esquena perquè, segons va dir el metge, ‘ja no valia la pena’ per la seva edat”, lamenta

“La vida és experimentar: és així com avança la societat”

DENÚNCIA

Quan l’edatisme et toca de ple

L’edatisme no és una teoria abstracta. La Rosa l’ha viscut amb noms i cognoms. Quan va voler tramitar una targeta comercial, li van dir que no “perquè tenia massa anys”. La frase, dura i inesperada, la va deixar glaçada. Feia temps que sentia històries semblants, però experimentar-ho en primera persona li va fer veure la dimensió real del problema.

El cas de la seva amiga és encara més greu: després de rebre una pròtesi de maluc amb bon resultat, va tenir una complicació a l’esquena i el metge va descartar operar-la. Motiu? “Ja és gran”. El dolor li continua condicionant el dia a dia i la solució ha estat, simplement, reforçar la medicació.

Situacions així, explica la Rosa, no són aïllades. Molta gent gran no gosa denunciar-ho, especialment quan qui els maltracta —físicament, emocionalment o econòmicament— és algú de la família. Per això, des del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat treballen per crear protocols, detectar casos i posar-hi remei amb rapidesa. “No és que siguem vulnerables per edat; ens fan vulnerables quan ens treuen drets”, resumeix.

EXPERIÈNCIES INTERNACIONALS

Una vida entre continents i paisatges

La trajectòria de la Rosa és una invitació a trencar tòpics sobre envellir. Amb 80 anys, ha trepitjat més països que molts joves que somien viatjar. La seva vida a l’estranger va començar a Canadà, on el seu marit feia formació professional. A Montreal i Toronto va descobrir la força de les estacions, la disciplina del país i la calma del paisatge.

A Mèxic, on van viure vuit anys, va experimentar la calor humana i el caràcter vibrant de la cultura. Allà, mentre criava un fill, es va treure la carrera de Dret estudiant per la UNED i examinant-se a Washington. Després va fer la volta al món, literalment: Japó, Kenya, la Xina, Islàndia, Vietnam, Uzbekistan... Un mosaic de colors, llengües i maneres de viure.

Viure i viatjar fora —explica— t’ensenya a mirar la vida amb perspectives múltiples. “Quan coneixes altres maneres de viure, entens millor la teva i deixes de tenir por de canviar”. Per això, si hagués d’escollir un altre lloc on viure, tornaria a Canadà sense dubtar: “Allà les estacions semblen una obra d’art”.

“Una bona idea pot valer més que milions: els joves han de provar, equivocar-se i tornar a provar”

“Viatjar m’ha obert el cap com res més: és la millor escola i la millor manera de créixer”

Bayó amb l'autor
d'aquesta entrevista,
Santiago Cuadrado

“

“Cap parella funciona
sense paciència i
tolerància; no hi ha
ningú perfecte, però sí
gent que val la pena”

“A la gent gran ens
escolten poc i ens
protegeixen menys: això
ha de canviar i hi estem
treballant”

”

Viatjar s'ha convertit en una passió indomable de la seva vida. Ha visitat el Japó, Kenya, Islàndia, la Xina, Vietnam i Uzbekistan, entre molts altres. Explica que cada país l'ha fet canviar una mica: “El Japó és ordre i bellesa; Kenya és natura pura; Islàndia, un misteri; Uzbekistan em va sorprendre pel patrimoni”. Confessa que, si hagués de residir en un país estranger, escolliria de nou Canadà: “Les estacions allà són una meravella”.

Sobre política, Rosa es defineix com a catalanista moderada. Afirmar que s'identifica amb “l'estil de Jordi Pujol”, tot i reconèixer les ombres del personatge i del seu entorn. Creu que Catalunya hauria de tenir un tracte fiscal més semblant al model federal alemany: “No dic que no s'hagi d'ajudar la resta de l'Estat, però hauria de ser proporcional”. Considera que l'independentisme actual està massa dividit i que l'excés de rivalitats l'ha afeblit. També observa amb sorpresa l'ascens de noves formacions, com Aliança Catalana: “Han sabut captar un malestar. Ara bé, una cosa és el que diuen i una altra el que faran si governen”.

JOVES PERDUTS

Quan parla del present i del futur, Rosa té clar què diria als joves que avui se senten perduts o sota pressió: “Que provin, que experimentin, que s'equivoquin”. Assegura que moltes descobertes, fins i tot científiques, han sorgit per accident, perquè algú experimentava buscant una altra cosa. “Una idea bona pot valer més que milions”, insisteix.

La visió sobre les relacions de parella també desperta curiositat. Rosa defensa que el secret per mantenir un amor durador és “paciència i tolerància”. Explica que els joves tenen tendència a marxar aviat quan apareixen conflictes: “És normal provar diferents persones, però quan trobes algú que val la pena, l'has de cuidar”.

Quan mira enrere, assegura que no li ha quedat res pendent. “Cada etapa de la meua vida he fet el que volia fer”, comenta, convençuda. I afegeix: “Això és el que et dona pau”.

ASSOCIA'T ARA. T'HI ESPEREM!

**ASSOCIACIÓ EMPRESARIAL
I UNIÓ PATRONAL METAL·LÚRGICA
DE L'HOSPITALET I EL BAIX LLOBREGAT**

La patronal compromesa
amb les empreses i el territori

www.aeball.com

#AeballElMillorAliatdeFutur

MANUEL GUERRA ► SINDICALISTA JUBILAT DE SANT FELIU

“La gent gran no necessita compassió, necessita companyia i oportunitats”

“

“Cada persona gran té una història, unes capacitats i una manera de veure el món. El problema és que la societat no ens escolta prou”

“Molts acaben convertint-se en “cangurs permanents”, no perquè els agradi o ho hagin triat, sinó perquè la família i la societat donen per fet que sempre estan disponibles”

“La pressa amb què el món canvia sense comptar amb nosaltres, la gent gran, és brutal. “Si no t’espaviles, ningú ho farà per tu”

”

Manuel Guerra encapçalant una manifestació a Sant Feliu, població on va arribar a ser regidor municipal

PER **POL MORENO**

El pare de Manuel Guerra, republicà convençut, li va inculcar valors de dignitat i justícia que, en ple franquisme, tenien un cost alt. Per aquest motiu no va poder assistir al col·legi públic perquè s’hi cantava el “Cara al sol”. Aquell nen que estudiava en una petita escola va aprendre aviat que la llibertat no és mai un regal, sinó una responsabilitat.

A la joventut, la vida no li va donar treva. Després d’un accident que va tindre el seu pare, amb només tretze anys, Manuel es va haver de fer càrrec dels treballs del camp. Als disset, buscant un futur millor i va marxar cap a Barcelona. Va entrar a treballar a SEAT, un lloc on va descobrir que l’esforç i l’estudi eren eines de supervivència, per promocionar-se, estudiava matemàtiques i geometria pel seu compte, de nit, després de la feina. “Si no t’espaviles, ningú ho farà per tu”, recorda Manuel Guerra

DE LA REPRESSIÓ AL COMPROMÍS SOCIAL

El record del franquisme encara pesa. Guerra parla amb una sinceritat admirable, explica que va veure afusellaments, persecucions i sobretot va sentir molta por. Va participar en assemblees clandestines, va observar com la democràcia naixia entre desconfiances i va comprovar que, després d’anys de silenci, parlar era un acte polític. “La història no s’ha d’adornar, s’ha d’explicar com és”, repeteix. Una de les seves frases preferides, que resumeix un principi universal, és: “Si no coneixes la història, estàs condemnat a repetir-la”.

La seva militància a UGT el va portar a la política municipal. A les eleccions del 1979 va ser inclòs en una llista gairebé per casualitat. Les dimissions internes el van fer pujar

Amb 82 anys, MANUEL GUERRA és el viu testimoni d’una vida que ha travessat pobresa, repressió, migració i esforç. Va néixer a Barcarrota, a la província de Badajoz, en una família humil. Guerra va perdre la mare amb només sis anys i va créixer amb els avis, mentre treballava al camp des de ben petit.

CALEN RESIDÈNCIES DE QUALITAT

La dignitat de l'envelliment

Ni idealitza el futur, ni tampoc pensa molt en ell, però sobretot no el tem. No aspira a la immortalitat només a tindre una vida digna en el futur. Creu que les residències tradicionals han de transformar-se en espais més respectuosos, flexibles i centrats en la persona, perquè molts coneguts seus han tingut experiències molt dolentes en aquests centres i comenta que no és tan difícil solucionar aquests problemes.

Per ell, la clau del seu futur és l'autonomia, poder escollir que fer i no estar condicionat per una altra persona, poder escollir que vol fer amb la seva vida i com ho vol fer.

Guerra amb els ex presidents de la Generalitat socialistes Pasqual Maragall i José Montilla

“Aprendre no depèn de l'edat, sinó de l'oportunitat i la voluntat”

“Parlar era un acte polític després d'anys de silenci durant la dictadura”

posicions i, de sobte, era regidor. Va participar en el primer govern democràtic del municipi i després va passar dotze anys a l'oposició. “Quan vaig entrar, no en sabia res. Ho vaig aprendre sobre la marxa”. Com sempre havia fet.

L'EDATISME, EL PITJOR PREJUDICI DE TOTS

Manuel Guerrero no parla de grans discriminacions, sinó de gestos quotidians que marquen molt la gent gran, comentaris que moltes persones poden considerar irrelevants, però que per a ell i per a moltes persones grans són molt importants i ressonen diàriament dins del cap.

“Quan ens conviden, sempre és per fer activitats suaus. Ningú ens pregunta què volem o què podem aportar. Cada persona té els seus gustos: alguns volen caminar, altres volen

pintar i altres llegir. Però el problema és que sembla que la societat hagi de triar per nosaltres, com si no tinguéssim criteri ni motivacions”, explica Manuel Guerra sobre el que li passa diàriament quan assisteix als centres on es fan activitats per a gent gran.

Sobretot, el que més l'irrita és el tracte infantil de manera indirecta que reben diàriament, el to condescendent, la suposició que “ja no toca” aprendre, opinar, decidir o transformar. Per a ell, aquest paternalisme és una forma d'exclusió tant invisible com efectiva.

LA SOLEDAT I LA COMUNITAT

Entre els seus amics, diu, ha vist de tot, persones actives i plenes de vida, i altres que han quedat soles després de pèrdues. La soledat no desitjada és, segons ell, “la nova epidèmia

“A nosaltres ens va tocar reconstruir un país; a ells, els joves, els toca sobreviure”

“No som mobles vells; tenim experiència, criteri i ganes de participar”

“Les pantalles mai no poden substituir la confiança entre les persones”

Al Camp de l'Europa a l'any 1969

LA DIGITALITZACIÓ

Bretxa tecnològica

La digitalització accelerada ha afegit noves barreres a la vida quotidiana de moltes persones grans. Manuel explica que, més que la tecnologia en si, és la rapidesa en què canvia el món sense parar a pensar en persones que no han nascut amb la tecnologia a les mans. Defensa que no és una qüestió d'edat, sinó d'oportunitats: “Si ens oferissin formació amb paciència i respecte, aprendríem com tothom. El problema és que es dona per fet que no en serem capaços”.

Guerra de rei
Melcior

“

“Els gestos diaris poden marcar molt més que les grans discriminacions”

“Si ens oferissin formació amb paciència i respecte, aprendríem com tothom. El problema és que es dona per fet que no en serem capaços”

“No és culpa seva, és culpa nostra per no haver-los explicat prou què va passar”

”

social”. Defensa que els ajuntaments haurien de reforçar programes de detecció, xarxes de suport i espais comunitaris realment vius: “La gent gran no necessita compassió, necessita companyia i oportunitats”.

Coneix diferents casos de persones del seu voltant que han estat relegades a tenir cura dels nens més petits de la família durant tota la setmana, gairebé com si aquesta fos la seva obligació natural pel simple fet de ser grans. Sense possibilitat de dir que no, sense que ningú els preguntés què volen fer o quines activitats preferirien dedicar el seu temps, aquestes tasques s'imposen com un deure silenciós i assumit. Manuel ho denuncia sovint: moltes persones grans acaben convertint-se en “cangurs permanents”, no perquè els agradi o ho hagin triat, sinó perquè la família i la societat donen per fet que sempre estan disponibles.

LES NOVES GENERACIONS

Lluny dels tòpics que sovint reforcen la distància entre generacions, ell defensa que els joves d'avui tenen talent, criteri i capacitat d'indignació, però que viuen en un context molt més difícil que el que va conèixer la seva generació. Creu que la precarietat laboral, els preus de l'habitatge i la pressió social els han obligat a viure amb una incertesa permanent, i que això condiciona les seves oportunitats de créixer amb autonomia.

El que sí que critica és la manca d'informació històrica: “No és culpa seva, és culpa nostra per no haver-los explicat prou què va passar”. Per a ell, la desconexió generacional no és responsabilitat dels joves, sinó un símptoma d'una societat que no ha sabut crear espais de transmissió, escolta i col·laboració real entre edats.

PROCORNELLÀ

PROCORNELLÀ

l'empresa municipal al servei de tothom

PROMOCIÓ URBANA • FIRA DE CORNELLÀ
• L'AUDITORI • CENTRE D'EMPRESSES DEL
BAIX LLOBREGAT • CORNELLÀ CREACIÓ
FÒRUM • PARC ESPORTIU LLOBREGAT
• COMPLEX AQUÀTIC I ESPORTIU CAN
MERCADER • CENTRE CÍVIC • LUDOTECA...

FEM DE CORNELLÀ UNA CIUTAT VERTEBRADORA

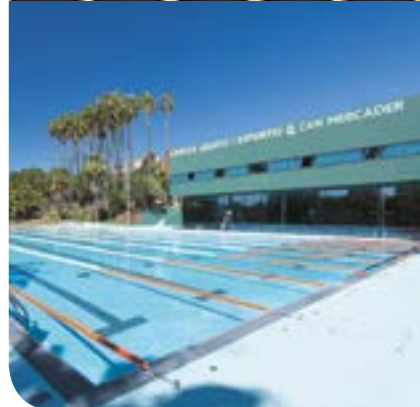
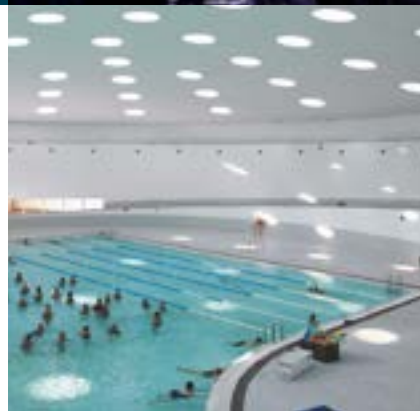
Des de l'àrea de **Promoció Urbana** hem aconseguit una projecció estratègica de la ciutat transformant-la en moderna i funcional. Des de l'**Oficina Local d'Habitatge** protegim el dret a l'habitatge digne i ens encarreguem de projectes com el **Pla Director Comunitari de Sant Ildefons**. Procornellà també gestiona els aparcaments municipals.

MOTOR D'IMPULS ECONÒMIC

Si la nostra economia creix, la ciutat guanya. Per això treballem en l'impuls de l'activitat econòmica des de la **Fira** i colze a colze amb els emprenedors i empresaris del **Centre d'Empreses Procornellà** i del **Viver d'Empreses**. El **Cornellà Creació Fòrum** també s'erigeix com un dels punts de trobada empresarials cabdals i més arrelats del territori.

SERVEIS SOCIALS I CULTURALS

Des de Procornellà impulsem serveis socials i culturals. **L'Auditori de Cornellà** ofereix una variada programació pròpia. El **Parc Esportiu Llobregat** i el **Complex Aquàtic i Esportiu Can Mercader** són centres neuràlgics esportius per excel·lència complementats amb el **Centre Cívic** i la **Ludoteca del PELL**.

www.procornella.cat

ENRIC MOLINA ▶ ENRIC MOLINA, DINAMITZADOR CULTURAL I ACTOR DEBUTANT DE SANT JOAN DESPÍ

“Sóc amant de la vida i la lluitaré fins a l’últim moment”

“

“Jo crec que ara hi ha menys edatisme en les empreses: cada cop s’aposta més pels espais intergeneracionals i es valora més l’experiència”

“Algunes empreses potser encara estan lligades a certes polítiques edatistes, però en aquest sentit acabaran cedint o conduint a un cert fracàs”

”

PER JORDI VIZUETE VALLS

Treballador des dels 15 anys, va començar com a botons en un banc mentre estudiava art dramàtic a les nits i, més endavant, relacions laborals. Tot i les oportunitats professionals que li oferien “podria haver arribat a ser interventor o director”, sempre va sentir que aquell lloc no era casa seva. “El banc m’avorria molt i als 30 anys el vaig deixar”, explica. Aquella decisió, que a molts els hauria fet vertigen, per ell va ser alliberadora. “No m’hi veia sent un empleat de banca”, sentència, obrint així la porta a la seva veritable vocació: la cultura com a eina de transformació.

UN CAMÍ D’EXPRESSIÓ

En deixar el banc, va fundar una empresa de dinamització sociocultural que marcaria un abans i un després en la seva trajectòria. “Ajudàvem joves tutelats, dones amb problemàtiques diverses i també persones de presons”, explica amb orgull. L’art no era, per a ell, un luxe estètic, sinó un pont de retorn a la dignitat. “Fèiem experiències de teatre amb les dones i també va ser la primera vegada al país que un grup de teatre d’una presó sortia a la ciutat per fer una representació”. Aquell projecte pioner va ser, com ell mateix diu, “una experiència personal i professional molt bona”, i el va situar al centre d’un teixit associatiu que no deixaria de créixer.

Amb els anys, la seva activitat es va ampliar i el seu perfil públic també. Va ocupar càrrecs de representació a la Federació de Petites i Mitjanes Empreses de Mallorca i va col·laborar amb nombroses entitats. Tot plegat el va preparar, sense que ell ho sabés, per a la seva tornada a Catalunya, on encara tenia molta vida cultural per crear.

Instal·lat de nou a Sant Joan Despí, va obrir el gastrobar De Pinyol Vermell: “Feiem recitals de poesia, exposicions, hi havia bon menjar i un sentiment de germanor”. Tot i la seva curta existència, aquell espai va deixar una empremta fonda. “La gent en té un bon record”, afirma, com si encara pogués sentir l’eco de converses, versos i rialles.

Quan va arribar la jubilació, lluny de veure-la com un punt final, la va entendre com una nova etapa per explorar. “Un cop em vaig jubilar vaig fer una mirada a les iniciatives del municipi”, explica, i d’aquella observació en va néixer un impuls creatiu que no ha cessat. “Un conjunt de persones vam crear un programa a Ràdio Despí que es diu *Connectat amb la vida*, que ja té 217 programes”. La ràdio li ha ofert una manera diferent de connectar generacions i de donar veu a col·lectius sovint invisibles.

EL MÓN DE L’ART ESCÈNIC

Però la seva relació amb l’art no havia dit encara l’última paraula. Va reprendre la poesia, va impulsar activitats culturals a la biblioteca Miquel Martí i Pol, i aviat va tornar als escenaris, aquesta vegada com a director. “He estat dirigint els últims quatre anys un grup de

ENRIC MOLINA té 69 anys, va néixer a Barcelona, al carrer Diputació, però una part essencial de la seva biografia transcorre lluny d’aquí: “Als 16 anys vaig anar a viure a Mallorca i m’hi vaig quedar fins als 55”, recorda. Aquella etapa insular va modelar-lo profundament, però seria l’amor qui, anys després, el faria tornar a Catalunya. “Em va fer tornar l’amor”, diu amb un somriure que anticipa l’esperit vital que impregna tota la conversa.

Va començar treballant a un banc, però l'avorria molt i als 30 anys el va deixar per dedicar-se a la cultura com a eina de transformació. La foto és dels seus començaments escènics

“

“Independentment dels orígens, del gènere o de l'edat, tots som persones i hauríem de tenir les mateixes oportunitats, però per desgràcia encara no s'ha aconseguit la igualtat”

“Del poc que sé, he de mencionar que jo crec que som afortunats perquè tenim de les millors televisions públiques en l'àmbit nacional i autonòmic”

”

teatre intergeneracional que vol representar l'obra *El banc del temps*. Paral·lelament, ha entrat de manera creixent al món audiovisual: “Aquests últims anys he col·laborat en dos curtmetratges i una pel·lícula, *Anhels soterrats*, *Puro Ruído* i *L'últim adeu*, i començaré el meu debut professional al teatre amb una obra que es diu *Inquilines*”.

Quan mira enrere, reconeix que durant la joventut no va poder dedicar-se plenament a l'art: “El temps era el que era, amb la formació, la feina o més tard amb els fills”. Ara, però, viu aquest retorn com una reparació i una plenitud. “Intento estar al dia de l'actualitat, m'agrada molt viure”, diu, i afegeix que tot i els moments difícils, “la vida m'ha anat do-

A RÀDIO DESPÍ

Connectat amb la vida: programa fet per i amb la gent gran

Connectat amb la vida és un programa radiofònic impulsat per la regidoria de Gent Gran de l'Ajuntament de Sant Joan Despí, amb una missió clara: donar visibilitat al col·lectiu sènior i reivindicar el seu paper actiu dins la comunitat. L'espai, emès cada diumenge de 18 h a 19 h, proposa una estructura variada amb seccions que combinen memòria, actualitat, cultura i participació.

Algunes seccions tenen periodicitat setmanal, com *La cançó de la teva vida*, *T'interessa saber*, *Avui recomanem...*, *Viatges* i *Una vida de pel·lícula*. Altres s'alternen quizenalment, com *Salut i benestar*, *Entrevistem a...*, *Cultura* o *Històries del poble*. El resultat és un format coral que connecta experiències personals, coneixement pràctic i testimonis locals.

L'equip està format per Enric Molina, Aurora Tresserras, Giuseppe Borsa, Manuel Escobar, Sebas, Pilar Boncompte i Teresa Collado. El programa convida les persones grans a participar, escoltar i reconèixer-se com a part activa d'una societat diversa i intergeneracional.

Enric Molina apareix en aquesta foto més jove i amb bigotí. Ara, un conjunt de persones ha creat amb ell un programa a Ràdio Despi que es diu *Connectat amb la vida*, i ja porten 217 programes

“

“La gent jove ha de saber que hi ha feina que s'ha de fer, tot i que no sigui la que els agrada: es pot estudiar i fer feina, ho ha fet molta gent, tot i que requereix un esforç”

“És important estar actiu mentalment i capficar-se en projectes, dins les possibilitats”

”

nant oportunitats per seguir sent feliç”. El seu concepte d'èxit no passa pel patrimoni: “No tinc patrimoni de res, però mai ha estat una prioritat”. Per ell, el que compta és el vincle i l'aportació social. “El reconeixement no és èxit, potser l'acompanya, però s'ha de tenir clar el que realment importa”.

LA POLÍTICA NO AJUDA, I LES INSTITUCIONS, TAMPOC

Aquesta manera de mirar la vida també impregna la seva visió sobre els joves i la societat actual. “El jovent és el mateix ara que quan la meua generació era jove. Però les xarxes

RETROBAR L'ESCENARI

Tornar a la passió després de la jubilació

Hi ha qui pensa que la jubilació és una retirada, però per moltes persones és exactament el contrari: és el moment de recuperar allò que un dia els feia vibrar. En el cas d'Enric Molina, aquesta etapa ha significat retrobar-se amb les arts escèniques, amb la poesia, amb la cultura i, sobretot, amb una part d'ell mateix que havia quedat en un segon pla durant dècades. L'escenari, que havia descobert de jove, ha tornat a ser el seu lloc natural, i avui actua, escriu, dirigeix i participa en projectes que li aporten sentit i entusiasme.

Recuperar una afició, sigui esportiva, artística, acadèmica o professional, no és un luxe, és una forma de salut emocional. Fer música, pintar, estudiar, ensenyar, començar un projecte social o simplement dedicar temps a allò que ens mou pot transformar la manera d'habitar aquesta etapa de la vida. La invitació dels voluntaris d'aquest anuari és clara: no renunciar a allò que encara pot emocionar-nos. No cal fer-ho amb perfecció; n'hi ha prou amb gaudir-ho.

La jubilació ha significat per Enric Molina retrobar-se amb les arts escèniques, amb la poesia, amb la cultura i, sobretot, amb una part d'ell mateix que havia quedat en un segon pla durant dècades

“

“S’han d’intentar deixar que els últims anys de les persones sèniors siguin de felicitat i d’introspecció”

“Hi ha una franja d’edat entre 45 i 60 anys de pares que no ho han fet gaire bé, no han sabut transmetre alguns valors i tota la memòria històrica”

”

socials influeixen molt”. Afegeix que hi ha hagut una fallada en la influència familiar i la transmissió de valors: “Una franja d’edat entre 45 i 60 anys no ho ha fet gaire bé, no han sabut transmetre la memòria històrica”. Ni l’escola ajuda gaire, diu: “Les escoles i instituts no transmeten el que va significar la dictadura”. Tot plegat, segons ell, facilita l’entrada de discursos hostils. “Fatxes hi ha hagut tota la vida, d’ençà que sóc petit”, diu sense embuts. Tot i això, confia que la societat sabrà frenar l’onada de racisme, antifeminisme i extremisme.

La conversa avança cap al terreny polític i social. “Els polítics tenen una gran part de culpa”, diu referint-se a l’espectacle de crispació que sovint es veu en institucions. “Ha provocat polarització, corrupció, mentides, i això ha generat desconfiança i inseguretat, cosa que l’extrema dreta ha aprofitat”. També parla de la por, especialment entre els sèniors. “Un problema és viure amb por. Però ho generen aquells discursos d’odi”. Fa poc el van atracar per primera vegada en 69 anys, però rebutja convertir l’anècdota en discurs: “Lladres n’hi ha hagut sempre i de tota mena. És ridícul tergiversar”.

MITJANS DE COMUNICACIÓ I EDATISME

Al parlar dels mitjans i de la gent gran, l’edatisme és un altre tema que sent a parlar. “Malgrat el que es digui, dins de l’esfera de comunicació que consumeixo, no veig tant d’edatisme”. En l’àmbit mediàtic, assenyalava una altra problemàtica: “Busquen perfils de gent gran per riure, gent amb poca cultura o riquesa comunicativa. Busquen la declaració distreta, extremada...” Tot i això, també reconeix que hi ha programes amb professionals veterans i que “potser encara manquen referents amb valors, però cada cop l’edatisme ressona

menys”. I si parla de mitjans, ho fa també per reivindicar: “Tenim de les millors televisions públiques”. El respecte, diu, hauria de ser un principi mediàtic innegociable: “S’ha de tenir respecte per tothom”.

També aborda el món laboral: “L’etapa laboral s’allargarà”. Creu que hi ha menys edatisme a les empreses i que “cada cop s’aposta més pels espais intergeneracionals”. Tot i això, adverteix que aquelles empreses que continuïn amb polítiques edatistes “acabaran cedint o conduint a un cert fracàs”. I deixa un missatge als joves: “La gent jove ha de saber que hi ha feina que s’ha de fer. Es pot estudiar i fer feina, ho ha fet molta gent”. El secret, diu, és ser proactiu.

Però aquí matisa, sobre l’edatisme: “El que més em preocupa és el maltractament arran del capacitisme”. Quan una persona gran perd autonomia, diu, sovint és tractada “com si fos una càrrega més que una persona”. Per això reivindica que “els últims anys de les persones sèniors siguin de felicitat i d’introspecció”.

SER UN MATEIX D’INICI A FI

Quan parla de la mort, ho fa amb una serenitat desarmant. “Em feia més por de jove que ara”. Creu que som energia i que en el moment de morir “una cosa fuig de la persona”. Però allò que més l’ocupa no és el final, sinó com arribar-hi: “Sóc amant de la vida i la lluitaré fins a l’últim moment. Espero morir a casa, en plenes facultats i sense angoixa”. I si hagués de donar-se un consell a ell mateix, adolescent o jove, només seria un: “No deixis de ser tu mateix”.

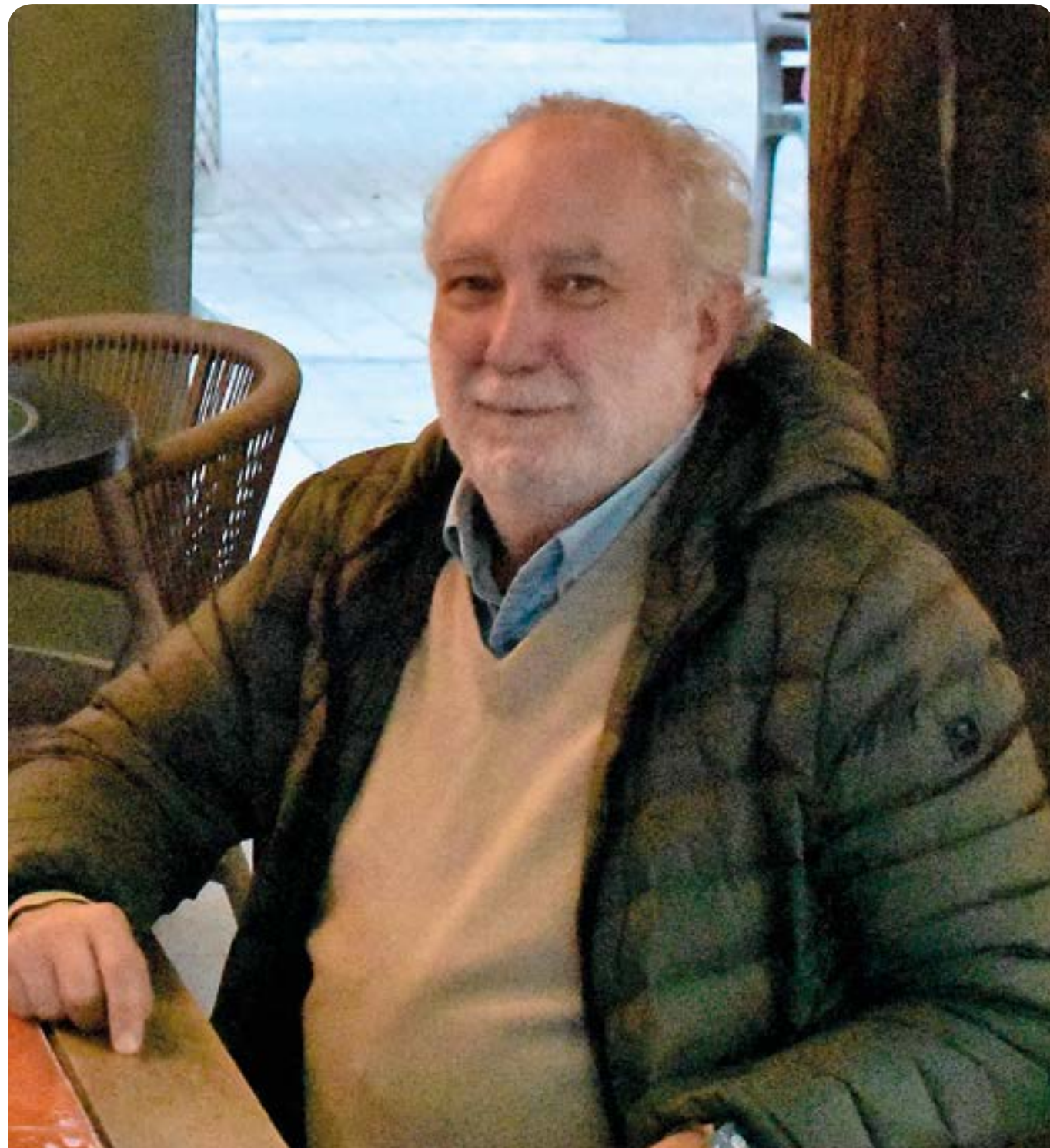
“

“Crec que el jovent és el mateix ara que quan la meua generació era jove, però els mitjans de comunicació, sobretot les xarxes socials, influeixen molt en els seus comportaments”

“Intento estar al dia de l’actualitat, m’agrada molt viure, he tingut moments de tot, però la vida m’ha anat donant oportunitats per seguir sent feliç”

“Fatxes hi ha hagut tota la vida d’ençà que sóc petit, els he viscut i suportat, tinc confiança en la lluita contra discursos antifeministes, racistes o extremistes en general”

”

JOAN SALAS OROZCO ► JOAN SALAS OROZCO, SOCIÒLEG I FUNDADOR I PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ SUMERIS

“Les persones grans poden ser la clau per poder educar a molts nuclis poblacionals”

“

Considera que la nova generació de jubilats arriba amb capacitats i formació per continuar aportant a la societat

Creu que la creació d'un Observatori de la Longevitat és clau per orientar polítiques públiques rigoroses sobre l'envelliment

“L'edatisme és una discriminació invisible però present arreu, sovint normalitzada i poc reconeguda”

”

PER JOAN PAU VILA

Aquest sociòleg parla amb una claredat que només dona l'experiència. Salas es defineix com una persona inquieta i activa, capaç d'implicar-se i de tirar endavant projectes propis i col·lectius. Observa la societat amb ull crític i considera que valors com la tolerància, el respecte i la solidaritat s'han perdut. Per això parla sovint d'una “educació intergeneracional” que torni a unir el que el ritme modern separa.

Amb set dècades a l'esquena, Joan Salas no es retira del pensament ni de l'acció. Sap que el temps és limitat, però l'utilitza com a matèria primera del seu compromís. Mira el futur amb serenor, convençut que el seu treball més important encara no està acabat. Ara presideix Sumeris, una associació que va fundar i que treballa per reconèixer el paper de les persones grans en la societat actual.

LA LONGEVITAT, CLAU DEL PRESENT

Joan Salas sosté que el futur del país passa per mirar de cara l'envelliment. “L'envelliment de la societat és una de les grans claus del present i encara ho serà més en el futur”, afirma.

Imatge de Joan Sala quan era jove

En un món obsessionat amb el futur, JOAN SALAS recorda que la saviesa neix del temps viscut. Hi ha qui associa l'envelliment amb la pèrdua o el declivi, però ell defensa la infravalorada, però essencial, aportació de les persones grans a la societat. Explica com la clau del futur no està només en la joventut, sinó també en el potencial d'una generació que encara pot contribuir molt. Reivindica sovint que la manera que tenen les persones grans de mirar el món pot ajudar a “tranquil·litzar” una societat que ell veu massa accelerada i radicalitzada. Per això insisteix tant en recuperar un diàleg entre generacions que permeti reconstruir valors compartits.

“

*El sistema de pensions
“segurament no serà
sostenible” sense un
acord polític ampli i
estable*

*“La immigració sosté
sectors essencials i
és imprescindible per
mantenir l'equilibri del
sistema de la Seguretat
Social”*

”

*Salas es defineix com “una
persona inquieta” que sempre
ha impulsat projectes propis i
col·lectius*

“

*El sistema de pensions
“segurament no serà
sostenible” sense un
acord polític ampli i
estable*

*“La immigració sosté
sectors essencials i
és imprescindible per
mantenir l'equilibri del
sistema de la Seguretat
Social”*

”

Insisteix que no es tracta d'un problema, sinó d'un repte d'organització social: milers de persones arriben a la jubilació amb salut, formació i ganes de fer coses, però la societat encara no sap què fer amb aquest potencial. Per això defensa que les persones grans han de deixar de ser percebudes com una càrrega i passar a ser reconegudes com un recurs essencial per reforçar valors com la tolerància, la fraternitat i la solidaritat: “Les persones grans poden ser clau per poder educar a molts nuclis poblacionals. És clau que la societat vegi que necessita aquestes persones”, explica.

MOLT PERSONAL

**Professional de l'administració local
a Cornellà i l'Hospitalet**

Joan Salas (Barcelona, 1954) és fill únic d'una família treballadora del barri de la Ribera, al costat de Santa Maria del Mar. Es forma als jesuïtes i en l'escoltisme, que considera la seva “segona escola”, en plena dictadura. De ben jove es compromet amb l'oposició política i comença a treballar en una empresa constructora amb seu a Madrid, on estudia Ciències Polítiques i Sociologia a la Universitat Complutense. La seva vida professional es desenvolupa sobretot a l'administració local, a Cornellà, l'Hospitalet i Barcelona, en projectes de promoció econòmica. Ja jubilat, viu a Sant Just Desvern, està casat i té una filla, i impulsa Sumeris, dedicada en la defensa dels drets de les persones grans.

MOBILITZAR UNA GENERACIÓ QUE TÉ MOLT A DIR

Salas parteix d'una idea central: la generació que avui es jubila ha crescut dins d'un llarg període d'estat del benestar que no ha caigut del cel. Recorda que els seus pares i avis van patir la guerra, la repressió i la pobresa, i que precisament d'aquí neix l'esforç col·lectiu per construir uns serveis públics sòlids. “Ens hem beneficiat d'una estabilitat que van aconseguir els nostres pares. Ara ens toca retornar-ho”, sosté.

DEBAT INAJORNABLE

El futur de les pensions

Per a Joan Salas, el debat sobre les pensions és inajornable. Afirmar que el sistema actual “segurament no és sostenible” i que caldrà adoptar mesures aviat. Defensa allargar voluntàriament la vida laboral en professions que ho permetin i crear o reorganitzar impostos específics per reforçar el fons de pensions. Recorda que la “guardiola” de la Seguretat Social havia acumulat una gran reserva gràcies a dècades de cotitzacions, però que alguns governs “van tirar mà d'aquesta caixa per tapar altres forats”. També alerta que l'augment de jubilats i la precarietat salarial dels joves tensionen encara més el sistema, que només es podrà salvar amb un gran acord polític.

Un moment
de l'entrevista
amb Joan Salas

“

“La pèrdua de valors
com la tolerància, el
civisme i la solidaritat
afebleix la convivència
i erosiona la cohesió
social”

“La convivència entre
generacions és una
oportunitat per reforçar
valors cívics i reduir la
fractura social creixent”

”

Per a ell, retornar vol dir implicar-se en la vida col·lectiva: educar, acompanyar, fer de pont entre generacions, oferir experiència i temps. Parla de metges jubilats, enginyers, treballadors qualificats, persones que han portat empreses o administracions i que, un cop fora del mercat laboral, volen seguir aportant. “Hi ha molta gent gran amb una capacitat bestial de produir idees i projectes”, subratlla.

També es refereix al talent silenciats de moltes persones grans que, tot i no tenir càrrecs directius, han acumulat dècades d'ofici i coneixement pràctic. Per a Salas, aquesta experiència pot ser decisiva per reforçar comunitats o per ajudar a joves que entren al mercat laboral

CAL UN OBSERVATORI DE LA LONGEVITAT

D'aquesta visió neix Sumeris, l'associació fundada i dirigida per Joan Salas. L'objectiu principal és aconseguir la creació d'un Observatori de la Longevitat. Salas explica que aquest observatori “tindrà dos vessants”. La primera és científica i estadística, i la segona és creativa i estratègica. Des de Sumeris ja presenten documents, es reuneixen amb institucions i inverteixen molts esforços per aconseguir portar a terme aquest projecte.

Opina que Catalunya necessita un espai permanent que registri les dades reals de la longevitat, però que també elabori propostes per aprofitar tot aquest potencial. “Les activitats futures de les persones grans han de passar, s'han d'idear i s'han de crear dintre d'aquest observatori”, afirma. Considera que només així les administracions deixaran de fer polítiques fragmentàries i podran construir una mirada integral de l'envelliment.

DISCRIMINACIÓ QUOTIDIANA I DIFUSA

Salas defineix l'edatisme de diverses maneres, com qualsevol forma de discriminació per motiu d'edat, i sosté que és molt més freqüent del que sembla. “L'edatisme sobretot és pensar que la persona gran és diferent de tu i que té una sèrie de situacions físiques i mentals que no són les mateixes que les teves. Per tant, poso una barrera i no empatitzo amb aquella persona”, explica.

No es tracta només d'un menyspreu obert, sinó de barreres subtils: no escoltar una persona gran perquè se la creu per capaç, evitar relacionar-s'hi, decidir per ella, situar-la sempre en el rol de dependent. També assenyalava formes més greus, com el maltractament a la llar.

Cervelló *amb la* gent gran

Treballem contra l'edatisme i per
un envelliment actiu, saludable i conscient

Joan Sala quan treballava de funcionari

“

Joan Salas defensa que “la vellesa no és un final, sinó un retorn: el moment de tornar a la societat allò que ens ha donat”

“L’envelliment és una oportunitat i no un llast si es gestionen bé els recursos humans disponibles”

”

Joan Sala amb Joan Pau Vila, autor d’aquesta entrevista

CONTINUAR MENTRE EL COS I EL CAP RESPONGUIN

Joan Salas observa el seu futur amb incertesa, però de forma despreocupada. No es veu impulsant grans projectes nous, però sí mantenint el compromís amb els seus projectes ja en marxa. Continua treballant de manera voluntària a Sumeris i vol seguir contribuint a tot allò que tingui a veure amb la longevitat, la convivència i el paper actiu de les persones grans. Alhora, reconeix amb realisme que arribarà un moment en què l’energia no serà la mateixa: “Arribarà un moment que el meu cos i el meu cap ja no estaran tan adequats per tirar endavant projectes”, admet.

Aquesta mirada cap al futur la combina amb un exercici d’autocrítica. Salas reconeix equivocacions, decisions que avui prendria de manera diferent i, sobretot, ocasions en què hauria volgut cuidar més certes relacions humanes: “El més complicat de la vida són les dependències humanes, les relaciones humanes”.

Per a Salas, l’envelliment no és un final de trajecte, sinó un espai on encara poden néixer idees, projectes i formes de convivència per a un país que necessita recuperar els valors que el van fer créixer.

De casa a la feina

millor ambici

Servei disponible en 15 municipis de l'àrea metropolitana.
Una xarxa amb més de 230 estacions i 2.500 bicicletes 100% elèctriques.
Connecta fàcilment amb altres municipis i amb Barcelona.

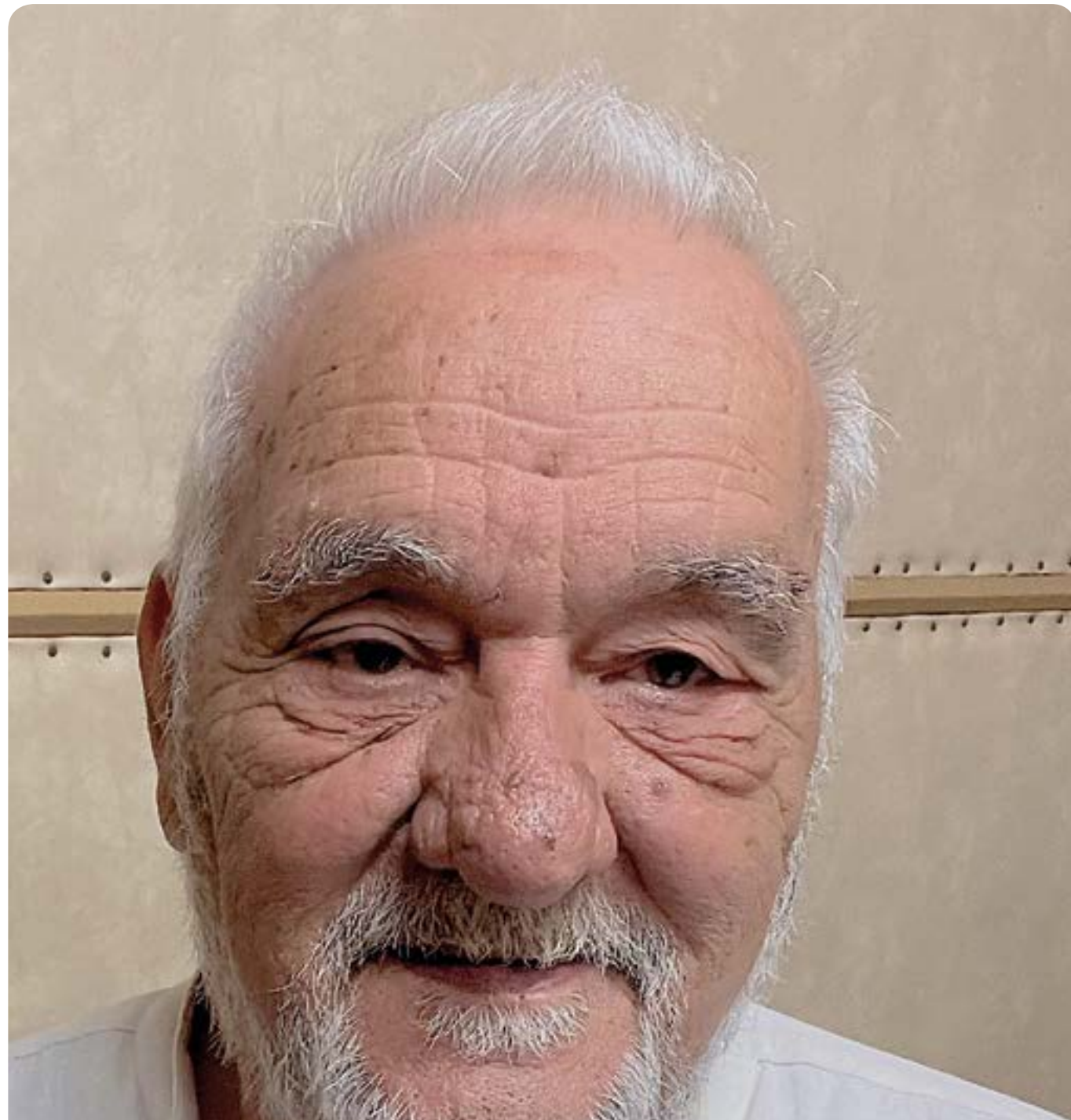

Dona't d'alta ara!
ambici.cat

La bicicleta
elèctrica
metropolitana

RICARD XAIRO I MIMÓ ► **GESTOR D'EMPRESES I MEMBRE ACTIU DEL CONSELL CONSULTIU DE LA GENT GRAN DEL BAIX LLOBREGAT**

“No es pot esperar que les coses es resolguin soles: cal implicar-se en la societat i participar”

“

Defensa la participació social com una responsabilitat que es transmet entre generacions

La confiança i l'empatia entre persones s'ha anat deteriorant al llarg dels anys

Els gestos subtils d'edatisme condicionen l'autonomia de la gent gran

El progrés tecnològic necessita més ètica i més regulació

”

El bàsquet és una de les seves aficions. Ricard Xairo és el segon per la dreta dels ajupits

PER **EUGENIA SOLER LAFUENTE**

Explika Ricard Xairo que descobrir un pensament propi va ser decisiu per orientar la seva manera de viure i de prendre decisions. Intenta transmetre als seus fills aquesta mateixa idea: la importància d'implicar-se en la societat, de participar i de no esperar que les coses es resolguin soles. Al llarg de la seva trajectòria professional —que inclou diversos sectors com el tèxtil, el joc, la gestió gràfica o el disseny— ha procurat mantenir aquesta línia. Assegura que equivocar-se no li preocupa: “L'important és haver estat, haver col·laborat i haver fet el que en cada moment creia que tocava”.

DEDICAR-SE ALS ALTRES

Ricard distingeix tres moments vitals en què una persona pot dedicar-se als altres. La joventut, diu, és plena d'energia i il·lusió; la maduresa és un període travessat per responsabilitats que limiten el temps; i la jubilació, finalment, ofereix una oportunitat per recuperar llibertat i dirigir-la cap als altres.

En el seu cas, aquesta etapa ha arribat acompanyada del Consell Consultiu de la Gent Gran Comarcal, on escolta històries, participa en projectes i acompanya persones que necessiten suport quotidià. No busca protagonisme, sinó utilitat. “Quan tens llibertat, és un bon moment per dedicar-te als altres”, afirma. Per a ell, envellir no significa retirar-se, sinó redistribuir el temps cap a allò que pot millorar la vida col·lectiva.

PÈRDUA DE PACIÈNCIA I EMPATIA EN LES RELACIONS

Ricard observa amb atenció com han canviat les relacions personals. Comenta que la confiança —un valor fonamental en la seva infantesa i joventut— s'ha afeblit: “Avui s'escolta menys i s'aguanta menys”, assenyalà. No ho diu des de l'enyor, sinó des de l'observació.

RICARD XAIRO I MIMÓ parla amb serenitat, però també amb una fermesa que revela una constant en la seva vida: la coherència. Afirma que sempre ha intentat actuar d'acord amb el que pensava, fins i tot quan això li podia generar dificultats. “Sempre he dit el que creia que havia de dir”, sosté. Per a ell, expressar opinions sense amagar-se ha estat una forma de respecte cap a si mateix i cap als altres.

“

La digitalització es torna un problema per a aquells que no poden seguir-ne el ritme de desenvolupament

La felicitat es troba quan “ets capaç de conviure amb cada situació” sense perdre la il·lusió, afirma

El seu llegat és “el temps i l'honestedat” i confessa que “m'agradaria poder desenvolupar alguns sentits com els de qui no hi veu”

Defensa la coherència com a principi vital: dir el que pensa, encara que no sigui el que s'espera

El desenvolupament i el canvi són positius sempre que es facin amb responsabilitat

”

UNA PERSONA COMPROMESA I ACTIVA

Una vida vinculada a la gestió i al compromís públic

Nascut a Olesa de Montserrat el 1955, Ricard Xairo ha dedicat la seva vida professional a la gestió empresarial en sectors com el recreatiu, el tèxtil, les arts gràfiques i el disseny. Va ser regidor municipal entre 1979 i 1991, etapa que sempre va compaginar amb la seva activitat laboral. Casat des de 1983 i pare de dos fills, manté aficions diverses com els viatges, la lectura, el basquetbol o els treballs manuals. Jubilat des del 2020, continua implicat en iniciatives socials i comunitàries, especialment a través del Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat.

Considera que la rapidesa del dia a dia ha transformat la manera de relacionar-nos, fent més difícils els vincles profunds.

Opina que les noves generacions aporten maneres diferents d'entendre la convivència i, encara que el ritme sigui accelerat, continua existint un ampli marge per recuperar la paciència, l'empatia i el diàleg.

L'EDATISME I EL RESPECTE

Un dels aspectes de la vellesa que més li criden l'atenció en aquesta etapa és l'edatisme quotidià. No ho expressa com una indignació, però sí com una realitat que troba sovint: recomanacions bancàries sense sentit, tons paternalistes o la suposició que un tràmit digital serà massa complex per a ell. “Ajudar està bé; infantilitzar, no”, resumeix.

Reclama un tracte normalitzat, sense condescendència, i recorda que el respecte ha de circular en tots dos sentits. Li preocupa que algunes normes s'apliquin de manera mecànica i sense sensibilitat, cosa que, segons assenyala, pot augmentar la sensació d'exclusió entre la gent gran.

CURIOSITAT, MOTOR DE VIDA

Aprendre a viure amb altres sentits

Una de les descobertes que més ha transformat aquesta etapa vital de Ricard és la seva participació en activitats, al costat de persones amb baixa visió o cecs. Acompanyar-les en excursions, exposicions o sortides culturals li ha permès comprendre el món des de perspectives diferents. Li sorprèn la sensibilitat amb què interpreten sons, espais i detalls que ell mateix no havia percebut. “De vegades penso que m'agradaria desenvolupar altres sentits com ho fan ells”, comenta. Aquesta experiència alimenta la seva necessitat de continuar aprenent i de mantenir la curiositat com a motor de vida.

UN PROGRÉS QUE NECESSITA CURA

Tot i que va ser dels primers del seu entorn a utilitzar ordinador, reconeix que la velocitat tecnològica actual complica l'adaptació. No per manca de capacitat, sinó pel ritme amb què canvien aplicacions, tràmits i plataformes. Considera que la digitalització ha facilitat molts processos, però també ha deixat enrere aquells que no poden seguir-la.

Sobre la intel·ligència artificial, admet sentir interès i preocupació a parts iguals. Adverteix dels riscos de manipulació d'imatges o difusió d'informació falsa. “La tecnologia pot ser útil o perillosa segons qui la utilitzi i per a què”, afirma. Creu en el progrés, però insisteix que ha d'anar acompanyat d'ètica i regulació per no generar desigualtat.

També reflexiona sobre el paper del periodisme i l'impacte que té en les noves generacions, sobretot a l'hora de formar criteris. Reclama més rigor, més contrast i més responsabilitat en la manera d'informar. Li inquieta la velocitat amb què circulen els continguts manipulats i l'efecte que poden tenir en l'opinió pública. Considera que un periodista pot opinar, però ha de fer-ho sempre des de l'honestedat, la prudència i el respecte.

EL LLEGAT I EL TEMPS

Quan reflexiona sobre la felicitat, Ricard la resumeix en quatre paraules: conviure amb les circumstàncies. No aspira a una felicitat constant, sinó a una forma d'equilibri que combina adaptació, acceptació i ganes de seguir endavant. “Cal tenir alegria, ganes, il·lusió”, assenyala. Per a ell, “la il·lusió és el que manté viva la voluntat d'aprendre i d'afrontar els canvis”.

La seva visió sobre la immortalitat està vinculada a aquesta idea: no es necessita viure per sempre, però sí conservar el sentit. Vol poder decidir, pensar i no ser una càrrega emocional per al seu entorn. Tot i això, destaca que “voldria viure infinitament perquè sempre queden coses per aprendre”. A aquest pensament hi afegeix la seva visió sobre el llegat; el més valuós per a Ricard és el temps dedicat a aquells que han format part de la seva vida. I afirma que “intento ser honest, amb els meus errors i els meus encerts”.

EL FUTUR I ELS CONSELLS.

Encara que el seu futur personal no li preocupa, sí ho fa el dels seus fills i el de les generacions més joves. Parla de salaris, habitatge i precarietat laboral com els grans desafiaments actuals i diu que la clau està a decidir, moure's i implicar-se, “encara que no sigui fàcil”.

Quan pensa en quin consell donaria avui a algú jove —o fins i tot al seu jo de vint anys—, Ricard no dubta de la seva resposta: “Sigues tu mateix”. Aquesta manera de pensar és el que ha determinat la seva vida. Recorda que res “cau del cel” i que és imprescindible el compromís personal: preparar-se, conèixer-se i actuar amb honestedat. “Cal conèixer el passat per poder millorar el futur”, sosté.

Diu que als vint anys “es té el futur a les mans”, mentre que als seixanta-cinc “es té el coneixement i l'experiència per ajudar que aquest futur sigui millor”. El seu consell és concret: “Col·labora, treballa, participa i lluita per les teves idees”. I afegeix que equivocar-se forma part inevitable del procés: “els errors formen part de l'aprenentatge”, insisteix.

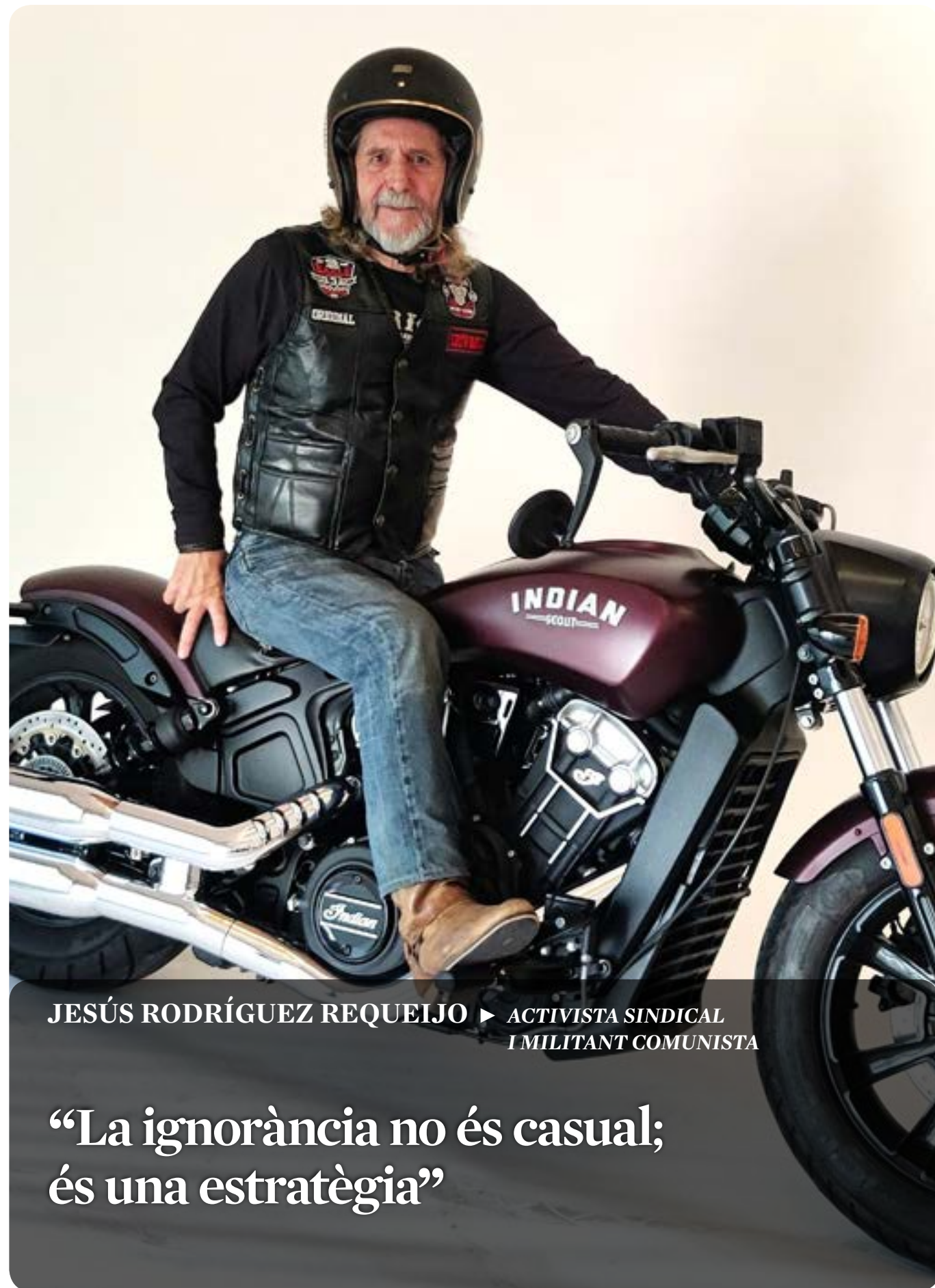
Ricard Xairo de jove. Ara resumeix la felicitat en quatre paraules: “conviure amb les circumstàncies”

“

“Equivocar-te t'ajuda a aprendre”

El periodisme actual ha de ser “més ètic i responsable” amb la informació

”

JESÚS RODRÍGUEZ REQUEIJO ► ACTIVISTA SINDICAL
I MILITANT COMUNISTA

**“La ignorància no és casual;
és una estratègia”**

“

“Amb 76 anys continuo disposat a mobilitzar-me per defensar els meus principis, perquè els drets no es regalen: s’aconsegueixen lluitant”

“Passar d’una dictadura a una democràcia i veure que s’aconseguien drets donava sentit a tot el que fèiem”

“Veure gent treballadora defensant partits que van en contra dels seus propis drets és una de les coses més difícils d’entendre avui”

”

PER J. V. V.

Jesús Rodríguez Requeijo té 76 anys, va néixer a Castelldefels i va començar a treballar molt jove, amb només 16 anys, en una pedrera de Sitges on acabaria passant més de mig segle de la seva vida laboral. Ell mateix recorda que “vaig començar a treballar l’any 1965, a la mateixa empresa on vaig estar més de cinquanta anys”, un inici que es produeix encara en ple franquisme i que marca de manera definitiva la seva consciència sindical. En aquell context, va ser escollit enllaç sindical dins d’un sindicat vertical, una posició des de la qual començaria a teixir contactes amb altres treballadors per impulsar les primeres Comissions Obreres.

La seva militància estava molt vinculada a la federació de la construcció, el sector al qual pertanyia la seva empresa. Recorda aquells anys com una etapa d’intensa activitat col·lectiva, en què “hi havia discussió, idees diferents, confrontació sindical real”, abans de qualsevol decisió. Les mobilitzacions, especialment al Baix Llobregat, van ser, segons ell, d’una força difícilment comparable amb l’actualitat.

SINDICAT, PARTIT I INSTITUCIONS

La trajectòria sindical de Rodríguez Requeijo no es pot desvincular de la seva militància política. Explica que “molts de nosaltres també vam militar al partit” i que, en aquell moment, sindicat i partit formaven part d’un mateix projecte de transformació social. El PSUC va ser, i continua sent, un dels seus referents polítics.

Aquesta implicació el va portar també a l’àmbit institucional. Va formar part de les primeres llistes municipals democràtiques i va exercir com a regidor a l’Ajuntament de Castelldefels durant vuit anys, sempre des del partit comunista. Aquella experiència li va permetre veure la política des de dins, però sense abandonar mai la seva identitat de militant de base.

JUBILACIÓ ACTIVA I COMPROMÍS AMB LA GENT GRAN

Jesús Rodríguez es va jubilar als seixanta anys i porta més d’una dècada i mitja en aquesta etapa vital. Lluny d’entendre la jubilació com una retirada, explica que “des d’aleshores he continuat actiu amb la gent gran de Comissions Obreres”, formant part de l’executiva comarcal del Baix Llobregat i participant en diferents espais de representació com el Consell Consultiu de la Gent Gran, a Sant Feliu. La seva activitat sindical s’ha adaptat a una nova realitat, però manté intacta la voluntat d’incidir.

En l’àmbit personal, està casat des de fa més de cinquanta anys i té diversos fills. Reconeix que la seva dona ha estat una peça clau, ja que “mai em va posar problemes per anar a congressos o reunions”, assumint una dedicació que sovint implicava absències. Alhora,

Jesús Rodríguez va començar a treballar amb 16 anys. A la fotografia apareix de jove amb un grup d’amics

La seva activitat sindical s'ha adaptat a una nova realitat, però manté intacta la voluntat d'incidir

“

“Quan veig joves defensant idees que els treuen drets, sento que alguna cosa no s'ha entès”

“La gent continua creient els “bulos” encara que se sàpiga que són mentida”

“Utilitzar nens per a fer negocis o guanyar visibilitat a les xarxes és una forma d'explotació infantil”

”

no amaga que la vida també deixa ferides, com la pèrdua dels pares sent molt jove o la mort recent de la seva germana petita, fets que, diu, “sempre es porten a dins”.

DESENCÍS POLÍTIC I ESPAI PÚBLIC

Rodríguez Requeijo observa amb preocupació la societat actual i confessa que li costa entendre determinades actituds. “El que més em costa d'entendre avui és veure com gent treballadora acaba donant suport a opcions polítiques que van en contra dels seus propis drets”, afirma, especialment quan veu pensionistes defensant discursos que amenacen les mateixes pensions. Aquesta incomprensió s'estén també a determinades expressions juvenils que ell percep com una pèrdua de memòria democràtica.

És especialment crític amb el tracte institucional cap a la gent gran. Denuncia que “hi ha molta hipocresia institucional” i posa exemples concrets com aquells partits que defenen als sèniors, però un cop en el poder no creen polítiques per alliberar a persones grans atrapades en pisos sense ascensor. També reivindica el dret a viure la jubilació amb autonomia, advertint que convertir l'ajuda familiar en una obligació “és una forma d'esclavitud”, aclarint que no succeeix sempre, però sí més del que hi hauria.

PROBLEMA ESTRUCTURAL

Quan l'experiència els molesta i la joventut s'abarateix

Jesús Rodríguez Requeijo observa el món laboral amb la mirada de qui ha viscut dècades de lluita sindical i transformacions profundes en les relacions de treball. Des d'aquesta perspectiva, assenyala que l'edat s'ha convertit en una frontera invisible però efectiva. “A una persona de 55 anys ja no l'agafen perquè és gran, encara que sigui un professional”, afirma, denunciant una discriminació que expulsa talent i coneixement del mercat laboral.

Per a Rodríguez, el problema no és tècnic, sinó ideològic i econòmic. “Avui no es valora l'experiència. Es valora el que costa menys”, resumeix, apuntant a una lògica empresarial que prioritza l'estalvi immediat per sobre de la qualitat i l'estabilitat. Aquesta mateixa lògica és la que explica, segons ell, la situació dels joves, atrapats en un sistema que els necessita, però no els protegeix.

El dirigent sindical és clar a l'hora de descriure aquesta realitat: “als joves se'ls paga menys i de vegades se'ls exigeix més. Aquest és el sistema”. Una dinàmica que es tradueix en pràctiques quotidianes que normalitzen la precarietat, com quan “agafen un noi jove i li paguen quatre duros”. Davant del discurs dominant sobre l'esforç, Rodríguez desmunta el relat afirmant que “avui es parla molt d'esforç, però l'esforç real el fan sempre els mateixos, les persones humils i treballadores”.

La conseqüència és una generació que accedeix al treball sense drets consolidats. “Un jove que entra a treballar sense saber els seus drets, entra sense estabilitat i sense perspectiva de futur”, explica. Una de les expressions més clares d'aquesta explotació és l'ús abusiu de becariis, ja que “ara s'utilitzen becariis que treballen com qualsevol altre treballador, però sense cobrar o cobrant molt poc, i això és explotació”.

Tota l'activitat de la ciutat a un clic!

Notícies, cultura, esports, activitats i els millors plans de la ciutat a:

@lhajuntament
@culturalh
@lhdinamització
@lheducacio
@lhesports
@joventutlh
@lhturisme

@LHAjuntament

www.l-h.cat

L'HOSPITALET 5.0
UNA CIUTAT CONNECTADA

Ajuntament de L'Hospitalet

Rodríguez és amant
del motociclisme

Pel que fa a l'espai públic, defensa que “les ciutats són per a les persones, no per als cotxes”, i recorda que una persona gran amb dificultats de mobilitat té dret a circular lliurement. Per a ell, això també és política, encara que sovint no es vulgui reconèixer.

VALORS, ACTIVITAT I MIRADA FINAL

Jesús Rodríguez es manté actiu també en l'àmbit personal. Li agraden les motos, la fotografia i va regularment al gimnàs, no amb l'objectiu de muscular-se, sinó com a forma de manteniment corporal. Considera que la força és clau per evitar lesions i que aquestes activitats, sumades a la seva implicació social, el mantenen viu i actiu.

Amb setanta-sis anys, afirma sense dubtar que “continuo sent el mateix” i que segueix disposat a mobilitzar-se. La seva mirada final es resumeix en una idea clara: “no cal tenir moltes coses materials per viure bé”, sinó viure amb valors, coherència i compromís.

D'AIXÒ NO ES PARLA

Infància, xarxes socials i una nova forma d'explotació

Jesús Rodríguez Requeijo observa amb una barreja d'indignació i preocupació un fenomen cada vegada més present a les xarxes socials: la utilització de menors com a reclam comercial per part de les mateixes famílies. Per a ell, no es tracta d'una moda inofensiva ni d'un joc, sinó d'una pràctica greu. Ho expressa sense embuts quan afirma que “que una família posi un nen de vuit o deu anys a fer TikToks anunciant cremes o roba és una atrocitat”.

Rodríguez considera especialment alarmant l'exposició pública de criatures tan petites, sotmeses a dinàmiques adultes de consum i aparença. “Posar nens tan petits a exposar-se a les xarxes socials, a pintar-se, a vestir-se per vendre productes, és jugar amb ells”, alerta, tot subratllant que sovint es banalitzen els riscos emocionals i psicològics. En aquest sentit, insisteix que “això és una forma d'explotació infantil, encara que es disfressi d'alguna cosa moderna o divertida”.

Segons el seu punt de vista, el problema no és només econòmic, sinó també ètic. “Utilitzen els nens per guanyar diners o visibilitat, sense pensar en les conseqüències que això tindrà per a ells”, afirma. El resultat conclou, en una alteració prematura de la infància, ja que “és canviar-li la vida a un nen per uns ‘likes’ o per negoci, i això no s'hauria de permetre”.

“Quan una persona
es jubila, té dret a
continuar vivint la seva
pròpia vida”

“Convertir l'ajuda als
nets en una obligació és
una forma d'esclavitud”

“Sense control, la
intel·ligència artificial
servirà sobretot
per multiplicar la
desinformació”

”

**La publicitat que roda.
Autobusos interurbans
del Baix Llobregat
fins a Barcelona.**

Autobusos operats
per **Soler i Sauret**

**Publica els teus anuncis en els
nostres autobusos i aconsegueix
que milers de persones ho vegin cada dia!**

**Entra en la
nostra web o
truca'ns al
936 892 764**

www.publicidadexterior.cat

**JAUME GRAU ► PROMOTOR CULTURAL I ORGANITZADOR
DELS CAFÈS FILOSÒFICS, DE MOLINS DE REI**

“El nostre territori i la societat catalana en general, som molt rics en iniciatives i en associacionisme”

“

“No venc idees, senzillament, ara em dedico a escoltar i compartir idees que plantegem tots plegats als Cafès Filosòfics”

“La solitud és un problema que es pot manifestar també de molt joves, però crec que és més flagrant en persones amb una edat superior als 70 anys”

”

PER JORDI VIZUETE VALLS

Jaume Grau té setanta anys, viu a Molins de Rei i fa temps que és una figura reconeguda en determinats cercles culturals del Baix Llobregat per la seva tasca al capdavant dels Cafès Filosòfics d'Esplugues i de l'Ateneu Santfeliuenc. La seva trajectòria vital, però, no respon al patró acadèmic clàssic ni a una carrera lineal. Ell mateix reconeix que mai no ha tingut un currículum universitari “ni complet ni important”, malgrat haver transitat per estudis de psicologia, sociologia i, ja més tard, geografia i història. La seva formació s'ha anat construint a partir de l'experiència, la lectura i el debat, elements que avui vertebraven la seva activitat cultural.

Durant bona part de la seva vida laboral va treballar com a agent comercial, una professió

que ell prefereix definir amb el terme “viatger”, perquè el va portar a recórrer bona part del territori i també a conèixer altres països. Ara continua actiu com a autònom, encara que amb una intensitat molt menor. Explica que “segueixo treballant com autònom perquè la jubilació dels autònoms és penosa”, i afegeix amb realisme que el volum de feina també ha disminuït perquè “s'han mort la meitat dels clients, i a l'altra meitat, Amazon se'ls ha carregat professionalment”. Aquesta mirada directa sobre el món laboral i l'edat serveix com a punt de partida per moltes de les seves reflexions.

ESCOLTAR ABANS QUE CONVÈNCER

En el marc dels Cafès Filosòfics, Grau ha construït una proposta basada més en la conversa que no pas en la doctrina. Ell mateix ho sintetitza afirmant que “no venc idees, senzillament, ara em dedico a escoltar i compartir idees que plantegem tots plegats als Cafès Filosòfics”. Aquesta voluntat de diàleg serà, allunyat del soroll i de la polarització, és un dels trets distintius del projecte, que busca generar espais on el pensament crític pugui desenvolupar-se sense pressions.

El format respon també a una manera d'entendre la cultura com a experiència compartida, no com a producte de consum ràpid. En un context marcat per la immediatesa i l'excés d'estímul, Grau defensa el valor de la paraula dita i escoltada, i reivindica el temps necessari per pensar col·lectivament.

Foto de Jaume Grau de jove, quan transitava per estudis de psicologia, sociologia i, ja més tard, geografia i història

“

“Des de la meva situació jo crec que en termes de socialització soc un ens actiu més que passiu”

“Jo crec que tot el que es faci en preservació de la història serà bo i mai serà poc”

“Evidentment, hi ha gent de totes les edats que són escèptics a la política i no hauria de ser així”

”

Durant bona part de la seva vida laboral va treballar com a elegant agent comercial, una professió que ell prefereix definir amb el terme “viatger”

CAFÈS FILOSÒFICS

Pensar plegats en temps de pressa

En una època dominada per la immediatesa, les opinions ràpides i les pantalles, els cafès filosòfics s'han convertit en petits oasis de reflexió compartida. Lluny de l'academicisme i del debat crispat, aquestes trobades recuperen una tradició antiga: la de conversar pausadament sobre les grans preguntes que travessen la vida quotidiana.

El format és senzill però exigent. Un filòsof o pensador introdueix un tema —la veritat, l'ètica, el poder, l'experiència, l'art o la memòria— i, a partir d'aquí, la paraula circula. No es tracta d'impartir lliçons ni d'imposar conclusions, sinó de crear un espai on cada participant pugui pensar en veu alta, escoltar l'altre i matisar les pròpies certeses. Com recordava Sòcrates, filosofar és sobretot dialogar.

Impulsats a França fa més de tres dècades pel filòsof Marc Sautet, els cafès filosòfics es van estendre ràpidament per Europa com una resposta cívica a l'empobriment del debat públic. Al Baix Llobregat, aquesta experiència va prendre cos a partir del 2015 gràcies a la iniciativa de Jaume Grau, que els va posar en marxa a Esplugues i Sant Feliu de Llobregat, convertint bars i ateneus en espais de pensament viu. “Els Cafès Filosòfics van néixer fa vora una dècada com a iniciativa vinculada a la USLA, Universitat Social, Lliure, Autogestionada. És una subsecció diguéssim de l'Ateneu Santfeliuenc, que és l'espai on ho fem, i una col·laboració amb els Cafès Filosòfics d'Esplugues”, explica.

En un món saturat de soroll, reunir-se al voltant d'un cafè per reflexionar col·lectivament esdevé gairebé un acte de resistència cultural. Un gest senzill, però profundament polític: recuperar el temps per pensar plegats.

ENVELLIR, ACTITUD I SOLITUD

Quan reflexiona sobre l'estat emocional de les persones grans, Jaume Grau fuig de qualsevol generalització. Considera que “no es pot generalitzar, l'actitud de cada persona depèn de les experiències, oportunitats, tragar, constitució que hagi tingut al llarg de la seva vida”. L'edat, per si sola, no determina ni el benestar ni el malestar, però sí que pot accentuar determinades fragilitats.

La solitud és una de les qüestions que identifica com a més visibles a partir d'una certa edat. Apunta que “és un problema que es pot manifestar també de molt joves, però crec que és més flagrant en persones amb una edat superior als 70 anys”. Tot i això, recorda que l'augment de la longevitat ha permès que moltes persones arribin a edats avançades acompanyades, especialment en el cas de parelles que han envellit juntes. El cop més dur, segons ell, arriba sovint amb la jubilació, que per a alguns esdevé “una patacada molt gran”.

Davant d'això, posa l'accent en la importància dels vincles afectius i de les xarxes de suport, i alerta contra els estereotips. “Tampoc s'han d'estereotipar els mètodes que cadascun té per fugir de la solitud”, afirma, tot recordant que no totes les persones jubilades responen

UN LLIBRE

La bioètica en conversa: quan la filosofia baixa a taula

La bioètica sovint es percep com un àmbit reservat a especialistes, metges o comitès acadèmics. Tanmateix, les seves preguntes ens afecten a tots: com afrontem el final de la vida?, quins límits ha de tenir la tecnologia aplicada al cos humà?, qui decideix sobre el sofriment, la dignitat o la cura? El llibre Un cafè filosòfic sobre bioètica proposa un canvi de perspectiva: treure aquestes qüestions del despatx i portar-les a la conversa compartida.

L'obra neix directament de l'experiència dels cafès filosòfics impulsats per Jaume Grau, i recull l'esperit que els defineix: pensar en comú, des de l'escolta i la diversitat de veus. Lluny d'oferir respostes tancades, el llibre reproduceix el clima de diàleg que es genera en aquestes trobades, on la bioètica es presenta com un problema humà abans que tècnic.

A les seves pàgines, la reflexió s'articula a partir de preguntes concretes i situacions reconeixibles, abordades amb un llenguatge clar i accessible. La participació d'especialistes en filosofia moral i política, com Margarita Boladeras, aporta rigor sense trencar el to proper. El resultat és un text que convida a pensar, no a assentir.

Més que un manual, Un cafè filosòfic sobre bioètica és una invitació a recuperar la conversa com a eina de deliberació moral. Davant la lògica del dictamen ràpid o de l'eslògan, el llibre defensa la necessitat de prendre's temps per pensar col·lectivament qüestions que afecten la vida, la mort i la responsabilitat compartida.

En definitiva, una proposta coherent amb el projecte que l'inspira: fer de la filosofia una pràctica viva, arrelada a l'experiència quotidiana i oberta a tothom. Perquè, com demostra aquest llibre, la bioètica també pot —i potser ha de— pensar-se al voltant d'una taula, amb un cafè pel mig.

al tòpic del bar i el dòmino. Avui, diu, existeixen múltiples alternatives per mantenir-se actiu, i fins i tot hi ha persones que “es mouen més ara que quan treballaven”.

ASSOCIACIONISME, MERCAT I TERCERA EDAT

Des de la seva experiència personal, Grau considera que el territori on viu disposa d'una oferta àmplia d'iniciatives socials i culturals. Assegura que “la societat catalana, sobretot la més pròxima a Barcelona, la d'aquí del Baix Llobregat, som molt rics en oferta d'iniciatives i en associacionisme”, un fet que ha generat una xarxa de suport rellevant per a moltes persones grans.

Alhora, no obvia la dimensió econòmica de l'envelliment. Assenyala que la tercera edat s'ha convertit en “una font d'ingressos molt gran” per al mercat, amb serveis i productes pensats específicament per a aquest col·lectiu. Posa com a exemple paradigmàtic “allò que envolta l'Imerso i el seu programa de turisme”, que il·lustra aquesta idea d'un mercat constant orientat a les persones grans, amb efectes ambivalents entre la integració social i la mercantilització.

Portada del llibre de Jaume Grau Massalleras

“

“La política no hauria de ser una branca professional si més no un exercici cívic, una activitat o actitud en la qual hi hauríem de participar tots activament”

“Hi ha gent jove amb molta implicació i amb una quantitat d'activitats que fatiga només escoltar-ho”

”

“

“Estem en un context d'acceleració i de saturació d'estímul, el mercat evoluciona d'una manera molt contrària al silenci que necessitaríem per trobar-nos i dialogar amb nosaltres mateixos”

“El que és comunicació i posar en contacte a la gent sempre és positiu. Internet es va desenvolupar i vendre com una plaça pública on socialitzar i compartir coneixement”

“Un dels problemes és quan per interessos econòmics les polítiques públiques reforcen el consum de certs productes, i darrere d'aquests, es lucren certes empreses”

”

Un moment de l'entrevista a un cafè de Molins de Rei

IMPLICACIÓ CÍVICA I DESENCÍS POLÍTIC

Grau també reflexiona sobre la participació social i política, i rebutja la idea que la manca d'implicació sigui una qüestió generacional. “Jo crec que les generalitzacions no són positives”, afirma, i atribueix bona part del desinterès actual a “la polarització, la crispació i la saturació”. Segons ell, els escàndols polítics constants erosionen la confiança i resulten “molt tristos i poc exemplars”.

Defensa una visió clàssica de la política com a exercici cívic, no com a professió, i admet que el context actual “ajuda molt poc a la confiança dels joves en el seu futur”. Aquesta mirada crítica no es tradueix en passotisme, sinó en una exigència ètica que reclama més coherència i responsabilitat.

MEMÒRIA HISTÒRICA EN TEMPS ACCELERATS

Apassionat per la història, Grau és un ferm defensor de la preservació de la memòria. Considera que “tot el que es faci en preservació de la història serà bo i mai serà poc”, tot i reconèixer que de vegades es té la sensació de repetir-se massa. Les diferents generacions, explica, interpreten el passat des de vivències molt diverses, i això enriqueix el relat col·lectiu.

Al mateix temps, mostra una certa preocupació pel context actual, marcat per l'acceleració i la saturació. “El mercat evoluciona d'una manera molt contrària al silenci que necessitaríem per trobar-nos i dialogar amb nosaltres mateixos”, adverteix, i expressa una visió força pessimista sobre el rumb de la societat, tot alertant que “no estem en un moment del qual podem estar orgullosos”.

TECNOLOGIA, COMUNICACIÓ I PENSAMENT CRÍTIC

Pel que fa a les noves tecnologies, Jaume Grau manté una postura matisada. Reconeix que “el que és comunicació i posar en contacte a la gent sempre és positiu”, i recorda que internet es va concebre com una plaça pública per compartir coneixement. No obstant això, alerta

Foto del 10è aniversari dels Cafès Filosòfics al Cau de les Arts d'Esplugues el 6-06-25. Amb Martí Sales i el seu llibre Aliment, una xerrada sobre pensar i menjar

que les xarxes han estat “dominades pel mercat” i condicionades pels interessos de les grans tecnològiques.

La irrupció de la intel·ligència artificial incrementa, segons ell, aquesta sensació d'inseguretat. “La IA pot ser una eina molt positiva si ens ajuda”, però adverteix que pot comportar “un risc enorme pel pensament crític” si fomenta la dependència o la passivitat dels usuaris.

SOSTENIBILITAT I DISCURS VERD

En l'àmbit de la sostenibilitat, Grau és especialment crític amb l'ús instrumental del discurs ecològic. Denuncia que sovint, sota l'etiqueta verda, s'amaguen interessos econòmics molt clars. “La natura s'hauria de valorar quins costos té”, afirma, tot lamentant que un moviment seriós pugui acabar convertit en espectacle.

Malgrat tot, no cau en el derrotisme absolut. Reconeix que el canvi climàtic és un problema greu i assegura que, tot i veure “tot molt fosc”, manté “esperança i confiança en les motivacions actuals de la gent jove”.

ESPIRITUALITAT I ESPAIS INTERGENERACIONALS

Finalment, Grau observa que, mentre la filosofia continua despertant interès entre alguns joves, l'espiritualitat adopta formes molt diverses, sovint allunyades de les religions tradicionals. Aquest pluralisme no li sembla nou, sinó una constant històrica adaptada als temps actuals.

Pel que fa als Cafès Filosòfics, admet que encara no han aconseguit una presència juvenil significativa. “Ens agradaria absolutament fomentar un espai més intergeneracional”, diu, amb la voluntat que el projecte tingui continuïtat i relleu. Com a consell per ell mateix quan era jove resumeix amb una frase tan simple com contundent: “que faci el que doni la gana i esperi les conseqüències. Que gaudir la vida ja és prou cosa”.

“

“Jo crec que les generalitzacions no són positives i que gran part de la manca d'implicació, sobretot política, esdevé problema de la polarització, la crispació i la saturació, que fan mal”

“Una de les meves dèries és la història, aleshores tot el que digui sempre serà per a la conservació de la memòria i restauració de la història, i crec que encara no es fa prou”

”

ANTONIO GARCÍA FERNÁNDEZ ► ASSESSOR SINDICAL I ACTIVISTA SOCIAL DE CASTELLDEFELS

“Les pensions són sostenibles i la immigració hi tindrà molt a veure”

“

“La gent es creu més la mentida que la veritat i no se’ns ha ensenyat a distingir el que és bo del que és dolent en l’àmbit polític”

“Les xarxes socials han substituït el pensament crític pel soroll i avui es forma més en tecnologia que en cultura i criteri”

”

PER J. V. V.

Antonio García Fernández va néixer a Granada, però va arribar a Castelldefels amb tretze anys, una edat marcada per un cop dur que ell identifica com el punt d’inflexió de la seva vida. “La pèrdua més gran va ser la mort de la meua mare quan tenia 13 anys”, recorda, un fet que el va obligar a madurar ràpidament. Va començar a treballar amb només catorze anys i va passar per cinc empreses diferents fins que, l’any 1992, l’última va tancar i va quedar alliberat per dedicar-se plenament al sindicat i l’assessorament.

La seva vinculació amb Comissions Obreres s’inicia en plena clandestinitat. Explica que “vaig ser enllaç sindical durant el franquisme” i que el 1977 va entrar a CCOO quan encara no estaven legalitzades. Amb el temps, es va formar en dret laboral mitjançant cursos amb la Universitat de Barcelona, una formació pràctica que li va permetre assessorar en convenis, negociació col·lectiva i conflictes laborals.

IMMIGRACIÓ, PENSIONISTES I VOCACIÓ DE SERVEI

Des de l’any 1993, Antonio García ha dedicat bona part de la seva vida a l’assessorament en immigració a diferents municipis del Baix Llobregat. Ho defineix com una tasca vocacional, explicant que “en molts llocs ho vam fer fins i tot sense cobrar”. Aquest compromís s’ha mantingut al llarg dels anys i continua col·laborant de manera voluntària en l’àmbit dels pensionistes, després d’haver estat secretari general del col·lectiu a la comarca.

Quan fa balanç de la seva trajectòria, no dubta a afirmar que ha tingut èxit, no en termes materials, sinó vitals. “He fet el que m’ha agradat i ningú m’ha portat de la mà”, assegura, reivindicant una autonomia construïda a base d’esforç i coherència personal.

JOVENTUT, EDUCACIÓ I DESINFORMACIÓ

García Fernández observa amb esperit crític la formació de les noves generacions. Considera que “avui als joves se’ls ensenya tecnologia, però no cultura general ni pensament crític”, un dèficit que, segons ell, té conseqüències greus. Posa exemples concrets, com

Antonio García és aficionat a la pesca des de jove

García va començar a treballar amb només catorze anys i va passar per cinc empreses diferents

adolescents que no saben situar ciutats al mapa, per il·lustrar una pèrdua de coneixement bàsic.

Aquesta mancança es veu agreujada per l'impacte de les xarxes socials i la desinformació. “La gent es creu més la mentida que la veritat”, afirma, tot assenyalant que no hi ha hagut una educació política suficient per distingir-les. Segons ell, les xarxes i alguns mitjans contribueixen a una crispació constant que empobreix el debat públic.

CAL TROBAR L'EQUILIBRI PER EVITAR...

L'expulsió de les persones grans i la precarització dels joves

Antonio García Fernández dibuixa un panorama laboral marcat per un desequilibri estructural que castiga simultàniament dues generacions. Des de la seva experiència sindical, sosté que el mercat de treball actual funciona amb una lògica implacable: “s'expulsa els treballadors grans perquè són cars i es contracta joves mal pagats”. No es tracta, segons ell, d'una casualitat ni d'un fenomen puntual, sinó d'una estratègia empresarial assumida com a normalitat.

García insisteix que l'edat s'ha convertit en un factor d'exclusió laboral, especialment en els trams previs a la jubilació. “Una persona gran que perd la feina abans de jubilar-se té moltíssimes dificultats per tornar a trobar feina”, explica, assenyalant una etapa vital en què el sistema deixa d'oferir segones oportunitats. Aquesta expulsió no només afecta a les persones, sinó també les mateixes empreses, ja que “l'experiència es menysprea, tot i que sigui clau per a la productivitat de l'empresa”.

El sindicalista subratlla que el problema no és la incorporació de joves, sinó l'absència d'equilibri generacional. “Té tant dret una persona gran a treballar fins a la seva edat de jubilació com un jove a entrar i aprendre. El que falta és equilibri”, afirma. Tanmateix, la pràctica habitual és una altra: “les empreses acomiaden una persona gran perquè cobra més i, amb aquests diners, contracten dos o tres joves, encara que això perjudiqui la qualitat de la feina”.

Aquesta lògica té conseqüències a llarg termini. La precarització juvenil impedeix cotitzar de manera estable i compromet el futur del sistema. Per això adverteix que “si no cotitzen quan són joves, després no tindran dret a una jubilació digna”. En la seva anàlisi, la frase que resumeix el problema és contundent: “el sistema perjudica les persones grans perquè són ‘cares’ i els joves perquè són barats”.

EDATISME, TREBALL I PENSIONS

En relació amb l'edatisme, Antonio García denuncia que “molts ni tan sols saben què significa”, i reclama una major tasca pedagògica per part de les administracions. També posa el focus en la discriminació laboral, advertint que sovint “s'expulsa treballadors grans perquè són cars” mentre es contracta jovent en condicions precàries, menyspreant una experiència que considera clau per a la productivitat.

Pel que fa a les pensions, es mostra contundent afirmant que “les pensions són sostenibles” i defensa el paper de la immigració com a element necessari per al sistema, tot i que molts immigrants no arribin a cobrar una pensió. En aquest sentit, considera que cal una regulació clara i justa.

TECNOLOGIA, REGULACIÓ I CONSELL FINAL

Antonio García també reflexiona sobre la intel·ligència artificial, que veu amb una barreja d'esperança i recel. Defensa que “la IA és positiva si serveix per millorar la feina i la vida familiar”, però insisteix que cal una regulació estricta. Si la tecnologia substitueix treballadors, afirma, les empreses haurien de contribuir més al sosteniment del sistema.

En el seu temps lliure, troba en la pesca un espai de calma i concentració. No té parella ni fills, però manté una vida plena a través de la seva activitat social i assessora, que defineix com una passió. Si hagués de donar un consell als joves, ho té clar: “ningú defensarà els teus drets per tu”, una idea que resumeix tota una vida de lluita i coherència.

TEMPS CONVULSOS

Desinformació, xarxes socials i absència de pensament crític

Antonio García Fernández analitza el paper de les xarxes socials amb una mirada crítica centrada en la manca de formació ciutadana per interpretar la informació. Segons ell, un dels grans problemes del moment actual és que “la gent es creu més la mentida que la veritat”, una afirmació que vincula directament a déficits educatius i polítics. En aquest sentit, adverteix que “no estem preparats políticament ni educats per distingir què és veritat i què és mentida”.

García assenyalava que les xarxes socials han esdevingut un espai on la desinformació circula sense filtres. “A les xarxes socials es diu qualsevol cosa i molta gent s'ho creu sense contrastar”, explica, tot afegint que sovint “es creu més a qui crida més fort, encara que estigui mentint”. Aquesta dinàmica, segons ell, es veu reforçada per determinats mitjans de comunicació que “només repeteixen mentides sobre mentides”.

El problema de fons, insisteix, és estructural. “No s'ensenya a contrastar la informació, i això fa que la gent es cregui qualsevol cosa que veu en una pantalla”. Aquesta absència d'esperit crític té conseqüències greus per a la qualitat democràtica, ja que “avui es dona per vàlida una informació només perquè surt a les xarxes o a la televisió, i això és molt perillós”.

L'any 1992 va quedar alliberat per dedicar-se plenament al sindicat CCOO i l'assessorament

“Les empreses expulsen els treballadors grans per cars i contracten joves barats i l'experiència es menysprea encara que sigui clau per a la productivitat”

“Qualsevol persona que treballa hauria de cobrar i cotitzar, sigui jove o gran i els drets només es defensen si hi ha lluita i organització”

“La intel·ligència artificial pot ser positiva, però sense regulació és molt perillosa. Si la tecnologia genera més beneficis, aquests beneficis s'han de repartir socialment”

“Les pensions són sostenibles; dir que s'acaben és una falsedat”

CRÈDITS

L'anuari 2026 Next Llobregat és una obra col·lectiva que ha estat elaborada per 18 joves estudiants de periodisme amb la coordinació de dos professionals sèniors. Els seus autors són els següents:

RUBÉN ALÉS

DANIEL BOSCH

IGNACIO
CABRERA LOZANO

SANTIAGO
CUADRADO MOLL

PATRÍCIA ELIAS

ALEIX GÁNDARA

PAULA IBORTE
NADAL

PANCHO LÓPEZ

XAVIER LÓPEZ

SERGI MARINÉ

NAÏGORE
MÍNGUEZ DEL
VALLE

POL MORENO

MIQUEL PORRES
(Foto amb 24 anys)

ELSA RÍOS MESA

PATRÍCIA
ROMERO

EUGENIA SOLER
LAFUENTE

JOAN CARLES
VALERO
(Foto amb 26 anys)

JOAN PAU VILA

JORDI VIZUETE
VALLS

INDIRA ZIRFAS

CRÈDITS (versió IA)

Versió de les fotos (modificades mitjançant una aplicació d'intel·ligència artificial) dels autors de l'Anuari 2026 Next Llobregat simulant una edat avançada com homenatge a la gent gran

RUBÉN ALÉS

DANIEL BOSCH

IGNACIO
CABRERA LOZANO

SANTIAGO
CUADRADO MOLL

PATRÍCIA ELIAS

ALEIX GÁNDARA

PAULA IBORTE
NADAL

PANCHO LÓPEZ

XAVIER LÓPEZ

SERGI MARINÉ

NAÏGORE
MÍNGUEZ DEL
VALLE

POL MORENO

MIQUEL PORRES
(Foto actual)

ELSA RÍOS MESA

PATRÍCIA
ROMERO

EUGENIA SOLER
LAFUENTE

JOAN CARLES
VALERO
(Foto actual)

JOAN PAU VILA

JORDI VIZUETE
VALLS

INDIRA ZIRFAS

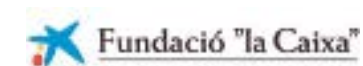
Ciutat Metropolitana

AGRAÏMENTS

**AQUEST ANUARI 2026 NEXT LLOBREGAT
NO HAURIA ESTAT POSSIBLE SENSE EL SUPORT DE:**

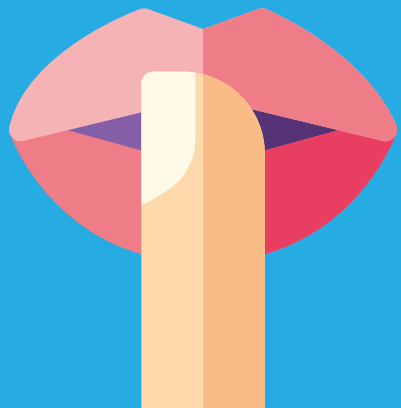
LES EMPRESES

LES INSTITUCIONS

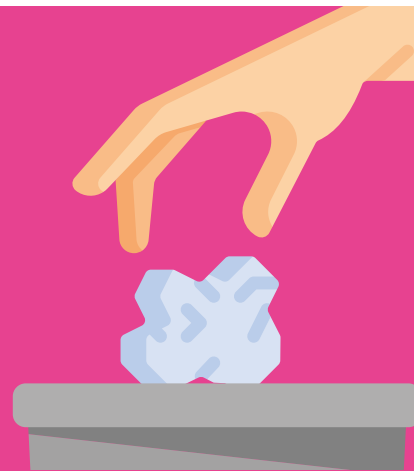
CUIDEM SANT FELIU!

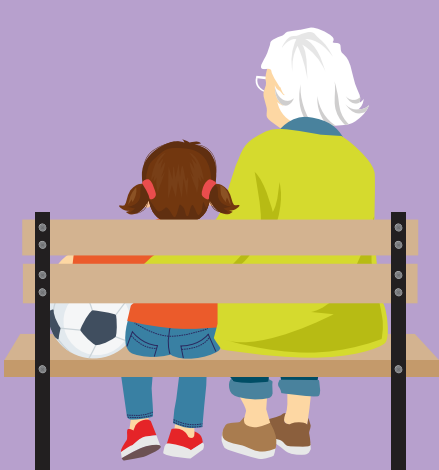
**FEM
NITS MÉS
TRANQUIL·LES**

**FEM
AMICS DE
TOT ARREU**

**FEM
CARRERS
MÉS NETS**

**FEM
ESPAIS PER
CONVIURE**

**FEM
VORERES
PER PASSEJAR**

**FEM
UNA CONDUCCIÓ
RESPONSABLE**

Barcelona

Districte 4.0

Anticipem el què, l'on
i el com reinventem

Ajuntament de
Sant Feliu
de Llobregat

**#FEM
SANT
FELIU**

Un espai d'innovació tecnològica on més
de 300 empreses impulsen la indústria 4.0 i generen
oportunitats promovent el talent i el progrés de la
regió metropolitana de Barcelona.

ZF CONSORCI
barcelona
ZONA FRANCA

DFACTORY
BARCELONA

Miris on miris, **hi som.**

Als pobles i ciutats,
als parcs i platges, a l'aire
i a l'aigua, a les llars...
hi som.

